

සංස්කාර නිමිති

හත්තේ ජිනාලංකාර

සංස්කාර නිමිති

හත්තේ ජිනාලංකාර

ධම්මගච්චේසී භාවනා මධ්‍යස්ථානය

ධම් දානය පිණිසයි

ප්‍රථම මුද්‍රණය : 2016 ඇසල මස

පිට කවරය

ලංකාරාම වෛක්‍යරාජයාණන් වහන්සේ

මුද්‍රණය

වම්පික ප්‍රින්ටර්ස්

නො: 278/34 කොළඹ පාර

වේහැර, කුරුනෑගල

Tele: +94 37 2226165

Fax: +94 37 2222750

web: <http://www.champikaprinters.com/>

හැඳින්වීම

ඔස්ට්‍රේලියාවේ සිඩ්නි නුවර, සැදැහැවත් ධර්මකාමී බෞද්ධ පින්වත් පිරිස එකතුවී, 2016 වසරේ ජනවාරි මාසයේ, ලංකාරාම විහාරස්ථානයේදී විශේෂ භාවනා වැඩසටහනක් සංවිධානය කරගන්නා ලදී.

එම විහාරස්ථානයේ ගෞරවනීය නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අනුශාසනා පරිදි, ඉතා කැපවීමෙන් යුතුව සංවිධානය කරගත් එම භාවනා වැඩ සටහන දින හතක් පුරාම පැවැත්වූ අතර එහිදී සහභාගි වූ භාවනායෝගීන්ට, දේශනා කරන ලද ධර්ම දේශනා පෙලක එකතුවක්, මෙම දහම් පුස්තකයේ අන්තර්ගත වන්නේය.

එම ධර්ම දේශනාවන් එකතුවක් කොට දහම් පොතක් වශයෙන් මුද්‍රණය කොට බෙදාදෙමින් ධර්මදානමය පිංකම සිදුකරගැනීමට, සැදැහැයෙන් ඉදිරිපත්ව කටයුතු කළේ පින්වත් පද්මා කරුණාතිලක මහත්මියයි. තමන්ගේ වටිනා කාලය ඒ සඳහා යොදවා, ධර්ම දේශනාවන් අසමින්, ඒවා ටයිප් කොට පොතක් හැටියට සකස්කරන ලදී. එතුමියගේ එම දැහැමි උත්සාහය සත්පුරුෂ සැමදෙනාගේම ප්‍රසංශාවට බඳුන් විය යුතුය.

මෙහි එන ධර්ම කරුණු විස්තර කර ඇත්තේ කාතාකරන, ව්‍යවහාරික භාෂා විලාසයෙනි. කතාකරන භාෂාවෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති නිසා, එම දේශනාවන් කෙනෙකුට ලියන භාෂාවෙන් කියවා තේරුම් ගැනීමට

පහසුවන පරිදි යම් යම් තැන් නැවත ගලපා සකස් කිරීමට සිදුවිය. එහිදී යම් අපැහැදිලිතාවයක් ඇතොත් ක්ෂමාව හඞ්නය කළයුතුය. එහෙත් නැවත නැවත කියවන විට කරුණු තේරුම් කරගැනීමට අපහසුතාවයක් නැතැයි විස්වාස කරමු.

සද්ධම්මීය ශ්‍රවණය කරන්නට ලැබෙන්නේත්, පිරිසිදු පිංකම් කරගන්නට ලැබෙන්නේත් බුදු සසුන පවතින කාලයකදීම ය. මෙම උතුම් ධම් දානමය පිංකම් සිදුකරන පින්වත් පද්මා කරුණාතිලක මහත්මියට සහ පවුලේ සැම දෙනාටම සුවසේ දහම් මඟ ගමන් කිරීමට මේ පින්ත්, තුණුරුවන්ගේ ආශීච්ඛ්ඛ්ඛ්ඛ් නොඅඩුව ලැබේවා යි, මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාචීනා කර සිටිමු.

මෙම පොත කියවීමෙන් යම්තරම් හෝ ධම් කරුණු ටිකක් තේරුම් අරගෙන, සුවසේ ශීල සමාධි ප්‍රඥා ගුණයන් වඩාගෙන උතුම් නිවන් ගමන යාගන්නට සැමදෙනාටම ධම් ශක්තිය ලැබේවා යි, පින්දෙමින් ප්‍රාචීනා කරමු.

මෙයට මෙමත්‍රියෙන්

හත්තේ ජීනාලංකාර

ධම්මගවේසී භාවනා මධ්‍යස්ථානය

පෙරවදන

යොගා වෙ ජායතී භූරී
අයොගා භූරී සංඛයො
එතං ද්වේධාපථං ඤාතවා
භවාය විභවාය ව
තථතතානං නිවෙසෙය්‍යා
යථා භූරී පවඬ්ඝිති

ධම්මපදය 282

භාවනා කිරීමෙන් ලෞකික වූද, ලෝකෝත්තර වූද නුවණ වැඩිමට පත්වෙයි. භාවනා නො කිරීමෙන් නුවණ පිරිහීමට පත්වෙයි. නුවණ වැඩිමට හා පිරිහීමට පත්වන මෙම මාභී දෙක මනාසේ අවබෝධ කොටගෙන, නුවණ වැඩෙන්නේ යම්සේද එලෙස ජීවිතය පවත්වා ගත යුතුයි.

පූර්වෝක්ත ධම්මපද දේශනාවට අනුව භාවනා පුරුදුකොට සමථ සහ විද්‍යුත් නුවණ ලබාගැනීමෙන් සියළු දුක් දුරුකොට අජර, අමර සංඛ්‍යාත නිවන් සුව ලබාගැනීමට උත්සාහයෙන් ක්‍රියා කළ යුතුයි.

විවිධ ආගම්වල නොයෙක් ආකාරයෙන් භාවනා ක්‍රම උගන්වනු ලබන බව ප්‍රකට කරුණකි. එම භාවනා ක්‍රම දියුණු කිරීමෙන් ධ්‍යාන මට්ටම් දක්වා සිත දියුණු කරගැනීමටද හැකිවනු ඇත. ආලාරකාලාම, උද්දකාරාමපුත්ත ආදී බුද්ධිකාලීන ආවායීවරුද ඉගැන්වූයේ එබඳු භාවනා ප්‍රතිපත්තිය. ඇතැම් භාවනාවායීවරුන්, සඵබලධාරී දෙවියන් වහන්සේ කෙනෙක් හෝ මහා

බ්‍රහ්ම කෙනෙක් ඇතැයි විශ්වාස කරමින් සෙස්සන්ටද එම විශ්වාසය තහවුරු කරමින් දිවා සහවාක්වයට හෝ බ්‍රහ්ම සහවාක්වයට පමුණුවාලීමේ අදහසින් විවිධ භාවනා ක්‍රම උගන්වනු ලබත්. එහෙත් එම භාවනා ක්‍රම ගැන විමසුම් ඇසින් බලන කල්හි සත්‍යාවබෝධයට මග පෙන්වීමක් කරණ බවක් නම් නො පෙනෙයි.

එමෙන්ම, බුදු දහම පදනම්කොට සමථ හා විපස්සනා භාවනා උගන්වන ඇතැම් භාවනා ආවායීචරයෝ භාවනා කිරීමේ පරමාථීය පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් තොරව ලෝකික සෑප සම්පත් ලබාගැනීමේ සහ ලබාදීමේ අරමුණින්, පරමාථීයෙන් පරිබාහිරව විවිධ අලංකාරාත්මක මාධ්‍යයන් භාවිත කරමින්, භාවනා නමින් වෙනත් යමක් පැහැදිලි කරත්. එම ක්‍රම සහ විධි වලින් සත්‍ය අවබෝධ කරගැනීමට නම් නො හැකිවනු ඇත.

නවසීලන්තයේ වෙලින්ටන් නුවර ධම්මගවේසී භාවනා මධ්‍යස්ථානාධිපති, පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර සාමාන්තර්හන්සේ විසින් 2016 ජනවාරි මාසයේදී දින හතක් පුරා පැවැත් වූ භාවනා වැඩසටහනේදී පවත්වන ලද දේශනා 7 ක් සන්දර්භ කොට මෙම දහම් පුස්ථකය සකස්වී ඇත. එහි අන්තර්ගතය විමසීමේදී සම්බුදු දහම් මග පදනම්ව සමථ විපස්සනා භාවනා පුරුදු පුහුණු කිරීමට නිවැරදි භාවනා උපදේශ ප්‍රකට කරවන අතර භාවනා යෝගීන්ට පරම විමුක්තියවන නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ කරවීමට මග පාදාදෙන බව මැනවින්ම පැහැදිලිවෙයි.

නිවරදිව පිළිපදින්නා වූ සීල සමාධි සහ පඤ්ඤා, විමුක්තිය සාධනයෙහිලා සෘජුවම උපකාරී වන අතර අප විසින්ම සම්මත කරගන්නා ලද නිමිති සහ සඤ්ඤාවන්හි විපල්ලාස ඇති නොකොට ගෙන අනිමිත්තානුපසන්නාවෙන් අනිත්‍ය අවබෝධ කොට අනිමිත්ත විමෝක්‍ෂය කරා යොමු විය යුතු අයුරු ප්‍රථම දෙසුමෙන් මනාව ප්‍රකටවෙයි.

දෙවනු දෙසුමෙන් මෙමඤ්චි භාවනාව වැනි ඉතාම ශාන්ත වූ භාවනාවකින් සිත මාදුකොට, එම මාදු සහ ඒකීයභාවයෙන් යුතු සිත, සියළු ඉරියවු වලදීම, සියළු සත්ත්වයින් වෙත පතුරවමින් මනසේ සභාවය ඉතා උසස් තත්වයකට ගතයුතුයි. එමෙන්ම නිවන් මගෙහි ගමන් කරන්නා හොඳින් ම සිතිවිලි හඳුනාගෙන, සඤ්ඤාවන්හි විපරීත නොවී, වේදනාදියද වටහාගෙන, චේතනාවේ ක්‍රියාකාරී සභාවය වටහාගෙන ඒවාට ගොදුරුවන රූපාරමමණය රූප හැටියටද, කොටින්ම ස්කන්ධ පඤ්චකය හැම අවස්ථාවකදීම සමූහ වශයෙන් එකට ක්‍රියාත්මක වන බව හොඳින් අවබෝධකර ගැනීමෙන් “මම” යන සංකල්පය අතහැරීමට වෙයි.

තෙවන දෙසුමෙන්, පටිසන්ධි විඤ්ඤාණය සහ ප්‍රචාන්ති විපාක ඇතිවීමට හේතුවන කුසලාකුසල ධර්මීයන් පැහැදිලි කෙරෙන අතර, විඤ්ඤාණය පහලවන අවස්ථා සහ ස්වරූප මොනවාදැයි දක්වා, සමථ විපසන්නා භාවනා වැඩීමෙන් පුනර්භවය නැති කරගැනීමට අවස්ථාව සැලසෙන අයුරු ඉතා අර්ථාන්විතව දැක්වෙයි.

සිවුවැනි දේශනයෙන්, කාමාවචර කුසල් සිත් 8 සහ ඒවායේ ඇති ඤාණ සම්පයුත්ත, විපයුත්ත සභාවය, අසංකාර සසංකාර බව, සොමනස්ස සහ උපේක්ෂා වීමේ හේතු, කුසල් සිත් පහළවන ස්ථාන, එම කුසල් සිත්වල උත්කෘෂ්ඨ ඕමක බව සහ ද්විභේතුක, ත්‍රිභේතුක ආදී වශයෙන් විපාක සැලසෙන ධර්මතාවය අවබෝධයට පහසුවන ලෙස දැක්වෙයි.

පස්වෙනි දෙසුමෙන් අවබෝධ කරවනුයේ 20 ආකාර වූ සක්කාය දිට්ඨිය සහ සක්කාය දිට්ඨිය නැති කිරීමෙන් ඇතිවන ප්‍රතිඵල සහ සෙසු මාභීඵල ලැබීමෙන් ඇතිවන්නා වූ සුන්දර ප්‍රතිඵල පිළිබඳවයි.

හයවන දේශනයේදී විපස්සනා භාවනාව වඩාත් හොඳින් සිදුකරගැනීමට උපකාරවන්නා වූ දහම් සභාවයන්, අවබෝධයෙහි ලා අභිගයිත්ම උපකාරවන වචන 18 පෙන්වා තිබෙනවා. එනම්, නිත්‍ය, සුඛ, ආත්ම, නන්දිය, රාගය, සමුදය, ආදානය, සණ, ආයුහන, ධුව, නිමිත්ත, පණ්ඩිය, අභිනිවෙස, සාරාධාන අභිනිවෙස, සම්මෝභ අභිනිවෙස, ආලය අභිනිවෙස සහ අප්පට්ඨිසංඛා අභිනිවෙස, සංයෝග අභිනිවෙස. මෙම වචනවල ගැබ්වී ඇති ගති ලක්ෂණ සහ එම සභාවයන් නැතිකිරීමට මෙතෙහි කළයුතු අනුපස්සනා ආදියද කදිම ලෙස පැහැදිලිකොට ඇත.

හත්වන පරිච්ඡේදය වෙන්වන්නේ, සමථ සහ විපස්සනා භාවනා පුරුදු කිරීම සඳහා උපකාරීවන භාවනා වාක්‍ය මතුකොට දැක්වීමටය. එහිදී සතර කමටහන්වන,

බුද්ධානුස්සතිය, මෙමත්‍රිය, අසුභය, මරණසතිය, ප්‍රථමයෙන් දක්වා, රූප වේදනා සඤ්ඤා සංඛාර විඤ්ඤාණ, යන ස්කන්ධ පංචකයේ, ඇති අනිත්‍ය දුකට අනාත්මතාවය ද, නාම රූප විපස්සනා මනසිකාරයද, ඉතා මැනවින් දක්වා ඇත.

භාවනා උපදෙස් සැපයෙන මෙම දහම් කෘතිය භාවනානුයෝගීන්ට වඩාත් ඵලදායී වනු නො අනුමානයි. මෙම සදහම් කෘතියේ කතෘන් වහන්සේවන, පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේට තව දුරටත් ශාසනික කටයුතු මැනවින් ඉටුකරලන්නට ශක්තිය, දෛර්‍යය, නිදුක් නිරෝගිභාවය මෙන්ම දීඝායුෂ ප්‍රාථිනා කරමින් මෙත් සිතීන් ආශීර්වාද කරණු කැමැත්තෙමි.

මීගහකුඹුරේ ධම්මගච්චි ස්ථවිර

ලංකාරාම විහාරය
සිඬිනි
ඕස්ට්‍රේලියාව
2016 ජූලි 22

පිළිගැන්වීම

2016 වසරේ ජනවාරි මස,
සිඬිනි ලංකාරාම විහාරස්ථානයේදී
දින හතක් පුරාවට පැවැත්වුණු
විශේෂ භාවනා වැඩසටහන මෙහෙය වූ,
නවසීලන්තයේ වෙලින්ටන් නුවර
ධම්මගච්ඡි භාවනා මධ්‍යස්ථානාධිපති
පුජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර සාමාජිකවහන්සේට,
මෙම දහම් පුස්ථකය
ඉමහත් ගෞරවයෙන්,
පාද නමස්කාරයෙන් පිළිගන්වමි.

පද්මා කරුණාතිලක

සිඬිනි, ඕස්ට්‍රේලියාව

2016 ජූලි 31

පුණ්‍යානුමෝදනාව

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

සියළු දානයන් පරදවා ධර්ම දානය ජය ගනී

අනාදීමත් කාලයක සිට, නිර්මල බුදු දහම සුරක්ෂිත කරමින්, යුගයෙන් යුගයට, පරපුරෙන් පරපුරට රැගෙන ආ, අතීතයේ වැඩසිටියාවූ ද, වතීමානයේ වැඩසිටින්නාවූ ද, ඒ උතුමන්වහන්සේලාට නමස්කාරවේවා!

මෙම සදහම් කෘතියට ඉතා අගනා පෙරවදනක් සපයාදුන් ලංකාරාම විහාරස්ථානයේ ගෞරවනීය නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේටද, සෑමට දහම් මග හෙලි කර දීමට නිරතුරුවම කටයුතු කරන ලංකාරාමවාසී සියළුම හික්කුන්වහන්සේලාටද, සුවසේ ශාසනික කටයුතු කරගෙන යාමට අවශ්‍ය ශක්තිය, දෛර්‍යය සහ නිදුක් නිරෝගී දිසායු සම්පත් අභිවර්ධනය වේවා!

සත් දින භාවනා වැඩසටහන සංවිධානය කළා වූ සහ විවිධ අයුරින් සහායවෙමින් උදවු උපකාර කළා වූ සියළුම දෙනාටත්, මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය ඔබ අතට පත් කිරීමට පරිත්‍යාගයෙන් සහ නන් අයුරින් කටයුතු සංවිධානය කළා වූ සෑම දෙනාටත්, ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන ඔබ සෑමටත්, නිවන් මගට යොමුවීමටම මෙම ග්‍රන්ථය හේතුවේවා!

මේ සියළු කුසල ධර්මයන්, පින් කැමති දෙවියන්ටත්, මිය පරලොව ගියා වූ අපගේ දෙමවුපියන් ඇතුළු සියළුම ඥාතීන්ටත් අත්වේවා! ඒ සෑම නිවනින් සැනසෙත්වා!

පළමුවෙනි දේශනය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

ගුද්ධාවන්ත, ගුණවන්ත පින්වත්නි,

අද මා කතා කරන්න යන්නෙ විශේෂිත කාරණයක්. අපි හැම කෙනාම දැනගතයුතු දෙයක්. භාවනා හිතකට, භාවනාව වැඩිගෙන යන මනසකට, භාවනාව පටන්ගත්ත, භාවනාවට කැමති හිතකට, කියා දෙන්නා වූ දේශනාවල මාතෘකාවන්, සාමාන්‍ය ලෝකයාට කතාකරන මාතෘකාවලට වඩා වෙනස්. ඒ නිසා මම මේ වෙලාවේ මේ වගේ පොඩි කාණ්ඩයක් කියල දෙන්නම්. ඒක සමහර කෙනෙකුට ගොඩාක් බරයි. හරිම බැරැරුම් කරුණක් වෙයි.

බුදුරජාණන්වහන්සේගෙ ධර්මය තියෙන්නෙ අප සැම දෙනාම අවබෝධයට හරවලයි. මම කලින් වචනයක් කිවුවා, ධර්මයේ තියෙන ගුණයක් පිළිබඳව. ඒ තමයි “නෙය්‍ය ගතිය” කියන එක. ඒකට සිංහලෙන් කියනවා නෙය්‍යානික ගුණය කියලා.

මොකක්ද, බුදුරජාණන්වහන්සේගෙ ධර්මය? සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව. සීලයෙන් තියෙනවා නෙය්‍ය ගතිය, සමාධියෙන් තියෙනවා නෙය්‍ය ගතිය, ප්‍රඥාවෙන් තියෙනවා නෙය්‍ය ගතිය. සීල සමාධි ප්‍රඥා, තුනේම තියෙනවා නෙය්‍ය ගතිය. මොකක්ද ඒකෙ තේරුම? පමුණුවනවා. එක් තැනක

ඉඳල තවත් තැනකට පමුණුවනවා කියන එක. ලමයෙක් ඉගැන්වීම තුළින් හෝඩියේ පන්තියෙන් පළමුවෙනි පන්තියට පමුණුවනවා. පළමුවෙනි පන්තියෙන් දෙවනි පන්තියට පමුණුවනවා. මේ ආදී වශයෙන් අවසානයට උපාධි ලැබීම වශයෙන් පොඩි කාලයේ ඉඳලාම දැනුමට යොමු කරපු ගතිය තමයි පමුණුවනවා කියන්නේ.

ඊට වඩා විශේෂිත ගතියක් තියෙනවා ධර්මයේ. ඒ මොකක්ද? පාච්ඡන්ත භාවයෙන් ආර්යාභාවයට පමුණුවනවා, යොමුකරනවා, ගෙනියනවා. ඒ ගතිය, ඒ ගුණය තියෙනවා හැම ශික්ෂාපදයකම. පාණාතිපාතා චේරමණී ශික්ෂාපදයේ මේ නෙයාගතිය තියෙනවා. අදින්තාදානා චේරමණී ශික්ෂාපදයේ තියෙනවා නෙයාගතිය. කාමේසු මිච්ඡාචාරා චේරමණී ශික්ෂාපදයේ තියෙනවා නෙයාගතිය. මුසාවාදා චේරමණී ශික්ෂාපදයේ තියෙනවා නෙයාගතිය. සුරාමේරය මජ්ඣපමාදධානා චේරමණී ශික්ෂාපදයේ තියෙනවා නෙයාගතිය.

පන්සිල්, අටසිල්, දසසිල්, සාමණේරසිල්, උපසම්පදාසිල්, හැම එකකම තියෙනවා නෙයාගතිය.

සමාධියෙන් තියෙනවා නෙයාගතිය. බුදුගුණ භාවනාවේ, මෙත්රිය, ආනාපානසති භාවනාවේ තියෙනවා මේ ගුණය. ඔය කියපු මනසිකාර භාවනාවේ, සක්මන් භාවනාවේ, හැම භාවනාවකම තියෙනවා, මේ නෙයා ගුණය.

මේ බන අහනකොටත්, මේ බන ඇසීම තුළත් තියෙනවා, නොයාගතිය. මේ තුළ නො දන්නාකමින් දන්නාකමට අරගෙන යන, නො දන්නාකමින් දන්නාබවට පත්කරන, නො දන්නාකමින් දන්නාබවට පමුණුවන්නා වූ ගුණය තියෙනවා, මේ ධර්මය කියනකොටත්, අහනකොටත් ඒ දේ සිද්ධ වෙනවා.

දැන් මම හිතාගෙන හිටපු මාතෘකාවට යන්න කලින්, අපි මෙහෙම හිතමු.

(අතේ තිබෙන පෑන, පැන්සල, මයික් එක දක්වමින්) මේකට මොකක්ද කියන්නේ? පෑන. මේකට මොකක්ද කියන්නේ? පැන්සල. මේකට මොකක්ද කියන්නේ? මයික් එක. මේ මයික් එකට සිංහල වචනයක් නෑ. අපි ඉංග්‍රීසි වචනය අගට “එක” කියන එක දාලා තමයි සිංහල වචන හදාගන්නේ, නේද?

දැන් මෙතන තියෙන මේ පෑන, පැන්සල, මයික් එක, ආදිය හැදිලා තියෙන්නේ මොනවයිනේද? මහාභූත ධර්ම (පයව්, ආපේ, තේපේ, වායෝ) වලින් සහ උපාදාය රූප වලින්, නැත්නම් ශුද්ධාඡ්ඨක වලින්. ප්‍රධාන හතර තමයි පයව්, ආපේ, තේපේ, වායෝ. අප්‍රධාන හතර තමයි වණීය, ගන්ධය, රසය, ඕජාව.

මේ හැම එකකම, වණීයක් තියෙනවා. යම්කිසි ගන්ධයක් තියෙනවා. ගන්ධය දැනෙන්නේ නැති එක මේකේ ඇති වරදක් නෙවෙයි, අපේ නහයේ ගඳ සුවඳ දැනීමේ අඩු වැඩි කම මිස. සමහර අයගේ නාසයේ

sensitivity එක වැඩියි, සමහර අයගේ sensitivity එක අඩුයි.

එසේම මේ තුළ යම්කිසි රසයකුත් තියෙනවා. එහෙම රසයක් එන්නො, ඒකෙ රසයක් තිබ්ව්ව නිසා. ඕජාව කියලා කියන්නෙ මේක කෑව්වම, එහි තිබෙන අපේ ශරීරයට බලපාන ගතියට. යම්කිසි විදියකින් අපි කෑවා කියලා හිතමු. එහෙම කෑව්වම, අපේ ශරීරයට, යම්කිසි උරාගැනීමක් හෝ කිසියම් වෙනසක් කරනවා. එක්කෝ ලේ නරක්වෙනවා. එහෙම නැත්නම්, ලේ හොඳවෙනවා. එහෙම වෙනත් නම්, ඒකෙ තියෙනවා නේද, ඇතුලෙ තිබෙන්නා වූ ලේ ධාතුවට, මස්වලට යම්කිසි බලපෑමක් කරන ගතියක්? ඒ නිසා, මේකෙ තියෙනවා, වණියයි, ගන්ධයයි, රසයයි, ඕජාවයි.

මේ ලෝකෙ භෞතිකමය දේවල් ඔක්කෝම හැදිලා තියෙන්නෙ ඔය විදියටයි. මේසය, මයික් එක, කෝප්පය, පොත, සෑම දෙයක්ම හැදිලා තියෙන්නෙ, ඔය විදියටයි. මේවා ඔක්කොම හේතුවලින් හැදිව්ව දේවල්. ඒ හේතු වලට කියන නම් තමයි, පයව්, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වණී, ගන්ධ, රස, ඕජා කියලා කියන්නෙ.

නමුත් මේවා හේතුවෙන් හැදිව්ව දේවල් වූණාට, මේ දේවල් වලට, පයව්, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා කියන්නෙ නැතුව, අපි කියන්නෙ, පෑන, පැන්සල, මයික් එක ආදී වශයෙන්. වෙනත් නම් වලින් තමයි අපි මේවා භාවිතා කරන්නේ, හඳුන්වන්නේ.

මේ භාජනයේ හකුරු තියෙනවා. හකුරු හැදිල තියෙන්නෙ මොනවයිනද? ඒත් පයවී, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වණ්ණී, ගන්ධ, රස, ඕජා වලින්. මේවා ඔක්කොම, බාහිර වශයෙන් එක එක සංකලනයන් නිසා විපර්යාස තත්වයෙන් තිබුනට, මූලික වශයෙන් ඒවා හැදෙන ඒවගේ ඥාතිත්වය, හේතූත්වය නම් එකයි.

මේ ලෝකෙ තියෙන හැම එකකටම අපි දාගෙන තිබෙනවා නම් ටිකක්. දැන් මේ hall එකට කියනවා, ධර්ම ශාලාව කියලා. මේ මල් දාලා තිබෙන භාජනයට කියනවා, මල් වාස් එක කියලා. ඊලඟට ඇත්දළ, පිළිමවහන්සේ, මල් ආසනය. ඊළඟට අපි ඇඳගෙන ඉන්න ඇළුම්වලට, ඡර්ටි එක, කලිසම කියලා කියනවා. පළඳින ඒවාට මාල, වලලු, කරාඹු ආදී වචන කියනවා. දාන පාවහන් වලට සපත්තු, සෙරෙප්පු කියා කියනවා.

මේ සෑම දේකටම අපි දාලා තියෙනවා, නමක්. සමහර ඒවාගේ නම් වලින් යම්කිසි අපේ හිතට පුදුම විදියට ගැමුමක් ඇතිකරලා දෙනවා. සමහර වචන ඇහෙනකොටම, ඒ සද්ද වලට අනුව, මහා ගරුගාමීහීර කමක්, මහා ආනුභාව ගතියක්, මහා තේජාන්විත කමක්, ඇතිකරලා දෙනවා. සමහර වචන අපිව බයකරනවා, සමහර ඒවා අපේ හිත සනසවනවා. මේ පින්වතුන්ට එහෙම දැනිලා තියෙනවාද?

අපි හිතමු, දැන් පොඩි දරුවෙක් එනවා. එතකොට, මොකක්ද අපේ හිතට හැඟෙන්නෙ? යම්කිසි සනසන

ගතියක් හිතට දැනෙනවා. දැන් ඔන්න, හොරෙක් එනවා කියලා කියනවා. එතකොට, මොකක්ද ඇතිවෙන්නේ? බයක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ඒවා හිතට යම්කිසි බලපෑමක් කරනවා නේද? ‘හොරා’ කියන වචනය, ‘දරුවා’ කියන වචනය හිතට බලපෑමක් කළා නේද? එහෙනම් ඒ හොරා කියන වචනය තුළ, අපිව කම්පනය කරන ගතියක් තියෙනවා නේද? දරුව කියන වචනය තුළ, අපිව සනසන, නිවලා දාන ගතියක් තියෙනවා නේද?

දැන් බලන්න මෙහෙම. “අර ගෙදර ඉන්න, මංජුලාට ලමයෙක් හම්බවුනා” කියලා කියනවා. එතකොට, මොකක්ද හිතෙන්නේ? මංජුලා කියන්නේ දන්න කෙනෙක් නම්, “අනේ හොඳයි” කියලා හිතෙනවා. ඊටපස්සේ කියනවා, “ඒක නෙවෙයි, මංජුලාගේ අම්මා මළා නේ” කියලා. ඊටපස්සේ මොකද වෙන්නේ? “අනේ හොඳයි” කියලා හිතෙනවද? නෑ.

දැන් බලන්න, මංජුලාට ලමයෙක් හම්බවුනා කියල කියනකොට දැනිව්ව විදියයි, මංජුලාගේ අම්මා මළා කියනකොට දැනිව්ව විදියයි, අපේ හිතට බලපෑමක් කරන්නේ, දෙවිදියකට නේ.

දැන් අපි හිතවු මෙහෙම, අපි ලංකාවෙන් මෙහාට ගස් කපලා, කඳන් ටිකක් ගේනවා කියලා. කෙනෙක් කෙසෙල් කඳක් ගේනවා. තව කෙනෙක් ගේනවා, කලුවර ගහක කඳක්. මොකක්ද මේක ඇහෙනකොට හිතෙන්නේ? (පිරිසට හිනහා යයි) කෙසෙල් කඳක් ගේනවා කියනකොට

හිතහා ගියේ ඇයි? ඒකෙ තියෙනවා නේද, යම්කිසි හිත වෙනස් කරන ගතියක්. ඒ වගේ, කරුවල කඳෙත් හිත වෙනස් කරන ගතියක් තියෙනවා.

දැන් තේරෙනවද, මේ වචනවල තිබෙන හුරුබුහුටිකම් සහ ඒවගේ තියෙන බලපෑම් ස්වභාවය?

දැන් මෙහෙම තියෙනවා. අපි හැම කෙනාටම නමක් තියෙනවා. ඒ නම්වලත්, සමහර ඒව ගැමිම තිබෙන ඒව. සමහර ඒව එහෙම නැති ඒව. ඔක්කොම මනුෂ්‍යයෝ. අපේ දක්ෂකම්වල හැටියට, තනතුරු නාම දෙනව. ඉංජිනේරු තනතුර, වෛද්‍ය තනතුර, ගුරු තනතුර, ආදී වශයෙන්. ඒවගේ තිබෙනව, යම් යම් හැඟීම්. යම් යම් හිතට අනුවෙන තැන්. ඔය වගේ, මේ ලෝකයේ තිබෙන්නා වූ සෑම වස්තුවකටම නමක් තියෙනව. මේ නම් වලට අපි අනුවෙලා තියෙනව.

සමහර වෙලාවට, සමහර ක්‍රියාවල් වලට, අපට නම් දාගන්න බෑ. සමහර දේවල් වලටත් අපට නම් දාගන්න බෑ. හැබැයි, ඒ දේ හඳුනනව. “එවුව” “මෙවුව” කියල හඳුන්වනව.

මේ නම් ගම් වලින්, කරන්නා වූ, කියන්නා වූ, හඳුන්වන්නා වූ, දේවල් හැදිල තියන දේවල් බලන්න. “පිටි” වලින් හැදිල තියන දේවල් බලන්න. මොනවද? පාන්, රොට්, බනිස්, ඉදිආප්ප, ඔය වගේ ගොඩාක් දේවල්. දැන් බලන්න, මේ වචන තියෙනව නේ. පාන්, රොට්, බනිස්, ඉදිආප්ප, පිට්ටු ආදිය. මොනවද මේ? මේවට

කියනව, අර පිටි වලින් හැදිවිච දේවල් වලට, දාපු නම්, සලකුණු. එහෙම නැත්නම්, එක කෑමකින් තව එකක් හඳුනාගැනීම සඳහා, භාවිතා කරපු පද.

දැන් අපි කියනව, අම්ම, තාත්ත, පුතා, දුව, ගහකොළ, වැල්, දළ, මල්, ගෙඩි, යාන වාහන, ගෙවල් දොරවල්, මේ මොනවද? මේවට කියනව, අර හේතු ධර්ම වලින් හටගෙන තිබෙන්නා වූ, සංස්කාර. මේ වටේම තියෙන්නෙ මොනවද? සංස්කාර. සකස්වෙව්ව දේවල්. සකස්වෙව්ව දේවල් හඳුනාගන්න, අපි නම් දාල.

දැන් බලන්න මෙතන ගොඩාක් දේ තියෙනව නේ. කවුරු හරි කෙනෙක් මෙතන තියෙන ඇත් දල දෙකත්, මල් වාස් එකත් හොරකම් කරගෙන යනව. වැඩියෙන්ම බලපෑම් කරන්නෙ අපේ හිත කෝකටද? ඇත් දල දෙකට.

දැන් මේ සංස්කාර වලින් හැදිල තියෙන දේවල් වලට, තියන නම් වලට කියනව, අපි නිමිති දානවයි කියල. නිමිත්තක් දානව, සලකුණක් දානව, කියල කියන්නෙ. ඇයි එහෙම කරන්නෙ? ඒ සලකුණු වලින් තමයි ඒ සංස්කාර කොටස්, සංස්කාර පුංජ, වෙනම හඳුනාගන්නෙ.

එක විදියෙ කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටි 100 ක් තියෙනවා. ඒ 100 ම එක විදියයි. නමුත් ඒ පෙට්ටි වලට අපි දානවා, ඒවා එක විදියේ උනත්, වෙන් කරල හඳුනාගන්න පුළුවන් විදියට, පහසුකමක් ඇති කර ගනිමින්, අංක දානවා, එක, දෙක, තුන, හතර ආදී වශයෙන්. එහෙම දාපු නොමිමරයෙන් තමයි, අර එක සමාන පෙට්ටි 100 වෙන

වෙනම හඳුනාගන්නේ. ඒ පෙට්ටි 100 අතර එක සමාන පෙනුමක් තිබුනට, නොමිමර 50 පෙට්ටි තියෙන්නේ 1 යි. නොමිමර 100 පෙට්ටි තියෙන්නේ 1 යි. නොමිමර 1 පෙට්ටි තියෙන්නේ 1 යි.

දැන් මෙන්ම මේ පෙට්ටි වලට උඩින් දාන එකට කියනවා, සංස්කාර සලකුණ හෙවත්, සංස්කාර නිමිත්ත කියල. ඒ කියන්නේ සංස්කාරයන් හඳුනාගන්නට තබපු නිමිත්ත හෙවත් ලකුණ.

දැන් මේ ලෝකේ ඔක්කෝම තියෙන්නේ සංස්කාරයෝ නේ. පය්වී, ආපෝ, තේපෝ, වායෝ වලින් හැදිවිට, ඒ වගේම ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් වකඹු සෝත සාණ ජීවිතා වගේ දේවල් වලින් හැදිවිට, සංස්කාර ගොඩක් තියෙනවා නේ. අපට ඕක තේරෙනවා නම්, සියළු දේම හටගත්තේ සංස්කාරයන්ගෙන්, සියළු දේම සංස්කාරයෝය කියල, අපට එහෙම දුක්වෙන්න, කරදරවෙන්න, පොර අල්ලන්න, යම්කිසි ඕනකමක් තියෙනවද? හේතුවක් තියෙනවද? නෑ.

හැබැයි, එහෙම නෑ කියල කිවුවට, අපිට වෙන්නේ ඒකේ අතින් පැත්තනේ. ඇයි එහෙම වෙන්නේ? අපි අහුවෙලා ඉන්නේ, අපි දැනගෙන ඉන්නේ, හේතුවෙන් හටගත්ත, එලය සලකන තැන, එහෙම නැත්නම් සංස්කාර හැටියටද? නැත්නම් අපි රණ්ඩුකරන්නේ නිමිති වලටද? නිමිති වලටයි. අපි නිමිති වලින් ලෝකයට අහුවෙලා තියෙන්නේ.

දැන් ඔය යන හැම city එකකම තියෙනවා, රාජකීය සන්ස්ලාගේ ඇසෝසියේෂන්ස් කියලා. ආනන්දියන්ස්ලාගේ ඇසෝසියේෂන්ස් තියෙනවා. විසාකියන්ස්ලා කියල ජාතියක් ඉන්නවා. දැන් එහෙම කියනකොට, අපට යම්කිසි හැඟීමක් එනවා. යම්කිසි සලකුණක් ගැන හිතට එනවා. ඒ තුළ මහ තේජාන්විත හැඟීමක්, මහ බලවත් ගතියක්, ඒ වගේම මහ මාන්තයක් ඇතිවෙනවා. බොහොම distinguished ගතියක්, ඇතිවෙනව. සමහර වචන තිබෙනවා, ඒවා දිහා බැලුවට පස්සෙ මාන්තය ඔඵව තියාගෙන ඉන්නෙ ඒ මතදෝ කියලා හිතෙනවා. ඒ තරම් බලවත්, හයිය හත්තිය තියෙන, කියපු ගමන්ම, මහ විශාල විදියට හිතට මහ අභංකාරකමක්, උඩඟුකමක් ඇතිකරන්නා වූ වචන තියෙනවා. හැබැයි ඒක හැදිල තියෙන්නා වූ දේ බැලුවයින් පස්සෙ, ගන්න කිසිම දෙයක් නෑ.

දැන් මේ “පුඩිං“ කියල ජාතියක් තියෙනවා නේ. මොකක්ද ඒ ගැන කියන්නේ? Mother of diabetes. එහෙම කිවුවම, වෙනස්වෙනවා. නමුත් පුඩිං කිවුවම, හරි සැලකිල්ලක් තියෙනවා නේ. දැන් මේ වචන වලට අපි අහුවෙන තාලෙ බලන්න.

දැන්, කේක් ගත්තාම, ඔව් හදන්න ගන්න දේවල්වල සමාන කමක් තියෙනවා නේ. නමුත්, කේක් වර්ගවල නම් වලින් කොච්චර බලපෑමක් කරනවද බලන්න. birthday කේක්, christmas කේක්, wedding කේක් (top class), butter කේක්, love කේක් ආදී වගයෙන්. Funeral කේක්

කියල එකක් නම් නෑ. birthday කේක් තියෙනවා නම්, wedding කේක් තියෙනවා නම්, funeral කේක් කියල එකක් තියෙන ඕන නේද? තාම නම් ඇවිල්ල නෑ.

මේ වචනවල, wedding කේක් කියනකොට, birthday කේක් කියනකොට, තිබෙනවා නේද යම්කිසි හැඟීමක්. අපි වචනවලට හරියට අහුවෙලා තියෙනවා.

සංස්කාර සහ සංස්කාර නිමිති කියල ධර්මයක් තියෙනවා. සංස්කාර මට්ටමෙන් තියෙනකොට, ඒව දන්නවා නම්, අපට ඇත්ත වශයෙන්ම, ප්‍රශ්නයක් වෙන්නෙ නෑ. අපි සංස්කාරයි, සංස්කාරයෙන් හැදූන, හේතුඵල ධර්මයන්ගෙන් හැදූනු දේවල් කියල අපට එහෙම ප්‍රශ්නයක් නෑ.

නමුත් අපි රණ්ඩු කරන්නෙ මොකක් නිසාද? සංස්කාර නිමිතින් එක්කයි. ඒක බුදුරජාණන්වහන්සේගෙ ධර්මයට අනුව බැලුවහින් පස්සෙ තේරෙනවා.

මේ මහල් දැන්වීම් තියෙනවා නේ. ලෝකයේ හොඳ සත්පුරුෂ, සත්ගුණවත් අය හොයන්න කොහේද යන්න ඕන? පස් පවු, දස අකුසල් වලින් තොර, සතර පෝයට සිල්සමාදන්වෙන, අය කොහේද ඉන්නෙ? මහල් දැන්වීම්වල. ඒවට අහුවෙනවා නේද? ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙකටම අහුවෙනවා.

ඒකෙ දානවා සංස්කාර නිමිති ටිකක්. කොහොමද දාන්නෙ? සිංහල බෞද්ධ. සිංහල කියන්නෙත් සංස්කාර

නිමිත්තක්. බෞද්ධ කියන්නේත් සංස්කාර නිමිත්තක්. ගොවිගම, උඩරට, ඉඩම් හිමි, පිරිමියෙක් නම් කඩවසම්, සුරා සුදුවෙන් තොර. එහෙම වචන දානව නේද?

හොඳට හිතල බලන්න, ඇයි මෙහෙම කරන්න කියලා. කියවන්නා අහුවෙන්නෙ, ඒ වචන වලටයි.

දාන්නකො බලන්න දැන්වීමක් මෙහෙම, අවුරුදු 32 ක විතර දෙතිස් කුණුපයක් ඉන්නවා. සුදුසු පංචස්කන්ධයක් සොයනු ලැබේ කියලා.

දැන් තේරුනා නේද, අපි අහුවෙන්නේ කොතැනටද කියලා. අර සුරා සුදුවෙන් තොර කියනකොට අහුවෙනවා. සිංහල, බෞද්ධ, ගොවි කියනකොට අහුවෙනවා. කඩවසම් කියනකොට අහුවෙනවා. උඩරට, අහුවෙනවා. ඔය ඔක්කෝම ටික දාපු ගමන්, ඊටපස්සෙ, එන්නෙ ඒ සංස්කාර සලකුණු ටික අල්ලගෙන නේ.

ඊටපස්සෙ විවාහයත් එක්ක තමයි සත්‍ය දකින්නේ. යන්න එන්න තැනක් නැති, පට්ට හොරෙක් කියලා දකින්නේ දැනගන්නේ පස්සෙ.

දැන් බලන්න, සංස්කාර නිමිති වලට අහුවෙන හැටි. ඔය නම් වලට කියන්නෙ සංස්කාර නිමිති කියල. ඒ නිසා යම්කිසි වර්තයක්, යම්කිසි කෙනෙක් හැඳින්වීම සඳහා යොදන්නා වූ, නාමය, පදය, වචනයට කියනවා, “සංස්කාර නිමිත්ත” කියල.

අපි මේ ලෝකයේ සංස්කාර නිමිති වලට හොඳමට අහුවෙලා තියෙන්නෙ. සිංහල නිකම්ම සිංහල නෙමෙයි, ආර්ය සිංහල.

අපි ජාතියක් හැටියට ගත්තට පස්සෙ, අපි සිංහල. නම් වලින් අපි අහුවෙලා තියෙනවා. මේ වචන වලට ඉතාමත්ම තදබල විදියට අපි අහුවෙනවා. තදබල විදියට අපේ හිත ඒකෙ එතිලා යනවා. තදබල විදියට අපේ හිත ඒකෙ ඇතිලම යනවා.

මෙන්න මේ නිසා තමයි අපි රණ්ඩු කරන්නෙ. අපි ඇලෙන්නෙ බැඳෙන්නෙ, ඔය සංස්කාර සලකුණු වලටයි. සංස්කාර ලකුණු වලටයි.

දැන් බලන්න අපේ උගත්කම ගැන. උගත්කම, දැනුවත්කම අපි කාටත් තියෙන්න ඕන. ඒවත් එක්ක ලැබෙනවා නේ යම්කිසි හැඳින්වීම් ලකුණු ටිකක්. BA, MA, PhD, මහාවායී, (මේ කාටවත් ගර්භාවක් එහෙම නෙමෙයි, පුළුවන් තරම් ඉගෙනගන්න) නමුත් ඒ අතරට වෙන්නේ, ඒ අකුරු දෙකක තියෙන්නා වූ සැරකම. එතකොට තියෙනවා නේද, යම්කිසි හිතට අහුවෙන ගතියක්? මොනවද ඒ? සංස්කාර නිමිති.

සංස්කාර නිමිත්තක් හැඳෙන්න නම්, සංස්කාර නිමිත්තක් පාවිච්චිකරන්න නම්, මොකක්ද ඕන? නිකම්ම හිස් ආකාසයට එහෙම පනවන්න බැහැ නේ. එහෙනම්, සංස්කාර නිමිති පාවිච්චි කරන්න පුළුවන්කම තියෙන්නෙ, පයව්, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වණී, ගන්ධ, රස, ඕජා,

වකඩු, සෝත, සාන, ජීවිතා, කාය, ආදී ඔය කිහිපයකින් හැදිවිව පොකුරකටයි. යම්කිසි සංස්කාර ධර්ම රාශියකට, සංස්කාර සමුහයකට.

එතකොට, අපි හැම කෙනෙක්ම අහුවෙන්නේ මොකටද? සංස්කාරවලට නෙවෙයි, සංස්කාර නිමිති වලටයි අහුවෙන්නේ.

දැන් මේ ස්කන්ධ පංචකය, සංස්කාරයක් හැටියට දැක්ක නම්, ප්‍රශ්ණයක් නෑ. හැබැයි, මේක සංස්කාරයක් හැටියට නෙවෙයි දකින්නේ. ඒකට උඩින් නිමිත්තක් දානවා.

එකක් තමයි, “මම“. “ආත්මය“. ඊටපස්සේ තව දානවා, නමක්. දැන් ලමයෙක් හම්බලනාම, මේ පංචස්කන්ධ පොඩ්ඩක් කියල කියන්නේ නැහැ නේ. එයාට දානවා නමක්. ඒවගේ ශබ්ද අඩු වැඩිකම් තියෙනවා. මේ දවස්වල, මගේ දැනුමේ හැටියට, ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ ඔය සංස්කාර නිමිති set එක එන්නේ අර්සෙන් අහුලුදු මහත්තයගෙන්.

ඒ සංස්කාර ලකුණුවල අපි හිරවෙනවා.

මේවා ගලවන්න බෑ. මේවා හිතින් අයිත්වෙලා යන්නේ නෑ. ඒ නිසා, මේවත් එක්ක ඉන්න ඉන්න, ඉන්න ඉන්න, අපේ හිත තදවෙනවා, රළුවෙනවා. ඒවා තුළට වදිනවා, ඒවගේ හයිවෙනවා, අපි ඒවට අහුවෙනවා. අපි මේ සංස්කාර සලකුණුවල, නිමිතිවල, හොඳටම හිරවෙනවා.

ඊටපස්සේ නැවත ප්‍රාථිනා කරන්නෙන්, මම, පතනවා නම් පතන්නෙ, මට දත් ඇදවෙව්ව, නොන්ඩි ගහ ගහ යන, කනත් එහේට මෙහේට ඇඹිරිව්ව, කළපාට වෙව්ව පංචස්කන්ධයක් ලැබේවා කියලද? නෑ. කොහොමද පතන්නෙ?

දාන්ත පුළුවන් හොඳ ඉස්තරම්ම සංස්කාර දානවා නේද?

උපදිවා...! රත්නපුරේ. ඇයි අභුනුකොලපැලැස්ස එහෙම හොඳ නැද්ද? වන්නියේ, කිලිනොච්චියේ? හේතුව මැණික් තියෙන්නේ රත්නපුරේ විතරයිනේ. එහෙම නැත්නම් කොළඹ හතේ? හැබැයි කුරුඳුවත්තේ නම් උපදින්න හොඳ නෑ. ඒ පැත්තෙන් කිසිම කෙනෙක් මහණුවෙන්නේ නෑ. අපි හොඳ හොඳ දේවල් පතනවා නේ. ඉඩකඩම් යාන වාහන මේ විදියට ලැබේවා..! රත්තරන්..! රිදී මුතු මැණික්, ලැබේවා කියලා පතනවා නේ.

අපි ඒවා පතන්නෙ, සංස්කාර නමින්ද? නෑ, නිමිති නමින් පතන්නෙ. අපි හොඳටම අඟුවෙලා තියෙනවා නිමිතිවලට.

ඊළඟට හොඳ ජීවිතයක්, දිවා ජීවිතයක්, මනුස්ස ජීවිතයක්, පැහැපත් ජීවිතයක්, ලස්සන ජීවිතයක්. ඔය හැම එකටම නිමිති කොටල තියෙන්නෙ.

ඒ නිසා, අපට නිමිති වලින් මිදෙන්න හරි අමාරුයි.

මේ නිමිති කියන ඒව එක පිට එක දාල, දැන් නිමිති තට්ටු, තට්ටු තමයි තියෙන්නෙ. දැන් මේ භාවනා කරන්න ඇවිල්ල ඉන්නෙ කවුද? “මම“. ඊළඟට කියනවා, භාවනා කරන්න එන අයගේ නම් ලැයිස්තුව දෙන්න. මොනවද ඒ ඉල්ලන්නෙ? සංස්කාර නිමිති. (දාන්න පුළුවන් නේ, පංචස්කන්ධ 1 යි, පංචස්කන්ධ 2 යි, පංචස්කන්ධ 3 යි, ආදී වශයෙන්.) එහෙම දාන්නෙ නෑ. අර සංස්කාර නිමිති ටික ඉල්ලනවා. ඒකෙන් තමයි හඳුනාගන්නේ.

ලෝකෙ පරිහරනයට ඔහොම තියෙනවා. ඒක නවත්වන්න බෑ. අපි සසරට අහුවෙන්නෙ සහ මේකෙන් මිදිලා යන්න බැරිවෙන්නෙ කුමක් නිසාද? ඔන්න ඔය හේතු නිසා.

සමහර සංස්කාර නිමිති තියෙනවා, තරහා අවුස්සන ඒවා. සමහර ඒව තියෙනවා, ඇලීම් වැඩි කරනවා. සමහර ඒවා තියෙනවා, මාන්තය වැඩි කරනවා. සමහර ඒව තියෙනවා, හිතා යනවා. එහෙම වෙන්නේ හිත සංස්කාර නිමිතිවලට අහුවෙලා තියෙන නිසයි.

දැන් අපි මේ පින්වතුන්ට ආස්වාස ප්‍රස්වාස කරන්න කියනවා. ආස්වාස ප්‍රස්වාස කරගෙන යනකොට, ආස්වාසය කියල කියන එක, එකක්. ආස්වාසය කියලා කියන වචනය, තව එකක්. ආස්වාසය කියල කියන්නෙ හුලං රැල්ලක්. ඒක පිට ඉඳල ඇතුලට යන හුලං රැල්ලක්. ඒකට දාපු නම ආස්වාසය. ඒක මොකක්ද? ඒක සංස්කාර නිමිත්තක්.

ප්‍රශ්නාසය කියල කියන්නෙ පිටට යන හුලං රැල්ලක්. ඒකට දාපු නම ප්‍රශ්නාසය. ඒක සංස්කාර නිමිත්තක්.

දැන් අපි සක්මන් කරනවා. අපි මුලින්ම කියපු සහ පුරුදු කරපු භාවනා ක්‍රමය මොකක්ද? වම, දකුණ කියලා. ඇත්තටම, වම කියලා එකක් තියෙනවාද? නැහැ. දකුණ කියලා එකක් තියෙනවාද? නැහැ. එක පාදයකට කියනවා, දකුණ කියලා, අනිත් පාදයට කියනවා, වම කියලා. මේ වම කියන එකයි, දකුණ කියන එකයි, මොකක්ද? සංස්කාර නිමිති දෙකක්.

දැන් මේ සංස්කාර නිමිති ගලවගෙන ගලවගෙන යන්න ඕනෑ. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස, වම දකුණ, කියන නිමිති දෙක එව්වරම තදට අහුවෙන්නෙ නෑ. නමුත් සමහර ඒවා, “මම, ආත්මය, ජීවිතය, දෙවියා, මනුස්සයා කියලා කියනකොට ඒ වචනවල, ඒ සංස්කාර නිමිතිවල බලය ශක්තිය හිතට තදින් කෙටිල යනවා.

ආශ්වාසය කියන වචනය යන්තම් පාවිච්චි කරමින්, දැන් මෙහෙම භාවනා කරගෙන යනකොට, යනකොට, හෙමිහිට හෙමිහිට, අපි සංස්කාර නිමිත්තෙන් පොඩ්ඩක් ඇතුලට ඊග ගන්නවා.

සංස්කාර නිමිත්තක් තියෙනවා. ආශ්වාස කියන වචනය තියෙනවා. ප්‍රශ්වාස කියන වචනය තියෙනවා. මුලින් අපි ඒකත් ඇදාගෙන, මේ හුස්ම රැල්ල බලාගෙන, බලාගෙන යනවා. එතකොට, පස්සෙ පස්සෙ, ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කියන වචන දෙක හෙමිහිට හෙමිහිට එතැනින්

අයිත්වෙලා ඉවත්වෙලා අහකට ගැලවිලා යනවා, අපි දන්නෙ නැතුවම. ඊටපස්සෙ මොකක්ද වෙන්නෙ? වලන සිභාවයක්. දැන් මොකක්ද මේ? මේ තමයි වායෝ ධාතුව. එනවා, යනවා. ඒ එනකොට, අපට ඇතුලත ජේනවා, යම්කිසි සටහනක්, යම්කිසි සලකුණක්, යම්කිසි විදියක්. යම්කිසි ආකාරයකට ඒ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස නිසා යම්කිසි හැඩතලයක් ඇතුලෙ සලකුණක් හැටියට මතුවෙනවා.

දැන් මේක මෙහෙම වෙන්න වෙන්න, තවත් බලනවා, ශරීරයේ තියෙන වලන, තදවීම්, ගොරෝසුවීම්, ඒවත් බලාගෙන බලාගෙන යනවා. අවසානයේදී, ඔහොම බලාගෙන යනකොට, අපට මෙනෙහි කිරීම් වශයෙන් කරන්න ගොඩක් වැඩ වැඩිවෙනවා.

ඉස්සරවෙලාම බලන්නෙ, ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස විතරයි. ඊටපස්සෙ තද ගති, ගොරෝසු ගති, කර්කෂ, රළු, පයවී, ආපෝ, තෙජෝ, වායෝ ගති. ඊටපස්සෙ හිත, චෛතසික, වේදනා සක්කා සංඛාර. ඔහොම බලාගෙන යනකොට තේරෙනවා, ඔය ඔක්කෝම ටික, උපන්නෙ, නමක් ඇතුව නෙවෙයි. හිත කියන එක හැදෙන්නෙ නමක් එක්ක නෙවෙයි. වේදනාව කියන එක හැදෙන්නෙ නමක් එක්ක නෙවෙයි. සක්කාව කියන එක හැදෙන්නෙ නමක් එක්ක නෙවෙයි. පයවිය හැදෙන්නෙ නමක් එක්ක නෙවෙයි. ඒවා ධර්ම හැටියට පහලවෙනවා. අපි පිටින් තමයි ඒවාට සංස්කාර නිමිත්ත ගිහිල්ල හයි කරන්නෙ. ඒකට යොමුකරන්නෙ. ඒ නිසා අපි උඩින් තියෙන ඒ නම්වලට

නිමිතිවලට තමයි ඇලෙන්නෙ. අපි අහුවෙන්නෙ මොකේද? සංස්කාර නිමිත්තෙ.

දැන් මෙහෙම භාවනා කරගෙන යනකොට, යනකොට, අර සංස්කාර නිමිති ටික, හෙමිහිට අයිත්වෙලා, අයිත්වෙලා යනවා. තට්ටු ගනන් තියෙන්නෙ. තට්ටු ගනන් සංස්කාර නිමිති තියෙනවා. මොනවටද මේ සංස්කාර නිමිති කියලා කිවුවේ? අපි දාපු නම්, ගම්, පදවලට.

මගේ අතේ තියෙන මේක හැදිලා තියෙන්නේ, පය්වී ආපෝ තෙජො වායෝ වලින්. මේක සංස්කාරයක්. නමුත් මේකට දාපු සංස්කාර නිමිත්ත මොකක්ද? ඒ තමයි පොත. මේක පොතක්.

මේ සංස්කාර නිමිති, ගැලවිලා, ගැලවිලා, යනකොට, අවසානයේ ඉතුරුවෙන්නෙ මොකක්ද? නිමිති නැති, සංස්කාර සමූහයක් විතරයි. ඒවට නිමිති දාන්න බෑ, සංස්කාර සමූහයක් විතරක් නිසා. අපි හිතින් බලමින්, නුවණින් දකිමින්, බලමින් මනසිකාරය පවත්වාගෙන යනවා. ඒ බලන එකට කියනවා, විද්‍යානාච කියලා. විද්‍යානාචෙන් හොඳට බලනකොට, අපි බලන්නෙ, ඒවා ඒ වෙලාවට තියෙන හැටියට. ගැස්සෙන, පැද්දෙන, හැප්පෙන, වලනය, උණුසුම ආදිය වශයෙන් තියෙන හැටියට බලනව ඇරෙන්න, අපි එතනට වචනයක් හයි කරන්නේ නෑ.

දැන් මෙහෙම නුවණින් බලාගෙන බලාගෙන යනකොට, අර නිමිතිවලට මොකද වෙලා තියෙන්නේ?

නිමිති ටික ගැලවිලා වැටිලා, ඒවා ඉබේම හැලිලා. දැන් සංස්කාර ජේනවා. නිමිති ජේන්නෙ නෑ.

ඒ කියන්නෙ, සංස්කාරයන්ගේ ස්වභාවය තමයි, ඇතිවුනා, නැතිවුනා. ඇතිවෙනවා, නැතිවෙනවා. එහෙම කොටසක් ජේනවා. එහෙම ඇතිවෙන නැතිවෙන එකට තමයි කලින් වෙන නමක් දාල තිබුනේ. දැන් ඒ නම ගලවගෙන යනකොට, දැන් ජේන්නෙ නිමිති නැති, සංස්කාරයන්ගේ ක්‍රියාකාරී ස්වභාවයක් පමණයි.

සංස්කාර ධර්මයන්ගේ විපර්යාස තමයි ජේන්නේ. තදවීමක් හෝ මොකක් හෝ ඇතිවුනාද, ඒක නැතිවෙලා යන ස්වභාවය ජේනවා. හැබැයි එතැනදී නැතිවෙන්නෙ මොකක්ද? වචන දාන්න නෑ. නිමිති හයිවෙන්නෙ නෑ. නිමිති හිටින්නෙ නෑ.

දැන් අපි හිතමු, පැයක් විතර මෙනෙහි කරගෙන යනවා කියලා. එතකොට, අපි හිතනවා, මේක හරි හොඳයි කියලා. “හොඳයි” කියන්නෙ මොකක්ද? නිමිත්තක්. ඒකත් මෙනෙහි කරල දාන්න ඕනෑ, මෙහෙම හිතනා නේද කියලා.

කවුද දැන් භාවනා කරන්නෙ? මම. ඉක්මණට මෙනෙහි කරන්න ඕනෑ, මම වෙන්නෙ කොහොමද කියලා. එතකොට, නිමිත්තකට හිටින්න බෑ. එතැන ඉඩක් නෑ. ඒ එක්කම ඇතිවෙන්නට ගිය නිමිත්ත ගැලවිලා යනවා.

එතකොට එතැනදී, නිමිත්තක් නැති, මනසිකාරයක් සිද්ධවෙනවා. නිමිත්තක් නැතුව, සංස්කාර දකින, දැකීමකට පත්වෙනවා. ඒකට කියනවා, “අනිමිත්ත අනුපසුනාව” කියලා. මොකක්ද ඒ? “අනිමිත්තානුපසුනාව”. ඒ කියන්නේ නිමිත්තක් නැතුව, සංස්කාර විතරක් බලන්නා වූ බැලීමට කියනවා, අනිමිත්ත අනුපසුනාව කියලා.

එතන හරි හොඳයි. ඇයි හොඳ? අපි රණ්ඩුකරන දේවල් නෑ එතන. නිමිති ස්වභාවය නෑ. ඒක අතහැරදාලා මෙහාට ආපු ගමන් මොකද වෙන්නේ? ගොඩ එනවා. ආයෙ එනවා අර නිමිති. නිමිති ආපු ගමන්ම “මම” කියන හැඟීම, “මගේ” කියන හැඟීම, තදට එනවා.

“අනිමිත්ත අනුපසුනාව” ගාම්භීර විපසුනාවක්. ඉතාමත්ම ඉහළ විපසුනාවක්. ඉතාමත්ම සුක්ෂම විපසුනාවක්. ඉතාමත්ම සියුම්, පොඩියට, පොඩියට, කැඩී කැඩී, බිඳී බිඳී යන්නා වූ වේගයෙන් සිද්ධවෙන්නා වූ විපරිනාමයක් පෙන්නන්නා වූ දෙයක්. හිතක් වෙනස්වෙනවා. රූපත් වෙනස්වෙනවා. නාමත් වෙනස්වෙනවා. වේදනාව, ඔක්කොම වෙනස්වෙනවා.

දැන් මේ අනිත්‍ය අනුපසුනාව කරගෙන යනකොට, මේ තමයි විපසුනාවක ඉහලම තලය. මේ විපසුනාව කරගෙන යනකොට, සංස්කාර දෙස බලන හිතක් තියෙනවා. ඒ සංස්කාර බලන හිත බලන්නේ, හිතක නාමයෙන් නෙවෙයි. සංස්කාර ධර්මයන් බලන, සංස්කාර

ධර්මයන් මෙනෙහිවන, හිතක් තියෙනවා නේ. ඉස්සරවෙලා මේ හිත, සංස්කාරයො බැලුවෙ ඒකට හිත කියල නමක් දාගෙන. “හිත“ කියන්නෙ මොකක්ද? සංස්කාර නිමිත්තක්. හැබැයි අවසානයේදී, ඒ බලන හිතට, ඒ හිත කියන එක දැන් මට අවශ්‍ය නෑ. බොරුවක්. ඇත්තම නම්, එය දැකීමේ ගුණයෙන් යුක්තවූ එක්තරා ධර්මයක්.

ඒ නිසා, යම්කිසි බලන්නා වූ ස්වභාවයක් තිබෙන්නා වූ ඒකෙන් බැලෙනවා ඇරෙන්න, හිතක් බලනවා කියල සලකන්නෙ නෑ.

ඒකට ජේන දේවල්, සංස්කාර කියලා කියනවා නේ. ඒකත් නිකම් නාම කැල්ලක් විතරයි. ඒ ටිකටත් නමක් දාලා නෙවෙයි බලන්නේ. මම සංඛාර බලනවයි කියලත් නෙවෙයි බලන්නෙ. ඒ වචනය අර කෙනෙකුට හඳුන්වාදීමට යොදාගත්ත, වචනයක් පමණයි.

දැන් මේ විදියට, බලන්නා වූ ගතියක් තිබෙන යම්කිසි දේකින්, බැලෙන්නා වූ, පෙනෙන්නාවූ ස්වභාවය තිබෙන දෙයක්, පෙනී පෙනී, පෙනී පෙනී, පවතිනවා. හැබැයි එතන නිමිත්තක් හිටින්නෙ නෑ, මම භාවනා කරනවා, මගේ භාවනාව, මගේ විපසුනාව, ඒ මොකක්වත් හිතෙන්නේ නෑ.

මේ වෙලාව වෙනකොට, ධර්මයක් විතරක්, ධර්මයක් තුළින් බලනවා. හැබැයි, ධර්මයෙන් කියන නම එතෙත්ට හිටින්නෙත් නෑ.

මේ විදියට බලාගෙන බලාගෙන යනකොට, වේගයෙන් ඕක සිද්ධවෙනවා. බැලීමේ හැකියාවක් තියෙන ධර්මයක් තියෙනවා, කොතන හරි. පෙනීමේ ගතියක් තිබෙන්නා වූ ධර්ම ටිකක් තියෙනවා. ඔය ධර්ම දෙක, ඔහේ පවතිනවා.

දැන්, නම්, ගම්, භාවනා, සමාධි, විපස්සනා, මගේ භාවනා, ඔය මොකක්වත් එතැන නෑ. හයිවෙන්නෙ නෑ, හිටින්නේ නෑ.

මේ භාවනා ක්‍රමයට මොකක්ද කියන්නේ? අනිමිත්ත අනුපස්සනාව. ඇයි ඒකට අනිමිත්ත අනුපස්සනාව කියලා කියන්නේ? නිමිති හිටින්නෙ නැති නිසා. නිමිති රඳවන්න බෑ, ගැලවෙනවා. නිමිත්තක් වැට්ටුව ගමන්ම, මෙනෙහිවෙව්ව ගමන්ම, ගැලවිලා යනවා.

ඉතින් මේ විදියට බලාගෙන යනකොට, මේ ස්වභාවය, දැන් මේ පෙනෙන හිතට, පෙනෙන දෙයක් තියෙනවානේ. නමක් නැතිවුනාට, මොකක්හරි දෙයක් පෙනෙන ගතියක් තියෙනවානේ. ඒ පෙනෙන ඒවා, මොනවද? ඒවා සංස්කාර ධර්මයේ හැටියට හඳුන්වනවා. ඉතින් ඒවා වෙනස්වෙනවා. වෙනස්වෙන දෙයක් තමයි මේ ජේන්නෙ. මේක වේගයෙන් වෙනවා, නිමිත්තක් රැඳෙන්නෙ නෑ.

ඔය විදියට, මේ සංස්කාර ධර්මයන් බලාගෙන බලාගෙන යනකොට, එකපාරම, මෙයාට, මේ සංස්කාර රාශිය, සමූහය, එකපාරම ගිලිහී ගිහිල්ලා, වැටෙනවා,

සංස්කාර නැති, යම්කිසි ස්වභාවයකට. ඒකට කියනවා, අනිමිත්ත අනුපසුනාව නිසා, නිමිත්තක් නැති, ඒ වගේම යම්කිසි ධර්ම ස්වභාවයක්. ඒ තමයි, “නිවන” එයාගෙ හිතට හසුවෙව්ව තැන.

එතකොට, ඉස්සරවෙලා නිවන අහුවෙන්න, නිවනෙ මොකක්වත් නෑ. ඇතිවීම නැතිවීම ඒ තුළ නෑ. හටගැනීමිනුත් නෑ. පාටත් නෑ. උසත් නෑ. මහත්ත් නෑ. දිග පළල මොකක්වත් නෑ. හොඳ නරක කියන්න මොකක්වත් නෑ. මෙතන යම්කිසි කරදර ටිකක් තිබුනාද, ඒ එකක්වත් එතන නෑ. දැන් එතෙත්ට පත්වෙන්න, එතෙත්ට යන්න, ඒ හිත අර ධර්මය දකින්න, එයා කරපු වැඩේ මොකක්ද? මෙතෙහි කර කර, මෙතෙහි කර කර, බල බලා, බල බලා හිටිය එක. ඒකට කිවුවා “අනිමිත්තානුපසුනාව” කියලා.

අනිමිත්තානුපසුනාව කිරීමේ විපාකයක් හැටියට තමයි, හිත නිමිත්තක් නැති, සම්පූර්ණයෙන්ම, මොකක්වත් නැති, අනිත් පැත්තට හැරුනො.

එතකොට, මේ මෙතෙහි කිරීම හොඳ එකක්ද, නරක එකක්ද? හොඳ එකක්. ඒ නිසා, මේ විදියට නිමිත්තක් නැතුව, මෙතෙහි කරන එකට කියනවා “අනිමිත්තානුපසුනාව” කියලා. ඒක ඇවිල්ල, අනිත් පැත්තට හැරෙන්න එක්තරා දොරටුවක්, gateway එකක්. ඒ නිසා, මෙයාගෙ හිත අනිත් පැත්තට හැරිලා, මොකක්වත් නැති තැනක් පෙනුනේ, මෙන්න මෙහෙම මෙතෙහි

කරනකොට. ඒකට කියනවා “අනිමිත්ත විමොක්ඛය” කියලා.

“අනිමිත්ත විමොක්ඛය” ඇතිවුනේ මොකක් නිසාද? අනිමිත්ත අනුපසංනාව නිසා. අනිමිත්ත අනුපසංනාව කරන්න ඉස්සරවෙලා කරන්නෙ මොකක්ද? ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස ටික මෙනෙහි කර කර, මෙනෙහි කර කර, මෙනෙහි කර කර හිටපු එක.

අපි අර සක්මන් භාවනාව හෙමිහිට කළා නේ. හෙමිහිට කරනකොට මොකක්ද වෙන්නේ? පියවර තබනවා කියලා එනවද? නෑ. ගන්නවා කියලා එනවද? නෑ. ස්වභාවය දකිනවා විතරයි. වන්දනා භාවනා මනසිකාරය කරනකොට මොකද වෙන්නේ? අර තියෙනවානේ, අපි දාගත්ත වචන ගොඩක්? භාවනා කරනකොට කෙලෙස් එනවා. හොඳට මතක තියාගන්න. හොඳට පරිස්සමෙන් භාවනා කරන්න ඕනෑ. භාවනා කරනකොට, අපි අපට අවංක වෙන්න ඕනෑ. සමහර වෙලාවට හිතට එනවා, මගේ භාවනාව අනිත් කෙනාව දකිවා කියලා පැතුමක් එනවා. පොටෝ දෙකකුත් ගනීවා. අනිත් අය මා ගැන කතා කරවා. හොඳ කියවා. එහෙම සිතුවිලි එනවා.

ඒ කුමක් නිසාද ඔය පටලැවිල්ල එන්නේ? නිමිති නිසා. ඇයි මම කියලා දැම්මේ? ඇයි මම පැතුවේ, මම හොඳට භාවනා කරනවයි කියලා. අන්න අපේ හිත නිමිති වලට අපිව පටලවන විදිය.

ඔය බාධක පටලැවිලි මොකක්වත් එන්නේ නෑ, ඕන කෙනෙක් ඕන විදියකට හිතාගත්තාවේ, මම මගේ වැඩේ කරනවා කියලා හිතාගෙන, මෙනෙහි කිරීම කළානම්. අර ඇතුලත තිබෙන්නා වූ ධර්ම ස්වභාවය විතරක් බලාගෙන යනකොට, ඔය කිසිම පටලැවිල්ලක් නැහැ.

ඔය විදියට මේ මනසිකාරය සංස්කාර නිමිති ගලවාගෙන, ගලවාගෙන යන ක්‍රමයක්. මේ සංස්කාර නිමිති වලට තමයි ලෝකයා අහුවෙන්නේ. එහෙම නැතුව සංස්කාර වලට නෙවෙයි.

ධර්මයේ තියෙනවා, ධර්මය ඕනෙකුත් කියලා එකක්. ඒ ධර්මය, හොඳම රස තියෙන්නේ ඔය හරියේ. මනසිකාරය තුළින් හොඳට ඇතුලට යන්න ඕනෑ. කිතුල් ගස්වල පිටි තියෙනවානේ. ඒ කිතුල් පිටි ගන්නකොට, කොහෙන්ද ගන්නේ? කිතුල් ගහේ බඩයෙන්. ඒ උනාට මැණික් ගන්නෙ පතුලෙන්. ගොඩාක් භාරගෙන යන්න ඕනෑ. ධර්මයටත් ගොඩාක් ඇතුලට ඇතුලට, මෙනෙහි කිරීම වශයෙන් භාරගෙන භාරගෙන යන්න ඕනෑ. එතකොට තමයි, ඔය ධර්ම ස්වභාවයන් හම්බවෙන්නේ. උඩ හම්බවෙන්නේ නෑ. උඩ තියෙන්නේ මොනවද? නාය යන, කඩා හැලෙන දේවල්. නැත්නම් පොතු. යට තමයි හයිය තියෙන ධර්ම තියෙන්නේ. ඒ නිසා අපි මනසිකාර වශයෙන් ඇතුලට යන්න ඕනෑ.

දැන් ඔය කිවුවේ මොකක්ද? “අනිච්චානුපස්සනාව” හෙවත්, “අනිමිත්තානුපස්සනාව” තුළින් නිමිති ගැලවී යන ආකාරය.

එක කාරණයයි ඔය කිවුවේ. වෙලාව තියෙන විදියට ඉදිරි දින වලදි අනිත් කරුණුත් කතා කරමු.

අපේ හිත පාලනය කරන ක්‍රමයක් තියෙනවා. හිත බලෙන් පාලනය කරන්න බෑ. එතකොට හිත තරහාවෙනවා. හිතේ ස්වභාවය නුවණින් දැක්කොත් එහෙම, හෙමිහිට හිත සන්සුන්වෙනවා.

දැන්ත වශයෙන්ම, බන කියන්නා වූ කෙනාත්, අසන්නා වූ අයත්, යම්කිසි සංස්කාර ධර්ම රාශියක, කීමේ ඇසීමේ ක්‍රියාවලියක් පමණයි. එහෙම නැතුව, පරමාර්ථ වශයෙන් දෙසන්නෙකුත් නෑ. අසන්නෙකුත් නෑ.

දැන් මෙතන කරන්නෙ, දේශනා කිරීම වශයෙන්, යම්කිසි හිතක් යැයි කියන්නා වූ, නාම ධර්ම සමූහයක නිෂ්පාදනය වෙන්නා වූ, අදහස් ගොන්නක්, ශබ්දයක් හරහා පිටතට විකාශණය වීම. නැත්නම් ශබ්දයක් හරහා හිතේ පහල වන අදහස් එලියට බැහැර කිරීම.

අසන්නෝ හැටියට, සිද්ධවෙන්නෙ, එලියෙන් තමන්ගේ කනට ස්ප්ශී වෙන්නාවූ ශබ්දය තුළ තිබෙන්නා වූ, අදහස් කැල්ල විතරක් බාරගැනීම. ඉන්පසු එයට අනුව හිතනවා. ඒකට අනුව සලකනවා. එතකොට, ඒ ක්‍රියාවලිය පමණක් සිද්ධවෙනවා.

ඒවා, අපි ඇහුවත්, මම ඇහුවත්, අපි කිවුවත්, මම කිවුවත්, ඒවා සංස්කාර ධර්මයන්ගේ තිබෙන්නා වූ ක්‍රියාවලියක්. ක්‍රියාමාත්‍රයක් පමණයි. ඒව ගක්ති මාත්‍රයක් පමණයි. දැනගැනීමේ ගක්තිය තිබෙන නිසා තමයි, දැනගැනීම කරන්නේ. ඒවා සිතීමේ ගක්තිය තියෙන නිසා තමයි, සිතීම කරන්නේ. ඒ කනට ඇහෙන සඳ්ද ඇතුලේ දැනගන්න දෙයක්, හිතන්න දෙයක්, තිබෙන නිසා තමයි, ඒ දේවල් හිතන්නේ, හිතීන් තෝරලා ගන්නේ. හැබැයි ශබ්දය නෙවෙයි මේ පින්වතුන් දැනගන්නේ. මම කතා කරන ශබ්දය නෙවෙයි දැනගන්නේ. එහෙනම්, මොකක්ද දැනගන්නේ? ශබ්දය අස්සෙ තිබෙන්නා වූ, අදහස පමණයි. ඒකට කියනවා, “විඤ්ඤානි රූපය” කියලා.

ඒ “විඤ්ඤානි රූපය” ඉස්සරවෙලා හැදෑන කොහේද? මගේ හිතේ. ඒ විඤ්ඤානි රූපය, එකපාරටම අනිත් හිතට දාන්න බෑ. එහෙම හිතකින් හිතකට එකපාරටම යන සෘජු ක්‍රමයක් නෑ. ඒ නිසා මෙහෙම පැකට් කරලා යවන්න ඕන. ඒ විඤ්ඤානිය, ඒ අදහස (විඤ්ඤානිය කියන්නේ අදහස) කෙලින්ම අනිත් කෙනාගෙ හිතට යවන්න බෑ. ඒ නිසා කරන මාධ්‍යයක් තියෙනවා. ඒ හිතේ පහලවෙන්නා වූ විඤ්ඤානිය, වචන වලට දමමින් මෙහෙත් පැකට් කරනවා වගේ එකක් කරනවා. දැන් මේ මම කතා කරනවා කියලා කියන්නේ මොකක්ද? තේ කොල පැකට් කරන්නා වගේ, පැකට් කරනවා වගේ වැඩක් තේ. ඊටපස්සෙ කෙලින්ම issue කරනවා. Issue කරපු ගමන්ම, ඒ ශබ්ද පැකට් ඔක්කොම මේ පින්වතුන්ගෙ කනට යනවා.

ශබ්දය තමන්ගේ කනට ආවට පස්සෙ එතනින් ගන්නේ, ශබ්ද පැකට් එක ගලවලා. ගලවලා, ඒක ඇතුලෙ තියෙනව නේ යම් අදහස් කැල්ලක්, විකල්පය, idea එක. ඒක විතරක් තෝරගෙන, අනිත් කැල්ල විසිකරනවා. ඒ කියන්නේ ශබ්දය ගැන නොසලකා හරිනවා.

ඔය ශක්ති සවිභාවය. ඔය ධර්ම ස්වභාවය පමණයි පවතින්නේ. ඔතෙත්ට දාන්න හොඳ නෑ, “මම අහනවා” යි කියලා. “මගේ බන ඇසීම” “මගේ බන කීම” කියලා දාන්න හොඳ නෑ.

ලෝක සම්මුතියෙන් නම් අපි එහෙම දානවා තමයි, වෙනසක් තේරුම් ගැනීමට, පටලැවීමක් නැතිවීමට. මම අහනවා කියලා දාපු ගමන්ම මොකද වෙන්නේ? එතැනට නිමිත්තක් හයිකරනවා.

අපි ඒ නිමිති පාවිච්චි කරන්නේ, ලෝකයේ පරිහරනයට පමණයි. ඒ නිමිතිවල මහා අවුල් සහගත දේවල් තිබෙනවා. අපේ හිත අවුස්සන, කෙලෙස් අවුස්සන, බැඳීම් වැඩිකරන, අපිව ගොඩාක් අඩවන, දේවල් තියෙනවා.

දැන් අපි හිතමු මෙහෙම. පවුලක “මංජු” කියලා ලමයෙක් හිටියා කියලා. ඒ ලමයා, හදිසි අනතුරකින් මළා, ඒ අවුරුදු 15 කට විතර කලින්. තවත් අවුරුදු 15 ට විතර පස්සෙ, ඒ අම්මට අහන්න ලැබෙනවා අර “මංජු” කියන තමන්ගේ දරුවාගේ නම. එතකොට මේ අම්මට මොකද

වෙන්තේ? අර අහන වචනය, අර මැරීවිච මංජුව, මතක් කරලා දෙනවා.

එතකොට, මේ මංජු කියන වචනය, එයාගෙ හිතේ කොච්චර තදට කැවිලා තියෙනවාද, පුද්ගල සඤ්ඤාවෙන් ගත්ත, මගේ කියන සඤ්ඤාවෙන් ගත්ත, දරු සඤ්ඤාවෙන් ගත්ත, ආත්ම සඤ්ඤාවෙන් ගත්ත වචනයක්. ඒක නිසා මේ වචනයකට, අපේ හිත පුදුම විදියට, තදබල විදියට කැවෙනවා.

ඒ වගේම තමයි, ලෝකයේ කෙලෙස් හදන්න, සංස්කාර නිමිති plate කිරීම තරම්, තවත් දෙයක් නෑ.

Advertisement කියලා කියන්නේ, මොකක්ද? සංස්කාර නිමිති. ඉස්සර තිබුනා, Bristol වලට ගහලා තිබුන ඇඩ්වර්ටිස්මන්ට් එකක්. ඒක පොඩ් ලමයි ටිකක් කාරෙකක් නවත්තාගෙන ඉන්නවා, කට්ටිය ඔක්කොම සිගරට් පත්තුකරගෙන ඉන්නවා. “මිත්‍රත්වයේ වින්දනය”. ඒකෙන් බලන කෙනාට එක එක අදහස් උලුප්පවලා දෙනවා.

ඒ නිසා, හොඳට ඔය කාරණා ටික මෙනෙහි කරන්න. අපි කොච්චර ජීවිතයේ මේවට අහුවෙනවාද? කොච්චර අපි දුක් විඳිනවාද? මේ නිසාවෙන් කියලා.

ඒ නිසා සංස්කාර ධර්මයන්ට, අපි රණ්ඩුවෙන්තෙ නෑ. රණ්ඩුවෙන්තෙ කුමක් නිසාද? සංස්කාරවලට හයි කරල තිබෙන්නා වූ, සංස්කාර නිමිතින් එක්කයි.

මම හිතනවා, මේ වෙලාවට, මේ කියපු දහම් කරුණු ටික, මේ පින්වතුන්ගේ දැනුමට, භාවනාවට ඉතාම ප්‍රයෝජනවත් වෙයි කියලා. අදට මේ ටික ප්‍රමාණවත් වෙව් කියලා සිතනවා.

අපි මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා, සැමදෙනාටම ධර්මවබෝධය වේවා! ධර්මවබෝධය තුළින්, සුඤ්ඤාම වූ, පරම ශාන්ත වූ, නිව්වාන ධාතුවත්, සුවසේම අවබෝධ වේවා කියලා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

දෙවනි දේශනය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

දිට්ඨිංච අනුපගමම සීලවා - දස්සනෙන සමපන්නෝ
කාමේසු විනෝය ගෙධං - නහි ජාතු ගබ්බසෙය්‍යං පුනරේතීති
ශ්‍රද්ධාවන්ත, ගුණවන්ත පින්වන්ති,

ලොචුතුරා බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් සුමිහිරිව දේශනාකොට වදාල ධර්ම කොට්ඨාසයේ එක තැනක, සුත්‍ර අන්තයක අන්තර්ගතවෙච්ච ගාථාවක් මා මේ අවස්ථාවේ මාතෘකා ස්ථානයේ තැබුවේ. මේ පින්වතුන්, මේ සුත්‍ර දේශනාව, මේ ගාථාව හොඳට දන්නවා. අද මේ වෙලාවේ මේ ගාථාවට අනුකූලව, අපි ධර්ම කරුණු ටිකක් මුලින් කතා කරලා, පසුව මම තවත් මාතෘකාවක් මේකට සම්බන්ධ කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා.

අපි හැම කෙනෙක්ම කැමතියි, ධර්මය දැනගන්න. හික්කුන්වහන්සේලා හැටියට, අපි මහන්සිගන්නවා, ධර්මයට කැමති, ධර්මකාමී, ශ්‍රද්ධාව තියෙන පින්වතුන්ගේ සිත් ටික, බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ප්‍රණීත වූ, ගාමිහීර වූ, සුක්ෂම වූ, ධර්ම කොට්ඨාශ හරහා ගෙනයන්න.

මේ ගාථාව දිහා බලන්න, “දිට්ඨිංච අනුපගමම සීලවා“ කියන එක, තේරුම් ගැනීමේ පහසුව සඳහා, අපි කියමු “සීලවා, දිට්ඨිංච අනුපගමම“ - සිල්වත් කෙනා, දෘෂ්ඨියකට පත්තොවී, “දසුනෙන සම්පන්නෝ“ - ඒ සිල්වත්ත කෙනා, තව ගුණයක් දරනවා, දඹින සම්පත්තියෙන් යුක්තවීම. යම්කිසිවක් දැකලා තියෙනවා. ඒ දැකීම නිසා, දෘෂ්ඨියකට පත්වෙන්නෙත් නෑ. “කාමේසු විනෝ ගෙධං“ - කාම ධර්මයන් පිළිබඳව ගේධය කියන තද බල ඇලීම, බැඳීම, “විනෝ” කියලා කියන්නෙ ඒ ඇලීමෙන් වෙන්වෙලා, විනාසවීම නිසා අයිත්වෙනවා. එසේ කාමයන්හි ගිජුකම නැති වූ කෙනා, “නහි ජාතු ගබ්බසෙය්‍යං“ - ආයෙමත් කවදාවත් ගභීයක උපදින්නෙ නෑ.

එහෙනම්, උප්පත්ති වශයෙන් නැවත මනුස්ස ලෝකයට එන්නේ නැති කෙනා කවුද? ඒ තමයි අනාගාමීන් වහන්සේ. එතකොට අනාගාමී කෙනා මේ තත්වයට පත්වෙන්නේ කුමක් නිසාද? දැන් මේ අනාගාමී තත්වයට පත්වෙන කෙනා මොකක් හරහාද එහෙම කරන්නෙ?

තිට්ඨං වරං නිසින්තොවා
 සයානොවා යාවතසු විගතමිද්ධො
 ඒතං සතිං අධිට්ඨෙය්‍ය
 බ්‍රහ්ම මේතං විහාරං ඉධමාහු.

දැන් ඒ සිල්වන්ත තැනැත්තා, ඉරියවු හතරේදීම යම්කිසි වැඩක් කරනවා.

ඒ ඉරියවු මොනවද? “තිට්ටං, වරං, නිසින්තොවා, සයාතොවා” - හිටගෙන, ඇවිදීමින්, ඉඳගෙන සහ නිදාගෙන කියන ඉරියවු හතර.

“යාවතසු විගතමිද්ධො” - නින්දයන්තො නැතිතාක් කල්. තාම නින්ද ගිහිල්ල නෑ, හැබැයි කඳ නිදි කරලා තියෙනවා. ඒ කාලය තුළත්.

“ඒතං සතිං අධිට්ඨෙය්‍යා” - මෙන්ත මේ සිහිය, අධිෂ්ඨාන කරගන්නවා,

“බුභ්ම මේතං විහාරං ඉධමාහු” - මෙහි බුභ්මයෙක් ඉන්නවා කියලා කියනවා. එතකොට මේක බුභ්ම විහරණයක්, මේ මනුස්ස ලෝකයේ.

භාවනා කරනකොට, අපි හැමකෙනාම කැමතියි, ඉක්මන් භාවනාවකින්, ඉක්මණින් ප්‍රතිඵල ලැබෙන, ඉක්මන් දෙයක් කරගන්නට. ඒ නිසාම සමහරවිට ප්‍රමාදවන ගතියකුත් තියෙනවා.

අපට මේ භාවනාව කරනකොට, ඕජාව අවශ්‍යයි. හිතේ යම්කිසි ඕජාවක්, හිතේ යම්කිසි සෞම්‍ය ගතියක්, හිතේ මෘදු ගතියක්, හිතේ නිවුනු ගතියක්, සන්සුන් වූ ගතියක් තිබීම අවශ්‍යයි. ඒකට අපි වචනයක් පාවිච්චි කරනවා, “පාමොජ්ජ” කියලා. අනිත් එක “පසුද්ධිය” කියලත් ධර්මයක් තියෙනවා. “පසුද්ධිය” කියලා කියන්නො

අපේ සිතේ කයේ සැහැල්ලු බව, ශාන්ත බව, බර නැති ගතිය. ඒ බර නැති ගතිය, සැහැල්ලු ගතිය ආවයින් පස්සෙ තමයි, අපිව අර භාවනා කරන මනසිකාරයට ඇදගෙන යන්නෙ, ඒකෙ නවත්වාගන්නේ. එහෙම නැත්නම්, හෙමිහිට අපේ හිත එතනින් පහලට දානවා. අපට ඕනකම තිබුනට බෑ. හිත වට්ටනවා. අපට අරමුණේ ඉන්න ඕනෑකම තියෙනවා. නමුත් වැටෙනවා. එහෙම උනාම හිත විපස්සනාවට එහෙම දාගන්න අමාරුයි.

විපස්සනා භාවනාව කරන්න මහන්සිගන්න අය ගොඩාක් ඉන්නවා.

මේ භාවනා වැඩ සටහනේදී, අපිත් මෙමතී භාවනාව, බුදුගුණ භාවනාව කරනවා. මෙහිදී, අපි මෙමතී භාවනාව කරන්නෙ, පූජිකෘත්‍යයට ගැලපෙන කොට්ඨාසය පමණයි. නමුත් ඒකෙ ධ්‍යාන කොට්ඨාසය, ඒ වගේම හිත සමාධිවෙත කොට්ඨාසය අපි දැනට කියල දීලා නෑ.

මෙමතී භාවනාව, ඉතාම ඉහල භාවනාවක්. එක් භාවනාවක් අපි වඩාගත්තාම, අනිත් ඒවට කරන්න තියෙන්නේ සඤ්ඤා වෙනස් කිරීමක් පමණයි.

හැමකෙනාගෙම සිත්වල හොඳට මෙමතී සඤ්ඤාව, මෙමතී සිත ඇතිකරගෙන, හොඳට සෞම්‍ය කරගෙන, හොඳට හිත හදාගෙන, හොඳ ධ්‍යාන මට්ටමක්, උපචාර සමාධි මට්ටමක්, අර්පණා මට්ටමකට හිත ඔසවා තබාගෙන, විතකීයෙන් හොඳට පිරිවිච්ච, විචාරයෙන් පිරිවිච්ච, ප්‍රීතියෙන්, සුඛයෙන්, ඒකඟ්‍යතාවයෙන් හොඳට හිත

සෞම්‍යවෙලා පිරිවිව, ඒකාග්‍රතා සමාධියක් හදාගෙන, ඒ තුළින්ම විදහිනාවට බැසගන්න ලැබේවා කියලා, අපි ප්‍රාථිනා කරනවා.

මෙෙත්‍රී භාවනාව වඩනකොට අපට සත්ත්ව සඤ්ඤාවක් අවශ්‍යයි. ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාව ගැනීමට, එක එක ක්‍රම තියෙනවා. ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාව ගන්න, අපි මෙනත ඉඳලා හිතනවා.

පළමුවෙන්ම, මම මුල් කරගෙන (මමත් කෙනෙක් විතරයි), මගේ හිතින්ම මට මෙෙත්‍රීය තුන් හතර වතාවක් හිතනවා. ඊටපස්සෙ, මගෙන් පරිබාහිර, ළඟ ඉන්න, ප්‍රිය වූ කෙනෙක් තෝරාගෙන, (ළඟපාත ප්‍රිය කෙනෙක් නැත්නම්, ඇතක හෝ ඉන්න ප්‍රිය කෙනෙක්, හිතට ළංව ඉන්න කෙනෙක්, හිතට සෞම්‍ය වූ කෙනෙක්, ශරීරයෙන් ළඟ කෙනෙක් නොවෙයි), ඒ කෙනාට මෙෙත්‍රීය වඩනවා. නමුත්, එහෙම මෙෙත්‍රීය වඩනකොට, එයාගෙ මුහුණ, නලල, තමන්ට ජේන, දැනෙන හැටියට තමයි මුලින් හිතාගන්නේ. එහෙම කරනකොට, මෙෙත්‍රීය හොඳට ඇඟටත් හිතටත් වදිනවා. තමන්ටම දැනෙනවා මෙෙත්‍රීය වැඩෙන ආකාරය.

අනිත් එක තමයි, ඒ සඳහා එක වචනයයි ගන්නෙ. එක වචනයක් අරගෙන, එක වචනයකින් අපි ගොඩාක් මෙෙත්‍රී කරනවා.

අපි හිතමු, “සුවපත්වේවා“ කියන වචනය ගැන. ඒකට බොහෝ අථි තියෙනවා. ඒ “සුවපත්වේවා“ කියන

වචනය අරගෙන, අපි හිතාගන්නවා, අපට ප්‍රිය, මනාප, සෞම්‍ය ගුණ තියෙන, ගෞරවණීය ස්ථානයක ඉන්න, ගුරුතුමියක් හෝ ගුරුවරයෙක් හෝ, මවුතුමියක් හෝ පියතුමෙක් හෝ, තමන්ට වඩා වැඩිමහල්, නෑදෑ කෙනෙක් හෝ, යහළුවෙක් යෙහෙළියෙක් හෝ, හිතාගන්නවා. හිතීන් අරමුණු කරගන්නවා. එහිදී කාන්තාවෝ කාන්තාවන් තෝරාගැනීමත්, පිරිමි අය පිරිමි කෙනෙකුත් තෝරාගැනීමත් පළමුවේදි වැදගත් වෙනවා.

මේ විදියට, කෙනෙක් සොයාගෙන, එයාගෙ මුහුණ හිතාගන්නවා. මුහුණ අරමුණු කරගෙන, හිතාගෙන, එයාට අපේ හිතීන් මෙමත්‍රිය ලබා දෙනවා. ලබාදෙන්නෙ, එකපාරක් නෙවෙයි. සිය වතාවක්, දෙතුන් සිය වතාවක්, දහස් වතාවක්, දෙදහස් වතාවක්. මෙහෙම එයා ගැන හිතනකොට, මෙමත්‍රිය වඩනකොට, ඒ මෙමත්‍රිය ලබාදෙන්න අවශ්‍ය කෙනා, අපේ හිතට මතු වෙනවා. හිතේ රූපයක් ඇදෙනව. ඒ හිතේ හැදෙන පුද්ගල රූපයට තමයි, අපි සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා සිත යොමු කරන්නෙ.

අපේ හිතේ තියෙනවා, ඒ අරමුණ වෙතට නිකුත් කරන, ගෙනයන යම්කිසි ගුණ ස්වභාවයක්. අපේ හිතෙන්, සෞම්‍යවෙවී, සෞම්‍යවෙවී, මෘදුවෙවී නිෂ්පාදනයවෙන චේතනා ශක්තිය අර අරමුණට වද්දෙනවා. ඒ අරමුණට කවනවා. ඒ අපි ගත්ත මෙමත්‍රී අරමුණට යොමුවෙලා ඉන්නකෙනා, අපේ හොඳ සිතුවිලි වලින්, නඟවන එකයි

අපි කරන්නෙ. අපේ මෙහි සිතුවිලි වලින් හොඳට පෙනෙන්න, පෙනෙන්න, තෙමෙන්න, තෙමෙන්න ඔවුන් සුවපත් වෙන විදිය අපිට දැනෙනවා. දිගින් දිගටම අපි ඔවුන්ව මෙහි සිතුවිලි වලින් හොඳට උණුහුම් කරනවා, නඟවනවා, තෙත් කරනවා.

එහෙම කරගෙන යනකොට, හොඳට ප්‍රිය මනාප නිසා, මේ මෙහි සිත හොඳට එයාගෙ පැත්තට භරවනවා. සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා වඩනවා. ඒක අමතකවෙන්න දෙන්නෙ නෑ.

සමහර වෙලාවට, නිදුක්වේවා! නිදුක්වේවා! නිදුක්වේවා! නිදුක්වේවා! කියලා වඩනවා.

එහෙම නැත්නම්, මෙයාගේ හිතේ දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! මෙයාගේ හිතේ දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! දුක් නැතිවේවා! කියලා මේ විදියට ගොඩාක් මෙහි සිතවිලි යවනවා.

එහෙම නැත්නම්, සැපවත්වේවා! සැපවත්වේවා! සැපවත්වේවා! සැපවත්වේවා! කියලා වඩනවා. ඒකත්, හරි වේගයෙන් කරන්නෙ නෑ. වේගයෙන් ගියොත් හිතට තෙහෙට්ටුයි. එතකොට එපා වෙනවා.

එහෙම නැත්නම්, මෙයාගේ හිත සෞම්‍යවේවා! සැපවත්වේවා! සෞම්‍යවේවා! සැපවත්වේවා!

සෞම්‍යවේවා! සැපවත්වේවා! සෞම්‍යවේවා!
සැපවත්වේවා! කියලා මෙනෙහි කරනවා.

මෙහෙමත් හිතනවා, මෙයාගෙ සිතේ තරහා සිතක්
පහලනොවේවා! පහලනොවේවා! පහලනොවේවා!
පහලනොවේවා!.

මේක වේගයෙන් කරන්නේ නෑ. වේගයෙන්
කරොත් හිතට තෙහෙට්ටුයි, මහන්සියි. අමාරුවෙන්
අපහසුවෙන් නිකම් ඇදී ඇදී යන්නේ නෑ. එක ගානකට
තමයි කරගෙන යන්න ඕනෑ වෙන්නේ.

එතකොට ඒ අරමුණ ගත්තකෙනා, අපට ප්‍රියව,
මනාපව, මධ්‍යස්ථව, එයා අපි ඉදිරියේ හොඳට අපට
පිහිටවෙමින්, අපේ මෙෙත්‍රිය ලබා ලබා ඉන්නවා. එහෙම
ඉන්නකොට, අපේ හිතෙන් එයාට මෙෙත්‍රිය පිරෙන්න
ලැබෙන බවක් අපට දැනෙනවා.

ඊළඟට අපි තවත් කෙනෙක් ගන්නවා.
එක්කෙනෙක් හරි, දෙන්නෙක් හරි. එහෙම නැත්නම්,
පස්දෙනෙක් විතර ගන්නවා. දැන් මේ කිහිප දෙනාට,
සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා!
සුවපත්වේවා! කියලා, මෙෙත්‍රිය වඩනවා.

එකක් තමයි, තරහ සිතක්, ගොරෝසු සිතක්, වෛර
සිතක්, ක්‍රෝධ සිතක්, උපනාහ සිතක්, ඇතිඋනාම, ඇහ
දවනවා, කය දරදඬුවෙනවා, හිත තවනවා, හිත පුවිවනවා,
හිත කර්කෂ කරලා, ගොරෝසු කරලා, දූෂ්‍ය කරලා දානවා.

ඒකෙන්ම හැදිවිට, අමනාපවෙව්ව, මහා පිළිකුල් සහගත,
ගොරෝසු, මානසිකව සෘණාත්මක පරිසරයක අපි හිතීන්
දුක් විඳිනවා. ඒකට කියනවා, දුක කියලා.

ඒ සිත අයිත් වුනායිත් පස්සෙ සිත සැහැල්ලුයි,
ගාන්තයි, ප්‍රණීතයි, මෘදුයි, ප්‍රියමනාපයි, ඒක තමයි සැපය.

මෙහෙම කිහිප දෙනෙක් අරමුණු කරගෙන මෙෙත්‍රිය
වඩාගෙන වඩාගෙන යනකොට, ඒ අයගෙ මුහුණු
ඔක්කොම ජේන්නෙ නෑ. ඒ කොටසට තවත් ටිකක් එකතු
කරගෙන, එක මණ්ඩලයක්, නැත්නම්, එක පිරිසක්
හැටියට අරමුණු කරගෙන, ඒ අයට මෙෙත්‍රිය වඩනවා.

මෙතන තමයි පරිස්සම් වෙන්න ඕනෑ තැන.
සත්ත්වයෝ ඔක්කොම අපේ ඇස් වලට පෙනෙන්නෙ නෑ.
මේ ගමේ, මේ නගරයේ, මේ පලාතේ, මේ දිස්ත්‍රික්කයේ,
මේ රටේ කිවුම, ඔක්කෝම සත්ත්වයෝ ටික, ඔක්කෝම
මිනිස්සු ටික අපට ජේන්නෙ නෑ. නමුත් අපි එහෙම
සත්ත්වයෝ ඉන්නවා කියලා අපි හිතාගන්නවා. මේ ඉන්න
අයගේ ආධාරයෙන් එහෙම පිරිසක් ඉන්න විදිය තව ටිකක්
අපි හිතාගන්නවා.

ඒකට කියනවා, සත්ත්වයන් පිළිබඳව හැඟීම හෙවත්
“සත්ත්ව සඤ්ඤාව” කියල.

අපි මුලින් පටන් ගත්තෙ අපි දන්නා ප්‍රියමනාප
කෙනෙකුගේ මුහුණක් මතක් කරගෙන. නමුත් ඉදිරියට
යන්න යන්න, මුහුණු ගොඩක් එනකොට, සත්ත්ව

සඤ්ඤාවක් තියෙන්නෙ. පිරිසක් පිළිබඳව සඤ්ඤාවක් තියෙන්නෙ.

දැන් මේ බන අසන පිරිස වුනත්, මේ පිරිසට මෙමතිය වඩනවා නම්, ඔක්කොම එක රාමුවකට, පිරිසක් හැටියට, හැඟීමක් ඇතිවෙනවා. ඒ පිරිස, අර මෙමතී සිතට යටකර ගන්නවා. ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාවට මෙමතිය වඩනවා, මේ සත්ත්වයෝ සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා.

එහෙම කරගෙන යනකොට, තමන් ඉදිරියේ, මහ විශාල සත්ත්වයින් ගොඩක් ඉන්න බව හැඟෙනවා. මේ රටේ, යාබද රටවල්වල, මහ පොළොවේ, උඩ ආකාශයේ, පොළව පතුලේ, යට ජලාසවල, උඩ විමන්වල, ළඟ, දුර, වශයෙන් ඉන්න, සත්ත්වයෝ මෙහෙම පලාතක ඉන්නවාය කියන හැඟීම ඇතිවෙනවා. ඒකට කියනවා, “සත්ත්ව සඤ්ඤාව” කියලා.

ඊළඟට, ගුවනේ යන අය, නැවුම් යන අය, පින් කරන අය, වදින පුදන අය, පිරිත් කියන අය, පාසැල් යන ලමා ලපටින්, අනාථ නිවාසවල ඉන්නා වූ දෙමවුපියන්, මනුස්සයෝ, රැකියාවන් කරන අය, වයසට ගිහින් මරණාසන්න වූ අය, මේ වෙලාවේ උපදින අය වශයෙන්, ඒ විදියට හිතන්න ඕන. එහෙම හිතාගෙන, ඒ සත්ත්ව සමූහයට, කාගෙවත් විශේෂිත මුහුණක්, විශේෂිත කඳක් ජේන්නෙ නැහැ, නමුත් අපට සත්ත්ව සඤ්ඤාවක්

දැනෙනවා. ඒ දැනෙන සත්ත්ව සඤ්ඤාවට අපි මෙෙත්‍රී කරනවා.

මේ මගේ හිතේ ඉන්න සියළුම සත්ත්වයෝ සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා වඩනවා.

එහෙම භාවනාව කරනකොට, සත්ත්ව සඤ්ඤාව කියන එක අපේ ඉදිරියේ මැවිලා වගේ හිටිනවා. ඒ පරාසයේ තමයි, ඔක්කොම සත්ත්වයෝ අන්තර්ගතවෙලා දැනෙන සඤ්ඤාව තියෙන්නේ.

මෙහෙම කරගෙන යනකොට, සත්ත්ව සඤ්ඤාව කියන කොටස තමන්ගේ ළඟට එනවා. අපි ඒත් වඩනවා. සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා මෙෙත්‍රී වඩනවා.

සමහර වෙලාවට සත්ත්ව සඤ්ඤාව තමන්ගෙන් දුරට යනවා. එතකොටත් වඩනවා, සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා.

සමහර වෙලාවට අපට සක්මන් කරන්න සිද්ධවෙනවා. අපි පියවර තබන්නේ, විදූෂිතා මනසිකාරයෙන් නෙවෙයි. එක පියවරක් තබනවා, සුවපත්වේවා! අනිත් පියවර තබනවා, සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා. ඊළඟට සත්ත්වයෝ ටිකක්

හිතාගන්නවා, සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා!
කියල හිතනවා. ඒ තමයි මෙමතියෙන් සක්මන් කරන විදිය.

මතකයි නේ, අර ගාථවේ කිවුවා, ‘තිටියං, වරං,
නිසින්තොවා, සයානෝවා’ කියලා.

දැන් පැයක් සක්මන් කරනවා, සියළු සත්ත්වයෝ
සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා!
සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා. ඊළඟට, හිටගන්නෙත්
මේ විදියටම සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා!
කියා සිතමින්, මෙමතිය වඩමින්. නැවත හැරෙන්නෙත්
සුවපත්වේවා කියලා සිතමින්. නැවත යන්නෙත්, නැවත
හැරෙන්නෙත් මේ විදියටම සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා!
කියා සිතමින්. දැන් සක්මනේදීත්, හිටගෙනත් මේ විදියට
කරගෙන යනවා.

දැන් වාච්චෙනවා. දැන් කරන්නෙත් අර ඔක්කෝම
ටික හිතාගෙන, සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියල
වඩනවා.

හැමවෙලේම මෙමතියට ගත්ත සත්ත්ව සඤ්ඤාව
තියෙනවා. එතකොට දැන් සත්ත්ව සඤ්ඤාව, හොඳට
පෝෂණය කරලා, ලොකුවට ගන්නෙ අර විදියටයි.

හිතන්න ඕනෑ, පොළවේ, අහසේ, දිය, ගොඩ,
ලභපාත, ලෙඩ වූ, අසනීප වූ, සැපයෙන් ඉන්නා වූ,
පෙනෙන, නො පෙනෙන, ස්ත්‍රී පුරුෂ, බාල මහළු
සත්ත්වයෝ ඉන්නා බව. එහෙම සත්ත්වයෝ ටිකක් හිතීන්

හිතාගෙන, සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියල වඩාගෙන යනවා.

නිදාගන්න ගියාම, නිදාගන්න කොහොමද? සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා අර අයටම මෙෙත්‍රිය වඩාගෙන.

ඉඳගෙන භාවනා කරනකොට, ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාව, ළඟට එනවා, දුරට යනවා. ඒ විදියට ඒ සඤ්ඤාව තියෙනවා.

දැන් මේ විදියට අරමුණක් අවශ්‍යයි, මේ භාවනාව වඩන්න. අරමුණ තමයි “සත්ත්ව සඤ්ඤාව”.

මේ වෙලාව වෙනකොට, රාග හැඟීම, ලෝභ හැඟීම, ද්වේෂ හැඟීම, ක්‍රෝධ හැඟීම, ඒවා ඔක්කොම, යට ගිහිල්ලා. හරිම මෘදුවට, හරිම ශාන්තව, හොඳට මෙෙත්‍රිය වඩනවා.

එතකොට, නිවරණ ධර්මී යට ගිහිල්ලා. මෙහෙම වඩාගෙන යනකොට, අර මෙෙත්‍රී සඤ්ඤාව තමන්ට දැනෙන්නෙ දේවාලයක් වගේ. විහාරයක් වගේ. ශාන්තවූ ඉතා රමණීය දිව්‍ය විමානයක කොට්ඨාසයක් වගේ තමයි සත්ත්ව සඤ්ඤාව දැනෙන්නෙ.

සත්ත්ව සඤ්ඤා අරමුණ ළඟට ඇවිල්ලා, ඇවිල්ලා, ප්‍රිය වෙනවා. තමන්ට මෙෙත්‍රී අරමුණ ප්‍රියයි. හිතීන් අයිත් කරන්න හිතෙන්නෙ නෑ. ඔක්කොම සත්ත්වයෝ ටික ඒකෙ තමයි ඉන්නෙ.

මෙහෙම වඩාගෙන යනකොට, ඒ අරමුණ තමන්
ලඟට ඇවිල්ල, හොඳට තමන්ට ප්‍රියවෙලා පිහිටා
තියෙනවා. තමන් ඒක ලඟට ඒවා කියලා පතන්නෙත් නෑ,
අයිත්වේවා කියලා හිතන්නෙත් නෑ, ඒ අරමුණ ඇවිල්ල,
ඇවිල්ල, ඇවිල්ල, තමන් පිළිඅරගෙන, තමාව ගිලගෙන,
තමාව යටකරගෙන, තමාව රවුම්කරගෙන ගියාක් මෙන්
දැනෙනවා. ඒ සකඤ්ඤාව තුළට තමන් ගියාක් මෙන්ද, එය
තමන් යටකරගෙන ආවාක් මෙන්ද, යම්කිසි මානසික
සිද්ධිමක් ඇතිවෙනවා.

ඒත් මේක නවත්වන්නෙ නෑ. සුවපත්වේවා!
සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! සුවපත්වේවා! කියලා
හිතනවා. වේගයෙනුත් නෙවෙයි, හෙමිහිටත් නෙවෙයි,
එහෙම කරගෙන යනවා.

අන්න එතැනදී, විතකීයත්, විචාරයත්, ප්‍රීතියත්,
සුඛයත්, ඒකාග්‍රතාවයත් කියන අංග පහම හොඳට හිතට
කැවිලා තියෙනවා. ඒකෙන් තමයි අරක සිද්ධිවෙන්නෙ.

මෙන්න මේ විදියට, හොඳ සතුටකින්, පිරුණු විදියට
තමයි මේක සිද්ධිවෙන්නෙ. ටික වෙලාවක් ගිහිල්ලා
එකපාරටම නැතිවෙලා යනවා, අලුත් නිසා. සමහරවිට
ආයෙ ආයෙත් එනවා. නැවත නැවත එනවා. ඒක ගන්නත්
ඕනෑ ඒ විදියටමයි. හොඳට මෙමත්‍රිය හොඳට පුහුණු
කරන්න ඕනෑ.

මෙන්න මේ අනුසාරයෙන් තමයි, මේ විදියෙන් තමයි, මේ ක්‍රමයෙන් තමයි, කෙනෙකුගේ හිතක්, මෙමුත් අර්පණාවකට, මෙමුත් ධ්‍යානයකට පත් කරන්නෙ.

මේ වගේ භාවනාවක් කරලා, මෙමුත් ධ්‍යානයකට හිත ගොඩකරගෙන, ගොඩක් ඉන්න බලන්න ඕනෑ, හිත තෙත් කරනවා, හිත සෞම්‍ය කරනවා. හිත මාදු, ශාන්ත, ප්‍රණීත තත්වයට පත්කරනවා. එහෙම උනාම, ඊළඟට කරන්නට යන භාවනාවල් වලට, හරිම වටිනා උපකාරක ධර්මයක් ඒක අස්සෙ ගැබ්වෙනවා. ඒ තමයි සමාධි ගුණය.

සමාධිය නැතිවුනායින් පස්සෙ ඔය කියන දේවල් ජේන්නෙ නෑ. වේදනාව, සිත, වෛතසික, වේතනා, ස්ඵඨි, ඒවා එහෙම අහුවෙන්නේ නෑ. ඒවා අල්ලගන්න හරි අමාරුයි. එහෙම වෙන්නේ ඇයි? සමාධිය හෙවත්, නිස්කලංක භාවය හිතේ නැති නිසානේ.

භාවනාවක් කරගෙන යනකොට, සමහර භාවනාවල් තියෙනවා, retreat රිට්ටි එකට ආපු නිසා ඇදගෙන යන්න සිද්ධවෙනවා. හැබැයි, ඇතුලෙ මොකක්වත් නෑ. යන්නෙ නෑ. ගල් තිබ්බා වගේ. මිනිස්සුන්ට නින්දත් යනවා, ඒ නිසා. සමහරවිට, ධර්ම කරුණුත් හරි අමාරුවෙන් අමාරුවෙන් තමයි අල්ලගන්නෙ. සමහරවිට ඉදගෙන ඉන්නවා, උත්සාහයකුත් දරනවා, නමුත් ධර්ම කාරණා අහුවෙන්නෙ නෑ. (සමහරවිට මම ඒ ධර්ම කාරණාවන් නැතුව ඉපදුනාවක් දෝ කියලත් හිතෙනවා).

නමුත්, හිත සමාධි උනාම, ඉතාම කුඩා දේ පවා microscopic මට්ටමෙන්, හොඳින් ජේනවා.

අපි හිතන්න හොඳ නැහැ සත්ත්වයෝ ඔක්කොම අපට ජේනවයි කියලා.

මේ සත්ත්ව සඤ්ඤාව අල්ලගන්න, තවත් එක ක්‍රමයක් තියෙනවා. දැන් අපට පුළුවන් නේද, එක එක දේවල් හිතීන් මවන්න. මෙහෙත් මුදල් එකතුකරලා, ලංකාවේ ගොඩනැගිලි හදන ඒවා, වෙනත් වෙනත් සමාජ සේවාවන්, අසරණ ලමයින්ට ශිෂ්‍යත්ව දීම් ආදී නා නා ප්‍රකාර දේවල් අපේ හිතේ තියෙනවා නේ.

ඔය වගේ, අපට පුළුවන් නේද අපේ හිත ඉහළට ඔසවන්න. අපි ගුවන් යානයකින් ගිහිල්ලා සිඬිනි වලදී පහලට බාන අවස්ථාවක, පහල ගෙවල් විශාල ප්‍රමාණයක් තියෙනවා අපිට ජේනවා. ඒවායේ මිනිස්සු ඉන්නවා. ඒ වගේ අපි ඉහල තැනක ඉන්න විදියට හිතන්න පුළුවන්. ඒ වගේ අපේ හිත ඉහලට ඔසවලා හිතාගෙන, මේ ප්‍රදේශයේ ඉන්නා සියළුම සත්ත්වයෝ කියලා හිතලා සත්ත්ව සඤ්ඤාව හදාගෙන, ඊටපස්සේ සුවපත්වේවා කියලා මෙනෙහි කරන්න.

මෙමත්‍රිය වඩන්නේ සත්ත්ව සඤ්ඤාවකටයි. ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාව, සමහර කෙනෙකුට තේරෙන්නේ නෑ. සත්ත්ව සඤ්ඤාව කියලා කියන්නේ සත්ත්වයන් පිළිබඳ හැඟීම් මාත්‍රයක්. ඒ හැඟීම් මාත්‍රයට තමයි අපි මෙමත්‍රිය වඩන්නේ. ඒකේ ඔක්කොම අන්තර්ගතයි. සත්ත්වයෝ

කියලා අපට පෙනෙන්න ඕනෑ නෑ. දැනීම මාත්‍රය විතරක් මේ භාවනාවට හොඳටම ඇති.

දැන් අපි දෙවනි කොටසට යමු.

අපි හිත සමාධි කරගෙන, අපි බලනවා අපේ හිතේ තියෙන අංග 5 ක්. ඒ තමයි, රූප ස්වභාව, වේදනා ස්වභාව, සංකල්ප ස්වභාව, සංස්කාර ස්වභාව, විඤ්ඤාණ ස්වභාව. මේකෙ, සංකල්ප ස්වභාවය කියා කියන්නෙ, හඳුනාගැනීම. හඳුනාගැනීම කියන වචනයෙන් කියන දේ සුළුපටු නෑ, හරිම ගාම්භීරයි.

මෙහෙම තේරුම්ගන්න මහත්සිගන්න.

මේ ශාලාවේ අරමුණු ගොඩක් තියෙනවා. පිළිමවහන්සේ ප්‍රධානයි. මල් තියෙනවා, පහන් තියෙනවා. මල්වල පාට විවිධයි, රතුපාට කහපාට රෝසපාට ආදී, මල් ආසනයේ පාට, ඇත්දලවල පාට, බිත්තියේ පාට ආදී වගයෙන් බොහෝ අරමුණු තියෙනවා.

ඔය අරමුණු දැනගන්නෙ, සිතීන්. හැබැයි, සංකල්පවෙන් දැනගන්න බෑ. එහෙම හැකියාවක් සංකල්පවට නෑ. අරමුණු දැනගන්න එකම එක දෙයයි තියෙන්නෙ, ඒ තමයි, හිත. එක වෙලාවකට දැනගන්න පුළුවන් එක අරමුණක් පමණයි.

සිතීන් මේ අරමුණක් දැනගන්නට නම්, ඔක්කෝම අරමුණු වලට යන මේ හිතට, ඒ සියළුම අරමුණු වලින්, ඒ වෙලාවට, එකක් තෝරලා, එකක් උලුප්පවලා, එකක්

ඉස්මතු කරවලා, එකක් select කරලා දෙන්න ඕනෑ. ඒ අවට තියෙන, වටේ තියෙන අනිත් ඔක්කෝම අමතක කරලා, නො සලකා හැරලා, එකක් පමණක් තෝරලා දෙන්න ඕනෑ. ඒ තේරීවිච ටික තමයි හිත දකින්නෙ, දැනගන්නෙ. මේ හිතේ තියෙනවා, ඔය වටපිටාවේ මොන අරමුණු තිබුණත්, අර වටපිටාවේ තිබෙන දේවල් නො සලකා, එකක් විතරක් කොටු කරගැනීමේ ශක්තියක්, යම්කිසි ක්‍රමවේදයක්, ක්‍රියා විශේෂයක්, ධර්ම විශේෂයක්, මේ හිතේ තියෙනවා. ඔය කොටු කර කර දෙන ඒවා තමයි, ඒ ඒ වෙලාවට හිත දැනගන්නෙ.

ඔන්න ඔය කොටු කරන එකට, තෝරා ගන්න තෝර ගැනිල්ලට කියනවා, සඤ්ඤාව කියලා. හැබැයි අපි, ඔකට කියන්නෙ “හඳුනාගන්නවා” කියලා. හැබැයි ඇත්තටම නුවණින්, ඤාණවන්තව බැලුවාම එතැන තියෙන්නෙ තෝරාගැනීමක්, අනිත් ඒවායින් බේරාගැනීමක්. ඒ ගත්ත ටික තමයි, ඒ වෙලාවට හිත දකින්නෙ.

එහෙම නො වෙන්න, මේ හිත එතැනදි අසරණ වෙනවා. ගොඩකට මිශ්‍රවෙන නිසා. කිහිප දෙයක් තියෙනකොට, හිත කුමක් දැනගන්නද කියා තෝරගන්න බැරුව මහා ප්‍රශ්නයක්, අවුලක් වෙනව. ඒ අවුල් ගතියෙන් මිදෙනවා, සඤ්ඤාව කියන ධර්මය නිසා. හරියට එක් දෙයක් සටහන් කරලා, උලුප්පවලා දෙන නිසා.

ඒක වාර දෙකකට නෙවෙයි වෙන්නෙ. එකවරටයි වෙන්නෙ. සඤ්ඤාවෙන් එකපාරටම තෝරලා කොටුකරලා දෙනවා. ඒ එක්කම හිත ඒක දකිනවා. ඒ එක්කම, වින්දනය කියන එක විදිනවා. ඒ කොටු කරලා දීපු එකේ තියෙන හොඳ හරි, නරක හරි, වේදනාව හරි, සැපය හරි, විදිනවා.

මේ ඇතුලත, තවත් එකක් වෙනවා. යම්කිසි දෙයක් කොටු කරලා, උලුප්පවලා, තෝරලා ගත්තද, ඒකෙ හොඳ හරි, නරක හරි දෙයක්, වින්ද ද, ඒ විදින ගමන්, ඒ දැනගන්න ගමන්, ඒක අස්සට රිංගනවා, තවත් එකක්. ඒකත් හිත ඇතුලෙ තියෙන්නෙ. “වේතනාව” කියල ධර්මයක් තියෙනවා. ඒක කරන්නෙ, එතෙන්නට ගියා, “මෙන්න මේ වෙලාවෙ, ලංකාරාමයේ, 2016 අවුරුද්දෙ, ජනවාරි මාසෙ 3 වෙනිද, සවස 4:15 ට, මෙන්න මේ හිත ගිහිල්ල, විහාරයේ තිබ්ව්ව, මල් ටික දිහා බලලා, ලෝභ කළා” කියල සටහනක් ගහනවා. එතකොට, “ඒ වෙලාවෙ වේදනාව හිටියා, සඤ්ඤාව හිටියා, විඤ්ඤාණයත් හිටියා, ස්ප්ඨියත් තිබුණා. මේ අය තමයි එතැන හිටියෙ. මමත් එතැන හිටියා කියලා වේතනාව යම්කිසි සටහනක් දා ගන්නවා”.

දැන් ඔන්න account එකක් හැදුවා. ඒකට මොකක්ද කියන්නෙ? කමිය. එතැන මොකක් හරි energy එකක්, ශක්තියක් හැදුනා. දැන් ඒක යටගියා. හරියට ගිනිකුරු කමාන්ත ශාලාව වගේ. ඒකෙත් තියෙන්නෙ, වැදුනු ගමන් පත්තුවෙන ඒව ගබඩාකරන එකනේ.

ගිණිකුරෙ ගින්නේර නැහැ. නමුත් යම්කිසි, ඒකට ගැලපෙන දෙයක් හැප්පුන ගමන් පත්තුවෙන්න කියලා, ඔක්කොම ඇතුල් කරන්නෙ ඒක අස්සෙ.

මෙන්න මේ වගේ වැඩ සටහනක් ඔකෙ සිද්ධවෙනවා.

සඤ්ඤාව කියන්නෙ මොකක්ද, විඤ්ඤාණය කියන්නෙ මොකක්ද, වේදනාව කියන්නෙ මොකක්ද, සංස්කාර කියන්නෙ මොකක්ද? එතැන තියෙනවා, සඤ්ඤාවයි, විඤ්ඤාණයයි, වේදනාවයි, චේතනාවයි, කියල හතරක්.

දැන් මේ හතර ජේන ඒවද? නෑ, මේවා නො පෙනෙන ඒවා. හැබැයි නැත්තෙන් නෑ. මේව imaginations නෙවෙයි. යම්කිසි හිතක් කියලා දෙයක් තිබිවිව නිසයි මේව අරමුණු කළේ. සඤ්ඤාවක් කියලා දෙයක් තිබිවිව නිසා නේ ගිහිල්ලා තේරුවෙ. වේදනාවක් කියලා දෙයක් තිබිවිව නිසා නේ ගිහිල්ලා වින්දනය කළේ. චේතනාවක් කියලා දෙයක් තිබිවිව නිසා නේ ගිහිල්ලා account කළේ, රැස් කළේ. දැන් මේවා නැත්නම් එහෙම කරන්න පුළුවන්ද? බැහැ. හිත නෑ කියලා කියන්න පුළුවන්ද? බැහැ.

දැන් මෙතැන, වේදනාවයි, සඤ්ඤාවයි, චේතනාවයි, විඤ්ඤාණයයි කියලා 4 ක් තියෙනවා. මේ හතර දෙනා නිකම්ම ගිහිල්ලා වැඩ කරාවිද? නෑ. මේ හතරදෙනා,

යන්නෙ අර මලටයි. මලේ පාටටයි. ඒ මලට තමයි මේ හතරදෙනාම නැමුනෙ.

මේ මල කියලා කියන්නෙ වණි රූපයක්. පයවී, ආපෝ, තෙජෝ, වායෝ වලින් හැදිවිව, රූප කොට්ඨාසයක්. ඒකට තමයි මේ කොටස් 4 නැමුනෙ. ඒ රූප ස්වභාවය දැනගන්න තමයි, මේ 4 දෙනාම ගියේ.

එතකොට, මේ 4 දෙනාට වැඩෙන්න, උපකාරවුනේ මොකක්ද? අර මල කියන රූපය. මෙහෙම බැලුවම, රූපයයි, වේදනාවයි, සංකල්පයයි, සංඛාරයයි, විඤ්ඤාණයයි කියන 5 ම, එක පොකුරෙ තියෙන්නෙ.

අපි යම්කිසි දෙයක් බලනකොට, ඒ බලන බලන හැම එකේම, ඔය 5 තියෙනවා. හැම ක්ෂණයකම, ඔය 5 ක්, 5 ක්, 5 ක් හැදෙනවා. බලන දේවල්, අහන දේවල්, ගඳ සුවඳ, රස, පහස, සිතන සිතුවිලි, ඔය හැම එකකම, ඔය 5 ම තියෙනවා.

දැන් මේවායින්, සමහර කොටස් අමාරුයි. එනිසා, මෙන්න මේ විදියට භාවනාවට යොදන්න.

භාවනාවට දානකොට, අපි ඇස් දෙක පියාගෙන ඉන්නවා. පිටපැත්තෙ වගේ මල් තෙවෙයි නේ තියෙන්නෙ. වෙනමම බිං ගෙයක් වගේ එකක්. මහ ගුභාවක් වගේ නේ, අපි ඇස් දෙක පියාගත්තට පස්සෙ අපට දැනෙන්නේ. ගුභාවකට රිංග ගත්තා වගේ නේ අපට හැඟෙන්නෙ. දැන්

ඒකෙ අස්සෙ ඉන්නකොට, ඒකෙ අස්සෙ සිද්ධවෙන්නා වූ මහ අමුතු දේවල් තියෙනවා.

ඒවගේ අස්සෙ පාවෙන පින්තූර වගේ, හෙවනැලි වගේ දේවල් එනවා. ඒවගේ පොඩි එලියකුත් තියෙනව වගේත් දැනෙනවා. (මට නම් දැනෙන්නෙ ඒ විදියයි, මම දන්නෙ නෑ අනිත් අයට එහෙමද කියලා). සමහර ඒවා හොඳට පාටයි, සමහර ඒව අළු පාටයි, සමහර ඒව කළු පාටයි, සමහර ඒව මිශ්‍රයි, සමහර ඒවා තිත් තිත් වගේ, සමහර ඒවා තරුකැට වගේ, සමහර ඒවා විදුලිකොටන්න වගේ, නොයෙක් ආකාරයි.

ඒ එන එන වෙලාවට, අපි ඔය ඔක්කෝම දන්නෙ නෑ. ඒවට නමක් ගමක් දෙන්න බෑ. දැන් මේ ජේන දේකට නම් නමක් දෙන්න පුළුවන් නේ. මේකට මල කියන්න පුළුවන්, වාස් එක කියන්න පුළුවන්, ඇත් දල කියන්න පුළුවන්. මේකෙ හිතට දැනෙන, හිත අස්සෙ තියෙන ඒවට නම් දාන්න හරි අමාරුයි. ඉතින් පිට පැත්තෙන් අරගෙන ගිය වචනයක් තමයි ඔබ්බවලා කතාකරන්නෙ. තරු කැට වගේ - තරු කොහේද ඇතුලේ? තරු තියෙන්නෙ අහසෙ නේ. ඒ විදියට, පිට තියෙන දෙයක් එක්ක බැඳලා තමයි මේ ඇතුලේ දේවල් ගැන කතා කරන්නෙ.

මේ හිත, ඒ ඒ වෙලාවට වේගයෙන් වෙන ඒවා, ඒ ඒ පාටවල්, ඒ ඒ අරමුණු දැනගන්නවා. දැනගන්නවා කියලා කියන්නෙ, එක කැල්ලක් එක වෙලාවකට, එකපාරටම අහුකරලා දෙනවා.

සමහරවිට මෙහෙමත් කරනවා. අපේ භාවනා අරමුණ, යට කරනවා. අපේ අරමුණ උඩට, හෙවනැල්ලක් ගැහුවා වගේ, පින්තූරයක් ගහනවා. එහෙම නැත්නම්, වෙන අරමුණක් ගහනවා. ඊටපස්සේ අපේ භාවනා අරමුණ අමතකවෙලා, ඒ ආපු එක දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. (මේ මට විතරක් වෙන එකක්ද? නැත්නම් මේ අයටත් මෙහෙම වෙනවද? ඔවු, වෙනවා. එහෙනම් හොඳයි, එකම බෝට්ටුවේම තමයි, අපි ඔක්කොම කියලා කියන්න පුළුවන්).

දැන් TV එකෙන්, දැනියකින් තවත් දැනියකට මාරුවී යනකොට, ක්‍රම 2 ක් පාවිච්චි කරනවා. එක scene එකකින් තව scene එකකට මාරුවෙනකොට, එක පාරටම බලමින් හිටපු එක උඩට තව රූපයක් එනවා. ඒ එක ක්‍රමයක් .

තව එකක් තියෙනවා, ඉස්සරවෙලා බල බලා හිටපු පින්තූරය මැකිලා යනවා, ඒක උඩ තව එකක් පිපිලා එනවා වගේ පින්තූරය මතුවෙනවා.

අපේ අරමුණත්, භාවනා අරමුණ නිකම් මැකිගෙන යන ගමන්, ඒක උඩට වෙනත් එකක් හෙමිහිට නැගිලා එනවා.

මේවා කියන්නේ, භාවනාවට බැස්සයින් පස්සේ ඒවා හඳුනාගන්නයි.

සමහර වෙලාවට, අපි දැන් ඉදිරියේ භාවනා අරමුණට හිත යොදාගෙන ඉන්නකොට, මෙන්න මේ වම් පැත්තෙන් වගේ හෙවනැල්ලක් තල්ලුකරගෙන ඇවිල්ලා, මේ පැත්ත යටකරගෙන යනවා. සමහර වෙලාවට අනිත් පැත්තෙන් (දකුණින්) එනවා. එහෙම වෙනකොට, මේ පැත්තත් එක්ක (වම්පැත්ත) ටිකක් හිත තරහයි. හේතුව, ඔය පැත්තෙන් තමයි අර හෙවනැල්ල එන්නේ. එතකොට, තේරෙනවද අපේ හිතට ගැටීම රිංගන තැන්?

සමහර වෙලාවට, මෙහෙම ඔක්කොම යටකරගෙන යන විදියකුත් තියෙනවා. හෙවනැල්ලක් වගේ ගහනවා. ගහපු ගමන්, අර භාවනා අරමුණ, අපේ ආනාපාන සති අරමුණ එහෙම, යටකරගෙන, පොඩි කරගෙන, අලියා ගියා වගේ තමයි, භාවනා අරමුණ විනාශ කරන්නේ. මොකක්වත් ජේන්නේ නෑ. ටකරමක් එළුව වගේ.

ඕවා නා නා ප්‍රකාර අන්දමින් සිද්ධවෙනවා.

සමහර වෙලාවට, භාවනා අරමුණට හිත යොදාගෙන ඉන්නකොට, අරමුණක් ඇවිල්ලා ළඟ මතු වෙනවා, අනේ මගේ දිහාත් ටිකක් බලන්නකො කියලා කියන්නා වගේ. දැන් ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස දිහා නේ වැඩියෙන් බලාගෙන ඉන්නේ. මගේ දිහාත් ටිකක් බලන්නකො කියලා කියන්න වගේ එනවා. ඊටපස්සේ හිත පොඩ්ඩකට ඒ පැත්තට හැරෙනවා. ගිය ගමන්, “ආ එහෙනම් යමු” කියලා ඇදගෙන යනවා. ඒ යන්නේ මහා විතර්ක කැලෑවකට. මෙහෙම තියෙනවා නේද?

හිත හඳුනාගන්න. මේ වැඩේ කරගෙන යනකොට මෙහෙම දේවල් සිද්ධවෙනවා කියලා.

ඒ වගේම තමයි, ඇතුලෙ, භාවනාවක් කරගෙන යනකොට, සමහර වෙලාවට ඇතිවෙනවා උද්දාම සිතුවිලි. ඒ උද්දාමයට පත්වෙන්නෙ මෙහෙමයි. හුස්ම රැලි 7 ක් 8 ක් හොඳට ගන්නකොට, හොඳ ලස්සන, සෞම්‍ය, ශාන්ත, විසිතුරු ගතියක් ඇතිවෙනවා. ඒ එක්කම හිතෙනවා, මේක තමයි භාවනාව. ඔය තියෙන්නෙ, කියලා හිතට පොඩි උද්දාමයක් එනවා. ඒ උද්දාම පොඩ්ඩ ආපු ගමන්ම, හිත භාවනා ආරම්භයෙන් හැලෙනවා. ඊටපස්සෙ හිත හිත ඉන්නවා, මම ගෙදර ගිහිල්ලත් මේ වැඩේ කරනවා, භාවනාව පැයක් කරනවා. මම හෙට වැඩට යන්නෙත් නෑ. හොඳට භාවනා කරනවා. ඔහොම විතකීයක් දාගෙන දාගෙන ගිහිල්ලා ඊටපස්සෙ, අර තිබ්බව භාවනා සිංගත් නැතිවෙලා යනවා.

බලන්න මේ විතකීය වැඩ කරන තාලෙ. එක තැනකින් ආපු ගමන්ම, හිත ඒකට ගොඩ කරගෙන යන විදිය.

සමහර වෙලාවට, අපේ හිත භාවනාවේ ඉන්නකොට, අර අපේ අම්ම අපි පොඩි කාලෙ නලවගෙන ආව වගේ, අපිව නලවාගෙන එන හිතකුත් එනවා. අපිව නලවනවා, බොහොම හොඳයි, හොඳට කරගෙන යන්න භාවනාව, මාත් උදවුකරනවා කියලා කියන්නා වාගේ. අපේ හිත ශාන්ත කරලා, නලවලා, තොටිල්ලෙ දැම්ම වගේ,

හොඳට නලවගෙන නලවගෙන ගිහිල්ලා, හෙමිනිට අරමුණෙන් අයිත් කරලා කඩා දමනවා. මොකක්ද ඒ? නින්දයනවා. ඒක සැපයක් එක්ක එන්නෙ.

සමහර කෙලෙස් තේරුම්ගන්න පුළුවන්. සමහර කෙලෙස් තේරුම් ගන්න අමාරුයි.

අහලා තියෙනවද, කවියක් තියෙනවා,

“රුං රුං කියා ලේ බොන මදුරුවට වඩා
කොටියා හොඳයි පනිනා ඉදිරියට කඩා”

ඒ කියන්නෙ, මදුරුවා ඇවිල්ලා අපිව නලවලා ලේ බිලා යනවා. කොටියා ඉස්සරහට එනවා. සමහර කෙලෙස් හරි ඕලාරිකයි. හැබැයි ඒවා දැනගන්න පුළුවන්. හැබැයි, සමහර වෙලාවට අර ඇතුලෙන් එන සෞම්‍ය ඒවා අල්ලන්න බෑ.

ඉතින්, ඕවත් මගහැරගෙන, භාවනාව කරගෙන යනකොට, තැන් තැන්වල වේදනාවල් අපට ඇතිවෙනවා. වේදනාව කියන්නෙ, යම්කිසි සැප සහගත feeling එකක්, දැනීමක්. සෞම්‍ය වූ සැප සහගත දැනීමක්, ඒ වගේම, උපේක්‍ෂා සහගත දැනීමක්, සහ ද්වේෂ සහගත, අප්‍රසන්න දැනීමක්. ඔය වගේ දැනීම් තියෙනවා නේ. එයින් හසුකරගන්න අමාරු එක තමයි, උපේක්‍ෂා සහගත එක. ඒකෙ සැපයකුත් නෑ, දුකකුත් නෑ. දුක වේදනාවත්, සැප වේදනාවත් දැනගන්න පුළුවන්. අල්ලගන්න ලේසියි.

දැන් මේ විදියට, කොතනක හරි, අතේ ද, පයේ ද, ඇඟිලිවල ද, බෙල්ලෙ ද, මුහුණෙ ද, තැන් තැන්වල ඒ වගේ වේදනාවල් තිබෙනවා නම්, ඒ වේදනාව තියෙන තැනට ගිහිල්ලා, අපි දැනගන්නවා. හැබැයි වේදනාව දැනෙන්නෙ මෙහෙමයි.

වේදනාව දැනෙන්නෙ, එක area එකකට ගිහිල්ලා, වේදනාව තිබෙන තැනකට ගිහිල්ලා, ඒ area එක කොටු කරලයි අපට දැනෙන්නේ. තේරුනාද? වේදනාව තියෙන තැනට හරියටම හිත යොමු කළාම, ඒ වේදනාව තියෙන තැන, වේදනාව වෙනම තියෙනවා. නමුත් ඒ වේදනාව තියෙන තැන ටිකක් මෙන්න මෙපමණ හරියක් කියලා, හිතට යම්කිසි පින්තුරයක්, හදලා දෙනවා. එවැනි පරිසරයක තමයි ඒ වේදනාව තියෙන්නෙ. අපි එතෙන්නට යන්න ඕනෑ. එතෙන්නට ගියාම, සමහරවිට පාටක් අපාටක් වෙච්චි. කලුපාටක්, දුඹුරුපාටක්, කහපාටක්, සුදුපාටක් හරි, වෙනයම් ආකාරයක විස්තරකරලා කියන්න බැරි ආකාරයේ පාටකට ඇතිවෙච්චි. ඒ අස්සෙ තමයි අර විදීම, තියෙන්නෙ. ඒක ඒ විදියට තේරුම්ගන්න ඕනෑ. විදීමක්, මේකෙ අප්‍රසන්න ගතියක්, මේකෙ තියෙනව කියල. ඒක තමයි වේදනාව.

කකුලෙ නම් කකුලෙ, දනහිසේ නම් දනහිසේ, බෙල්ලෙ නම් බෙල්ලෙ, උරහිසේ නම් උරහිසේ, නලලේ නම් නලලෙ. එතෙන්නට ගියායින් පස්සෙ පොඩි area එකක් තියෙනවා. ඒකෙ තමයි වේදනාව අපි ලිහාගන්නෙ, මෙන්න මේ හරියෙ, මේ වගේ දැනීමක් තියෙනවයි කියලා.

සමහර වෙලාවට, වේදනාව ලොකුවට දැනෙනවා. මහ පරාසයක්. සමහර වෙලාවට, පොඩි පරාසයක දැනෙනවා. එහෙම තමයි වේදනාව අපට දැනෙන තැන.

ඊළඟට, අර ඔව්වර ගොඩකින්, අර ටික රවුම් කරලා දෙනවා නේ. ඒක තමයි සඤ්ඤාව. ඒක දැනගන්න එක තමයි හිත, විඤ්ඤාණය. ඊළඟට ඒ තියෙන තැන, එහෙම නැත්නම් ඒ ධර්ම වැඩකරන, දැනගන්න තැන. රූපයක් තියෙනවා නම්, ඒක තමයි අරමුණ, රූපය. මේ විදියට හැම වෙලාවෙම, ධර්ම 5 ක් ඔතන වැඩකරනවා.

ඊළඟට, තව එකක් තියෙනවා. ඒ තමයි මේ හිත. හිත කියන එක හැමවෙලේම ඒ අරමුණ පැත්තට නැමිලයි තියෙන්නේ. ඒක එන්නේ නෑ අපි ළඟට. හිත ඒ පැත්තට හැරෙනවා. අරමුණ හිතට යොමුවෙනවා කියලා කිවුවට, හැමවෙලේම වෙන්නේ හිත අරමුණට යොමුවෙන එක.

හිත අරමුණට යොමුවෙව්ව ගමන් එය දැනගන්නවා. එසේ යොමුවෙන ගතියක්, ඒ පැත්තට නැමෙන ගතියක් හිතේ තියෙනවා. මූලික වශයෙන් දැනගන්නා ගතිය තමයි හිතේ තියෙන්නේ. ඉතින් හිත අරමුණට ගියා දැනගන්නා.

මෙන්න මේ වගේ, ධර්ම කොටස් 5 හඳුනාගන්නට, අපි දක්වෙන්න ඕනෑ. අප තුළ මනසිකාරය දියුණුවෙන්න ඕන. ඒකට අර මෙමතී භාවනා සමාධිය, බුදුගුණ සමාධිය, විශේෂයෙන්ම උපකාරවෙනවා. එතකොට එය විදර්ශනා පාදක සමාධියක් වෙනවා.

මෙෙහි මූලිකව මෙහෙම ගිහිල්ලා, ඊටපස්සෙ, අපි හොඳට ස්කන්ධ ධර්ම පිළිබඳව, හොඳට මෙනෙහි කරගෙන, මෙනෙහි කරගෙන යනවා. ඒවා තුළ, ඒ වගේ ක්‍රියාවලියක් මිසක, කිසිම දෙයක් නැහැ. සමහර වෙලාවට, කෙනෙකුට බයක් හිතෙනවා. ඒ බය හිතෙන්නෙ ඇයි? මේ විදිහට මෙනෙහි කරගෙන අස්සට යන්න යන්න, යන්න යන්න, අර මම කියලා හිතාගෙන හිටපු කෙනා, නැතිවෙනවා නේ. නැතිවෙනකොට, මේ මොකක්ද වෙන්න යන්න කියලා බය වෙනවා. මේ තුළ ඔක්කොම තියෙන්නෙ මහා බහුභූත දේවල් නේ, වෙන මොකක්වත් නැහැ නේ, මේකෙ කියලා තමන් අනාථවුනා, අසරණවුනා වගේ හැඟීමක් ඇතිවෙනවා. හැබැයි ටිකක් ඒකට පුරුදු වෙනකොට ඒ බය ගතිය නැතිවෙනවා. එහෙම වෙන්නේ අවබෝධයට එනකොට.

ඇත්තටම ඒකෙන් එලියට ආවත් එකයි, ඇතුලෙ හිටියත් එකයි. ඒ ස්වභාවයමයි, ගතියමයි වෙන්නෙ. ඒක, සංස්කාර ධර්මයන් ඇතිවීම නැතිවීම ජේන අවස්ථාවකදි තමයි වෙන්නෙ. එහෙම අවස්ථාවකුත් තියෙනවා.

තව එකක් කියන්න ඕනෑ. මම මේ වෙලාව වෙනකොට ධර්ම කරුණු කීපයක්ම කියලා දුන්නා. ඒ කරුණු තමයි, පළමුවෙන්ම කිවුවා, මෙෙහිය වගේ භාවනාවකින් සමාධියක් අවශ්‍යයි, භාවනා හිතක් පෝෂණය කරගන්න. හිතේ තියෙන්න ඕනෑ තෙත් ගතියක්, සෞම්‍ය ගතියක්, මෘදු ගතියක්, ප්‍රසන්න ගතියක්. එහෙම නැති උනොත් භාවනාව ඉදිරියට යන්නෙ නෑ. හැම

වෙලේම භාවනා කරන්න ආශාවුනාට, එතැන එතැනම, එතැන එතැනම, විඳව විඳවා, විඳව විඳවා, ඉන්නවා. ඒක නිසා අපට සමාධියක් අවශ්‍යයි.

ඒ සමාධිය ගන්නකොට, අපි මෙමත්‍රිය වඩන්නෙ මොකටද? සත්ත්ව සඤ්ඤාවට. සත්ත්ව සඤ්ඤාව හදාගන්න, අපි උපක්‍රමශීලීව ගොඩාක් හිතන්න ඕනෑ, මේ ගමේ, මේ නගරයේ, මේ පලාතෙ, මේ සේනාසනයෙ, ඉන්නා වූ සත්ත්වයෝ. ඊළඟට උඩ ගුවන් යානාවල ගමන් කරන, සාගරයෙහි නැවුවල ගමන් කරන, සාගරය පතුලෙ ඉන්න සත්ත්වයෝ. ගොඩ ඉන්න මනුස්සයෝ, ඔය ඔක්කෝම වගී කරලා, හිතාගෙන හිතාගෙන යනකොට, සත්ත්ව සඤ්ඤාව ලොකුවට ලොකුවට හොඳට හිතට දැනිලා යනවා. එතකොට, ඒ ඔක්කොටම තමයි මගේ හොඳ හිත, මගේ ප්‍රාථිනාව කියලා ඒ අයට මෙමත්‍රිය පතුරවනවා. ඒ සත්ත්ව සඤ්ඤාවට.

ඊටපස්සෙ මම කියලා දුන්නා, සඤ්ඤාව කියන්නෙ මොකක්ද කියලා. යම්කිසි ගොඩකින් දෙයක් උලුප්පවලා, මතුකරලා, තෝරාගැනීම කියලා. අපි ඒකට කියන්නෙ වෙන නමක්, “හඳුනාගන්නවා“ කියලා. හැබැයි වෙන්නෙ නම්, වටපිටාවෙ ඔක්කොම අයිත්කරලා, එකක් උලුප්පවලා, තෝරා දීමයි.

ඊළඟට අපි දැනගත්තා, විඤ්ඤාණය, වේදනාව, රූපය. ඊළඟට අපි දැනගත්තා, අපේ හිත භාවනා

අරමුණෙන් කඩාගෙන, කිඳා බැහැරගෙන වෙනත් දේකට මාරුවෙන විදිය.

දැන් මේ ආරම්භයකට හිත තිබ්බයින් පස්සෙ, ඔය කරුණු දැනගන්න දැනගන්න, හඳුනාගැනීමේ ශක්තිය, ඒ වගේම, යමක් එතකොටම තේරුම් ගැනීමේ ශක්තිය, අපට හොඳට ඇතිවෙනවා. ඒ නිසා, හැරෙනකොටම, කියන්න පුළුවන්, මේ යන්නෙ අහවල් පැත්තටයි කියලා. එතකොට අපි පරිස්සම්වෙනවා. අහුවෙන්නෙ නෑ.

ඒ නිසා තමයි, සමාධිය ගැන කතා කිරීම, නිවරණ ධර්ම පිළිබඳව කතා කිරීම, වැදගත්වෙන්නෙ.

තවත් එකක් තමයි, අපි කවදාකවත් හොඳ භාවනාකාරයෝ වෙන්න ඕනෑ කියලා හිතන්ට හොඳ නෑ. ඇයි ඒ? ඒක හරි බාධකයක් වෙනවා. ඔය සාමාන්‍ය විදියට කරගෙන යන එක තමයි හොඳම හොඳ. හොඳම හොඳ භාවනාකාරයෙක් කියලා කියන්නෙ, දැනට නැති, හෙන තඹ මාන්නයක් ඔළුවෙ දාගන්නවා කියන එක. ආයින් ඔළුව උස්සන්න බෑ. ඒවට අහුවෙන්න හොඳ නෑ, ඔය සාමාන්‍ය විදියට කරගෙන යනවා, හැබැයි, හොඳට සිහිය තියෙන්න ඕනෑ.

අනිත් එක, භාවනා කරනවා කියලා, කතා නොකර ඉන්න හොඳ නෑ. අවශ්‍ය තැනදී කතා කරන්න ඕනෑ. Retreat එකකදී කතා කරන්න හොඳ නෑ. අනිත් අයට බාධකයක්වන නිසා. එහෙම කියලා හැම වෙලේම කතා කරන්නෙ නැතුව ඉන්නත් හොඳ නෑ. අවශ්‍ය දේ ප්‍රකාශ

කරන්න ඕනෑ. කියන්න වෙනවා, ගෙදරක දොරක නම්. ඒ වගේ අවශ්‍යතාවක් තියෙනවා.

ඔන්න ඔය කරුණු ටික තමයි මම මේ පින්චතුන්ට මතක් කළේ. මම කිවුවේ හිතේ පස්සද්ධිය හදාගන්න උපකාරක ධර්මය ගැනයි, හිත සමාධිකරගන්න විදියයි, ආරම්භණයක හිත හසුරුවන විදියයි. සඤ්ඤා, විඤ්ඤාණ, වේදනා, සංස්කාර, රූපයන් පිළිබඳවයි. ඊළඟට සත්ත්ව සඤ්ඤාව හදාගැනීමට, ඒක කරන්නෙ කොහොමද කියන විදියයි. ඒ නිසා, සුවපත්වේවා කියනවා වැනි, එක වචනයක් අරගෙන තමයි ඒක කරන්නෙ.

හොඳට සමාධිය හදාගෙන, හොඳට සාජුව, මේ ශාසනයේ කටයුතු කරනකොට මේකෙ තියෙනවා, එක හුස්ම රැල්ලක් සිහියෙන් ගත්තොත්, එක හුස්ම රැල්ලක් සිහියෙන් හෙළුවොත්, ඒ සෑම හුස්ම රැල්ලකටම, ඒ යොදවූ සිහියෙ තියෙනවා, නෛය්‍යානික ගුණය. නෛය්‍යානිකභාවය තියෙනවා එතැන. හුස්ම රැල්ලක්, හුස්ම රැල්ලක් ගානෙම තියෙනවා, නෛය්‍යානිකභාවය. මොකක්ද මේ නෛය්‍යානිකභාවය කියල කියන්නෙ? පෘථුජ්ජනභාවයෙන්, ආර්යභාවයට පමුණුවන ගතිය. පහත් තත්වයෙන් උසස් තත්වයට පත්කරන ගතිය හුස්ම රැල්ලක් ගානේ පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ, තියෙනවා. හුස්ම රැලි 100 ක් සිහියෙන් ගත්තා කියලා කියන්නෙ, හුස්ම රැල්ලක් රැල්ලක් ගානෙ, එයා නෛය්‍යානික පටිපදාවේ ගිහිල්ලා තියෙනවා කියන එක.

ඒක නිසා මේකෙ පුදුම විදියෙ, ගක්නියක් තියෙනවා. පුදුම ආනුභාවයක් තියෙනවා. ගන්න හෙලන හුස්ම රැල්ලක් පාසාම, තබන පියවරක් පාසාම, හරිම සෞම්‍ය, ශාන්තවෙච්ච ප්‍රතිපදාවක් එක්ක ඉදිරියට ගෙනියන එකක් තියෙන්නෙ.

ඔන්න ඔය ටික තමයි මතක් කළේ. ඒ නිසා, මේ පින්වත් සැමදෙනාටම, මේ ආර්යා වූ, උතුම් වූ, පිරිසිදු වූ, ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මාගීයේ ගමන් කිරීමෙන්, ඒකාන්තයෙන්ම, පරම ශාන්ත වූ, පරම සුන්දර වූ, පරම පව්වේක වූ, ඒ උතුම් නිව්‍යාන ධාතුව, සුවසේම අවබෝධවේවා!

මේ නිවන් මාගීයේ, සුවසේ සමාධිය වඩාගෙන, ඇතිවෙන සිතුවිලි දැකගෙන, ඇතිවෙන සඤ්ඤාවන් හොඳට හඳුනාගෙන, වේදනාව හඳුනාගෙන, ඒ වගේම, චේතනාවේ තියෙන ක්‍රියාකාරී සංස්කරණ ධර්ම ලක්ෂණය හඳුනාගෙන, ඒවාට ගොදුරුවෙන රූප ආරම්භණය රූපය හැටියට හඳුනාගෙන, මේ පහ හැම වේලේම අරමුණක් සම්බන්ධයෙන් පොකුරු ගැහි ගැහි පහලවෙන මේ පහ එකට තියෙනවා, මේ පහ එකට වැඩ කරනවා, පහලවෙනවා කියලා හඳුනාගෙන, සැම දෙනාටම, ඒ ඒ ධර්ම හඳුනාගෙන, ඒවට මමත්වයෙන් අහු නොවී, ඒවා ඉවත් කරලා, එයින් මිදී, පරම ශාන්ත වූ, නිව්‍යාන ධාතුව අවබෝධවේවා! කියලා මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

තුන්වෙනි දේශනය

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසස
 නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසස
 නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසස

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පයථී ධාතු
 එවං චතස්සෝ විඤ්ඤාණථිඨිතියො දට්ඨබ්බො,
 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආපො ධාතු
 එවං නන්දිරාගො දට්ඨබ්බො,
 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පංච බීජ ජාතානි
 එවං විඤ්ඤාණං සාභාරං දට්ඨබ්බං තී.

ගුද්ධාවන්ත, ගුණවන්ත පින්වන්ති,

මේ වෙලාවේ මේ පින්වතුන්ට,
 බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් පැහැදිලිකොට දක්වන ලද,
 ගාමිභීර ධම් පරාසයක කියවෙන, විදුෂිතා භාවනාව
 පැත්තට බර වූ, විදුෂිතාවටත් හේතු භූත වන, දහම් කරුණු
 ටිකක්, අපි කියලා දෙනවා.

බුදුරජාණන්වහන්සේ සමහර දේශනාවල් පැහැදිලි
 කිරීමට විවිධ උපමා යොදාගන්නවා. මේ අවස්ථාවෙදීත්,
 ගස් වැල් ආදිය පොළොවේ වැඩෙන්න අවශ්‍ය වටපිටාව
 ගැන ටිකක් කතා කරලා, ඒ ආකාරයෙන් මේ දහම්
 කොට්ඨාසය පැහැදිලි කරනවා.

මේ මහ පොළොවෙ වැඩෙන බීජ වගී පහක් තියෙනවා. ඒ බීජ වගී පහ තමයි, මූල බීජ, කන්ධ බීජ, එලූ බීජ, අඟ බීජ, බීජ බීජ යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ. ඒ බීජ වගී වැඩෙන ආකාරය අනුව තමයි කොටස් 5 කට බෙදෙන්නේ. මේ ලෝකයේ හැදෙන වැඩෙන සියළුම ගස් වැල් ආදී දේවල් ඔය පස් ආකාරයෙන් තමයි හැදෙන්නේ.

“මූල බීජ“ කියලා කියන්නේ මුල් වලින් හටගන්නා වූ දේවල්. අර්තාපල්, බතල, කිරිඅල වැනි දේවල් හටගන්නේ මුල් වලින්. අපි අල කියලා කියන්නේ ලොකුවට හැදුනු මුල් ජාතියක්. ඒ නිසා, මේ වගේ මුල් පැලවෙන විදියක් තියෙනවා. ඒ මුල් වලින් පැලවෙන බීජ ගක්තියට, “මූල බීජ“ කියලා කියනවා.

“කන්ධ බීජ“ කියලා කියන්නේ කඳෙන් පැලවෙන දේවල්. මඤ්ඤාක්කා, අරලිය වැනි දේවල්.

“එලූ බීජ“ කියලා කියන්නේ, පුරුකෙන් පැලවෙන දේවල්. ගොටුකොළ, උක්ගස් වැනි දේවල්.

“අඟ බීජ“ කියලා කියන්නේ, අගින් හටගන්න දේවල් වලට.

“බීජ බීජ“ කියලා කියන්නේ, වී, බෝංචි වැනි ඇට වලින් හටගන්න දේවල්.

මේවා මේ විදියට පස් ආකාරයකින් පැලවෙන්නේ, එහෙම පැලවෙන ගුණයක් ඒවායේ අන්තර්ගතව තියෙන නිසා.

අපි මෙයින් එක් බීජ වර්ගයක් අරගෙන සලකා බලමු. “වී” කියන බීජ වර්ගය, අරගෙන අහසට විසි කළොත් පැලවෙනවද? නෑ. එහෙම පැල නොවෙන්න හේතු කීපයක් තියෙනවා. එකක් තමයි, මේ වී රැකිලා තියෙන්න ඕනෑ. ගොයම් ගහක හැදුනු මේ බීජ වර්ගය, කුණුවෙන්න පුස්කන්න නොදී හොඳට වේලලා, සුළඟට වැස්සට අහුවෙන්නෙ නැතුව, තැලිලා පොඩ්වෙලා නැතුව, ආරක්ෂාවෙලා තියෙන්න ඕනෑ. මෙහෙම ආරක්ෂාවෙලා, බීජ ශක්තිය තිබෙන්නා වූ දේවල් පැලවෙනවා. එහෙම නැති උනොත් එහි තිබෙන බීජ ගතිය නැතිවෙලා යනවා, පැලවෙන්නෙ නැහැ.

ඊළඟට, බීජ වර්ගය පැලවෙන්න තැනක් ඕනෑ. යම්කිසි භූමියක් තියෙන්න ඕනෑ. පොළොව ඇතුලෙ, මඩක නම් මඩ ඇතුලේ එවැනි භූමි පරිසරයක්. එහෙම නැත්නම්, වලක් ඇතුලෙ වෙන්ට ඕනෑ. එතකොට ගහ පැලවෙන්නේ, වැඩෙන්නෙ, පොළොවෙන් උඩටයි.

ඊළඟට තව කාරණයක් තියෙනවා. ඒ තමයි වතුර. පැලයට වතුර වැටෙන්නෙ උඩින්.

දැන් පොළොවත් තියෙනවා, වතුරත් තියෙනවා. අපි එතන හිටෙවුලොත් බීජ ශක්තිය ආරක්ෂා නොවුනු බීජයක්, පැලවෙනවද? නැහැ. හේතුව, පොළොව තිබුණත් වතුර තිබුණත්, බීජ වර්ගයේ බීජී සහභාවය නැති නිසා.

තවත් විදියකින් බැලුවොත්, හොඳින් ආරක්ෂාවුනු, බීජී සහභාවය තියෙන, බීජ වර්ගයක් තියෙනවා. මේ බීජය,

වතුරත් නැති, පුරන් වූ තැනක හිටවනවා. පැලවෙයිද? නෑ. හේතුව, වතුර නෑ, සකස්කළ භූමියක් නෑ.

ඒ නිසා මෙතැනදී, යම්කිසි දෙයක් පැලවෙන්න අවශ්‍ය කාරණා 3 ක් තියෙනවා. භූමිය, ආරක්‍ෂා වූ බීජ වර්ගය, සහ ඒ මතට වැටෙන්න වතුර.

දැන් මේ වතුරෙන් කෙරෙන්නේ මොකක්ද? පැලයට අවශ්‍ය කරන පොහොර ටික පස බුරුල් කරමින් ලබාදෙන එක. පොළොවේ ඇති පයවී ගතියත්, වතුරේ ඇති ආපෝ ගතියත්, බීජය පැලවෙන්න අවශ්‍යයි.

යම්කිසි ගහකට වතුර වැටුනයිත් පස්සෙ, ඒ වතුරෙන් කරන්නේ තෙත් කිරීම විතරක් නෙවෙයි. ඒ තෙත් කිරීම තුළ, ඒ ගහට සනීපයක් ඇති කරලා දීලා, වටේ තියෙන පොහොර ටිකත් ඇද දෙනවා. එතකොට, ගහ වැඩෙනවා.

පොළොවේ තමයි ගහ පිහිටලා තියෙන්නේ, වතුරේ නොවෙයි. වතුර උපකාරකයක් පමණයි. පොළොවේ පිහිටලා තියෙන්නේ බීජ වර්ගයක්. එතකොට, බීජ වර්ගය යම්කිසි තැනක පැලවෙනවද, ඒක හොඳට දළ හැදිලා, අතු ඉති දාල, මහ විසාල ගහක් බවට පත්වෙනවා. ඒ ගහේ මුල, පොළොවේ කා වැදිලා, ඇතුලටම ගිහිල්ලා තියෙන්නේ.

ඉතින්, බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ කාරණය, බීජ වර්ගවල තියෙන ගුණ ස්වභාවය, බීජ ස්වභාවය, වතුරේ තිබෙන උපකාරක ස්වභාවය, පොළොවේ තිබෙන

පිහිටාගැනීමේ, දරාගැනීමේ සවිභාවය, හිඤ්ඤාත්වහන්සේලාට කියා දෙනවා.

දැන් අපි ජීවිතය ගැන ටිකක් කතා කරමු.

මේ භාවනා වැඩ සටහන කරගෙන යනකොට, අපි කිවුවා, සක්මන් කරන්න, ඉඳගෙන භාවනා කරන්න, ඊළඟට වන්දනා භාවනා මනසිකාරය පවත්වන්න ආදී වගයෙන්. මෙයින් අපි මොකක්ද කිවුවේ?

ගරීරය කියලා රූප ගොඩක් තියෙනවා. ඒ වගේම මේක ඇතුලේ තියෙනවා, වේදනා ස්වරූපයක්, සඤ්ඤා ස්වරූපයක්, සංස්කාර සවිභාවයක් සහ විඤ්ඤාණ සවිභාවයක්. රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියලා කරුණු 5 ක් තියෙනවා.

අපි උපදිනකොට, සංස්කාර ද උපදින්නේ, විඤ්ඤාණයද? විඤ්ඤාණය. දැන් අපි මේ වැඩ කටයුතු කරගෙන යනකොට, අස්වැන්න හැදෙන්න වගේ අප තුළ එක් එක් දේවල් හැදෙනවා. අපි කුමක් හෝ අස්වැන්නක් හදනවා.

අපි හිතමු, අපි කුමක් හෝ දෙයක් දිහා බලනවා. එහෙම බලලා, ඒ ගැන බොහොම තද ආශාවක් ඇතිකරගන්නවා, ලෝභය හොඳට දාලා, එයින් අපි කුමක් හෝ දෙයක් පැල කරගන්නවා.

ඊළඟට, අපි කිසියම් දෙයක් අහනවා. ඒ අහපු දේටත් ලෝභ කරලා, ඒකෙනුත් බීජ ටිකක් හදාගන්නවා.

ආඝාණය කරලා, රස විඳලා, ඔය විදියටත් මොනවා හරි බීජ ටිකක් හදාගන්නවා. ඊළඟට ලෝහ කරනවා. ලෝහ කිරීමත් 8 විදියකට තියෙනවා. ඒ ලෝහ සහගත සිත් තුළින්.

සතුටෙන් හෝ සතුට නැතුව ලෝහ කරනවා. සමහර වෙලාවට ඒ බීජ වගී 8 ම, හොඳට අස්වැන්න ලැබෙනවා.

අපි ලෝහ කරමින්, ද්වේෂ කරමින්, කරන්නෙ බීජ එකතු කිරීම.

ඒ වගේම, අපි භාවනා කරනකොටත්, බීජ වගී එකතුවෙනවා. කිසියම් දෙයක් පිළිබඳව විතකියක් දාගෙන යනවා වෙන්න පුළුවන්.

සමහරවිට, කටු පඳුරු වලට බීජ, කහඹිලිය වැල් වලට වගේ බීජ, මේ ආදී නොයෙක් ආකාරයේ බීජ වගී හදනවා. කිතුල් ඇට ඇහේ ගැ වුනොත් කසනවා. සමහර මිනිස්සු, වෙනත් අය ගහේ පහල නානවා නම්, ඊට උඩින් කිතුල් ඇට තලලා දානවා. ඉතාම පවුකාර වැඩක්. ඒ කරන්නෙ බීජ හදාගන්නවා.

අනිත් එක තමයි හොඳ දේවල් කරනවා. අඹ ගස්, කෙසෙල් ගස් හිටවනවා, මල් ගස් හිටවනවා. ඒවායින් බීජ හදනවා. ආන්න ඒ වගේ අපි හොඳ දේවලුත් කරලා බීජ හදාගන්නවා.

දැන් දානයක් දෙන්න යනකොට, බීජ වගී 8 ක් එනවා. සෝමනසු සහගත ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත අසංකාරික

කියලා බීජ වගීයක් හැදෙනවා. සෝමනසස සහගත ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත සසංකාරික කියලා බීජ වගීයක් හැදෙනවා. ඊළඟට, ඥාන විප්‍රයුක්ත අසංකාරික සසංකාරික වශයෙන් හැදෙනවා. සමහර අයට උපේක්‍ෂා සහගතව, ඒත් හැදෙනවා ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත සසංකාරික හා අසංකාරික වශයෙන්. ඥාන විප්‍රයුක්ත අසංකාරික සසංකාරික වශයෙනුත් හැදෙනවා.

ඉතින් මේ දානයක් දෙනකොට, පරිත්‍යාගයක් කරනකොට, හිතේ ඇතිවෙන්නා වූ බීජ වගී 8 කින් තැන්පත් වෙනවා.

මේ ආදී වශයෙන් බීජ වගී 12 ක් හැදෙනවා. ලෝභය මුල්කරගෙන, බීජ වගී 8 යි, ද්වේෂය මුල්කරගෙන, බීජ වගී 2 යි, මෝහය මුල්කරගෙන, බීජ වගී 2 යි. ඒවා හොඳ බීජ රෝපනයක් නෙවෙයි, නරක බීජ ජාතියක් පැලකිරීම.

දැන් දාන මාන කරනකොට බීජ ජාති 8 ක් හැදෙනවා. හොඳ සහ නරක වශයෙන් ගත්තාම, බීජ වගී 20 ක් තියෙනවා. දැන් මේ භාවනා වැඩසටහනට සම්බන්ධවෙලා කරන්නෙන්, එක්තරා විදියක බීජ වගීයක් එක්කාසු කිරීමක්. ඒක කරන්නේ නම්, අපට එපා එපා කියමින්. නමුත් වෙන්නේ එකතු වෙන එකම තමයි.

දැන් යම්කිසි කෙනෙක් භාවනා කරනකොට, හොඳටම ධ්‍යාන මට්ටමටම හිත දියුණු කළ කෙනෙක් නම්, කුසල් සිත් පහක් ඇතිවෙනවා. ප්‍රථම ධ්‍යාන,

ද්විතීය ධ්‍යාන, තෘතීය ධ්‍යාන, චතුර්ථ ධ්‍යාන, පංචම ධ්‍යාන කියලා. එතකොට, දැන් බීජ වගී කියද? 25 යි.

ඊළඟට සමහර අය, රූපත් එපා කියලා, විඤ්ඤාණය, ආකාසය, ආදී 4 වගීයක් මුල් කරගෙන බොහොම සියුම්වෙච්ච බීජ වගී හදාගන්නවා. දැන් ඔක්කොම 29 යි. මේව තමයි බීජ වගී.

එක්කෙනෙක්ම නෙවෙයි, නමුත් මේ විදියට හදාගන්න බීජ වගී ජාති ඔක්කොම 29 ක් තියෙනවා. හොඳ නැති ඒවා, 12 යි. හොඳ සාමාන්‍ය ඒවා, 8 යි. හොඳම ඒවා 9 ක් තියෙනවා. මේ අවසාන නවය තල දෙකකට අයත්, පන්ති දෙකක්. එකක 5 යි, අනිත් එකේ 4 යි.

දැන් මේවට කියනවා, බීජ වගී 29 ක් තියෙනවා කියලා.

අපි මේ පොළවෙ හිටවන ඒවා කීයක් තියෙනවාද? 5 යි. ඒ තමයි, මූල බීජ, කන්ධ බීජ, එලු බීජ, අඟ බීජ, බීජ බීජ.

දැන් අපි හැම කෙනෙක්ම, වටපිට බලමින් ගෙදර යනකොට, වගාකරගෙන, කපාගෙන, අස්වැන්නත් පුරවාගෙන යන්නෙ. ගිහිල්ලා බැලුවාම මොනවද ඒකෙ තියෙන්නෙ? කහඹිලිය ඇට, කිතුල් ඇට, නොයෙක් ආකාරයේ කටු අතු තියෙන්නේ. වැටුණොත් පටලාවෙනවා. ඒ වගේ නොයෙක් බීජ වගී හැදෙනවා.

පන්සලකට, සේනාසනයකට, ආරණ්‍යයකට, සාමාන්‍යයෙන් ඉන්න තැනකට ගියාම, සාමාන්‍යයෙන් හොඳ බීජ ටිකක් හදාගන්න පුළුවන්. තවත් ටිකක් හොඳටම භාවනා වැඩසටහන් වලට ගියාට පස්සේ, ඉහල තලයේ බීජ වගී හදාගන්න පුළුවන්.

දැන් ඔය විදියට බීජ වගී අපි එක් රැස් කරගන්නවා. ඔක්කොම කියද? 29 යි. දැන් මේවා ගබඩා කරගෙන තියෙන්නේ. දැන් වසුරන්නේ නෑ.

අපි දැන් හිත අවුස්සලා බැලුවොත් එහෙම, මේකේ නා නා ප්‍රකාර බීජ තියෙනවා. අපායේ පැල කරන්න සුදුසු ඒවා, ප්‍රේත ලෝකයේ පැල කරන්න සුදුසු ඒවා, තිරිසන් ලෝකයේ පැල කරන්න සුදුසු ඒවා, බල්ලෙක්, බළලෙක්, කාක්කෙක්, මයිනෙක්, ගිරවෙක් වෙලා පැල කරන්න සුදුසු ඒවා. ගැඩවිලි, පනුවො වෙලා, උපදින්න සුදුසු, ආදී වගයෙන් බීජ වගී රාශියක් තියෙනවා.

හොඳ පවුල් පරිසරයක උපදවන්න සුදුසු ඒවා, මනුස්ස ලෝකයේ, දිව්‍ය ලෝකයේ, වගේ තැන්වලට යන ඒවත්, තියෙනවා. බීජ වගී ඔක්කොම කවලම් වෙලා තියෙන්නේ.

බීජ වගී විකිණීමට තිබෙන තැන්වල නොයෙකුත් බීජ වගී තියෙනවා වගේ, අපි ළඟත් තියෙනවා, කොච්චි මිරිස් වගේ බීජ වර්ග. දැන් අපි යනකොට, කවුරුහරි තරඟකාරයෙක් මුනගැහෙනවා. ආපු ගමන්ම හොඳට ඇස් දෙක ඇරලා, වගා කරනවා කොච්චි මිරිස් ටික. ඒකේ

ඔක්කොම මිරිස් ඇට ටික කොහේද තිබුනේ? ඇතුලේ. ඊටපස්සේ තවත් එක්කෙනෙක් එනවා මොනවා හරි කියාගෙන. අබ ටිකක් දානවා.

සමහර අය කරන්නේ, ඉවසීමෙන්, මෙමත්‍රියෙන්, හොඳ මාදු මොලොක්, ගස්ලඬු, අඹ, වගේ ඇට පැල කරනවා.

ඒ විදියට, 29 ආකාරයකින් බීජ වපුරන ශක්තිය අප තුළ තියෙනවා. පැල කරන්න හැම තැනම බැහැ. මේවා පැල කරන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ ඒ ඒ සුදුසු තැන්වල විතරයි.

අපි දැන් කතා කළා, එලියේ හැදෙන බීජ වගී 5 කුත්, ඇතුලේ හැදෙන බීජ වගී 29 කුත් පිළිබඳව.

දැන් අපේ ජීවිතය ගත්තාම, මේ ජීවිතයේ තියෙනවා කරුණු 5 ක්. ඒ තමයි, රූප, වේදනා, සංඛා, විඤ්ඤාණ. දැන් මේ විඤ්ඤාණය කියන එක විස්තර කරන්න ගත්තාම, ඊට කලින් තවත් දෙයක් ගැන කතා කරන්න වෙනවා.

“වී“ ඇටයක් ගත්තාම, ඒකේ තියෙනවානේ පොත්තක්. ඒකට කියනවා වී පොත්ත කියලා. දැන් මේ වී පොත්ත නැතුව පැල කරොත් පැලවෙයිද? නැ. එහෙම නම්, මේ වී පොත්ත අපට දහයිසා උනාට, ඒකෙන් වී ඇටය ආරක්ෂාවෙලා තියෙනවා. ඒ බීජ වගීය සඳහන් කරන්නේ, ඒ පොත්තත් එක්කමයි. ඒක ඇතුලේ තමයි තියෙන්නේ බීජ

ශක්තිය. නමුත් බීජයක් හැටියට සලකනකොට, ඒ ඔක්කොම එකට ගන්න ඕනෑ.

අඹ ඇටයක් ගත්තාම, ඒ අඹ ඇටයේ පැලවෙන ශක්තිය ඇතුළෙ තිබුණට, අඹ ඇටය, පුණ් කවරයත් එක්කම තමයි බීජයක් හැටියට ගන්නේ.

ඒ වගේම තමයි, මේ පොල්ගෙඩිත්. පොල්ගෙඩිවල පැලවෙන ශක්තිය තියෙන්නේ පොල් ගෙඩිය ඇතුළෙ. ඒ නිසා පැලවෙන්නත් ලේසි වෙන්න කියල අපි පොල්ලෙල්ල අයින් කරොත් පැලවෙනවද? නෑ. ඒ කවරෙත් එක්කම තියෙන්න ඕනෑ. පොල්ලෙල්ල, පොල් කටුව, ඔක්කොම එකට තියෙන්න ඕනෑ.

දැන් අපි උක් ගහක් ගත්තොත්, කැලි කැලි කපලා කපලා, පැලවෙන්න ලේසි වෙන්න කියල පුරුක් ටිකක් හොඳට තලනවා. තලලා දානවා පොළොවෙ. පැලවෙයිද? නෑ. ඒකට කවරෙත් ඕනෑ.

බීජ වර්ගයක් ගත්තාම, පැපොල් ඇටය හෝ වේවා, අල ගෙඩිය, පොල් ගෙඩිය හෝ වේවා, බීජ ශක්තිය බීජය ඇතුළෙ තිබුණට, බීජය පැලවෙන්න, කවරයත් ඕනෑ.

දැන් කරුණු කාන්ඩ 3 ක් මේ වනවිට කියලා තියෙනවා. ඒවා දැන් මතකද?

පලවෙනි කාණ්ඩය, බීජ වර්ග 5 ක්. ඒ තමයි, මූල බීජ, කන්ඩ බීජ, එලු බීජ, අඟ බීජ, බීජ බීජ. ඒ සාමාන්‍ය ලෝකයේ තියෙන බීජ වර්ග.

දෙවැනි කාණ්ඩය, අපේ හිත්වල හදාගන්න බීජ වගී. 29 ක් තියෙනවා. අකුසල් 12 යි. මහා කුසල් 8 යි. ධ්‍යාන වශයෙන් 9 යි.

තුන්වෙනි කාරණය, යම්කිසි දෙයක් පැලකරනකොට, ඒ පොත්තත් එක්කම, පැකට් එකත් එක්කම, පොළොවෙ දාන්න ඕනෑ.

දැන් අපේ ජීවිත දිහා බලමු. ජීවිතය කියන්නෙ කරුණු 5 ක එකතුවක්. එකක් තමයි අපේ ඇඟ. තේරුම් ගන්න පහසුයි, උසයි, මහතයි, සුදුයි, කලුයි ආදී වශයෙන්. හිසේ පටන් දෙපතුල දක්වා රූප කලාප ගොඩක් තියෙනවා. අපේ මේ ශරීරය කියන්නා වූ, රූප සංකලනය, රූප සමූහය, රූප මිටිය, ආශ්‍රය කරගෙන, හිතවත් කරගෙන, ඒකට එක්කාසු වෙලා, ඒකෙ කොටස් කාරයො වෙලා තවත් ධර්ම විකක් තියෙනවා.

එකක් තමයි, මේ රූපයට යමක් ගැටුනොත් එහෙම, ඒවා විඳගන්න පුළුවන්, රශ්ණය ඇතිවෙනකොට ඒවා විඳින්න, සමහර වෙලාවට, කෑමක් කනකොට, බීමක් බොනකොට, දකිනකොට, අහනකොට, ඒවායේ තිබෙන්නා වූ දේවල් විඳින්නට පුළුවන් ධර්මය, ඒ තමයි වේදනාව.

ඊළඟට අර වටපිටාවෙ මහ ගොඩක් තියෙන තැනකින්, විඳින්න හෝ තේරුම්ගන්න හෝ එක එක තෝරලාගන්න ධර්මය, සඤ්ඤාව.

තවත් එකක් තියෙනවා. කොතැනක හෝ මඩ තියෙන තැනකට ගියොත් එහෙම, මඩ ගාගෙන තමයි එන්නෙ. අපි හිතමු, මගුල් ගෙදරකට ගියා කියලා. ඒ යුතුකම් ඉෂ්ඨ කරලා නිකම්ම එනවද? එතැන තියෙන ඔක්කොම ගාගෙන ඇවිල්ලා, අනිත් අයගෙන් ගානවා. එතකොට, මොනවා හරි එකතුවෙන ගතියක් තියෙනවා නේද? හොඳ ලොකුවට එකතු කරගන්නවා. ඇහෙන්න ගාගන්නවා, කනෙන්න ගාගන්නවා, නාසයෙන්, දිවෙන්, ගර්චයෙන්, හිතෙන්, ගාගන්නවා. එහෙම ගාගෙන, එන ගමන් අනිත් අයගෙන් සිත්වල, කන්වල ගාවලා, බලිරූප වගේ හදනවා.

මෙහෙම කියන්න හේතුව, අපි යම්කිසි තැනකට ගියායින් පස්සෙ, නිකම්ම එන්නෙ නෑ. එතැන දෙන දේ කාලා විදලා එන්නෙ නෑ. දැකල විතරක් එන්නෙ නෑ. ගිහිල්ලා නියෝජනය වෙලා විතරක් එන්නෙ නෑ. එතකොට, මොනව හරි ටිකක් අරගෙන තමයි එන්නෙ.

එහෙම අරගෙන ආවයින් පස්සෙ, ඒවායේ ඉතුරුවක් තියෙනවා නේද? සම්පූර්ණයෙන්ම ඒවායින් ඉවත්වෙලා, අයින්වෙලා ඉන්නෙ නැහැ නේ. අපේ හිතේ ගැටුණු ගතියක් තියෙනවා. හිතට අහුවෙව්ව ගතියක් තියෙනවා. හිතේ එකතුවෙව්ව ගතියක් තියෙනවා. යම්කිසි දෙයක් රැදිව්ව ගතියක් තියෙනවා.

ඔන්න ඔය රැදිව්ව ගතියට කියනවා, සංඛාර එකතුවුනා කියලා. ඕක කරන්න, එක්කෙනෙක් ඒකට

බැඳිලා ඉන්නවා. එයා ගිය තැන අඩිය ගැහුවොත් ඉවරයි. ඒ තමයි චේතනාව. අන්න එයා ප්‍රධාන කරගෙන තව ඉන්නවා, එයාට සහවරයෝ වෙච්ච 49 ක්.

දැන් කාරණා 4 ක් කිවුවා. රූපයයි, විදින්න වේදනාවයි, හඳුනාගැනීමට සඤ්ඤාවයි, එකතු කිරීමට සංස්කාරයයි.

ඊළඟට, මේ ගිය ගිය තැන්වල හමුවන දේවල් දැනගන්න තවත් ධර්මතාවයක් තියෙනවා. ඒ දැනගැනීමේ හැකියාව තියෙන්නේ විඤ්ඤාණයටයි.

හොඳට මතක තියාගන්න, රූප කොටසක් තියෙනවා, වේදනාවක් තියෙනවා, තෝරා හඳුනාගැනීම සහිත වූ සඤ්ඤාවක් තියෙනවා, එකතුකර ගැනීමේ සංස්කාරයක් තියෙනවා, දැනගැනීමේ විඤ්ඤාණයක් තියෙනවා.

මේ පහෙන් යුක්තව, අපි යම්කිසි තැනක උපදිනවා. මේ පහ එකතුවෙලා තියෙනකොට, එකට ගැලිවෙලා, එකට පොකුරුවෙලා, එකට බැඳිලා, එකටම නේ ඉන්නේ. මේකෙන් යම්කිසි තැනක උපදිනකොට, රූපය ගිහිල්ලා උපදිනවද? වේදනාව ගිහිල්ලා උපදිනවද? සඤ්ඤාව ගිහිල්ලා උපදිනවද? සංස්කාරය ගිහිල්ලා උපදිනවද? විඤ්ඤාණය නැත්නම් හිත ගිහිල්ල උපදිනවද? හිතයි ගිහිල්ලා උපදින්නේ.

විඤ්ඤාණය ගිහිල්ලා ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නවද? වේදනාව ගිහිල්ලා ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නවද? සඤ්ඤාව ගිහිල්ලා ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නවද? සංස්කාරය ගිහිල්ලා ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නවද? ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නෙ විඤ්ඤාණයයි.

දැන් මේ විඤ්ඤාණය කියන එකට, බුදුරජාණන්වහන්සේ යොදලා තියෙනවා වචනයක්, “සාභාරක විඤ්ඤාණය” කියලා. ඒ කියන්නෙ ආභාර සහිත, ප්‍රත්‍ය සහිත, විඤ්ඤාණය කියන එක.

“සාභාරක විඤ්ඤාණය” කියලා කියන්නෙ, අර අපි කතා කළානේ පොල් කටුව, පොල් ලෙල්ල සහිත, කවරය සහිත, බීජ ගතිය, බීජ ශක්තිය තියෙන පොල් ගෙඩිය ගැන. ඒ වගේ, බීජ ශක්තිය තියෙන විඤ්ඤාණය. එහෙම කියන්න හේතුවක් තියෙනවා.

අපට විඤ්ඤාණ ගොඩක් තියෙනවා. වකඬු විඤ්ඤාණ, යෝන විඤ්ඤාණ, සාන විඤ්ඤාණ, ජීවිහා විඤ්ඤාණ, කාය විඤ්ඤාණ. මනෝ විඤ්ඤාණ තියෙනවා, මහ ගොඩක්. අතීතය ගැන හිතන ඒවා, වතීමානය, අනාගතය ගැන හිතන ඒවා. ඔය විඤ්ඤාණ හැම එකේම බීජ ගතිය නෑ. මේ කියන ආභාර ගතිය නෑ.

ඒ නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, “සාභාරක විඤ්ඤාණය” කියලා එකක් ගැන. ඒ සාභාරක විඤ්ඤාණයක් විතරයි ප්‍රතිසන්ධි දෙන්නෙ. කමී ශක්තිය තිබෙන්නා වූ, කමී ශක්තිය එකතුවුනා වූ, පැලවෙන

ශක්තිය, බීජ ශක්තිය ඇතුළට කා වැදී තිබෙන්නා වූ විඤ්ඤාණ වලට කියනවා, සාහාරක විඤ්ඤාණය කියලා.

සාහාරක විඤ්ඤාණ කියක් තියෙනවද? 29 ක් තියෙනවා. ඕවා තමයි උපදවන්නේ. ඕවා තමයි තැන් තැන් වලට අරගෙන යන්නේ.

දැන් අපි හිතමු මෙහෙම. වී ඇටයක් පොළොවේ දැමීමට පස්සෙ, වතුරත් අවශ්‍යයි. භූමිය තමයි පොළොව. ආධාරකය තමයි වතුර.

විඤ්ඤාණය යන්නේ, මෙන්ත මෙහෙමයි. දැන් පැලවීමේ ශක්තිය තියෙන්නේ විඤ්ඤාණයේ. මේ විඤ්ඤාණය ගිහිල්ලා පැලවෙන්නේ, වැටෙන්නේ කොතෙත්ටද? ඒ වටෙත තැන තමයි, රූපය. රූපය උඩට වැටුණු ගමන්, ඒකට වතුර අවශ්‍යයි. ඒකට වැටෙනවා, තණ්හාව කියන වතුර. තණ්හාව කියන වතුර ටික වැටුණු ගමන්, විඤ්ඤාණය පැලවෙනවා. තණ්හාව වැටෙන්නේ උඩින්. විඤ්ඤාණය පැලවෙන්නේ රූපයේ, යටින්.

විඤ්ඤාණය, රූපය උඩට වැටුනයිත් පස්සෙ, ඒකට තණ්හා කරලා, දැන් අර පොළොවේ ගහ හැදෙන්නා වගේ, හැදීගෙන, වැඩීගෙන, මෝරවාගෙන, අතු දාගෙන, එනවා. ඔය එක් විදියක්.

සමහර වෙලාවට මෙහෙම තියෙනවා. අපි හිතමු, මේ හැම එක්කෙනාගෙම අතේ පොඩි බිබිලක් හැදෙනවා කියලා. ඒ බිබිල කහනකොට හරි සනීපයි. කෙනෙක්

කියනවා, ඕක ඔය ක්‍රීම් ටිකක් ගාලා සනීප කරගන්නකො කියලා. පොඩ්ඩක් එහෙම කසලා, “ඕන නෑ ක්‍රීම්“ කියලා, ඒක තියාගන්නවා. ඇයි ඒ? අර සනීපයට. සනීපය නිසා මොකද වෙන්නේ? ඒ වේදනාවට වැටෙනවා මේ විඤ්ඤාණය. එතනත් තණ්හාව උඩින් වැටෙනවා. දැන් විඤ්ඤාණය වැඩෙනවා.

දැන් ඉස්සරවෙලා, විඤ්ඤාණය වැටුනේ රූපයට. ඊළඟට වැටෙනවා වේදනාවට.

ලංකාවේ, එක් කාල වකවානුවක, එක්දාස් නමසිය හැත්තෑව දශකයේ මුල් කාලයේදී, මිනිස්සුන්ට බොහෝ අඩුපාඩුකම් තිබුණා. ඒ කාලෙදී, ලෝකයේ දියුණු රටවල් වලින් ලංකාවට ගෙනාවා මිනිස්සු පාවිච්චි කරපු ඇඳුම්. ඒවාට කිව්වා බේල් රෙදි කියලා. ඒවා ලාබේට දුන්නා. කවුරුත් වගේ මේ බේල් රෙදි අදින්න පටන්ගත්තා. ඒවා අදින්න පටන් ගත්තට පස්සේ මිනිස්සුන්ට හැඳුණා, ඇඟේ කැසිල්ලක්. කසානයක් හැඳුනා. ඒ කියන්නේ, වෙනත් රටවල් වල මිනිස්සු ඇඳලා, පරණවෙලා, ඒවා පෙට්ටිවල දාලා එහෙම තියෙන කොට හැඳුනු විෂබීජයක් නිසා, ඇඟ කසන්න ගත්තා. ඇන්දාම ලස්සනයි, හැබැයි කසනවා.

මෙහෙම මේ බේල් ඇඳුම් ලස්සනට ඇඳගෙන, කස කසා ඉන්නකොට, ඒ තුළින් මේ අයට ඇතිවෙනවා ප්‍රීතියක්. ඒක සානුකම්පිතයි, නමුත් ඇතිවෙනවා ප්‍රීතියක්. ඊටපස්සේ ඒකට කිව්වා “ප්‍රීති කසානා” කියලා. කහන්න කහන්න ප්‍රීතියි.

වේදනාවත් ඔය වගෙයි. මේ ඇගේ මොකක් හරි බිබිලක් හැදුනොත්, රස්නය ඇති තැනකට ඇල්ලුවොත්, කැසිල්ල හරි සනීපයි. බෙහෙත් කරන්න හිතෙන්නෙ නෑ. ඒ වෙනුවට මොකක්ද ඇතිවෙන්නෙ? ලෝභයක්.

ඒකට කියනවා, නන්දුපසේවනය (නන්දි උපසේවනය) කියලා. නන්දුපසේවනය කියලා කියන්නෙ, තණ්හාව කියන වතුර වැක්කෙරෙනවා. තණ්හාව එතෙන්නට ගලනවා. ප්‍රීති කසානා කියන එක ලෙඩක් උනාට, කහනකොට සනීපයි. මොකක්ද ඒ? තණ්හාව. ලෝභය. නන්දුපසේවනය.

ඊළඟට ඔය පාට වගී වලට, ලස්සන දේවල් වලටත්, විඤ්ඤාණය වැටෙනවා. එතෙන්නත් තණ්හාව නැමති වතුර විඤ්ඤාණය තිබෙන තැනට වැටෙනවා. දැන් විඤ්ඤාණය වැඩෙනවා.

ඒ වගේ, මේ විඤ්ඤාණය කියන එක වැටෙනවා, රූපයට, වේදනාවට, සඤ්ඤාවට, සංඛාරයට.

එතකොට කොහොමද සංඛාරයට විඤ්ඤාණය වැටෙන්නෙ? සංඛාර කාණ්ඩය ඇතුලෙ, සංඛාර ගොඩේ, ධර්මයෝ 50 ක් තියෙනවා. ඒකෙ ප්‍රධාන සංස්කාරකය තමයි චේතනාව. තව තිබෙනවා සහවර ධර්ම 49 ක්. ඒ 49, ප්‍රධාන සංස්කාරය වටකරගෙන ඉන්නවා. ඒ නිසා තමයි, සංඛාරකඛන්ධා කියලා කියනකොට, බහුවචනයෙන් කියන්නෙ. හේතුව එකේ ගොඩක් තිබෙන නිසා.

දැන් තියෙනවා නේ, ශ්‍රද්ධාව. ශ්‍රද්ධාව කියන එක සංස්කාර ධර්මයක්. ඕනෑන කෙනෙක් ඉන්නවා. එයාට ශ්‍රද්ධාව තියෙනවා. එයාට ගොඩාක් මිනිස්සු ගුණ කියනවා. ගොඩාක් හොඳ කියනවා. එයා ගැන ගොඩාක් වණිනා කරනවා. එතකොට, මටත් ඕක අභගෙන ඉන්නකොට හිතෙනවා, “මාත් ශ්‍රද්ධාවන්තයෙක් වෙන්න ඕනෑ” කියලා. එතකොට මටත් මේ පැසසුම් ලැබෙනවා. දැන් සංස්කාරයට මොකද උනේ? ලෝභය දැම්මා. දැන් බෝවෙලා යනවා.

ඇත්තටම ශ්‍රද්ධාවද ඕනෑ උනේ? නෑ, ශ්‍රද්ධාව කියන නමින් තමන්ට වින්දනයක් අවශ්‍ය වුනේ.

දැන් අපි මෙහෙම කියමු. මාන්තය කියන එක සංස්කාර ධර්මයක්. අපි හිතමු බොහොම වැදගත් මනුස්සයෙක් ඉන්නවා කියලා. වැදගත් යැයි සම්මත සමහර අය අනෙක් සාමාන්‍ය අයත් සමඟ වැඩිය කතාබහ කරන්නේ නෑ. එතෙන්දී, වැදගත් කියන බෝඩි එක හරහා යන්නේ “මාන්තය” කියන වෛතසිකය. එතකොට මටත් හිතෙනවා, හොඳ මාන්තක්කාර වැදගත් කෙනෙක් වෙන්න ඕනෑ කියලා. මොකක්ද එතැන්දී උනේ? මාන්තයට ලෝභ කරා. හිතීන් මාන්තය වැපුරුවා.

එහෙම නැත්නම් හිතෙනවා, “මට හොඳ නම්බු නාමයක් තිබුණොත් හොඳයි” කියලා. මහාමාන්‍ය කමක්, ගෞරව්‍යවිත පිළිගැනීමක් තියෙන, හොඳ උපාධියක්වත් ගන්න ඕනෑ කියලා හිතනවා. පුළුවන් තරම් ඉගෙනගත්තට කමක් නෑ. දැනුම කියන එක හරි වටිනවා, ලෝකයට

ප්‍රයෝජනයයි, හැබැයි, ඒකෙ තිබෙන විෂ ඒක නෙවෙයි. ඒකෙ විෂ ඉගෙනගන්න එක නෙවෙයි. ඒ හරහා අර හිතට මාන්තය වදින එකයි නරක.

මාන්තයට ලෝභ කරනවා කියලා කියන්නෙ සංස්කාරයට ඇලුම් කරනවා, කියන එකයි. එතැනදී මාන්තය සඳහා නන්දුපසේවනය ලබනවා.

ඊළඟට මම මහා ධනවත්තයෙක් වෙනවා, මහා වන්ඩියෙක් වෙනවා, කියලා හිතනවා. මෙතැනදීත් සංස්කාර වලටයි ඇලුම් කරන්නෙ. මම හරිම ලස්සන කෙනෙක් වෙනවා කියලා හිතන කොටත් සංස්කාර වලට ඇලුම් කරනවා. මම දඤ්ඤයෙක් වෙනවා. මම ප්‍රඥාවන්තයෙක් වෙනවා. මේ විදියට සංස්කාර වලට ඇලුම් කරනවා. ඒ කියන්නෙ ඒ සංස්කාරය උඩට ලෝභය වැටෙනවා කියන එකනේ. ඒකෙ පැලවෙනවා.

රහතන් වහන්සේලාට තියෙන විඤ්ඤාණවලට කියනවා, ක්‍රියා සිත් කියලා. ඒවායේ බීජ ශක්තිය නැහැ. ඒවට කියනවා, “අනාහාර විඤ්ඤාණ” කියලා. උන්වහන්සේලාගේ හිත් වල නන්දුපසේවනය වෙන ගතියක් නෑ.

බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, “සෙය්‍යථාපි හිකඛවෙ පයච්චි ධාතු, එවං වතස්සෝ විඤ්ඤාණං ධීතියො දධංබ්බා“. මහණෙනි, විඤ්ඤාණ ධීති කියලා කරුණු 4 ක් තියෙනවා. විඤ්ඤාණ ධීති ධම් 4 ක් තියෙනවා, ඒ තමයි, විඤ්ඤාණය පිහිටන, විඤ්ඤාණය

කියන එක රැඳෙන, විඤ්ඤාණය කියන එක වැටිලා, ඒ විඤ්ඤාණය පැලවෙන භූමිය හැටියට හඳුන්වන්න පුළුවන් තැන්. ඒවා කීයක් තියෙනවාද? හතරයි. ඒ තමයි, රූපයයි, වේදනාවයි, සඤ්ඤාවයි, සංඛාරයයි කියන හතර.

රූපයට, වේදනාවට, සඤ්ඤාවට, සංඛාරයට, මේ 4 ට, මේ විඤ්ඤාණය වැටුණාම, මොකද වෙන්නේ? පැලවෙනවා.

බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙහෙමත් කියනවා, “සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ ආපෝ ධාතු, එවං නන්දිරාගො දට්ඨබ්බො”.

දැන් පොළවේ පැලවෙන බීජයට වතුර වගේ, රූපය වේදනාව සඤ්ඤාව සංඛාරය මත පැලවෙන විඤ්ඤාණයට නන්දිරාගය කියන එක. ලෝභය වැටුනයිත් පස්සෙ, ආසාව තණ්හාව හරියට එතෙන්නට ගලාගෙන එනකොට ඒ විඤ්ඤාණය වැටෙනවා.

“සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ පංච බීජ ජාතානි, එවං විඤ්ඤාණං සාහාරං දට්ඨබ්බං”.

මහණෙනි, මේ 5 ආකාරයේ බීජ වල පැලවෙන ගතියක්, ශක්තියක් තියෙනවා වගේ, විඤ්ඤාණට තිබෙනවා ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැලවෙන ගතිය. ප්‍රතිසන්ධිය ගන්න විඤ්ඤාණ තිබෙනවා. පැලවෙනවා කියන්නේ මොකක්ද? ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නවා කියන එකයි.

දැන් අපේ සාහාරික (ආහාර සහිත) විඤ්ඤාණයක් තිබේ නිසේනවා. ඒ සාහාරික විඤ්ඤාණය, මවු කුස කියන රූපයකට වැටුණා. වැටුණට පස්සේ මොකද උනේ? නිකම්ම ඉන්නවද? නෑ නෑ. උප්පත්ති වශයෙන් එතැනට එනකොට, හොඳට තදබල විදියට, එතෙක්ට අහුවෙනවා. එතෙක්ට උපාදාන වෙනවා. එතෙක්ට හොඳට තණ්හා කරනවා.

අපි හිතමු, අපිව හුළඟේ ගහගෙන යන්න හදනවා කියලා. එතකොට, අපි හිතනවද? කමක් නෑ, හුළඟත් එක්ක ඔහේ ගියපුචාවේ කියලා. එහෙම හිතලා අපි අතහැරලා ඉන්නවද? නෑ, අතට අහුවුන එකක එල්ලෙනවා. ඒ එල්ලීම කොහොමද වෙන්නේ? පුළුවන් තරම් හයියෙන් අල්ලාගන්නේ.

ඒ වගේ තමයි අපේ ජීවිතය. මේ ජීවිතයෙන් අයිත් කරලා, මේ තිබිව්ව රූපය (ශරීරය), මගුල්ගෙවල් වලට අන්දවාගෙන ගෙනිව්ව රූපය (ශරීරය), දානෙ පොලවල් වලට දානෙ අරගෙන ගිය රූපය, ගමන් යනකොට කාරෙක එලවාගෙන ගියපු රූපය, භාවනා කරන්න ගෙනාපු රූපය, වන්දනා ගමන් ගිය රූපය, රණ්ඩුවෙවී පොටෝ ගහපු රූපය, සමහරුන්ගේ කටේ රත්තරන් දන් දාලයි තියෙන්නේ, ඒවත් දාලා යන්න වෙනවා. මෙයින් අංශු මාත්‍රයක්වත් ගෙනියාගන්න බැරිවෙනවා.

දැන් මේ ඇහ, මේ ශරීරය, ඔය විදියට පොරවාගෙන, අන්දවාගෙන, හැඩකරගෙන, පාටකරගෙන,

නිබ්බිව මේ රූපය, අතහැර දාල යන තැන තමයි මරණය සිදුවෙන අවස්ථාව. මරණයෙන් චූතියෙන් අයිත් කරලා යනකොට, එයා නිකම්ම නිකන් සරළ විදියට අල්ලගනිද එහා පැත්ත? නෑ. එයා අතිශය බලවත් විදියට තමයි එතැන අල්ලාගන්නේ.

ඒ අල්ලන්නේ රූපය, වේදනාව, සංකල්පය, සංස්කාරය මුල්කරගෙන. අර ප්‍රතිසන්ධිය සිදුකරණ විඤ්ඤාණය කොතනක හරි, (පංචවෝකාරයේ හෝ ඒකවෝකාරයේ හෝ චතුරවෝකාරයේ හෝ), උප්පත්ති වශයෙන් ගැටගැහෙනවා.

දැන් එතෙත්ට වැටුණු ගමන්, මොකද වෙන්නේ? දැන් මේක ඇතුලේ තියෙනවානේ බීජ ශක්තියක්. බීජ ශක්තිය තියෙන නිසා, එතෙත්ට තණ්හාව වැටුණා. එතකොට, එතැනින් ආයෙත් ගැලවිලා යනවාද? නෑ. ඒ කුඹුරේ, ඒ වෙලේ, ඒ ඉඩමේ, හොඳට දැන් වැඩෙනවා. හොඳට අතු දාලා වැඩිගෙන යනවා.

දැන් මේ බීජය වැඩෙනකොට මොකද වෙන්නේ? කතාවක් තියෙනවනේ “හැදෙන ගහ දෙපෙත්තෙන් දැනේ” කියලා. “දෙපෙත්ත” තමයි “නාමය සහ රූපය”. “විඤ්ඤාණ පචයා නාම රූපං” කියලනේ ධර්මයේ කියවෙන්නේ. එතැනදී නාම රූප වලට උපකාරකයක් වෙනවා.

ඊටපස්සේ දැන් ඔන්න ටික ටික, තණ්හාව කියන වතුර වැටෙනකොට, ආහාර වැටෙනවා, පොහොර එනවා.

දැන් “නාම රූප පච්චයා සලායතනං“. අතු ගහලා ඇවිල්ලයි තියෙන්නේ. කලක් යනකොට කදක් එනවා. අත පය හැදෙනවා. ඇස් හැදෙනවා, කන් හැදෙනවා. කෙස් හැදෙනවා, දත් හැදෙනවා. දැන් මේ ගහ ආයේ වැඩිගෙන වැඩිගෙන යනවා.

තේරෙනවා නේද, මේ සාහාරික විඤ්ඤාණයට වෙච්ච දේ? කොතැනද වැටුණේ? කොතැනද නැවතුනේ? ඒකට ලැබිච්ච දේ මොකක්ද? තණ්හාව.

ඒ නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, “රූප්පයං භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානො තිට්ඨති“. මහණෙනි, විඤ්ඤාණය කියන එක හිටිනවා (පිහිටා තිබෙනවා) නම් යම්කිසි තැනක, රූපය අල්ලාගෙන තමයි, රූපයට ආසාකරගෙන, රූපයට ග්‍රහනයවෙලා තමයි පවතින්නේ.

“රූපාරම්මණං රූපපතිට්ඨං නන්දුපසේවනං විරුල්භං වේපුල්ලං ආපජ්ජති“.

ඒකෙ රූපාරම්මණත් තියෙන්න ඕනෑ. මොකක්ද එතැන තිබෙන රූපාරම්මණය? කමීය හරි, කමී නිමිත්ත හරි, ගති නිමිත්ත හරි. එහෙම එන්නා වූ රූපයේ තමයි පිහිටන්නේ.

යම්කිසි විදියකින්, රූපයක් ආවෙ නැත්නම් මොකද වෙන්නේ? වේදනාවට අභ්‍රවෙනවා. සඤ්ඤාවට අභ්‍රවෙනවා. සංස්කාරයට අභ්‍රවෙනවා. ඒකට ගිහිල්ලා හිටපු ගමන්ම

හොඳට තණ්හාව කියන වතුර පෝච්චියක් වක්කරනවා. එහෙම වැටුනයිත් පස්සෙ, මේ නන්දුපසේවනය කියන වතුර ලැබිච්ච මේ විඤ්ඤාණය, වැඩිමට, දියුණුවට පත්වෙනවා. පැලවෙලා වැඩිම් ස්වභාවයට පත්වෙනවා.

දැන් මේ අප තුළ තියෙන්නෙ මොනවද? වැඩිච්ච විඤ්ඤාණය. ඇයි එහෙම උනේ? එහෙම උනේ, සාභාරක විඤ්ඤාණය හැදුවා. තව එහෙත් ගෙනාපු බීජ set එකේ බීජවල, පැල කරගන්න බැරුව, ගබ්බාවී තියෙන බීජ වගී තව ගොඩක් තියෙනවා. තව හැම කෙනාගෙම බීජ පෙට්ටියක් තියෙනවා. ඒ පෙට්ටියේ ගොඩක් තියෙනවා නේ බීජ වගී, පැල කරගන්න බැරුව. දැන් එකක් නේ පැලවෙලා තියෙන්නෙ. පැල කරගන්න බැරුව තව තියෙනවා බීජ ගතිය තිබෙන ගොඩක් දේවල්.

දැන් මෙහෙත්, නිකම් ඉන්නෙ නෑනේ. තවම එක්කාසු කරනවා. යනකොට, එනකොට, බීජ වගී හදාගෙන, ගොඩගහගෙන, එක්කාසු කරගෙනයි යන්නෙ.

ඊළඟට බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙහෙම දේශනා කරනවා.

“යො භික්ඛවෙ එවං වදෙයා” - මහණෙනි, යම්කිසි කෙනෙක් කියනවා නම් මේ ලෝකයේ, “අඤ්ඤාතර රූපා, අඤ්ඤාතර වේදනාය, අඤ්ඤාතර සඤ්ඤාය, අඤ්ඤාතර සංඛාරෙහි, විඤ්ඤාණස්ස ආගතිං වා ගතිං වා චුතිං වා

උපපත්තිං වා වුද්ධිං වා විරුල්භිං වාවෙජුල්ලං වා පඤ්ඤාපෙස්සාමී'ති, නෙතං යානං විජ්ජති”.

ඒ කියන්නේ, යම්කිසි කෙනෙක් කියනවා නම්, “මම නම් පිළිගන්නේ නෑ, ඔය රූපයයි, වේදනාවයි, සඤ්ඤාවයි, සංඛාරයයි නැතුව, මේ විඤ්ඤාණයේ ඒමක් හෝ යෑමක් හෝ චුතියක් හෝ ඉපදීමක් හෝ ඇතිවෙනවා. ඒවා නැතිව තමයි මේ විඤ්ඤාණය වැටෙන්නේ”, කියලා, ඒක සිද්ධ වෙන්නේ නෑ.

අඤ්ඤාතර රූපා, අඤ්ඤාතර වේදනාය, අඤ්ඤාතර සඤ්ඤාය - රූපයක් ආධාර කරගන්නේ නැතුව, වේදනාව ආධාර කරගන්නේ නැතුව, සඤ්ඤාව සංඛාර ආධාර කරගන්නේ නැතුව, විඤ්ඤාණය කියන එකේ “ආගතිං වා, ගතිං වා, උප්පත්තිං වා” - ඒමක් හෝ යෑමක් හෝ චුතවීමක් හෝ උත්පත්තියක් හෝ වැටීමක් හෝ දියුණුවක් හෝ වෙන යම්කිසිවක් හෝ තියෙනවා කියනවා නම්, “නෙ තානං විට්ඨති” - ඒක වෙන්නේ නෑ.

දැන් යම්කිසි තැනකට යනව නම්, මෙතනින් අතහරින්නේ කරුණු 5 යි. අතනින් පටන්ගන්නේ කරුණු 5 යි. මෙතැන තියෙන්නේ ධර්ම 5 යි, අතහරින්නේ 5 යි, එතකොට ඊලඟ තැන පටන් ගන්නේ 5 කින්.

තවත් පාළි වචනයක් කියන්නම්. “වොච්ඡිජ්ජතාරාමමණං”. ඒ තමයි අතහැරෙනවා කියන

එක. දැන් අපි යම්කිසි දෙයක් අල්ලගන්න ගියාම, අතහැරෙනවා. ගිලිහිලා යනවා.

ඔය රූපාදී දේවල් අල්ලනවා, අරමුණු අතහැරෙනවා. “රූප ධාතුයාව හිකඳුනො රාගො පභීනො” මහණෙනි, මේ හිකඳුන්වහන්සේට, යෝගාවචරයන්ට, රාගය කියන එක ප්‍රභීතවෙලා තියෙන්නෙ. ඒ රාගයෙන් තමයි, ඔය අරමුණු අල්ලාගෙන, අල්ලාගෙන, අල්ලාගෙන ඉන්නේ. ඒ රාගය කියන්නේ වේදනාව මිශ්‍රවෙච්ච තණ්හාව. රාගයෙන්, අරමුණු අල්ලන්නෙ. එතකොට “වොච්ඡ්ජ්ජකාරාමමණං” කිව්වේ ඒ අරමුණු ඇල්ලීම නැතිවුනා. ඒ කියන්නේ අතහැරුනා. හිත් රාගයට අහුවෙන්නෙ නැතිව යනවා. ඇයි රාගයට අහුවෙන්නෙ නැත්තෙ? මේ හික්ෂුව තුළ රාගය නෑ. ඒ නිසා, රාගයට අහුවෙන ගතිය අතහැරිලා තියෙන්නෙ.

දැන් අපි හිතමු, මනුස්සයෙක් වතුරට දැම්මයින් පස්සෙ කුමක හෝ එල්ලෙන්නෙ අත තිබුනොත් නේ. අත් කකුල් කපල දැම්ම නම්, වතුරට දැම්මයින් පස්සෙ ආයින් මොකක්ද වෙන්නෙ? මේක කරන්න නම් හොඳ නෑ, නමුත් උපමාවක් විතරයි. ආයින් එල්ලෙන්න තැනක් තියෙනවාද? නෑ.

රාගය කියන එක අයින් කරායින් පස්සෙ, “රාගස්ස පහානා වොච්ඡ්ජ්ජකාරාමමණංපතිධ්‍යාය විඤ්ඤාණස්ස න හොති” - විඤ්ඤාණයට පිහිටන්න බැහැ. යන්න බැහැ නේ. හිටින්නෙ නැහැ. අහුවෙන්නෙ තැනක් නෑනේ.

ඊළඟට කියනවා, “වේදනා ධාතුයා භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා ධාතු, සංස්කාර ධාතු, විඤ්ඤාණ ධාතු” කිසිම තැනක පැලවෙන්නෙ නැහැ. අර යම්කිසි තැනකට වැටුණොත් තේ පැලවෙන්නෙ. දැන් ඒ තැනට වැටෙන්නෙ නෑ. කොතෙන්නටත් වැටෙන්නේ නෑ. රූපයට වේදනාවට, සඤ්ඤාවට, සංඛාරයට, වැටෙන්නේ නෑ. එතකොට, මේ හිතට මොකද වෙන්නෙ? අරමුණේ පිහිටන්න බෑ. පිහිටක් නැති හින්දා, ආයින් දියුණු වෙන්නෙත් නෑ. වැඩෙන්නෙත් නෑ.

ඒ නිසා මොකද වෙන්නෙ? අර දිගට යන්නා වූ පැලවීම, ගස් හැදීම, ආයෙත් බීජ හැදීම, ආයෙත් පැලවීම, ගස් හැදීම, ආයෙත් බීජ හැදීම, ඒ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණයෙන්ම නවතිනවා. ඒ නිසා කියනවා, “විමුක්තං”. මිදුනා, විමුක්තියට පත්වුනා වෙනවා.

ඊළඟට, මිදිව්ව නිසා, දැන් ආයෙ ඉදිරියට යන්නෙ නෑ, “ධීතං” නැවතුනා.

ඒක තමයි අර අංගුලිමාල පිටිපස්සෙන් එතකොට, නවතින්න නවතින්න කියල බුදුහාමුදුරුවන්ට කිවුවාම, බුදුරජාණන්වහන්සේ කිවුවේ, මම නැවතිලා ඉන්නෙ, ඔබ නවතින්න කියලා. ඇයි “ධීතං” කියලා කියන්නෙ, මිදිව්ව නිසා.

ඊළඟට කිසිම දාහයක්, දැවීමක්, පසුතැවීමක් නෑ. දැන් මේ හිතේ සාහාර විඤ්ඤාණ ගතිය නැති කරපු, ඒ රහතන්වහන්සේ, පරිනිබ්බායති. පිරිනිවී යනවා.

දැන් අපි හිතමු, ගහක් පැලවෙලා තිබ්ලා, ඒකෙ නැවත ගහක් හදන්ට බීජ ශක්තියක් නැහැ කියලා. ගහ තිබුණත් ගෙඩි හැදෙන්නෙත් නෑ. අපි හිතමු ගොයම් ගහක් තියෙනවා. ඒකෙ කරල් හැදුනොත් තමයි, නැවත ඉදිරියට පැලවීමට බීජ තියෙන්නෙ. දැන් මේකෙ කොහොමවත්ම වී ඇට හැදුනෙ නෑ. ඊටපස්සෙ ගොයම් ගහ එහෙම තිබ්ලා, පස්සෙ මැරිලා යනවා. ආයෙ කවදාවත් ඒ ගහෙන් එහාට ගොයම් හැදෙන්නෙ නෑ. ඒ ගහ තමයි ඒ පරම්පරාවෙ අන්තිම ගොයම් ගහ. තව එතැනින් එහාට ගොයම් ගහක් හදන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒකෙ වී හැදුනෙ නෑ, බීජ ශක්තිය නැති නිසා. ඒකට කියනවා, “අනුඤ්ඤා නිරෝධය” කියලා. නැවත උපදවන්නෙ නැති නිරෝධය.

මේ ටික තමයි අද, මම මේ පින්වතුන්ට මතක් කළේ. මා මේ කතාවේ පිටිපස්සට ගිහිල්ලා බැලුවොත් එහෙම, කරුණු ගොඩාක් කිවුවා. මොනවද?

බීජ වගී 5 ක් ගැන කිවුවා. මූල බීජ, කන්ධ බීජ, එලු බීජ, අඟ බීජ සහ බීජ බීජ.

ඊටපස්සෙ කිවුවා, ආධ්‍යාත්මික විඤ්ඤාණ බීජ පිළිබඳව. ඒ තමයි, අකුසල් සිත් 12, මහා කුසල් සිත් 8, ධ්‍යාන සිත් 9.

ඊටපස්සේ බීජයක් පැලකරනකොට, ඒ බීජ ශක්තිය විතරක් තෝරලා පැල කරන්න බෑ, පොළොවත්, වතුරත්, බීජ වර්ගයත් තියෙන්න ඕනෑ සම්පූර්ණ කවරයක් පොත්තක් එක්ක.

ඊළඟට අපේ ජීවිතයේ, සකස්වෙලා තිබෙන කරුණු 5 ක් ගැන කිවුවා. ඒ තමයි, රූපය, වේදනාව, සංඛාරය, විඤ්ඤාණය.

මේ 5 න් තමයි උප්පත්තිය හදලා දෙන්නේ. ප්‍රධාන එක්කෙනා තමයි විඤ්ඤාණය. අනිත් 4 පොළොව හැටියට පිහිටා තිබෙන්නා වූ ධර්මය. තණ්හාව පාවිච්චිවෙන්නේ වතුර හැටියට.

අද අපි මේ කරුණු ටික දැනගන්නා වගේම, මේ අවසානයට කියපු තැනට යන මාගීය දැනගන්න ඕනෑ.

දැන් මේ අපි මොකක්ද කරගෙන යන්නේ? මේක තමයි, මේ භාවනාව තුළින් කරන්නේ, අර තියෙන පැලවෙන ගතිය, germinating nature එක, germinating aspect එක, නැති කරන්න, barren කරන්න දරණ උත්සාහයක්. ඒක බොල් කරන්න, ඒක නසන්න, නැති කරන්න දරන උත්සාහයක් තමයි, ඔය සක්මන් කිරීම තුළින් කරන්නේ. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස මෙනෙහි කරමින් කරන්නේ. ඒ තැනට යන ගමනක් හැටියට තමයි, වේදනාව මෙනෙහි කරන්නේ, සිත මෙනෙහි කරන්නේ, අතීතයට, අනාගතයට හිත දුවවන්නේ නැත්තේ. වර්තමානයේ හිත පවත්වාගෙන යන්නේ. දකින දේ දකිමින් ඉන්න මහන්සි

ගන්නේ. ඔය විඤ්ඤාණයේ තිබෙන පැලවෙන ගතිය සම්පූර්ණයෙන් නැති කරන්නයි.

අපේ හිත්වල මේ පැලවීමේ ගතිය හරියට තදට තියෙනවා. ඒ නිසා අපි ගොඩාක් පැල කරන්නෙ මල් ගස් නෙවෙයි. මොනවද? කටු පඳුරු. ගිය ගිය තැන පටලාවෙනවා. ඒ වගේම ඇඟ කසන දේවල්. ලෙඩ හැදෙන දේවල්. ගැවුණොත් තුවාලවෙන දේවල්. ඒවා තමයි අපි වඩන්න, දියුණු කරන්න. ඒවා පැලකිරීම වැඩිම අප තුළ හොඳටම වැඩියි. ඒ නිසා අපි ඒවා වගා කරන්නේ නැතුව, සම්පූර්ණ කෙළෙස් කැලේ කප කපා, නරක කෙළෙස් හැටියට හැදිලා තියෙන ගස් අයිත් කර කර, දැන් මේ හේනක් වගා කරන්නා වගේ, ගොයමක් වගා කරන්නා වගේ, හොඳ දේවල් වගාකරන්නේ. තල, මුං, මෙතේරි, කවුපි ආදී දේවල් වගා කරන්නා වගේ යහපත් දෙයක් වගා කරන්නේ.

දැන් මම මේ කරන්නෙ ඒ වගාව ඉදිරියට කරගෙන යන්න උපදෙස් දෙන එක. සක්මනෙන් ටිකක් දාලා මේවා ටිකක් වගා කරමු, බුදුගුණෙන් ටිකක් දාලා මේවා ටිකක් වගා කරමු කියලා, කියා දෙනවා. එහෙම කළොත් තමයි අර උප්පත්ති වශයෙන් පැලවෙන ගතිය නැති කිරීමට පුළුවන්කම තියෙන්නෙ.

සංසාරය කියන්නෙ උප්පත්ති වශයෙන් දිගට යන එක නේ. දැන් මේකෙන් කරන්නෙ මොකක්ද? සංසාරයෙන් එතෙරවෙන එක.

ඒ නිසා අපි මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාථිනා කරනවා, සෑම දෙනාටම, මේ විදියට, මේ කරුණු ටික, උපමාවන් ඇතුළු මෙනෙහි කරලා, බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළා වූ, ගාමිනීර වූ, ධර්මය, ස්කන්ධ පංචකයෙහිලා දේශනාකොට වදාල අති ගාමිනීර වූ, ප්‍රණීත වූ ඒ ධර්මය, හොඳින් අවබෝධ කරගන්නට ලැබේවා! වැටහේවා!

සෑම දෙනාටම ඒ තුළින්, රාග සිත් දුරු කරන්නත්, ඒ සිත් විරාගී කරගන්නත්, මිදුණේ නැති සිත මුදවා ගන්නත්, ශක්තිය ලැබේවා!

එන එන සෑම අරමුණකම තිබෙන්නා වූ යථා සවිභාවය තේරුම් අරගෙන, ඒ රූපයේ ඇලෙන්නෙ නැතුළු සිත පවත්වන්නට, ශක්තිය ලැබේවා!

වේදනාව කුමක් හෝ වේවා, එහි ඇලෙන්නෙ නැතුළු, පැටලෙන්නෙ නැතුළු හිත පවත්වන්න ශක්තිය ලැබේවා!

සඤ්ඤා සංඛාර විඤ්ඤාණ පිළිබඳව, ඇලෙන්නෙ නැතුළු, ගැටෙන්නෙ නැතුළු, මධ්‍යස්ථව හිත පවත්වාගෙන, රාගී සිත විරාගී කරගෙන, ඒ වාගේම, අහුවෙන සිත මුදවාගෙන, සෑම දෙනාටම, මේ මාගීයේ ගමන් කිරීමෙන්, ලොවුතුරා බුදුරජාණන්වහන්සේලා, පසේ බුදුරජාණන්වහන්සේලා, මහරහතන්වහන්සේලා විසින්, ශාන්තයි, හොඳයි, සැපයි කියමින්, සැනසිල්ලේ විසංඛාරගත කරගන්නා වූ, සිතින් සැනසුනා වූ, අවබෝධ

කරගන්නා වූ, සදාකාලික සැප ඇති නිව්න ධාතුව, සැම දෙනාටම අවබෝධ වේවා!

නිවන් පිණිස මේ ධර්ම මනසිකාරය, හේතු උපනිශ්‍රය වේවා! කියලා මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

හතරවෙනි දේශනය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

ශ්‍රද්ධාවන්ත, ගුණවන්ත පින්වත්නි,

අද අපි මේ ධර්ම දේශනාවක් තුළින්, මේ වෙලාවේදී මේ පින්වතුන්ට, කියා දෙන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ, භාවනාවට අවශ්‍ය උපදෙස් ටිකක් සමඟ විශේෂ ධර්ම කොට්ඨාස දෙකක්.

පළවෙනි කොට්ඨාසය තමයි, උදේ මතක් කළ පරිදි, කුසල් සිත් 8 ක් ගැන කියාදීම. මේ කුසල් සිත් 8 ට තවත් කියනවා, මහා කුසල් සිත් අට කියලා. කාමාවචර කුසල් සිත්, කාම සෝභන සිත් කියලත් කියනවා.

ඒ කාමාවචර කුසල් සිත් 8, පහලවන තැනින් කීපයක් උදේ මතක් කළා. මොනවද ඒ? අපි වන්දනා කරනකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් පහලවෙනවා. ශ්‍රද්ධාවෙන් අතුපතුගානකොට, පිරිසිදු කරනකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් පහලවෙනවා. දානය උයනකොට, පිළියෙල කරනකොට, බෙදනකොට, පූජා කරනකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් පහලවෙනවා. කෙනෙකුට උදවුවක් උපකාරයක් කරනකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් පහලවෙනවා. බෝධි පූජා, බුද්ධ පූජා, ඤාණ පූජා ආදිය කරනකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් පහලවෙනවා.

ඒ නිසා අපි, මේ කාම ලෝකයේ, කාම භූමියේ ඉදගෙන කරන මේ වැඩ වලදී, පිංකම් වලදී, අපට ඇතිවෙන්නේ කාමාවචර කුසල් සිත්.

මේ කාමාවචර කුසල් සිත්, කීයක් තියෙනවද? 8 ක් තියෙනවා. හැබැයි, මේ ඔක්කෝම එකට ඉන්න නිසා, අපට තියෙන්න ඕන 8 ක් නෙවෙයි. එක 1 ක් කුසල් සිතක් හොඳටම ඇති කියලා, හිතෙනවා නේද? අපි ඔක්කෝම එකම කාමාවචර කුසල් සිතකින් අනුපනු ගානවා, වත්පිළිවෙත් කරනවා, වන්දනාමාන කරනවා, දානය දෙනවා. එතකොට, කාමාවචර කුසල් සිත් 1 ක් තිබුණාම ඇතියි කියලා හිතෙනවා, නේද? හැබැයි මේක 8 ක් තියෙනවා. ඉතින් මේ 1 ක් අවශ්‍ය තැනට, 8 ක් වෙන්නේ ඇයි කියලා, අපට හිතන්න සිද්ධවෙනවා.

එහෙනම්, මේ කාමාවචර කුසල් සිත් 8 ක් වෙන්නේ ඇයි කියලා සලකා බලමු. ඒක වෙන්නේ මෙහෙමයි.

අපි කුසලයක් සිද්ධ කරනකොට, පිනක් සිද්ධ කරනකොට, භාවනාවක් කරනකොට, බෝධි පූජාවක් කරනකොට, බුද්ධ පූජාවක් කරනකොට, දානය දෙනකොට, අපේ සිතේ සමහර වෙලාවට තියෙනවා, ඉතා ඉහළ සතුවක්. හැබැයි, ඒ ඉතා ඉහළ සතුව, හැම එකේම, හැම සිතකම නෑ.

දැන් බලන්න, ඒ සතුවට සමාන්තරව, තවත් කාරණයක් තියෙනවා, ඒකට කියනවා හොඳ දොන ගතිය කියලා.

කමීය, කමී ඵලය විශ්වාස කරගෙන, හොඳ ඥානාන්විත ගතියක් ඇතිකරගෙන, මෙලොව පරලොව පිළිගන්න, මේවාට විපාක තියෙනවා, මේවට ආනිශංස තියෙනවා කියලා දැනුම් තේරුම් තියෙන, ඒ දැනුමෙන් යුක්තව ක්‍රියාත්මකවන ගතියක් තියෙනවා.

ඒ වගේම තමයි, ඒ ක්‍රියාව සිද්ධ කරන්නේ, සමහරුන්ට ධර්මයෙන් දැනුම එන්න එන්නයි. නුවණ එන්න එන්න, කමීය, කමී ඵලය විශ්වාස වෙන්න වෙන්න, ඒ අයටම හිතෙනවා, මේ පිංකම මේ වගේ කරන්න ඕනෑ, මේ වගේ දේවල් සංවිධානය කරන්න ඕනෑ, මේ වගේ දේවල් කෙරෙන්න ඕනෑ, යන්න ඕනෑ, කාගෙන්වත් අහන්න ඕනෑ නෑ. මම ම කරන්න ඕනෑ කියලා. ඒවායේ ආනිශංස දකින, හිත ඇතුලෙ මහා බලවේගයක් වගේ හැදෙනවා. මහ විශාල, ඉදිරිපත්වීමේ හැකියාවක් ඇතිවෙනවා. කිසිකෙනෙකුට බය නෑ. මම මගේ මට්ටමට කරනවා, අතුගාන්න ඉදලක් නැත්නම්, මම කොළටික අතින් ඇහිදලා දානවා, කවුද එපා කියන්නේ, කියලා හිතෙනවා. එහෙම තමන්ට ශක්තිමත් හිතක් ඇතිවෙනවා.

අතින් එක තමයි, මට මේකට කෙනෙකුගෙන් උදවුවක් ඕනෑ. එතකොට මට ලේසියි. එහෙම හිතන්නෙත් නෑ. උදවු ලැබුණත් නැතත්, සන්තෝසයෙන් කරනවා කියලා, හොඳට සතුටු සිතින්, ප්‍රීතිමත් සිතින්, ප්‍රසාදනීය සිතින්, උපස්ථාන කිරීමද, දානය සැදීමද, භාවනා කිරීමද, මෙන් වැඩිමද, ඒ ආදී දේ කරනවා.

එතැන කරුණු කීයක් තියෙනවාද? කරුණු 3 යි. පලවෙනි එක තමයි සතුට. දෙවැනි එක ප්‍රඥාව. අනිත් එක තමන්ම සිතාමතා කිරීම.

සතුටු සිත, ප්‍රසාදනීය සිත. ප්‍රඥාව කියලා කියන්නේ විදේශිතා ප්‍රඥාවද? නෑ. කමිය, කමී එලය, එල විපාක ආනිශංස දකින හිත. ඒක තියෙන්න ඕනෑ.

අනිත් එක තමයි, තවත් කෙනෙක් කියනකල් ඉන්නේ නෑ, අහනකල් ඉන්නේ නෑ, තමන්ටම හිතලා, උදොර්ගයෙන් කරනවා. මේක තමයි පලවෙනි හිත. එහෙම කරන අය ඉන්නවා. ඒක කුසල් සිත ඉතා ඉහලයි. බලය වැඩියි.

ඊලඟට, තව එකක් තියෙනවා. එය සෝමනස්ස සහගතයි, ඥාන සම්ප්‍රයුක්තයි, සතුටු සහගතයි, ඥානයත් හොඳට තියෙනවා. නමුත් තමන්ට හිතෙන්නේ නෑ දෙයක් කරන්න. කාගෙන් හරි තල්ලුවක් ඕනෑ. ඒක හරියට සමහර වාහන වගේ. වාහනය හොඳයි, නමුත් එක පාරටම ස්ටාට් වෙන්නේ නෑ. තල්ලු කරන්ට ඕනෑ. සමහර මිනිස්සුන්ගේ හිතක් එහෙමයි, කාගේ හරි තල්ලුවක් අවශ්‍යයි, හොඳ දෙයක් කරන්නත්. යමු පන්සලට කියපු ගමන්, දැන් බෑ, වැස්ස කියනවා. එක්කො රස්නය කියනවා. කීප වතාවක් ම කියන්න ඕනෑ, යමු යමු කියලා. ඊටපස්සේ, “හා එහෙනම් යමු” කියලා එනවා. මොකක්ද ඒ? සසංකාරික පන්සල් යෑම. තල්ලුවක් නිසා පන්සල් යෑම.

දැන් කෙනෙකුට දානයක් දෙන්න ඕනෑ වෙනවා. ගෙදර ඉන්න අනෙක් කෙනෙකුටත් කියනවා. එයා අහනවා එතකොට, මොකටද දානෙ දෙන්නෙ? උපන්දිනේට. නැවත අහනවා, දැන් දානෙ ළඟදීත් දුන්නා නේද? නෑ, උපන්දිනේටත් දානෙ දෙමු. ඉතින් ඇද ඇද ඇද ඇද ඉන්නවා. කීප ගමනක් කිවුවාට පස්සෙ, “හා එහෙනම් දෙමු” කියලා කියනවා. ඉතින් දානෙ දෙනවා, සතුටකුත් තියෙනවා. ආවට පස්සෙ හොඳයි. සාමාන්‍යවනන්සේලාත් එක්ක කතා කරන්නෙන් හරියට එයාම දානය සංවිධානය කළා වගේ.

දැන් සෝමනස්ස සහගත සිත තියෙනවා. ඥාන සම්ප්‍රයුක්තයි. හැබැයි, ඒක තල්ලුකරේ කවුද? තල්ලුකරේ වෙනත් කෙනෙක්. එනිසා ඒක සසංකාරික හිතක්.

සමහරුන්ට තල්ලුවක් අවශ්‍ය නෑ, ඕන විදියටම එනවා. නමුත් සමහරුන්ට තල්ලුවක් අවශ්‍යමයි. සසංකාරික කුසලයේ බලය අඩුයි, ශක්තිය අඩුයි. අසංකාරික කුසලයේ බල වැඩියි, ශක්තිය වැඩියි. ඒකයි මෙතැනදී තේරුම්ගන්න ඕනෑ.

සමහර අවස්ථාවන් තියෙනවා, මෙහෙම. සොමනස්ස සහගතකම හොඳට තියෙනවා, හරි සන්තෝසයි. හොඳ දේවල් සතුටින් කරනවා, හැබැයි ඒව කරන්න ඥානය නෑ. ඥානයක් නැති උනාට, සන්තෝසෙන් ක්‍රියාව කරනවා. “මේවා කෙරෙන්න එපායෑ, මේවා අපේ සංස්කෘතික දේවල් නේ, අපේ අම්මලා තාත්තලා කරපු

දේවල් නේ. ඒ නිසා අපිත් කරන්න එපායැ. අපේ ලමයිනුත් ඉගෙනගන්න එපායැ”. ඒ නිසා කරනවා. එයා දිව්‍ය ලෝකයේ යන්න හෝ මනුස්ස ලෝකයේ යන්නද ඒ පිංකම් කරන්නේ? නෑ. මොකටද? සංස්කෘතිය රකින්න. ඒකත් හැබැයි ඕනෑ කමින් කරනවා. ඒකට කියනවා, “සොමනස්ස සහගත, ඥාන විප්‍රයුක්ත, අසංකාරික” කුසල්.

මේ විදියට, සොමනස්ස සහගත කුසල් වගේ 4 ක් තියෙනවා.

සොමනස්ස සහගත, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, අසංකාරික
සොමනස්ස සහගත, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, සසංකාරික
සොමනස්ස සහගත, ඥාන විප්‍රයුක්ත, අසංකාරික
සොමනස්ස සහගත, ඥාන විප්‍රයුක්ත, සසංකාරික

මේ ධර්ම ශාලාව නිසා අද මේ පින්වතුන්, බයක් නැතුව ඇවිල්ලා, පාඩුවේ භාවනා කරනවා, සිල් ගන්නවා. එතකොට, මේ ශාලාව හදන්න උදවු උපකාර කළ පිරිසක් හිටියනේ. ඒ ගොල්ලන්ට සතුටුවෙන්න පුළුවන් නේ. ඒ පිංකම් කරනකොටත්, අසංකාරික කොටසක්, සසංකාරික කොටසක්, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත කොටසක්, ඥාන විප්‍රයුක්ත කොටසක් වෙන්න පුළුවන්.

එතකොට, අපි හිතමු ඒ වගේ දේකට කෙනෙක් උදවුවක් උපකාරයක් කරනවයි කියලා. දැන් හිතනවා, “ඩොලර් 100 ක් දෙනවද? නෑ, 75 ක් විතර දාන්න ඕනෑ. එහෙම හිතලා, ඩොලර් 25 ක් කැපුවා. ආයෙත් හිතනවා. නෑ, 100 ක්ම දෙනවා. ආයින් හිතනවා. නෑ, 50 ක් විතර

ඇති. ඕක board එකේ දැම්මොත් එහෙම හරි නෑනේ කියලා හිතනවා. ඊට පස්සේ, දානවා 100 ම කියලා දෙනවා ඩොලර් 100 ක්”.

මේකෙ බලන්න මනස වැඩ කරපු විදිය. මේකෙ පසුබෑම් තියෙනවා, නේද? ඉස්සරහට යනවා, පස්සට එනවා. දැන් මොකද එහෙම වෙන්නේ? මෙහෙම වෙන්න වෙන්න සසංකාරික වෙනවා. කුසලයේ බලය අඩුවෙනවා.

මෝටර් බයිසිකලයක් පදින්න පටන් ගන්නකොට, කකුල්දෙක දෙපැත්තට ගහලා තමන්ම වීර්යය අරගෙන පටන් ගන්නවා වගේ. සමහර වෙලාවට එහෙම කළත් ස්ටාට් වෙන්නේ නෑ. දැන් මහන්සියි, ටිකක් වෙලා ඉඳලා ආයිත් පටන් ගන්නවා, ආයිත් නවතිනවා. ඒ වගේ සමහර සිත් තමන් නිසාම සසංකාරික වෙනවා.

මේක හොඳට තේරුම් ගන්න. මේක කියන්න හේතුවක් තියෙනවා. ඒක විශේෂයෙන් මේ භාවනාවට බලපානවා.

ඒ නිසා අපි දරණ උත්සාහය, අපි දරණ සතුට, අපි දරණ ඥානවන්තකම, ඔය නිසා අපේ තියෙන්නා වූ සිත්වල quality ඔය විදියට 4 ආකාරයකට වෙනස් වෙනවා, quality උස් පහත්වෙනවා.

තව එකක් තියෙනවා, සමහර මිනිස්සුන්ට සතුට එන්නේ නෑ. ප්‍රසන්න ස්වභාවයක් නෑ. අවංක මනුස්සයා හදවතෙන් හිතාවෙන්නේ. සමහර අයගේ ප්‍රසාදනීය ගතිය

හරි අඩුයි, හැබැයි ඥානයත් තියෙනවා. ඒ නිසා, ඒ ගොල්ලන්ගෙ හිතට මොන දේ කළත්, බොහොම උපේක්ෂාවෙන් තමයි කරන්නෙ. මේවා කෙරෙන්න ඕනෑ නේ, කියලා කරනවා.

ඒ වගේ උපේක්ෂා සහගත සිතීන් යුක්තව සිදු කරනවා. කමිය, කමී එලය තේරෙනවා, හැබැයි බුදුගුණ වැඩිමක්, සාමීන්වහන්සේලා පිළිබඳව ගුණ සැලකීමක්, ධර්මයේ ගුණ සැලකීමක්, මෙහි ගතියක්, එහෙම මොකක්වත් නෑ. එයා ඥාන සම්ප්‍රයුක්තයි. උපේක්ෂා සහගතයි.

මධ්‍යස්ත සිතීන්, ඥාන සම්ප්‍රයුක්තව, තමන්ටම හිතීලා, දෙයක් කරනවා. එතකොට මොකද වෙන්නෙ? “උපේක්ෂා සහගත, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත අසංකාරික” කුසලයක් හැදෙනවා.

සමහර අයට, උපේක්ෂා සහගත සිතීන්, ඥාන සම්ප්‍රයුක්තවූ නමුත්, ඒක කරන්ටත් තල්ලුවක් ඕනෑ, උදවුවක් ඕනෑ, ඒ වගේම කවුරුහරි මෙහෙයවන්න ඕනෑ. එහෙම නැතුව කරන්න බෑ. ඒ නිසා උපේක්ෂා වර්ගයෙන් ඔය විදියට සසංකාරි අසංකාරික වශයෙන් දෙකක් තියෙනවා.

ඊළඟට තියෙනවා, උපේක්ෂා සහගතයි, ඥානයත් නෑ, හැබැයි අසංකාරිකයි. ඔහේ හිටපු ගමන් යමක් කරනවා. තමන්ටම හිතීලා කරනවා.

දැන් මේ ආදී වශයෙන් කුසල් 4 ක් තියෙනවා.

උපෙකෂා සහගත, දොන සම්ප්‍රයුක්ත, අසංකාරික
උපෙකෂා සහගත, දොන සම්ප්‍රයුක්ත, සසංකාරික
උපෙකෂා සහගත, දොන විප්‍රයුක්ත, අසංකාරික
උපෙකෂා සහගත, දොන විප්‍රයුක්ත, සසංකාරික

මෙන්න මේ, සතුට ඇතිවීම හෝ නැතිවීම නිසා, මේ ප්‍රඥාව වැඩකිරීම හෝ නො කිරීම නිසා, මේ තමන්ගේ උදොර්ගීමත් සිත අඩුවීම හෝ වැඩිවීම නිසා, කියන මෙන්න මේ කාරණා නිසා තමයි, එකක් හැටියට හැදෙන්න ඕනෑ සිත, 8 ක් වෙන්නෙ.

ඒ නිසා, දැන් මේ පින්වතුන්, දානයක් දෙනකොට, භාවනාවක් කරනකොට, සීලයක් සමාදන්වෙනකොට, කවුරුවත් කියපු නිසාද කරන්නෙ? සමහර වෙලාවට සසංකාරික වෙන්න පුළුවන්.

දැන් බලන්න, මේ පොඩි ලමයි, පන්සලට එනවා, සාමාන්තවත්සේලාට වදිනවා. ඒ අය දොන සම්ප්‍රයුක්තයිද? නෑ. කමිය, කමී ඵලය මොකක්වත් තේරෙනවාද? නෑ. හැබැයි, සන්තෝසය තියෙනවා. පන්සලට, වෛත්‍යය, බෝධිය ළඟට ගිහිල්ලා වදිනවා. ඒවා හරිම සන්තෝෂයෙන් කරනවා. හැබැයි දොන විප්‍රයුක්තයි. ඒ වගේම තමයි, සමහර ඒවා අසංකාරිකයි. අම්මලා තාත්තලා, අයියලා අක්කලා, බලකරලා අහලා කියලා කරනවා නම්, ඒවා සසංකාරිකයි.

ඒක නිසා වෙන්වන මොකක්ද? කුසලයේ ගුණය ශක්තිය අඩුවීම.

මේ සිත් 8 ට කියන්නේ මොකක්ද? මහා කුසල් සිත් කියලා. කාමාවචර කුසල් සිත්, කාම ශෝභන සිත් 8 කියලත් කියනවා.

අහලා තියෙනවාද, ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධිය කියලා එකක් ගැන? ඇයි මේ ත්‍රිභේතුක කියලා කිවුවේ? ඒ කුමක් නිසාද?

මෙතැන “භේතු” කියලා වචනයක් තියෙනවා. අපි මේ ශාලාව ඇතුළට වෙලා බන අහන්න භේතුව මොකක්ද? එලියෙ වැස්ස නිසා. වැස්ස භේතු තමයි භේතුව. කුමක් හෝ කාරණයක් වීම. ඇයි මේ ලයිට් දාලා තියෙන්නේ. කළුවර නිසා. එලිය තියෙන්නේ මොකක් නිසාද? ලයිට් දාපු නිසා.

ඒ වගේ, මේ පන්සල කියන භේතුව නිසා තමයි ආවේ. නිරෝගි කමත් භේතු වෙනවා, මේ කටයුතු කරන්න. මේ වගේ භේතු, යම්කිසි කාරණයක් කියන එක තමයි, අපි සාමාන්‍ය වශයෙන් භේතු කියන වචනයෙන් හඳුන්වන්නේ. ආමන්ත්‍රනය කරගන්නේ.

මේ සිත් පිළිබඳව කතා කරන්න යෑමේදී, මේ “භේතු” කියන වචනය, ඔය කාරණයන් සඳහාත් පාවිච්චි කරනවා. නමුත් ඊට වඩා වෙනස් විදියකට තමයි මෙය මේ ධර්මයේදී භාවිතාවෙන්නේ.

මේ ධර්මය කතා කිරීමේදී “හේතු” කියලා කියන්නේ, විශේෂයෙන් කරුණු 6 කටයි. ඒ තමයි, ලෝභය, ද්වේෂය, මෝහය සහ අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝහය. මේ 6 දෙනා කිසි දවසක එකට යෙදෙන්නේ නැහැ. කුසල් සහ අකුසල් එකම හිතේ යෙදෙන්නේ නැහැ, කළුවරයි ආලෝකයයි දෙක එකට ඉන්නේ නැතුව වගේ. මේ හේතුවල, කුසල 3 යි, අකුසල 3 යි තියෙනවා.

සමහර සිත්වල තිබෙනවා, කරුණු 3 ක්. සමහර සිත්වල තිබෙනවා, කරුණු 2 ක්. සමහර සිත්වල තිබෙනවා, කරුණු 1 ක්. ඒ නිසා, මේ හේතු වලින්, තුන්දෙනෙක් හරි, දෙන්නෙක් හරි, එක්කෙනෙක් හරි වැඩ කරන සිත්, ක්‍රියාත්මකවන හිත් තියෙනවා නම්, ඒවාට කියනවා හේතු තියෙන සිත් කියලා. ඒ කියන්නේ සහේතුක සිත් කියන එකයි.

දැන් හිතමු අපි ලෝභ කරනවා. ලෝභ කරනකොට, එතැන මෝහයත් තියෙනවාම නේ. හැබැයි ලෝභ කරන වෙලාවට ද්වේෂය නෑ. එතකොට, මෙතැන හේතු කීයක් තියෙනවද? 2 යි. මොනවද හේතු ඒ හේතු දෙක? ලෝභය සහ මෝහය. ඒ නිසා, මේ හිත “ඒහේතුක” අකුසල සිතක් වෙනවා.

අකුසල් පැත්තේ සිත්වල, තරහා යන වෙලාවට තියෙනවා, ද්වේෂයයි, මෝහයයි කියන හේතු දෙකම. එතකොට එතැන ලෝභය තියෙනවද? නෑ. ඒ නිසා, තරහා සිත කියන්නේ “ඒහේතුක” අකුසල සිතක්.

මෝහයෙන්ම වැඩ කරන්න නම්, ලෝභය හෝ අද්වේෂය ඕනෑ නෑ. මෝහය තනියම වැඩ කරනවා. ඒ නිසා ඒකට කියනවා, “ඒකහේතුක” අකුසල් සිත කියලා.

සමහර කුසල් සිත් තියෙනවා, ඒවායේ අලෝභ ගතිය ඉහලින්ම වැඩ කරනවා. ඊළඟට අද්වේෂ ගතියත් ඉහලින්ම වැඩකරනවා. අමෝහ ගතියත් හොඳට වැඩකරනවා. ඒ කුසල හේතු 3 ම හොඳට තියෙනවා. අන්න ඒ අලෝභ ගතිය හොඳට ඉතිරිව්ව, පිරිව්ව, අද්වේෂ ගතිය හොඳට තිබෙන, මෙමත්‍රී ගතිය තියෙන, ඥානය නැත්නම් අමෝහය කියන ගතිය පිරුණු සිත් වලට කියනවා, හේතු 3 ක් තියෙන හිත් කියලා. නැත්නම් ත්‍රිහේතුක සිත් කියලා කියනවා.

සොමනස්ස සහගත, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, අසංකාරික සිතේ, හේතු 3 ක් තියෙනවා.

සොමනස්ස සහගත, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, සසංකාරික සිතෙන්, හේතු 3 ක් තියෙනවා.

සොමනස්ස සහගත, ඥාන විප්‍රයුක්ත, අසංකාරික සසංකාරික සිත්වල තියෙන්නේ හේතු 2 යි. අලෝභයයි, අද්වේෂයයි පමණයි.

හේතු 3 ක් තියෙන හිතක ඇති ශක්තිය, හේතු 2 ක් තියෙන හිතක නෑ.

ඊළඟට තියෙනවා හිතක්. ඒක උපෙක්ෂා සහගතයි, දොන සම්ප්‍රයුක්තයි, අසංකාරිකයි. ඒ හිත උපෙක්ෂා සහගතයි, හැබැයි හේතු 3 ක් තියෙනවා.

උපෙක්ෂා සහගත, දොන සම්ප්‍රයුක්ත, සසංකාරික සිතෙන් තියෙනවා, හේතු 3 ක්. හැබැයි එය වේදනා වශයෙන් උපෙක්ෂා සහගතයි.

උපෙක්ෂා සහගත, දොන විප්‍රයුක්ත, අසංකාරික, සසංකාරික සිත් දෙකේ තියෙන්නේ, හේතු 2 ක් විතරයි.

එතකොට, හේතු 2 ක් සහිත සිත් 4 තියෙනවා. හේතු 3 සිත් තිබෙන සිත් 4 ක් තිබෙනවා.

හේතු 3 සිත් 4 ක් තියෙනවා සෝමනස්ස සහගත සිත් දෙකයි, උපේක්ෂා සහගත සිත් 2 යි. දැන් මේවා කවුරුත් කරන එකක් නෙවෙයි. අපි පින් කරනකොට, අපට ලැබෙන්නේ, “යාදිසං වපතේ ඛිජං, තාදිසං භරතේ ඵලං”. දැන් අපි මේ පින් කරන, කුසල් කරන වෙලාවේදී, අපි හසුරුවන හිතක් තියෙනවා. ඒ හිත, හේතු 3 කින් යුක්තව වැඩ කළොත්, එහි ඵලය කොහොම එකක්ද? හොඳම හොඳ ඉස්තරම් ම වර්ගයේ කුසල් සිතක්.

හේතු 2 ක් සහිතවූ හිතකින් කුසල් කරනවා. එතකොට, අපි සෝමනස්ස සහගතයි, දොන විප්‍රයුක්තයි. කම් කම්ඵලය ගැන සලකන්නේ නෑ. ස්වාමීන් වහන්සේලා ගැන සලකන්නේ නෑ. සිල්වත් ගුණවත් ආදී දේවල් ගැන මොකක්වත් හිතන්නේ නෑ. බැන බැන, කොහොම හරි

තියෙන එකක් හදා දෙනවා. එතකොට මොනවද වෙන්නේ? quality බහිනවා. එහි ගුණය පහලට බැස්සා. ඥාන විප්‍රයුක්ත වුණා. ඉතින්, විපාක ලැබෙනකොට ලැබෙන්නේත් අඩු quality ඒවා. මොනවා කරන්නද?

ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත නම්වූ හේතු 3 ක් තියෙන කුසලයේ විපාක දෙන කොටත්, හේතු 2 ක් තිබෙන කුසලයේ විපාක දෙනකොටත්, විපාක දෙන්නේ ඒවයේ හේතු යෙදිලා තිබෙන විදියටයි.

දැන් බලන්න, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ත්‍රිභේතුක කුසලයකින් විපාකයක් විදින්නට ආවොත්, දිව්‍ය ලෝකයේ හෝ මනුස්ස ලෝකයේ හෝ, එයාට ඒ කමිය විපාක දෙනකොට, ඒක පිරිවිච විදියට දෙනවා. කැම පාර්සලයක් හම්බළනත්, ඒක බොහොම ලස්සනට ලැබෙනවා. කැම වේලක් ලැබුණොත් ඒකත් පිහාන සෝදලා, පිරිසිදුවට, පිරෙන්න ලස්සනට බෙදලා ලැබෙනවා. ඒක දැක්කම බඩ පිරෙන හැටියට හම්බවෙනවා.

ඥාන විප්‍රයුක්තව දානයක් දීපුකෙනාට, ඒභේතුක කුසලයකට විපාකය, ලැබෙන්නේ දැකපු ගමන් ප්‍රිය මනාපයක් නැති විදියටයි. බඩගින්න නිසා කනවා, නමුත් කිසි ප්‍රියමනාප ගතියක් නැහැ. ඇයි එහෙම වෙන්නේ? කවුද ඒක කළේ? තමන්මයි කරගත්තේ. ඇයි කලින් අර විදියට ඒභේතුකව වැඩ කළේ? “යාදිසං වපතේ ඛීජං, තාදිසං හරතෙ එලං”. යම් ආකාරයකට වැපිරුවාද, ඒ

ආකාරයට ඵලය ලැබෙනවා. දානයක් දුන්නා නම් ඒ ඒ භේතුකව, මෙන්ම ඒ අනුව ඵලය ලැබෙන විදිය.

වාහනයක් ගත්තත්, ගත්ත දා ඉඳලා තල්ලු තමයි. නිතර නිතර කැබෙනවා. වැඩිහරියක් තිබෙන්නේ ගරාජ්වල.

අපි හිතමු විවාහයක් කරගන්නවා කියලා. අළුතෙන් එන කෙනා, ආපු දවසේ ඉඳලම බෙහෙත් බොනවා. මොකද භේතුව? පින් කරන වෙලාවේ ඒක සිදුකළේ, ඥාන විප්‍රයුක්තව, ඒ භේතුකව, අසංකාරික විදියටයි.

ඒ වගේම තමයි, සමහර වෙලාවට, තමන්ගේ පවුලට යම් යම් දරුවෝ හම්බවෙනවා. ඒ අයට උපන්දා ඉඳලාම හරි දුක. ඒ දරුවො හරිම අඩුපාඩු සහිතයි.

ඒ වගේම, ඒ දරුවො නිසා තමන් හම්බකරගත්ත දේවල් ටික ඔක්කොම නැතිවෙලා යනවා. කුමක් නිසාද? ඒක තමයි ස්වභාවය. “යාදිසං වපනේ ඛිජං, තාදිසං හරතෙ ඵලං”. පින් වැපිරූ ආකාරය මොකක්ද? හොඳ ඒවා නොවෙයි නේ. ඒ නිසා ඵලයත් ඒ විදියටයි.

සමහර වෙලාවන් තියෙනවා, අපි දානමය පිංකම් කරන්න කැමතියි නේ. මිනිස්සුන්ට ඇඳුම් පැළඳුම්, සපත්තු සෙරෙප්පු, පෑන් පැන්සල්, ආදී දේවල් දෙන්න කැමතියි. එහෙම කරනකොට, මෙහෙම දෙයක් තියෙනවා. එතකොට, අපි ඇඳලා ඇඳලා දිරා ගිය එකක් දෙනවා. හෝදලා මැදලා, බෑග් එකකට දාලා දෙනවා. ඒකත්

දෙන්නෙ නිකම් නෙවෙයි. පොටෝත් ගහගෙන, වීඩියෝත් කරගෙනයි දෙන්නේ. එතකොට මොකක්ද ඒකෙ තියෙන අඩුව? ඥාන සම්ප්‍රයුක්තභාවය හරි අඩුයි. ඒවා ලබාගන්නා මිනිස්සුන්ට අලුත් එකක් ඇන්දොත්, කොන්ද පහත් වෙනවද? උරහිස බහිනවද? නැහැනේ. අපි කළේ මොකක්ද? අපේ තිබෙන මාන්‍යයට, අපි කැපී පෙනෙන්නට ඕනෑ නිසා. ඒ සඳහා අපි ඒ අයව පාවිච්චිකරන එකතේ කරන්නේ. ඒක හරි භයානකයි.

අපට ඇතිවෙනවා, ජනප්‍රියවීමේ ආසාවක්. කැපී පෙනීමේ ආසාවක්. ඒ වගේම, ඉහළ තලයකට යෑමේ ආසාවක්. ඒ ආසාව නිසා, අපි මොකද කරන්නෙ, අනෙක් මිනිස්සුන්ට ජේන්න, පොටෝ එකට හරි, වීඩියෝ එකට හරි, පත්තරේට හරි දෙනවා. ඒකෙන් වෙන්නෙ, අපි ඒ අභිංසක මිනිසුන්ව, අපේ කැපී පෙනීම සඳහා පාවිච්චි කළා කියන එක. එතැන පිරිසිදු කුසලය කෝ? ඒ කුසලය හොඳ එකක්ද? නෑ. බලයෙන් අඩු කුසලයක්.

අපි දෙනවා නම් දෙන්න ඕනෑ, හොඳ දෙයක්. පාවිච්චි කරපු දෙයක් දෙනවා නම්, දෙන්න ඕනෑ මේ විදියට. පළමුවෙන්ම කියන්න ඕනෑ, මේවා පාවිච්චි කරපු ඇදුම්. මේවා පාවිච්චි කරලා තිබුණට, තවත් කෙනෙකුට පාවිච්චි කරන්න පුළුවන්. කැමති නම් මේවා අරගන්න. එතකොට, ඒවා ලබාගන්නා කෙනා, ගන්නකොට ගන්නෙ, අපේ උවමනාවට නෙවෙයි. අපි එයාට අවස්ථාවක් හදනවා, අවශ්‍ය නම් ගන්න කියලා. එතකොට, අපි එයා රැවැට්ටුවා වෙන්නෙ නෑ. එතකොට, ඒ කුසලය ඥාන සම්ප්‍රයුක්තයි.

අනිත් එක තමයි, ඔය quality හෙවත් ගුණාංග අඩුවෙන එක, වැඩිවෙන එක පිළිබඳව අපි හොඳට නුවණින් දැනගෙන ඉන්න ඕනෑ. ඔය කුසල් 8, හොඳ විදියට කළාට පස්සෙ, ඒවායේ තියෙනවා, “දිට්ඨධම්ම වේදනීය කමී ශක්තියක්” කියලා එකක්. ඒ කියන්නේ, මේ ජීවිතයේදීම ලැබෙන, කමී ශක්තියක් තියෙනවා. ඒ දිට්ඨධම්ම වේදනීය කමී ශක්තිය අපට හොඳ පිං කමක් කළාම මෙහිදීම ලැබෙනවා. හොඳම දෙයක් කළාට පස්සෙ, ඒකෙ හොඳම එකෙන් කොටසක් මෙහේදි හම්බවෙනවා.

අපේ හිතට කිසිදෙයක් සහවන්න බෑ. අපි යම්කිසි දෙයක් කළා නම්, ඒ කරපු දේ ඒ විදියටම, අපේ හිතේ, සටහන්වෙනවා. දිට්ඨධම්ම වේදනීය වශයෙන්, ආනිශංස එල විපාක ලැබෙනකොටත්, ඒක ඒ විදියටමයි සිද්ධවෙන්නේ.

බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේ, ඒකසාටක කියලා බමුණෙක් හිටියා. ඒ බමුණා හොඳ පිංකමක් කළා. ඒ තමයි, තමන්ගෙ උතුරුසඵව, බුදුරජාණන්වහන්සේට පූජා කළා. හැබැයි, ඒ පිංකම දෙපාරක් සසංකාරික වුනා. පළමුවෙන්ම හිනිච්ච හිත අසංකාරිකයි. දෙන්න ඕනෑ කියලා හිතුවා. හිතුවට හැබැයි ඒක උනේ නෑ. මොකද උනේ? සසංකාරික වුනා. ඊටපස්සෙ ආයින් දීමේ හිතක් පහලවුනා, දෙන්න හැදුවා, ඒත් හරි ගියේ නෑ. බෑ කියලා හිතුවා. ඒ එක්කම සසංකාරික වුනා. දීමේ ගුණය බැස්සා. හැබැයි මෙයා ඥානවන්තයි. තුන්වෙනි වතාවෙදි, දෙන්න තීරණය කළා. ඉක්මණටම ඒක නැවතත් සසංකාරික

වෙන්ට කලින් දුන්නා, පූජා කළා. අවස්ථා 3 කදි දුන්නේ. ඒකෙ විපාකත් එයාට ආවෙ, කොටස් කොටස් වශයෙන් නේ.

බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළා, ඒ පලවෙනි සිත පහලවු ගමන්ම, ඒ සිතේදි දුන්නා නම්, එයා ඒ පලාතෙ ප්‍රධාන සිටුවරයා වෙනවා කියලා. දෙවනි සිතේදි දුන්නා නම් දෙවනි සිටු තනතුර හෝ ලැබෙන්න තිබුණා, කිවුවා. හැබැයි අවසානයේ නැවතුනේ, ගම්වරයක් හම්බවෙලා. ඒ වගේම, අධ්‍යංග සමන්තාගත අට්ඨක පරිත්‍යාගය කියලා එකක් එතුමාට හම්බලනා නේ. ඒ කියන්නේ හැම එකෙන්ම අට අට බැගින් ලැබුණා. ඒක පරණ කුසලයක් විපාක දුන්නා නෙවෙයි. ඒක මේ ජීවිතයේදීම විපාක දීපු කුසලයක්.

එයාට පළමුවෙන්ම පහල වුනේ මොකක්ද? සෝමනසු සහගත ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත අසංකාරික කුසල් සිත. ඊටපස්සෙ, ආයින් සසංකාරික වුනා. එහෙම වෙලා ඕනෑ නෑ කියලා හිතුවා. දෙවැනි වතාවෙන් අසංකාරික වුනා. ආයින් සසංකාරික වුනා. ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත භාවය තිබුණා. ඒකෙ විපාක මේ ජීවිතයේ ලැබෙන විදිය තමයි මේ.

ඔය විදියට අපි කුසල් වඩනකොට, ඔය ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, ඒහේතුක, ත්‍රිහේතුක භාවය බලපානවා. ඒහේතුක කුසලයක් කළාට පස්සෙ, බලය අඩු උනායින් පස්සෙ, විපාක දෙන්නෙ පරක්කුවෙලා, ඇදි ඇදි

යනවා. තේ එකක් හැඳුවත්, හදපු වෙලාවේ බොන්න
ලැබෙන්නේ නෑ. පරක්කු වෙලා නිව්ලා තමයි බොන්ට
ලැබෙන්නේ.

හිත ගැන හොඳට තේරුම් ගන්න. මේක මහා
විද්‍යාවක්. මේකෙ හරි හරි වැඩ කැලී තියෙනවා. හරිම
ආශ්වර්ෂී දේවල් තියෙනවා. කිසිම දවසක අපේ
හෙවනැල්ල මාරුවෙන්නේ නැහැ නේ. අපි යනකොට යන
යන තැනට යනවා. සමහර වෙලාවට අපේ සෙරෙප්පු,
සපත්තු, තොප්පිය, ජැකට් එක ආදී දේ මාරුවෙන්ට
පුළුවන්. නමුත්, කඩදාවත් මොන සෙනගක් මැද වුණත්
අපේ හෙවනැල්ල මාරුවෙන්නේ නෑ.

අපි කරන්නා වූ කුසල, අකුසල ධර්ම ඒ වගේමයි.
ඒවත් හරියට හිතට වැදිලා යනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ
ඕක දේශනා කරන්නේ. “ඡායාව අනපායිනී” කියලා.
සෙවනැල්ල අපි අනහැර නො යන්නා සේ, මේ කුසලය,
අපිත් එක්ක එනවා, මාරුවෙන්නේ නෑ. ඒ නිසා අපි
බලන්න ඕනෑ, හොඳම හොඳ පිනක් කරගන්නවද? එහෙම
නැත්නම්, අඩු කුසලයක් කරගන්නවද? කියලා. quality
වැඩියෙන් තිබෙන කොට නේ අපට හොඳට
පිහිටවෙන්නේ. භාවනාවට ඉඳගත්තත්, සෘජුව වාඩිවෙලා
ඉන්ට පුළුවන් වෙන්නේ, සිංහයො වගේ ඉන්න
පුළුවන්වෙන්නේ කුමක් නිසාද? ත්‍රිභේතුක කුසල් වලින්
ආසනයක් හරි හදලා, අසංකාරිකව පූජා කරගන්නොත්
පමණයි. සසංකාරික භාවයට පෙරලන්නේ නැතුව දෙන්ට
පුළුවන් වුණොත් පමණයි.

ආසනයක් හදලා දුන්නොත්, ආසන පුජාවක් වෙනවා. දාන වේලක් හදලා දුන්නොත් විපාක වශයෙන් ඒවා හම්බවෙනවා. තේ හදලා පුජා කළානම්, හම්බවෙනවා. ඒ වගේම සුද්ධ පවිත්‍ර කළා. ඒවාට විපාක හම්බවෙනවා.

මෙන්න මේ නිසා, මේවායේ තියෙනවා, අපිව හසුරුවන, අපට සැප දෙන, අපට විපාක දෙවන, මහා පුදුමාකාර, විතර ශක්තියක්, විතර බලයක්. ඒවා ත්‍රිභේතුක සහ ද්විභේතුක වශයෙන් වර්ග වෙනවා.

දැන් මේක කියන්න භේතුවක් තියෙනවා. සමහර වෙලාවට, අපි භාවනා කරන්න වාඩි වුනාම, අරමුණු එන්නෙ නෑ. අරමුණ සැඟවිලා යනවා වගේ ගතියක් දැනෙනවා. එතකොට ඉතින් අරමුණු හොයාගෙන යන්න ඕනෑ. බුදුගුණ වඩනවා, මෛත්‍රීය ටිකක් වඩනවා, ආයිත් ආනාපාන සතියට යනවා. භාවනා අරමුණ සැඟවිලා යනවා.

සමහර අයට තියෙනවා මෙහෙම දෙයක්. භාවනා කරන්න ආසනයේ වාඩි වුනාම හරිම පහසුයි. අරමුණ හසුවෙන්න ඒ තරම් ප්‍රමාද වෙන්නේ නෑ.

ඒ වෙනස කුමක් නිසාද? හොඳම හොඳ කුසල් සිත් වලින් ඒ අය ඉපදිලා ඉන්නවා. උප්පත්ති කුසලය හොඳ ශක්ති සම්පන්නයි. හොඳ ත්‍රිභේතුක උපතක්. සමහර අයට, ත්‍රිභේතුක හොඳ quality තිබෙන සිත් ඉදිරිපත්වෙනවා. සමහර අය ත්‍රිභේතුක අඩු quality තිබෙන සිත් මතුවෙනවා.

ඒ නිසා, අපි හැම වෙලාවෙම කරන්න ඕනෑ මොකක්ද කියලා දැනගන්න ඕනෑ. දැන් අපි මේක කරන අයනේ. එහි එලය වෙනත් කෙනෙකුට යන්නෙ නෑ, අපටම එනවා. කවදාකවත් කෙනෙකුට ඇත්තක් සභවන්න හොඳ නෑ. සමහර වෙලාවට, එයින් විනාශයක් වෙනවා නම් විතරක්, එහෙම නොකර ඉන්න පුළුවන්.

අපි හිතමු, මනුෂ්‍යයෙක් මරණ බයට අපේ ගාවට එනවා කියලා. අපි කියනවා ඔය කොහේ හරි හැංගෙන්න කියලා. එයාව මරන්න ආව කෙනෙක්. අපි ඒ වෙලාවෙදී ඇත්ත කියන්න යන්නෙ නෑ. එතැනදී, ඇත්තක් වුණත්, උපක්‍රමශීලීව, වෙනත් කතාවක් පටන් ගන්නවා. ඇත්ත කියන්න ඕනෑ, විනාසයක් නොවෙනවා නම්. එහෙම නැත්නම් කියන්න ඇත්ත වුණත් ඒක කියන්න හොඳ නැහැ. (අද කාලෙ නම් human rights කියලා එකක් තියෙනවා නේ).

ඒ නිසා, මේ කුසල්වල තියෙනවා, විපාක දෙනකොට අපට හරියටම ඒවා ලබාදෙන විදියක්. ඔය විදියට භාවනා කරනකොට, ත්‍රිභේතුක කුසලයකින් උපන්නා වූ කෙනා, අර අරමුණ, සත්‍යය, කෙනෙකුට කියන්නෙ නැතුව හැංගුවා නම්, අපට සත්‍යය අහුවෙන්නෙ නෑ. අපි ඇත්තෙන් දුරස් වෙනවා. බොරු කීමේ විපාකය ඕකයි. බොරු කීමේ විපාකය හරි භයානකයි. විනාශයක් වෙන තැනකදී සත්‍යය නොකිවුවාට කමක් නෑ. හැබැයි අනිත් තැන් වලදී, අපි ඕනෑකමින්ම ගිහිල්ලා කෙනෙක් මුලා කරන්න හොඳ නෑ.

අපි දැන් මේ කියාගෙන යන්නෙ කුසල් සිත් 8 ගැන. අපට භාවනා කරන්න ආවම, මාඪීඵල ලබන්න, ධ්‍යාන ලබන්න, අභිඤ්ඤා පහල කරගන්නට නම්, අපට අවශ්‍ය වෙනවා, සෝමනස්ස සහගත භාවය තියෙන, ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත භාවය තියෙන, අසංකාරිකවූ, මහා බලවත් කුසලයක්. එවැනි මහා බලවත් පිනකින්, උත්කෘෂ්ඨ පිනකින්, උපන්බවක් ඕනෑ වෙනවා.

නමුත් අපි ඒකෙන් හිතන්ට හොඳ නැහැ, මම මෙව්වර කාලයක් භාවනා කළා, දියුණු වෙන්නේ නෑ. ඕක තමයි එහෙනම් මට වෙලා තියෙන්නෙ කියලා. මගේ භාවනාව හරියන්නෙ නැත්තෙ ඕක නේ. එහෙනම් ඉතින් ඊළඟ ආත්මේ තමයි කියලා හිතන්ට හොඳ නෑ. එහෙම අදහස් දාගන්න හොඳ නෑ.

තව එකක් තියෙනවා, උත්කෘෂ්ඨ කුසලයක් උනාට, කෙලෙස් ඇවිල්ලා හිතට වැදුණොත් හිත වඩවා ගන්ට තරමක් අපහසු වෙනවා. අපි හිතමු කෙලෙස් ගතිය වැඩියි කියලා. උපන්නෙ උත්කෘෂ්ඨ කුසලයෙන් තමයි. ඒක හැබැව. ත්‍රිභේතුකයි. නමුත් හිත කෙලෙස් වලට වැහිලා. ඒ නිසා හරියට වැඩ කරන්නෙ නැතුව යනවා.

දැන් දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේ, අද ඉන්නෙ අවිච්ඡේ නේ. දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේගේ උත්පත්තිය ඒඹේතුකද? ත්‍රිභේතුකද? උත්පත්තිය ත්‍රිභේතුකයි. දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේගේ උත්පත්තිය ත්‍රිභේතුක වුනා කියලා දැනගන්නේ කොහොමද? ඒ නිසා තමයි, දෙවිදන් තෙරුන්

වහන්සේට, ධ්‍යාන අභිඤ්ඤාවන් උපදවාගන්න පුළුවන්කම ලැබුණේ. ධ්‍යාන උපදවාගෙන එක එක මැවුම් වැඩ කළානේ. හැබැයි නිවන් දැක්කද? නෑ. ඇයි ඒ? කෙළෙස් වලට අහු උනා.

ඒක තේරුම් ගන්න ඕනෑ. එක පාරටම අදහස් දාන්න හොඳ නෑ, අපිව ත්‍රිභේතුක නෙවෙයි කියලා. කෙළෙස් අඩුකර ගන්න ඕනෑ. හිතේ තිබෙන කලබැගැනි ගතිය අඩුකරගන්න ඕනෑ. එවැනි පරිසරයෙන් අයිත්වෙන්න ඕනෑ. අපි ත්‍රිභේතුක උනත්, ඉන්නේ නරක ආශ්‍රයක නම්, අසත්පුරුෂ ආශ්‍රයක නම්, අසත්පුරුෂ දේවල් අහනවා නම්, අසත්පුරුෂ දේවල් හිතනවා නම්, මොන ත්‍රිභේතුක උනත්, හැම වෙලේම ඒක උඩට වැටෙන්න මොකක්ද? කහලගොඩක් නේ. ඉතින් පිරිසිදුවක් වෙන්න විදියක් නෑනේ.

ඒ නිසා, මේ හිතට, ධ්‍යානයක්, අභිඤ්ඤාවක් උපදවා ගැනීමට මේක උපකාර වෙනවා. අපේ සමහර අතීත අකුසල කම් බලවේග යටකරගන්න, මේ කාලයේ කරන්නා වූ ත්‍රිභේතුක හොඳ පිංකම්, ඒකාන්තයෙන්ම බලපානවා. ඒ නිසා, යමක් කරනකොට, හොඳටම කරන්න. හොඳට, පැහැදිලිව, පිරිසිදුව, හොඳට සිද්ධ කරන්න. කමිය, කම් ඵලය දැනගෙන සිදු කරන්න.

ඒ නිසා තමයි, මේ හැම ස්වාමීන්වහන්සේ කෙනෙක්ම, ඔය සූත්‍ර ධර්ම කියා දෙමින්, අභිධර්මය කියා දෙමින්, විනය කියා දෙමින්, කමිය සහ කම් ඵලය කියා

දෙමින්, ධර්මයේ ගැටළු තැන් තෝරලා දෙමින්, අපාය ගැන දක්වමින් කරුණු තේරුම් කරලා දෙන්නේ. මේවා කරන්නේ කුමක් නිසාද? ඔය ත්‍රිභේතුක කුසල් හිත් හදා ගන්නයි. ඒවා දැන ගැනීම, ත්‍රිභේතුක කුසල් සිද්ධකර ගන්නට හොඳ උපකාරයක්, හොඳ ශක්තියක් වෙනවා.

අපි දානෙ වළඳන අයත් අපවත් වෙනවා. දානෙ දෙන අයත් මිය පරලොව යනවා. කාටවත් දානෙ දුන්නා කියලවත්, වැළඳුවා කියලවත්, සදාකාලික ජීවිතයක් නෑ. ඒ ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලය තුළ, අපි හැම කෙනාටම ත්‍රිභේතුක හොඳ කුසල් වැඩිලා තියෙන්න ඕනෑ. දිව්‍ය ලෝකයට ගියත්, මනුෂ්‍ය ලෝකයේ උත්පත්තිය ලැබුවත්, යම්කිසි වෙලාවක ඒ ජීවිතය, හරියට සරුවෙන්නේ, ත්‍රිභේතුක හොඳ කුසලයකින් උත්පත්තිය ලබා තිබුණොත් පමණයි. එතකොට එයාට හැමදේම බොහොම පහසුවෙන් හම්බවෙනවා. හේතුව, පින හොඳට මෝරලා තියෙන නිසා.

සමහර අය ඉන්නවා, මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුනාට පසු, ඒ ජීවිතවල බොහෝ අඩුපාඩු සහිත වෙනවා. අධ්‍යාපනයක් හරියට ලැබෙන්නෙත් නෑ. පාසැල් යැවුවත්, නොයෙකුත් අඩුපාඩු තියෙනවා. ජීවිතයත් ගෙවී යන්නේ හරි අමාරුවෙන් දුෂ්කරතා මැද. හැබැයි එයා ඥානවත්තයි. එතැන තියෙන්නෙ, ත්‍රිභේතුක භාවයේ පොඩ්ඩක් ගුණය අඩුවෙලා. උත්පත්තියට ඉදිරිපත්වූ කුසලය සසංකාරික වගේ තත්වයකට පත්වෙලා.

සමහර අය ඉන්නවා, උපදිනකොටම යම් යම් දේවල් ලැබෙන්නට පටන්ගන්නවා. යම්කිසි පින්වත්ත කෙනෙක් මවුකුසේ පිළිසිඳ ගත්තයි කියලා හිතමු. එතකොට ඒ අම්මගේ තාත්තගේ නෑදෑයෝ එහෙම ඉන්නවා නේ. ඒ අය, යම් යම් දේවල් මේ පවුලට දෙන්න පටන් ගන්නවා. ඔය පොඩි දරුවෙක් ඉපදුනාට පස්සෙ, අපි වෙනුවෙන් මෙන්න මේක පළඳවන්න, කියලා යමක් දෙනවා. එහෙම නැත්නම්, අර තියෙන ඉඩම, අපි ලියන්නම්, ඔය උපදින පුංචි පුතාට, දරුවට කියලා දෙනවා, ඉඩ කඩම් පවා පවරනවා. ඔය වගේ දේවල් සිද්ධ වෙනවා නේද? තවම දරුවා ඉපදිලත් නෑ. මෙන්න ඒ දරුවගේ කුසල විපාක එනවා, ඒ දරුවා උපදින්නට යනගෙදරටම. කුමක් නිසාද? පෙර ඉතා හොඳින් ත්‍රිභේතුක කුසල් වඩලා තියෙන නිසා.

සමහර අය ඉන්නවා, ලබන මාසෙ උපදිනවයි කියලා කිවුවට පස්සෙ, අන්දවන ඒවයි, පොරවන ඒවයි, තුවාද, තොට්ලිද, මහා සම්භාරයක් ගෙනල්ලා, ගෙදර බානවා. බලන්නකො කමීය විපාක දෙන විදිය.

තවත් අය ඉන්නවා, ඉපදිලත් ජීවිතය ගෙනයන්නෙ හරිම අමාරුවෙන්. උපදින්නට යනකොට දෙමව්පියන්ගේ රස්සාවල් පවා නැතිවෙලා යනවා. කෑම බීම අඩුපාඩු වෙනවා. කරන කියන හැම වැඩක්ම නිශ්ඵල වෙලා යනවා.

මේ කුමක් නිසාද? කවුද මේක නළේ? තමන් මයි තමන්ට කරගත්තේ. “යාදිසං වපතේ බීජං, තාදිසං හරතෙ

එලං” ඒ විදියටයි ඔය කර්ම විපාක දෙන විදිය සිද්ධවේගෙන යන්නේ.

දැන් මේ වෙලාව වෙනකොට, මම මේ පින්වතුන්ට, කරුණු කාරණා කාණ්ඩ 3 ක් කියලා දුන්නා. මොනවාද ඒ කාණ්ඩ 3?

කුසල් සිත් 8 ක් පිළිබඳව කිවුවා. ඒ කුසල් සිත් 8 පහලවෙන තැන් පිළිබඳව කිවුවා. ඒ තැන් තමයි, භාවනා කරනකොට, දානය දෙනකොට, සිල් සමාදන්වෙනකොට, සිල් රකිනකොට, බෝධි පූජා, බුද්ධ පූජා, දොන පූජා ආදිය පවත්වනකොට, දෙවියන්ට පින් දෙනකොට, දෙමවුපියන්ට සත්කාර සම්මාන සිද්ධ කරනකොට, මේ හැම තැනම පහලවෙන්නේ කුසල් සිත්. හැබැයි ඒ කුසල් සිත්වල තිබෙනවා, ගුණයේ අඩු වැඩි වීමක්. ඒ කුසල් සිත්වල තිබෙන, ගුණයේ අඩු වැඩි බවට හේතු වෙන්නේ මොනවාද? සෝමනස්ස භාවය, උපෙක්ඛාව ගතිය, දොන සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්තබව සහ අසංකාරික, සසංකාරික බව.

දැන් අපි හැරෙමු භාවනාව පැත්තට. අපි මේ භාවනාව කරනකොට, සමහරවිට ඉස්සරවෙලාම අපට, සසංකාරික කුසල් සිත් ඇතිවෙනවා. ඊටපස්සේ භාවනාව දැන හඳුනාගෙන තමන්ගේ සිතින්ම කරගෙන යනවා. ඊටපස්සේ ඒවා අසංකාරික වෙනවා.

දැන් භාවනා අරමුණ මෙතෙහි කරගෙන, මෙතෙහි කරගෙන යනකොට, අසංකාරික සිතුවිලි, තව තව ඇතිවෙනවා. භාවනාව තව තව bright වෙනවා. හොඳින්

කරගෙන ඉදිරියට යනකොට නිමිත්තක් පහලවන, තැනට එනවා. එතකොට මේ මනෝද්වාරිකව පහලවෙන හිත්වලට එන අරමුණුවල එක්තරා ස්වභාවයක් තිබෙනවා. එහිදී, ලස්සන කියමනක් තියෙනවා. “ලස්සන පැහැදිලි අරමුණ සහ අවලස්සන අපැහැදිලි අරමුණ” කියලා. ඒ කියන්නේ, ඉතාමත්ම, පැහැදිලි, පිරිසිදු අරමුණයි, අපිරිසිදු අපැහැදිලි අරමුණයි, කියලා අරමුණු වර්ග දෙකක් තිබෙනවා. හිත හොඳට සමාධි වෙන්න වෙන්න, මොකද වෙන්නේ? ඔක්කෝම සිත් ටික, සිතුවිලි ටික, හරිම දීප්තිමත්, ඉතාමත්ම පිරිසිදු, කෙලෙස් නැති, නීවරණ ස්ඵර්ශයක් කරන්නේ නැති, නීවරණ වලින් පීඩා විදින්නේ නැති, මහා ලස්සන, සෞම්‍ය වූ, ශාන්ත සිත් බවට පත්වෙනවා. අන්න එතැන මතුවී එන්නේ මොනවාද? සොමනස්ස සහගත ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත අසංකාරික කියන කුසල් සිත්.

ඕවා වැඩෙන්න වැඩෙන්න, තව දෙයක් වෙනවා. ඒ තමයි, අපි වටපිටාවේ කරන දේවල් තියෙනවානේ. ඒවා හරියට ලස්සන වෙනවා. හිත වඩන්න වඩන්න, ගෙදර උනත් කමක් නෑ, හොඳට ලස්සන වෙනවා. ඒවා වැඩෙන්න වැඩෙන්න ඥාන සම්ප්‍රයුක්තභාවය හොඳට දියුණුවෙනවා.

අනිත් එක තමයි, ඥාන සම්ප්‍රයුක්තව කරන කටයුතු වලට, උදවු දෙන්න ඕනෑ. බන අහන්න ඕනෑ. ඒ වගේ වරිත ආශ්‍රය කරන්න ඕනෑ. සත්පුරුෂ ආශ්‍රය හරිම වැදගත් වෙනවා. භාවනාවට, ගුණ දියුණුවට සත්පුරුෂ ආශ්‍රය

විශේෂයි. සත්පුරුෂයෝ තමයි, අපට මේ මාගීය කියලා දෙන්නේ. සත්පුරුෂයෝ තමයි, අපේ ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්තභාවය පහදලා දෙන්නේ. බෝධි අංග ධර්ම වැඩෙන විදිය, ඒවා නොවැඩෙන විදිය කියලා දෙන්නේ. එනිසා සත්පුරුෂ ආශ්‍රය තියෙන්න ඕනෑමයි.

සමහර අය ඉන්නවා. කුසලයක් ගැන, භාවනාවක් ගැන යම්තම් හරි, කතා කළොත්, ඒකට කොලොප්පම් කරනවා. භාවනාවට කොලොප්පම් කරනවා. සිල් ගත්තොත් කොලොප්පම් කරනවා. හෙමිහිට ගියොත් කොලොප්පම් කරනවා, ඇද කියනවා. සුදු ඇඳගත්තොත් කොලොප්පම් කරනවා, ඒකේ දෝසයක් අඩුපාඩුවක් කියනවා. පළඳනාවන් ගැලවුණොත් ඒවටත් කොලොප්පම් කරනවා. ඊළඟට දානෙ හැදුවොත් ඒත් කොලොප්පම් කරනවා. ඒ වගේ සමහර අය ඉන්නවා, ඒවා දැක්කම මොකක් හරි කියනවා. ඒ වගේ අයගෙන් ඇත්වෙන්න ඕනෑ. ටික ටික, ටික ටික ඇත්වෙන්න ඕනෑ. ඉතින් ඒ ගොල්ලන්ට අපි මොකකින්වත් පාඩුවක් කරන්නේ නෑනේ. අපට ධර්මය වශයෙන් පාඩුවක් වෙයි කියලා තමයි, අපි ඒ අයගෙන් අයිත් වෙන්න ඕනෑ.

ඒ නිසා, මේ අපේ ජීවිතයෙන්, ඒ අයට මොකක් හරි උදවුවක් තිබුණොත් එයාට ඒක කරලා දෙනවා. හැබැයි එයාගෙ අවවාද අනුශාසනා ගන්න යන්නෙ නෑ. පරිස්සම් වෙනවා. එහෙම කරන්නේ, තමන්ගේ හිත පරිස්සම් කරගන්නයි. නැතුව එයත් එක්ක තියෙන අමුතු තරහකට නෙවෙයි.

දැන් ඔය සමහර ලෙඩ තියෙනවා, ඇහේ හැප්පුනොත්, ඇහේ ගැටුනොත් බෝවෙනවා. ඒ කියන්නෙ, ඒ ලෙඩ බෝවෙන්න ස්ඵඨී වෙන්න ඕනෑ. එතකොට විෂබීජ යනවා. සමහර ඒවා, එහෙම ඇහේ ගැවෙන්න ඕනෑ නෑ. වාතයෙන් ඇවිල්ලා අපිට බෝවෙනවා.

ඒ වගේ තමයි, සමහර මිනිස්සුන්ගෙ තිබෙන්නා වූ අසත්පුරුෂ ගති, ළඟින් ඉන්නකොට බෝවෙනවා. ඒ අය කියන කතාවල, වචනවල විෂ ගති අපිට බෝවෙනවා. එහෙම ගතියක් තියෙනවා. ඒ නිසා තමයි පරිස්සම් වෙන්න කියන්නෙ. සත්පුරුෂ ආශ්‍රය අවශ්‍යයි කියලා කියන්නේ.

මේ ඥාන සම්ප්‍රයුක්තභාවය, සෝමනස්සභාවය, අසංඛාරිකභාවය, හරිම අවශ්‍යයි. අනිත් එක තමයි, ධ්‍යානයක් උපදින්නට කලින්, උපචාර සමාධි අවස්ථාවක් ඇතිවෙනවා. ඒ අවස්ථාවේදීත්, අර්පණා සමාධි අවස්ථාවේදීත්, විදේශිතා භාවනාවේ උපරිම අවස්ථාවේදීත්, මාභී ඵල අවස්ථාවේදීත්, මේ කියන්නා වූ ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත භාවයෙන් ඉහලම තලයක තමයි හිත් පවතින්නෙ.

අපේ හිත එතෙක්ට ගෙනියන්න ඕනෑ. අපේ හිත එතෙක්ට විචර කරන්න පුළුවන්.

ඊළඟට, කාමාවචර සිත් වලින් අයිත්වෙලා, ඊටපස්සෙ ඒවා රූපාවචර සිත් බවට පත් වෙනවා, අරූපාවචර සිත් බවට පත්වෙනවා. ලෝකෝත්තරත්

වෙනවා. ඒ තැනට ගෙනියන්න, අපි අධිෂ්ඨාන කරගන්න ඕනෑ.

මම මේ අවස්ථාවේ විශේෂයෙන්ම කිවුවේ, භාවනාවේදී හිතක් හසුරුවන ආකාරය ගැනයි.

අපි හිතන්න හොඳ නෑ, මේ ජීවිතයේදී අපව, අතරමං උනොත්, මහභූරි ගියොත් එහෙම, ඊළඟ ජීවිතයේ හරියයි කියලා. ඒ ජීවිතය හරියන්නේ, මේ ජීවිතයේදී හරියට පවත්වාගෙන ගියොත් විතරයි. ඒ නිසා අපි ඉස්සරවෙලා කරන්න ඕනෑ, මේ ජීවිතය ධර්මයෙන් හරිගස්සාගන්න එක. මේ ජීවිතය හරිගස්සාගන්න නම් මොකක්ද කරන්න ඕනෑ වෙන්නේ? හොඳට අවබෝධයෙන් යුක්තව, පැහැදිලිව, හොඳට කුසල් වඩන්න ඕනෑ, හිත හදන්න ඕනෑ.

ඒ සඳහා, අපි මේ ගමන්කරන්නේ ඒ මාගියේ තමයි.

ඒ නිසා අපි සෑම දෙනාටම, ඒ අවස්ථාව සවිප්‍රකාරයෙන්ම, උදාවේවා!

සෑම දෙනාගේම ධර්ම ඥානය, භාවනා ඥානය හොඳින්ම වැඩේවා! දියුණු වේවා! කියලා, මම මෙෙත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

පස්වෙනි දේශනය

නමො තසං භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තසං භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තසං භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වත්නි,

මේ වෙලාවේ, බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් දේශනාකොට වදාළා වූ, මහා ගාමිණීර වූ ධර්ම පරාසයෙන්, ධර්ම කොට්ඨාසයෙන්, බොහොම සුළු ප්‍රමාණයක් අරගෙන, ඒ අනුව මේ පින්වතුන්ට කරුණු ටිකක් කියලා දෙන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. ඒ කරුණු සියල්ලක්ම, මේ පින්වතුන්ට, ඉතාමත්ම හොඳින් තේරේවා, වැටහේවා, අවබෝධවේවා.! අවබෝධ කරගන්නට නුවණ පහලවේවා..! කියලා, මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

ධර්මයේ විස්තරවෙනවා, විතර, වෛතසික කියලා ධර්ම කොට්ඨාස දෙකක්. විත්ත එහෙම නැත්නම් සිත කියන්නේ වෛතසික නෙවෙයි. වෛතසික කියන්නේ සිත් නෙවෙයි. ගෙදරක් කියලා කියන්නේ, දොර ජනෙල් වලට නෙවෙයි. දොර ජනෙල් කියලා කියන්නේ, ගෙදරක් නෙවෙයි. වහලය කියලා කියන්නේ, ගෙදරක් නෙවෙයි. ගෙදරක් කියලා කියන්නේ, වහලයට නෙවෙයි. වහලය වෙනයි, ගෙදර වෙනයි. හැබැයි ගෙදර කියලා ගත්තාම, වහලයකින් තොර ගෙදරක්, දොර ජනෙල් වලින් තොර ගෙදරක් නෑ.

ඒ නිසා, මේ ගෙදර කියලා ගත්තාම, ඒ ගෙට අයිති අංගෝපාංග තමයි ඒ දොර ජනෙල් ආදී දේවල්. ඒ විතරක් නෙවෙයි, ඒ ගෙදරට නියමිත පොළොවක් තියෙනවා. ඇඳු පුටු මේස තියෙනවා. ඒ ඔක්කොම ඒ ගෙදරට අයිතිව තියෙන්නා වූ කොටස්. මේ ඔක්කොම එක්කාසු කරලා අරගෙන, අපි එය ගේ කියලා සලකා ගන්නවා.

සිත කියල කියන්නෙ, වෛතසික ධර්ම කියලා කියන්නෙ, ඔන්න ඔය වගේ, වෙනස් ආකාර ධර්මසභාව විකක්. නමුත් ඒවා එකට වැඩ කරනවා. අතයි, ඇඟිලියි වගේ. අත තියෙනව, නමුත් අතේ ඇඟිලි වෙනයි. ඇඟිලි වලින් තොර අතක් නෑ.

අත වගේ තමයි සිත, ඇඟිලි වගේ තමයි වෛතසික. ඒ සියල්ලම එකටයි තියෙන්නේ. අතෙන් තොර ඇඟිලි හෝ ඇඟිලි වලින් තොර අතක් හෝ නෑහැ වගේ, සිතයි වෛතසිකයි එකටමයි උපදින්නෙ, එකටමයි නැතිවෙන්නෙ. වෛතසික ධර්ම 52 ක් තියෙනවා. ඒ වෛතසික ධර්ම 52 න්, අකුසල් සිත් වලටම බරවෙව්ව, අකුසල් සිත් වලටම වෙන්වෙව්ව, අකුසල් සිත් වලටම වැඩකරන, වෙනම ම වෛතසික ධර්ම, 14 ක් තියෙනවා. කුසල වෛතසික ධර්ම, 25 ක් තියෙනවා. අනිත් වෛතසික 13, කුසල් අකුසල් දෙකේම වැඩ කරනවා.

අපට ප්‍රශ්නෙ තියෙන්නෙ, කුසල් වලින් නෙවෙයි. ඒවා වැඩෙනවා, විපාක දෙනවා. නමුත්, අපට ප්‍රශ්නෙ තියෙන්නෙ, අර අකුසල් වෛතසික 14 න්.

යම්කිසි රටක හොඳ සහ නරක අය ඉන්නවා. නරක අය වැඩි උනොත් එහෙම එතැන යුධ පිටියක්. නිතර කලකෝලාහල ඇතිවෙනවා. යන්න සුදුසු තැනක් නෙවෙයි. නරක අය ටික දෙනෙක් උනත්, ඒ අය වරදක් කරනකොට, හොඳ අයටත් හරි ප්‍රශ්න ඇතිවෙනවා.

වෛතසික ධර්ම 52 නූත් නරක ඒවා තියෙන්නෙ 14 යි. ඒ 14 දෙනා නිසා, අර හොඳ වෛතසික වලටත් වැඩ කරන්න අමාරුයි. දැන් කුසල් 25 ක් තියෙනවා. අකුසල් තියෙන්නෙ 14 යි. දැන් අපි හිතමු, සිත කුසල් වැඩිකරන්න හදනවා කියලා. එතකොට අකුසලය ඒකට ඉඩදෙන්නෙ නෑ.

ඔය අකුසල් වෛතසික දාහතරෙ, එක වෛතසික ධර්මයක් තියෙනවා, “දිට්ඨි” වෛතසිකය කියලා. සිංහලෙන් දෘෂ්ඨිය කියලත්, පාළියෙන් දිට්ඨිය කියලත් කියනවා.

මේ “දිට්ඨි” වෛතසිකය ගැන හරියට කියනවා නම්, ඒක කැමති නෑ වෙන එකක් බාරගන්න. යම්කිසි දැඩි අදහසකට, දෘෂ්ඨියකට කොටුවෙලා, ඒ විදියටමයි හිතන්නෙ. ඒක හරියට ප්‍රඥාවේ හැඩහුරුකම තියෙනවා වගේයි, නමුත් ප්‍රඥාව නොවෙයි. බොහොම තදයි, දැඩියි. වෙන කිසිවක් විපරම් කරන්නෙ නෑ. මේක තමයි, හරි, මේක තමයි ක්‍රමය, මේක තමයි විදිය, කියලා ගන්නවා, ප්‍රඥාවෙන් නෙවෙයි, නමුත් ප්‍රඥාවේ හැඩයෙන් යුක්තවූ දෘෂ්ඨියෙන්.

ඔය දෘෂ්ඨිය හෙවත් දිට්ඨිය, මේ ලෝකයේ මිනිස්සුන්ගේ පාටුජ්ජන හිත්වල තියෙනවා. ඒ මිනිස්සුන්ගේ හිත් ගැන කියනවා නම්, අපි හිතමු 100 ක් ඉන්නවා කියලා. ඒ 100 දෙනාම එක දෙයක් ගැන බලන්නෙ, එක විදියට නෙවෙයි. වස්තුව එකයි, නමුත් ඒ වස්තුව පිළිබඳ මත 100 ක් තියෙනවා. තවත් කෙනෙකුගේ මතයක් බාරගන්න කැමති නෑ.

මිනිස්සුන්ගේ හිත්වල මේ දෘෂ්ඨිය පහලවුනාම, ලෝකය ගැන එක එක්කෙනා හිතන්නෙ, එක එක ආකාරයටයි. එකම වස්තුව දිහා බලන විදිය, ඒ ඒ කෙනාගේ දෘෂ්ඨියට අනුව වෙනස් වෙනවා.

දැන් බුදුරජාණන්වහන්සේ කෙනෙක් ලෝකයේ පහලවෙන්නෙ, ඔය දෘෂ්ඨි කෝටියකින්, දෘෂ්ඨි ජාලයකින් බැඳිලා ඉන්න මිනිස් මණ්ඩලයකයි. මේ මිනිස්සුන්ගේ දෘෂ්ඨි අයිත් කරන එක ලේසි වෙයිද? නෑ. ඒක ලෙහෙසි නෑ. එක්කෙනෙකුට එක්කෙනෙක් වෙනස් වෙනවා. දිට්ඨි ගහනයක්, දෘෂ්ඨි කාන්තාරයක්, දෘෂ්ඨි කෝටියක්, මේකෙ තියෙනවා.

මේ හැම දෘෂ්ඨියක්ම වැටෙන්නෙ මොකටද? රූපයක් ගැන, එහෙම නැත්නම් වේදනාව ගැන, එහෙම නැත්නම්, සඤ්ඤා හෙවත් සටහන් ගැනීම ගැන, එහෙම නැත්නම්, සංස්කාර ගැන හෝ විඤ්ඤාණය ගැන. ඔය 5 න් එහාට එකක් දාන්න තියෙනවාද? හිතලා බලන්න. ඇතුලත් පිටතත් ඔක්කොම රූප නේ.

ඒ නිසා, මේ ලෝකයේ ඉන්න සත්ත්වයෝ, දෙවියන්ද, මනුස්සයන්ද, බ්‍රහ්මයන්ද, මේ දෘෂ්ඨිය කියන දේ තියෙන නිසා, ඇත්ත දකින්නෙ නෑ. ඒ ගොල්ලො හැම වෙලාවෙම, දෘෂ්ඨියෙන් අනිත් පැත්තට පෙරලිලා තමයි බලන්නෙ. (theodolite එකෙන් බලනකොට වගේ)

බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දේශනාවෙන් පැහැදිලි කරන්නෙ, අපේ හිත්වලින් මේ නා නා ප්‍රකාර දෘෂ්ඨි ගලවා දමන විදියයි. අපි බෞද්ධයෝ නිසා, අපි එකම බනක් අහන නිසා, අපි එකම මාභීයක යන නිසා, අපට මේ ලෝකයේ අනෙක් අය ලහතියෙන දෘෂ්ඨි පේන්නෙ නෑ. දෘෂ්ඨි වලින් හරියට විනාශ වෙනවා. ඉන්ද්‍රියාව දෘෂ්ඨි වලින් ගහනයි, දෘෂ්ඨි මහා ගොඩාක් තියෙනවා. ස්වාමියා මැරුණොත් භාය්‍යාව ස්වාමියාගේ මළමිතිය දැවෙන ගිණිගොඩට පනින්න ඕනෑ. ඒකට කියන්නෙ, “සති පූජාව” කියලා. එහෙම පැන්නෙ නැත්නම්, අනෙක් අය අල්ලලා ඒ කාන්තාව ගිණිගොඩට දානවා. ඉන්ද්‍රියාවේ රාජ නීතියෙන් තහනම්, නමුත් මිනිස්සු එහෙම කරනවා. ඒ මොකක් නිසාද? දෘෂ්ඨිය නිසා. ඇත්ත පේන්නෙ නෑ.

ඔය වගේ, යාග හෝම කියන දේවල්, මහා දෘෂ්ඨි වලින් පිරිව්ව, දෘෂ්ඨි ග්‍රහනයෙන් පිරිව්ව, දේවාල ගානෙ මිනිස්සු ඇවිද්දවන, පේන්නේ නැති දෙවියෝ ගානේ, ගොඩාක් ගිහිල්ලා මහා විනාශයක් කරගන්නා සමාජයක තමයි, බුදුරජාණන්වහන්සේ පහලවුනේ.

දැන් මේ රූප වලට, වේදනාවට, සඤ්ඤාවට, සංඛාරයට, විඤ්ඤාණයට මේ අය තවත් දෘෂ්ඨියක් දාලා තියෙනවා, ආත්ම දෘෂ්ඨිය කියලා. මේ එක එකක්, ආත්මයක් හැටියට දකිනවා. මේ ඔක්කොම එකට තේ තියෙන්නෙ, package එකක් වගේ.

දැන් මේ ටික පිළිබඳව හිතන විදිය, පතන විදිය, මෙහෙමයි.

මේක ජීවිතය අස්සෙ ඉන්නවලු, ඉතාමත්ම බලවත්, ඉතාමත්ම ශක්තිමත්, පුච්චන්ත බැරි, කපන්න බැරි, තුවාල කරන්න බැරි, මැරෙන්නෙත් නැති, මහ විශාල ශක්ති සම්පන්න කෙනෙක්. ඒ තමයි, ආත්මය. ඇඟට තුවාල කරන්න පුළුවන්ලු. හැබැයි, ආත්මය එහෙම තුවාලවෙන්නෙ නැතිලු. ඇඟ පුච්චන්ත පුළුවන්ලු, හැබැයි ආත්මය පුච්චන්ත බැරිලු. ඇඟට ගහන්න පුළුවන්ලු, හැබැයි ආත්මයට ගහන්න බැරිලු. ඉතින්, ඔය වගේ මහා විශාල ආනුභාව සම්පන්න ආත්මයක් කියලා එකක් මේක තියෙනවාලු. ඔය ඒ ආත්මය කියන එකේ ගුණ තමයි ඒ කියන්නෙ.

දැන් මේ ආත්මය කියන එක මේ අපේ ජීවිතය ඇතුලෙ ඉන්නවාලු. ඊටපස්සෙ, ආත්මය ශරීරය අතහැර දාලා, හැම තැනකටම යනවාලු. හැබැයි මේ ආත්මය කියන එක එක්කෙනෙකුටවත් කියන්න බෑ, මගේ ආත්මය මොන විදියද කියලා. ඒ මිනිස්සුන්ගෙ තියෙන ආත්ම, සමහර ඒව පාටයි, සමහර ඒවා පේන්නෙ නෑ. සමහර ඒවා සඤ්ඤා

සහගතයි. ආත්මය කියන එක, හැමකෙනාටම එක විදියට නම් තියෙන්නෙ, හිතාගන්න පුළුවන් නේ ආත්මය කියන එක මෙන්න මේ විදියයි කියලා. දැන් මේකෙ තියෙන්නෙ එහෙම නෙවෙයි. කෙනාගෙන් කෙනාට ආත්මය වෙනස්. ඒ නිසා, හැම කෙනාම බොහොම අසරණ වීමක් වෙනවා.

සමහර අයගෙ ආත්මය මේ විදියට කියනවා. “රූපං අත්තතො සමනුපස්සති“. ඒ අය හිතනවා, මේ රූපයම තමයි ආත්මය කියලා. හැබැයි ඒ රූපය කියන එක මේ අපේ ශරීරය කියන මේ රූපය නෙවෙයි. ඒ අය රූපය කියලා සලකන රූපය මේ විදියට විස්තර කරනවා.

මේ අය භාවනා කරනවා. භාවනා කිරීම සඳහා, ලස්සන බෝධි එකක් හදලා, ඒකෙ මැද, මැටි වලින් බොහොම ලස්සනට රවුමක් හදාගන්නවා. මේ විදියට භාවනා කරන අය, මේ බෝධි එක අඩි 3 ක් හෝ 4 ක් ඉදිරියෙන් තියාගෙන, හරියටම බලන්නෙ, ඒ බෝධි එකේ මැද රවුම දිහා. භාවනා කරනකොට හිතීන් වචනයක් කියනවා. ඒ වචනය තමයි “පයවී“ කියන වචනය. පයවී පයවී පයවී පයවී කියලා හිතමින්, අර රවුම මැදට හිත යොමාගෙන ඒ දිහාම බලාගෙන ඉන්නවා. වෙන මොකක්වත් හිතන්නෙ නෑ.

ඔහොම හිතමින් ඉන්නකොට, ඒ තියෙන රවුම, හිතේ ඇඳෙනවා. ඒකට කියනවා නිමිත්තක් පහල වෙනවා කියලා. ඊටපස්සෙ, මෙයා මේ බාහිරව තියෙන බෝධි එක අතහරිනවා, ගෞරවයෙන් පැත්තකින් තියනවා. රූපයේ

සඤ්ඤාව හිතට ගන්නට විතරයි ඒක පාවිච්චි කළේ. දැන් අර ඇතුළෙ නියෙන්නා වූ සටහන දිහා බලාගෙන, ඒකෙන් හරි මැදට හිත යොදලා බලනවා. හිතින් කියනවා පයවී පයවී පයවී පයවී, කියලා.

ඔහොම බලාගෙන මෙනෙහි කරමින් ඉන්නකොට, විතකියෙන්, විචාරයෙන් යුක්ත වූ, ප්‍රීති සුඛ ඒකභ්‍යාවයෙන් යුක්ත ප්‍රථමධ්‍යානය පහලවෙනවා. ඒ ප්‍රථමධ්‍යානය එන්නෙ මොකක් නිසාද? අර කියන්නා වූ රවුමට හිත තබාගෙන ඉඳීම නිසා. මේ භාවනා කරපු අය හිතනවා, මගේ ආත්මය තමයි ඒ නියෙන්නෙ කියලා. ඒකට කියනවා, රූප ආත්මය කියලා.

අපි කලින් “රූපං අත්තතො සමනුපසස්සති” කියලා නැවැත්තුවා නේ. මේ විදියට භාවනා කරන අය හිතනවා, මේ ශරීරය නෙවෙයි ආත්මය. මේ ශරීරය ඇඳුමක් වගේ පමණයි කියලා. ඇඳුම කියන එක ගලවන්න පුළුවන් නේ. දැන් මේ ආත්මයට ඉන්න තැනක් විතරයිලු මේ ශරීරය. ආත්මය හරියට ම නියෙන්නෙ ඇතුළතයි. ආත්මයට පිටින් ශරීරයක් ඇදගෙන ඉන්නවාලු.

දැන් බලන්න, හොඳ ආත්මයක් නම් හොඳ ඇඳුමක් අදින්න එපාය. මේක මහ කුණු ගඳ ගහන ඇඳුමක් නේ. එතකොට මේ ආත්මය මහා සවුත්තු ආත්මයක් නේ.

ඒ අය කියන්නෙ, මැරෙන වෙලාවට මේ තිබෙන්නා වූ ඇඳුම නැමැති ශරීරය අතහැරදාලා, ඒ ආත්මය බුහුම ලෝකෙට යනවා. ඒ අය කියන්නෙ, මැරෙන වෙලාවට

ඒක අමතකවෙන්නෙ නෑ, ඒක බ්‍රහ්ම ලෝකෙට යනවා. හිතේ ඇදිලා, ඒක බ්‍රහ්ම ලෝකෙට යන්නත්, මේ ශරීරය නවතින්නත් හේතුව, ඒක තමයි ආත්මය.

“රූපං අත්තතො සමනුපසුන්ති“ කියලා කියන්නෙ, ආන්න එතන. හින්දු සහ හින්දු නොවන බොහෝ අය ඔය විදියට හිතනවා.

සමහර අය කියනවා, නෑ, ඕක වැරදියි, කියලා, ඒ අය ඒ කතාව ප්‍රතික්‍ෂේප කරනවා.

සමහර අය ගිණි බෝලයක් දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. ලයිට් එකක් පත්තු කරලා, කලයක් වගේ එකක් ඇතුලෙ තිබ්බාම, කලේ කට දිහා බලාගෙන ඉන්නකොට, ගිණි බෝලයක් වගේ එලියට ජේනවා නේ. අන්න ඒ වගේ එකක් දිහා බලාගෙන ඉඳලා, ගින්දරෙහි පාට හිතට ගන්නවා. ඒක ගන්නෙ, තේජෝ තේජෝ තේජෝ තේජෝ තේජෝ තේජෝ කියලා. ඒ අයට, සටහන් වෙන්නෙ අර තේජෝ ධාතුව. ඒ අය කියනවා, මේක තමයි ආත්මය කියලා. එතකොට ඒ අයට ආත්මය රතු පාටයි.

තවත් සමහර අය කියනවා, නෑ, ඕක නෙවෙයි ආත්මය, වතුර තමයි ආත්මය කියලා.

ඔය විදියට, පයව්, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ සලකුණු මගින් ධ්‍යාන ලබාගෙන, ඒ ධ්‍යාන සලකුණ තමයි ආත්මය හැටියට හිතන්නෙ, සලකන්නේ.

එතකොට, මේ එක තැනකවත් එකම විදියක ආත්මයක් තියෙනවාද? නෑ, සමහරුන්ට පොළොව, සමහරුන්ට වතුර, සමහරුන්ට ගින්න, සමහරුන්ට වායුව ආත්මය වෙනවා.

ඊළඟට අර පයවී කසිනය වගේ, වෙනත් පාට කසිනයක් හදාගෙන ඒ පාට, නැත්නම් වණීය, දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. විතකී වරිතයාට නීල කසිනය නේ වඩන්න කියන්නේ. නීල කසිනය දිහා බලාගෙන, නිල් පාට, නිල් පාට, නිල් පාට, නිල් පාට, නිල් පාට, කියලා හිතීන් බලනකොට, ඒ නිල්පාට වැඩෙනවා. ඊටපස්සේ, මේ කසිනය ගෞරවයෙන් අයිත් කරලා, එයා ධ්‍යානය ගන්නේ ඒ නිල් පාටින්. ඒ නිල්පාට තමයි ආත්මය. ඒ වගේ නිල්පාට, කහපාට, රතුපාට, සුදුපාට ඒවා ගන්නවා.

මෙහෙම දේකුත් තියෙනවා. ඔය පාට වලින් භාවනා කරනකොට, ඇඟත් ඒ පාට ගන්නවා, යම් පමණකට. හැබැයි, නීල කසිනය වඩනකොට, ශරීරය ටිකක් කළු පාටට වගේ වෙනවා.

“රූපං අත්තතො සමනුපසානි“, රූපය ආත්මයයි කියලා මේ විදියටත් ගන්නවා. එතකොටත්, මේ දිරායන ශරීරය නතරවෙනවා, පුව්චනවා නම් පුව්චගන්නත්, වලට දානවා නම් වලට දාන්නත් කියලා, ආත්මය මේ ශරීරය අතහැර දාලා යනවා.

ඔය වගේ ආත්ම පිළිබඳව සලකන අය ඉන්නවා. මොහොතින්ද ඔය කරන්නේ? දෘෂ්ඨියෙන්.

මේ එක දෘෂ්ඨියක්, “රූපං අත්තතො සමනුපසුති“, රූපය ආත්මය හැටියට සලකන්නා වූ දෘෂ්ඨියයි.

තවත් සමහරු කියනවා, ආත්මය එහෙම උනාට, මේ ශරීරයත් ඒකට සම්බන්ධයි කියලා. දැන් තෙල් පහනක් පත්තුකරාම, ඒ දැල්ලෙ පාටක් තියෙනවා නේ. ඒ දැල්ලයි, දැල්ලෙ පාටයි තියෙනවා නේ. ඒ දෙක එකට තියෙන්නේ. ඒ වගේ මේ අය කියනවා, “අවජීව වණ්ණෝව අද්වයං සමනුපසුති“. “අද්වයං“ කියලා කියන්නේ දෙකක් නෙවෙයි එකක් කියන එක. වණ්ණයි, දැල්ලයි දෙක එකට තියෙන්නේ. ඒ විදියට, ආත්මය ගැනත් හිතනවා.

තවත් සමහරු හිතනවා මෙහෙම. “රූපවන්තං වා අත්තානං සමනුපසුති“. ආත්මය තියෙනවා, හැබැයි රූපය නෙවෙයි. ආත්මයක් කියලා එකක් තියෙනවා, හැබැයි ඒක රූපයක් නෙවෙයි. ඒ ආත්මයට, රූප ගතියක් නම් තියෙනවා. ගින්දර පත්තුකරහම, දුමක් එන්නේ. අන්න ඒ වගේ. එහෙම නැත්නම්, ගහ තියෙනවා, ගහට සම්බන්ධයි ගහේ හෙවනැල්ල. ආත්මය තියෙනවා, ආත්මයට සම්බන්ධයි රූපය කියලා, ඒ විදියට හිතනවා.

දැන් ආත්ම දෘෂ්ඨි 2 යි. එක දෘෂ්ඨියක් තමයි, තනිකරම රූපයම තමයි ආත්මය කියන එක. සමහරු කියනවා ආත්මය වෙනයි කියලා. ආත්මය කියන එකට

නියෙනවා යම්කිසි රූප ගතියක්, හරියට ගහේ හෙවනැල්ල වගේ.

තවත් කාරණයක් නියෙනවා. සමහරු හිතනවා, “අත්තනීවා රූපං සමනුපසුති”, ආත්මය ඇතුළෙ රූපය නියෙනවා. ආත්මය නියෙනවා, ඒක ඇතුළෙ තමයි රූපය නියෙන්නෙ. ඒ නිසා ආත්මය කියන එක තමයි රූපය දරාගෙන ඉන්නෙ. ඒ දෘෂ්ටියට අනුව, අපේ ජීවිතය, අපේ රූපය නියෙන්නෙ ආත්මයට බැසගෙන.

තවත් අය කියනවා, “රූපස්මිංවා අත්තානං සමනුපසුති”, රූපය තමයි නියෙන්නෙ, ඒකට බැහැලා නියෙනවා ආත්මය කියලා.

දැන් මෙතැන රූපයට සම්බන්ධ ආත්ම සඤ්ඤා කියක් නියෙනවාද? 4 යි.

රූපං අත්තතො සමනුපසුති
රූපවන්තං වා අත්තානං සමනුපසුති
අත්තනී වා රූපං සමනුපසුති
රූපස්මිං වා අත්තානං සමනුපසුති

වැරදි ආත්ම දෘෂ්ටි 4 ක් නියෙනවා, රූපය සම්බන්ධ කරගෙන.

ඒ තමයි, රූපයම තනිකර ආත්මයක් හැටියට සලකනවා. අනිත් එක තමයි ආත්මයට රූපමය ගතියක්, රූප සංභාවයක් පවතිනවාය කියලා හිතනවා. සමහර අය හිතනවා, ආත්මය ඇතුළෙ රූපය නියෙනවාය කියලා.

සමහරු හිතනවා, රූපය ඇතුළෙ ආත්මය තියෙනවයි කියලා.

දැන් අපි තවත් මෙහෙම හිතුවොත්, ආත්මය ඇතුළෙ රූපය තියෙනවා කියලා කිවුවොත්, කෑම කනකොට එහෙම ආත්මය හරහා තමයි රූපයට කෑම යන්නේ.

ඔන්න ඔය වගේ දෘෂ්ඨි ජාලයක් තිබුණා. ඒ අය දන්නෙත් නෑ මේ ආත්මය කියන එක කොහේද තියෙන්නේ කියලා. නමුත් එහෙම ආත්මයක් ගැන පිළිගත්ත දෘෂ්ඨියක් තියෙනවා.

සමහර අය කියනවා, ඔය කියපු රූපයේ තිබෙන ආත්ම කතාව සම්පූර්ණ වැරදි මතයක්, වැරදි අදහසක් කියලා. ඊලඟට ඒ අය කියනවා, “වේදනං අත්තතො සමනුපසුති”. වේදනාව තමයි ආත්මය කියලා. යම්කිසි දෙයක් අපි විඳිනවා නම්, ඒ විඳින්නේ කවුද? ඔය ආත්මය තමයි. අපි වේදනාව වේදනාව කියලා කිවුවට, ඕක තමයි ආත්මය. ආත්මය ගිහිල්ලා, සැප දුක් විඳිනවා. වේදනාවට හොඳට සලකලා තියෙනවා. වේදනාවට තමයි ගරු කරන්නේ. වේදනාව තමයි මූලිකයා. වේදනාව නිසා තමයි කන්නේ, බොන්නේ. වේදනාව නිසා තමයි, දුවන්නේ, ඉන්නේ යනාදි වශයෙන් හිතනවා. වේදනාව නිසා තමයි අපි ලස්සන ගෙවල් දොරවල් හදන්නේ.

තවත් සමහර අය හිතනවා, නෑ, ඒක වැරදියි. ආත්මය තියෙනවා, ඒ ආත්මයට තියෙනවා පොඩි වේදනා

ගතියක්. ඒකට කියනවා, “වේදනාවනනං වා අත්තානං සමනුපසස්සති“. ආත්මය වෙනයි, නමුත් ආත්මයට තියෙනවා, විදීමේ හැකියාවක් කියලා. විදීමේ ගතියක්.

සමහර අය කියනවා, නෑ, “අත්තනීවා වේදනං සමනුපසස්සති“ ආත්මය ඇතුලෙ තමයි වේදනාව තියෙන්නෙ. ඒක හරියට කියනවා නම්, මලක් තියෙනවා, සුවදක් තියෙනවා. සුවදේද මල තියෙන්නෙ, මලේද සුවද තියෙන්නෙ? මලේ තමයි සුවද තියෙන්නෙ. ආත්ත ඒ වගේ මේ අය ආත්මය තුළ වේදනාව තියෙන හැටියක් බාරගන්නවා. මලේ සුවද තියෙන්නා වගේ, ආත්මය ඇතුලෙ වේදනාව තියෙනවයි කියලා.

තවත් කට්ටියක් කියනවා, මෙහෙම. “වේදනාය වා අත්තානං සමනුපසස්සති“. වේදනාව කියන්නෙ හරියට කරඬුවක් වගේ. ඒ කරඬුව වගේ තියෙන වේදනාව ඇතුලෙ, ආත්මය කියන එක බහලා තියෙනවා.

වේදනංවා අත්තතො සමනුපසස්සති
වේදනාවනනං වා අත්තානං සමනුපසස්සති
අත්තනී වා වේදනං සමනුපසස්සති
වේදනාය වා අත්තානං සමනුපසස්සති

දැන් දෘෂ්ඨි කොට්ඨාස 8 ක් තියෙනවා.

තවත් දෘෂ්ඨි තියෙනවා. ඒ අය කියනවා, “සක්කං අත්තතො සමනුපසස්සති“. යම්කිසි දෙයක් විදින්න නම්, මොනව හරි දෙයක් හිතට හසුවෙන්න ඕනෑ, යොමුවෙන්න

ඕනෑ, තේරෙන්න ඕනෑ. ඒ අය කියනවා, හිතට හසුවෙන සඤ්ඤාව තමයි ආත්මය කියලා. සඤ්ඤාව තියෙනකොට තමයි, විදින්න, අරමුණු ගැන හිතන්න පෙළඹෙන්න. ඒ නිසා සඤ්ඤාවම තමයි ආත්මය කියා පිළිගන්නවා.

සඤ්ඤාව කියන්නේ, යම්කිසි දෙයක් තෝරාගන්න, උලුප්පවලා මතු කරගන්නා වූ ගතිය.

සමහරු කියනවා, නෑ. ආත්මය වෙනයි, ඒ ආත්මයට තියෙනවා යම්කිසි දෙයක් හඳුනාගැනීමේ ගති ස්වභාවය. “සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං සමනුපසස්සති”. හරියට අර ගහේ සෙවනැල්ල වගේ.

සමහරු කියනවා, නෑ, “අත්තනීවා සඤ්ඤං සමනුපසස්සති”. ආත්මය ඇතුලේ සඤ්ඤාව තියෙනවා.

තවත් සමහරු කියනවා, නෑ, සඤ්ඤාව ඇතුලේ ආත්මය තියෙනවයි කියලා.

සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපසස්සති
සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං සමනුපසස්සති
අත්තනීවා සඤ්ඤං සමනුපසස්සති
සඤ්ඤාය වා අත්තානං සමනුපසස්සති

මේක හොඳට තේරුම් ගන්න. මේ ආත්ම දෘෂ්ඨියේ ගැලීගෙන යන විදිය. රූප වුනත්, වේදනාව වුනත්, සඤ්ඤාව වුනත්, හැම තැනම පිහිටලා තියෙන්නේ මොකක්ද? ආත්මය.

මේ දෘෂ්ටිවල හරිම වියලි ගතියක්, කර්කෂ ගතියක්, තීරස ගතියක් තියෙනේනෙ. කිසිම පෙහුනු ගතියක්, තෙතමනයක් ඒවයෙ නෑ. ඒ දෘෂ්ටියේ හැටි. අපි හිතමු දෘෂ්ටිය හිතට ගහගත්ත මනුස්සයෙක් ඉන්නවා කියලා. ඒ මනුස්සයත් ඔහේ ඉන්නවා. දැන් බලන්නකො මේ දෘෂ්ටිවලට වැටිවිච මිනිස්සු. වදින්නෙත් නෑ, පන්සලකට යන්නෙත් නෑ, අත්දෙක බැඳගත්තා, හිටගත්ත තැන ඔහේ ඉන්නවා. දෘෂ්ටියේ හැටි.

ඔය වගේ, සඤ්ඤාව ආත්මයයි කියලා සලකනවා. සමහර අය ආත්මයට, සඤ්ඤා ගතිය තියෙනවයි කියා සලකනවා. සමහර අය හිතනවා, ආත්මය අස්සෙ, සඤ්ඤාව හැංගිලා තියෙනවයි කියා. සමහර අය හිතනවා, සඤ්ඤාව අස්සෙ ආත්මය තියෙනවයි කියලා.

සමහර අය ඔය අදහස් 3 ම ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. ඉතින්, අපි ඔය අදහස් තියෙන ඔක්කොම මිනිස්සු හින්දු කියලා කිවුවට, ඔය ඔක්කොම එකම බෝට්ටුවේ යන අය නෙවෙයි. මිනිස්සු ඔක්කොම එකම බෝට්ටුවේ ගියාට ඔක්කොම එකම පැත්ත බලාගෙන යන්නෙ නෑ.

තවත් දෘෂ්ටියක් තියෙනවා, “සංඛාරේ අත්තතො සමනුපසස්සති“. එක් රැස් කිරීම තමයි ආත්මය කියලා හිතනවා. ඒ ආත්මයට තමයිලු පුළුවන්කම තියෙනේනෙ, කමී හදාගැනීම ආදී දේවල් කරන්ට. අනිත් ඒවට බැරිලු. මොකක් හරි දෙයක් රැස් කරගත්තොත් තේ පස්සෙ මතක් කරන්නවත් පුළුවන්කම තියෙනේනෙ. ඒක නිසා කියනවා,

සංස්කාරය තමයි ආත්මය කියලා. ඒ නිසා ආත්මය හැටියට සලකන්නේ, සංස්කාරය. වේදනාවට, සංකල්පවට ඒ ටික කරන්න බැරි නිසා.

සමහර අය කියනවා, නෑ, “සංඛාරවන්තං වා අත්තානං සමනුපසුති”. අර විදියටම, ගහේ හෙවනැල්ල වගේ, ආත්මයට තියෙනවා, රැස්කරන, සංස්කාරමය ගති ලක්ෂණය.

තවත් කට්ටියක් කියනවා, ආත්මය ඇතුළේ, සංස්කරන ශක්තිය තියෙනවා කියලා. “අත්තනීවා සංඛාරේ සමනුපසුති”. මලේ තියෙන සුවඳ වගේ.

සමහරු කියනවා, සංස්කාර ඇතුළට, ආත්මය බැහැලා තියෙනවයි කියලා. “සංඛාරේසු වා අත්තානං සමනුපසුති”. කරඬුව ඇතුළේ මැණිකක් තියෙනවා වගේ, සංස්කාර ඇතුළට ආත්මය බැහැලා තියෙනවා.

සංඛාරේ අත්තතො සමනුපසුති
සංඛාරවන්තං වා අත්තානං සමනුපසුති
අත්තනීවා සංඛාරේ සමනුපසුති
සංඛාරේසු වා අත්තානං සමනුපසුති

දැන් මේ හැම දෘෂ්ඨියෙන්ම කියන්නේ ආත්මය තියෙන තැන් ගැනයි. දැන් ආත්මය මොකක්ද කියන එක කියන්නේ නෑ. ආත්මය දිගද, කළුද, මිටිද ඒවා ගැන මොකක්වත් කියන්නේ නෑ, තාම ආත්මය හොයාගෙන නෑ. හැබැයි අපි කථන ටිකක් දෙනවා, ආත්මය පිවිටෙන්නේත්

නෑ, තුවාලවෙන්නෙන් නෑ, ගහලා කඩන්නත් බෑ, මොකක්වත් කරන්න බෑ. ඒ විදියටම තිබෙන්නා වූ, වෙනස් වෙන්නේ නැතිව තිබෙන දෙයක් කියලා. ඔය ඔක්කොම හිතන්නෙ කුමකින්ද? දෘෂ්ටියෙන්.

ඊළඟට තියෙනවා, “විඤ්ඤාණං අත්තනො සමනුපසස්සති” කියලා කියන්නෙ, සඤ්ඤාව ඕනෑ වෙන්නෙන් නෑ, වේදනාව ඕනෑ වෙන්නෙන් නෑ, සංඛාර ඕනෑ වෙන්නෙන් නෑ, රූප ඕනෑ වෙන්නෙන් නෑ, ඒ ඔක්කෝටම ප්‍රධානියා කවුද? විඤ්ඤාණය එහෙම නැත්නම් හිත. ඒ නිසා එතැන තමයි, ආත්මය.

ඒ නිසා ආත්මය කියන එක, මේ රූපය ආධාර කරගෙන ඉන්නවා. මේ රූපය අතහැරලා ආත්මය යනවා කියලා කියනවා. එතකොට ආත්මය හැටියට සලකන්නෙ මොකක්ද? විඤ්ඤාණය.

ඊළඟට කියනවා, “විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං සමනුපසස්සති”. විඤ්ඤාණය කියන එක, ආත්මය නෙවෙයි. ආත්මය තියෙනවා, ඒකට හැඩක් රුවක් දෙන්න බැහැ, හැබැයි ආත්මයට තියෙනවා, විඤ්ඤාණ ගතිය. ඒ නිසා ආත්මය යනකොට, විඤ්ඤාණ ගතියත් අරගෙන යන්නෙ.

තව කොට්ඨාසයක් ඉන්නවා, ඒකේ අනිත් පැත්තට හිතනවා. ඒ තමයි, “අත්තනීවා විඤ්ඤාණං සමනුපසස්සති”. ආත්මය තියෙනවා. ආත්මය තිබුණට, ඒ ආත්මය මුල් කරන්න බෑ, විඤ්ඤාණය තියෙන්නෙ ඒක ඇතුලේ. අපට

පෙනෙන නැති උනාට, ඒ අයට අනුව ආත්මයක් තියෙනවා. ඒක අස්සෙ තමයි විඤ්ඤාණය තියෙන්නේ.

තව කොට්ඨාසයක් ඉන්නවා, “විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං සමනුපසසති”. විඤ්ඤාණය ඇතුලේ ආත්මය තියෙනවයි කියන කොටසක්.

විඤ්ඤාණං අත්තනො සමනුපසසති
විඤ්ඤාණවත්තං වා අත්තානං සමනුපසසති
අත්තනීවා විඤ්ඤාණං සමනුපසසති
විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං සමනුපසසති

දැන් ඔක්කොම දෘෂ්ඨි කියක් ගැන කතා කළාද?
20 යි.

රූපයට ආත්ම දෘෂ්ඨි 4 යි. වේදනාවට ආත්ම දෘෂ්ඨි 4 යි. සඤ්ඤාවට ආත්ම දෘෂ්ඨි 4 යි. සංඛාරයට ආත්ම දෘෂ්ඨි 4 යි. විඤ්ඤාණයට ආත්ම දෘෂ්ඨි 4 යි. මේ විදියට මේ ස්කන්ධ 5 ටම, ආත්ම දෘෂ්ඨි 20 ක් එනවා.

මේකට කියනවා, “විසි ආකාර සක්කාය දිට්ඨිය” කියලා.

සක්කාය දිට්ඨිය ගලවන වැඩ පිළිවෙල තමයි, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය. සමමාදිට්ඨිය ඇති කරගැනීම. ඊටපස්සේ සමමාසංකල්පය, සමමාවාවා, සමමාකමමන්ත, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි කියන මේවා, මේ දෘෂ්ඨි ගලවන්න පාවිච්චි කරන්නා වූ, මානසික ධර්මතාවයන් වෙනවා.

දැන් අපිත් මේ බෞද්ධයෝ හැටියට මෙහේට ඇවිල්ලා, තුණුරුවන් සරණ ගියාට, අපිත් ඔය තැන් තැන්වල ගිහිල්ලා, ඔය දෘෂ්ඨි 20 න් එකක හරි ඉඳලා තියෙනවා. ඔය රූපය ආත්මය හැටියට සලකපු අය මෙහේ ඉන්නවා. වේදනාව ආත්මය හැටියට සලකපු අය මෙහේ ඉන්නවා. විඤ්ඤාණය අස්සෙ ආත්මය තියෙනවයි කියල කියපු අය මෙහේ ඉන්නවා. ආත්මය ඇතුලෙ විඤ්ඤාණය තියෙනවයි කියල කියපු අය මෙහේ ඉන්නවා. හැබැයි දැන් එහෙම පිළිගන්නා ගතිය නෑ.

දැන් බුදු බන අහන නිසා, හේතු ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් සලකන නිසා, අර දෘෂ්ඨි ටික දැන් ඉන්නෙ කොහේද? හිතේ ඇතුලටම ගිහිල්ලා ගිහිල්ලා, හිතේ අධියෙම දැන් නිදාගෙන ඉන්නේ. මේ කාලෙ අපේ දෘෂ්ඨි නිදි. යම්කිසි විදියකින් මේ ධර්මයන් හම්බවෙන්නෙ නැතුව, ඒ වගේම අපට ධර්මාලෝකයක් එන්නෙ නැතුව, හේතුඵල ධර්ම සලකන්නෙ නැතුව, එහෙම වෙලා, අපෝ වෙලා ගියා නම්, එතකොට මොකද වෙන්නෙ? එතකොට අර නිදාගෙන ඉන්න දෘෂ්ඨි එක්කෙනා දෙන්නා, හෙමිහිට ඔපව ගසලා, ඇඟ මැලි ඇරගෙන එනවා.

ඒ දෘෂ්ඨි ගහනය මේක අස්සෙ තියෙනවා. අති භයානක දේ මොකක්ද? මේ බුද්ධ ශාසනය නැතිවෙව්ව කාලයක් ආපු ගමන්ම, මේ ඉන්නා වූ අය අපේ හිත් වලින්, එක පාරටම උඩට එනවා. ඒක තමයි භයානක දේ.

මේ දෘෂ්ඨි 20 ම, නිවන් අවබෝධ කරගැනීම වශයෙන් ගත්තොත් එහෙම, හැබැයි, දිව්‍ය ලෝකෙ යන්න පුළුවන්. බ්‍රහ්ම ලෝකෙ යන්න පුළුවන්. මේ දෘෂ්ඨි තියාගෙන ශුද්ධාවාසෙට යන්න බෑ. ශුද්ධාවාසෙට මේ දෘෂ්ඨි තියෙන අයට යන්න බෑ, සම්පූර්ණයෙන්ම ශුද්ධවෙලාම එන්න ඕනෑ. ඊට පහල, වේගජ්වලය දක්වා යන්න පුළුවන්.

බ්‍රහ්මපාරිසර්ජය, බ්‍රහ්මපුරෝභිතය, මහාබ්‍රහ්මය, පරිත්තාහ, අසුමාණාහ, ආහසුර, පරිත්තසුහ, අසුමාණසුහ, සුහකිණිණක සහ වේගජ්වල කියන මේ 10 යි, අරූපාවචර භූමි වලත් ඔය දෘෂ්ඨි දාගත් අය ඉන්නවා.

ඒක නිසා, නිවන් යන්න බෑ, හැබැයි දිව්‍ය ලෝක වලට නම් යන්න පුළුවන්. දිව්‍ය ලෝක වලත් ඔය දෘෂ්ඨි හිතාගෙන ඉන්නා වූ දෙව් දේවතාවෝ ඉන්නවා. සසර දුකින් මිදෙන්න බෑ, මේ දෘෂ්ඨි තියෙනවා නම්.

ඒක නිසා මේකට කියනවා, 20 ආකාර සකකාය දෘෂ්ඨිය කියලා.

ඉතින් අපි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වඩන්නේ, මෙන්න මේ දෘෂ්ඨිය සුද්ධ කරගන්නයි. මේක නැති කරගන්න හොඳම දේ තමයි, හේතුඵල ධර්මය මෙතෙහි කිරීම, සම්මඪිතය කිරීම.

දැන් මේ මිනිස්සුන්ගේ හිත්වල, මේ දෘෂ්ඨියට හොඳටම හිතවත් එක්කෙනා හෙවත් ළඟම එක්කෙනා

කවුද? අවිද්‍යාව. අවිද්‍යාව දෘෂ්ඨියට හොඳට උදවු කරනවා. අවිද්‍යාව ප්‍රත්‍ය වෙනවා.

විපලාස හැදෙන්න ඔය දෘෂ්ඨි මූලික වෙනවා.

දැන් අපි වෙන පැත්තක් ගැන කතා කරමු.

අපි ඊයේ කතා කළා සිත් 8 ක් ගැන. අද කල්පනා කරන්නේ ඒ සිත් 8 ගැන නෙවෙයි. මේ දෘෂ්ඨිය වැඩකරන සිත් කීපයක් තියෙනවා. අකුසල් සිත් කීයක් තියෙනවද? 12 යි.

ඒ අකුසල් සිත් 12 න්, ලෝභ මූලික සිත් 8 යි. ද්වේෂ මූලික සිත් 2 යි. මෝහ මූලික සිත් 2 යි. මේවා තමයි අපිව දිව්‍ය ලෝකයට යන්න නොදී රකින 12, වලක්වන සිත්. බ්‍රහ්ම ලෝකයට යන්න නොදී රකින, බාධා කරන සිත් 12. මේවා තමයි, අපට සාමාන්‍ය සමාජයේ උසස් තලයකට යන්න නොදී රකින සිත් 12. කාමජන්ද නීවරණය එන්නේ ඔය සිත් වලින්. ව්‍යාපාද නීවරණය එන්නේ ඔය මණ්ඩලය තුළින්. සැකය, උඤ්චය විවිකිචාව එන්නේ ඔය සිත් තුළ.

දැන් මෙතැන ලෝභයට තියෙනවා වැඩිපුර ප්‍රමාණයක්. මූලින් හිතමු මේ ලෝභ මූල සිත් 8 පිළිබඳව. මේවා කොහේද පහලවෙන්නේ? අපේ හිත්වල. මේ හිත් හැදෙන්න වැඩෙන්න පෝෂණය වෙන්න භූමිය හැටියට තියෙන්නේ, මේ අපේ හිත.

මේ සිත් 12 හරියට කුණු ගොඩවල් වගෙයි. මේ ගෙවල් වලින් එකතු කරගෙන ආපු කුණු දාන තැනක් තියෙනවා නේ. අපේ හිතත්, ඔය අකුසල 12 ට අයිති කුණු ගෙනිහින් දමන ස්ථානයක් වගේ. එහෙම බැලුවොම, මේ හිතේ නැති කුණක් නෑ. ලෝභ කරපු ඒවා, ද්වේෂ කරපු ඒවා ගොඩාක් තියෙනවා. අපිව නැතිවෙන්නෙ, විනාශ වෙන්නෙ මෙන්න මේ අකුසල් සිත් 12 නිසයි.

මේ 8 න්, පළවෙනි හිත කොහොමද තියෙන්නේ? සොමනස්ස සහගතයි, දිට්ඨිගත සම්ප්‍රයුක්තයි, අසංකාරිකයි. ඒ කියන්නේ ඒ හිතේ හරිම සන්තෝෂයක් තියෙනවා. මේ දෘෂ්ඨියත් ගිහිල්ලා ඒ හිතට කාවැදිලා අල්ලගෙන ඉන්නවා. හරිම සන්තෝෂයෙන් ගිහිල්ලා මහා විශාල යාගභෝමයක් වැනි දෙයක් කරනවා. මොකක් හරි එකක්, ලෝභ සහගතව සිද්ධ කරනවා. අපට නිධානයක් ලැබේවි, සම්පතක් ලැබේවි, දියුණුවක් සැලසේවි කියන අදහසින් යම් යම් දේවල් සිද්ධ කරනවා. සමහර අය ලාභ ලැබීමේ අදහසින් යුක්තව හක්ගෙඩි එහෙම තියාගෙන ඉන්නවා. මේවාගේ දේවල් කරන කොට, මොකක්ද වෙන්නේ?

සෝමනස්ස සහගත වූ, සතුටු සිත තියෙනවා. දේවාල ගානෙ එහෙම යන්නෙ එවැනි සිත් වලින්. බලන්න එතකොට කවුරුවත් දුකින් ඉන්නේ නෑ. හෙට මට මේක හරියනවා කියලා විස්වාසයක් තියෙනවා. එතකොට සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨිගත සම්ප්‍රයුක්තයි. තමන්ටම හිතීලා යනවා. අසංකාරිකයි. සමහර අය ඉන්නවා,

සෝමනසු සහගත දිට්ඨිගත සම්ප්‍රයුක්තයි. තවත් කෙනෙක් කියන නිසා යනවා, එතකොට සසංකාරිකයි.

සමහර වෙලාවට මෙහෙම තියෙනවා. දෘෂ්ඨිය නැති උනත්, සෝමනසු සහගතයි, දෘෂ්ඨිය යෙදෙන්නෙ නැතුවත් පවු කරනවා. දෘෂ්ඨිගත විසුයුක්තයි. එවැනි සිත් 2 ක් තියෙනවා, දෘෂ්ඨි නැතුව.

සෝමනසු සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත විසුයුක්තයි, අසංකාරිකයි.

සෝමනසු සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත විසුයුක්තයි, සසංකාරිකයි.

පලවෙනි සිත් 2 ක දෘෂ්ඨිගතයි, දෙවනි සිත් දෙක දෘෂ්ඨි නෑ. දෘෂ්ඨි නෑ කියලා කිවුවට අකුසල් තියෙනවා. සමහර වෙලාවට, ඔය මිනිස්සු පවු උනත් කමක් නෑ කියලා පුරුද්දට කරන දේවල් තියෙනවා නේ. තව ඒවා තියෙනවා,

උපෙක්ඛා සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත සම්ප්‍රයුක්තයි, අසංකාරිකයි.

උපෙක්ඛා සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත සම්ප්‍රයුක්තයි, සසංකාරිකයි.

ඒ කියන්නේ, සමහර අය ඉන්නවා, ඒ ගොල්ලන්ට යමක් කරනකොට විශේෂ සතුටක් එහෙම නෑ. හැම දේම කරන්නේ උපේක්ඛාවෙන් යුක්තවයි. නමුත් නොයෙක් දේවල් කරනවා තමයි. අපි අහලා තියෙනවානේ, සමහර ලමයි ඉන්නවා ඒ ලමයින්ට ඕනෑ නැහැ නේ, හොඳට පාඩම් කරලා විභාග පාස් වෙන්න. හොඳට පාඩම්

කරන්නේ නැතුව, විභාගය කිට්ටු කරලා පූජාවක් තියනවා. ඒකේ තේරුම, ලකුණු වැඩියෙන් ලබාගන්න. ඒවා වුණත් ඒ තරම් ම හැඹිමකින් කරන්නේ නෑ. තව ඒවා තියෙනවා,

උපෙක්ෂා සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත විප්‍රයුක්තයි, අසංකාරිකයි.
උපෙක්ෂා සහගතයි, දෘෂ්ඨිගත විප්‍රයුක්තයි, සසංකාරිකයි.

මෙතැනදී හොඳට හිතලා බලන්න, අකුසල් සිත් අතර, දෘෂ්ඨිය තිබෙන හිත් ඔක්කොම කියක් තියෙනවද? 4 යි.

ඔය දෘෂ්ඨිගත සිත් හතරෙන් තමයි, මෙන්න මේ නොයෙක් වැරදි දේවල් හරියි කියලා හිතාගෙන ඉන්නේ. මේ හැම එක්කෙනාම, මෙන්න මේ සිත් ජාති 4 මුල් කරගෙන තමයි, එක එක ජාති හිතන්නේ, කියන්නේ. ඔය කියපු 20 ආකාරයකට හිතන්නේ, ඔය නුනුවණින් කල්පනා කරන්නේ මේ දෘෂ්ඨිය නිසා.

අකුසල් සිත්වලින්, ලෝභය තිබෙන සිත් 8 යි, ද්වේෂය තිබෙන සිත්, 2 යි. මෝහය තිබෙන සිත් 2 යි. ඔක්කොම 12 යි. මෙයින්, මෝහය තියෙන සිත් දෙකින් එකක්, හරියට උඬුවය තියෙන සිතක් වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඒ හිත දුවනවා, ගැස්සෙනවා වැඩියි. අනිත් සිතේ සැකය වැඩියි.

දැන් අපි භාවනා කරලා, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වඩාගෙන ගිහිල්ලා, යම්කිසි දවසක, මේ විදියේ ආසනයක හරි, ඉඳගෙන හරි, සක්මනේදී හරි, අපේ සිත් සෝවාන්

මාගීඵලය ලබාගන්නවා. සෝවාන් මාගීඵලය ඇතිවෙන අවස්ථාවේදී, එහෙම නැත්නම් මාගී අවස්ථාවේදී, මේ සිත් 12 න්, සිත් 5 ක් නැතිවෙලාම යනවා.

අකුසල් සිත් දොළහෙන්, සංසාරයේ දෘෂ්ඨි හදාපු, දෘෂ්ඨිගත වෙච්ච සිත් 4 ක් තියෙනවා. ඒ තමයි,

- සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමප්‍රයුක්ත, අසංකාරික සිත.
- සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමප්‍රයුක්ත, සසංකාරික සිත.
- උපෙක්‍ෂා සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමප්‍රයුක්ත, අසංකාරික සිත.
- උපෙක්‍ෂා සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමප්‍රයුක්ත, සසංකාරික සිත.

මේ 4 දෙනා තමයි, මේ සකකායදිට්ඨිය ගැට ගහ ගහා, ගැට ගහ ගහා හිටියේ. දැන් අපි හැම එක්කෙනා තුලම මේ සිත් තියෙනවා. මේ සිත්වල දෘෂ්ඨි ගතවෙන ගතිය තිබෙනවා.

ඒ නිසා මේ 4 දෙනා තමයි, 20 ආකාර සකකාය දෘෂ්ටිය, නානා ප්‍රකාර දෘෂ්ඨින් හදන්නේ.

එතකොට, සෝවාන්වෙන්න හේතුවෙන්න මොකක්ද? සෝවාන්වෙන්න හේතුවෙන්න හේතුඵල බැලීම. නාම රූප ධර්ම බැලීම. පටිච්චසමුප්පාදය සැලකීම. ඔය විදියට සංස්කාරයන් ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා, ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා කියන එක මෙතෙහි කරගෙන යනවා.

අවිජ්ජා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, නාම රූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා, තණ්හා, උපාදාන, භව, ජාති, ජරා, මරණ.

මේවා එකින් එක පිළිවෙලට, මැදින් හෝ මුලින් හෝ අගින් හෝ, නුවණින් බලන්න බලන්න, හොඳින් තේරුම් යනවා, මේ හිතාගෙන ඉන්නා වූ, ආත්මය දැන් හිතීන් ගැලවිලා, ගැලවිලා, යනවා කියලා. දෘෂ්ඨිය දැන් ගැලවිලා ගැලවිලා යනවා.

මේ කියපු දෘෂ්ඨී දැන් සමහරුන්ට අලුත්. ඔය සකකාය දිට්ඨිය කියන එක නම් අහලා තියෙනවා. ලෝකයේ මිනිස්සු මෙහෙම හිතනවද කියලවත් සමහරු අහන්නේ සමහරවිට අද වෙන්න ඇති. අපිත් යම්කිසි කාලෙකදී, අනිවායීයයෙන්ම ඔය විදියට හිතලා තියෙනවා. එහෙම හිතන්න හේතුවෙන්ම ඔන්න ඔය කියන්නා වූ, දිට්ඨිගත සම්පයුක්ත සිත් 4.

සෝවාන් වෙන්න අපි කළයුතු දේ මොකක්ද? ආර්යාෂ්ටාංගික මාර්ගය වඩන එක. හේතුඵල ධර්ම බලන එක. ඒ තුළින් යම්කිසි දවසක අපි සෝවාන් මාර්ගඵල අවබෝධ කරගන්නවා.

සෝවාන් මාර්ගයෙන් ධර්මය අවබෝධ කරගන්න අවස්ථාවේදී, අපේ හිතේ නැතිවෙනවා, මෙන්න මේ අකුසල් සිත් 12 න්, සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමුප්පයුක්ත, අසංකාරික සිතයි, සසංකාරික සිතයි, කියන සිත් දෙකත්, උපෙක්ඛා සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමුප්පයුක්ත, අසංකාරික සිතයි, සසංකාරික සිතයි කියන සිත් 2 න්, මේ සිත් 4 ම නැතිවෙලා, භංගවෙලාම යනවා.

අනිත් එක තමයි, අර මෝහ මූලික සිත් වලින් උපෙක්ෂා සහගත විවිකිච්චා සහගත සිතත් සම්පූර්ණයෙන්ම නැතිවෙලා යනවා. අකුසල් සිත් 5 ක් නැතිවෙලා යනවා.

සෝවාන් වෙනකොට, අකුසල් සිත් 12 න්, සිත් 5 ක් නැතිවෙලා යනවා. තව තියෙන්නෙ මෝහ මූලික සිත් එකක් විතරයි. ඒ තමයි උද්දච්ච සහගත සිත.

සීලබ්බතපරාමාස කියලා කියන්නෙ දෘෂ්ඨිය නේ. මේ දෘෂ්ඨි හදන්නෙ, සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමුප්පුක්ත, අසංකාරික, සසංකාරික කියන සිත් දෙකයි, උපෙක්ෂා සහගත, දෘෂ්ඨිගත සමුප්පුක්ත, අසංකාරික, සසංකාරික කියන සිත් 2 මුල් වෙලයි. ඒ සිත්වලින් තමයි ඔය පරාමාසය කරන්නෙ. ඒක නිසා ආත්ම දෘෂ්ඨියත් නැතිවෙලා යනවා, දෘෂ්ඨියෙන් කරන මහ විශාල වැඩ කොටසක් තියෙනවා. දෘෂ්ඨිය මුල්වෙලා කරන වැඩ යම්කිසි වැඩ කොටසක් තියෙනවද, ඒ ඔක්කෝම ටික එතැනින් නැතිවෙලා යනවා.

සෝවාන් පුද්ගලයාට දැනට ඉතුරුවෙලා තියෙන සිත් මොනවද?

ලෝහ මූල සිත් 4 ක් ඉතිරිවෙලා තියෙනවා.

- සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත විප්පුක්ත, අසංකාරික සිත.
- සොමනස්ස සහගත, දෘෂ්ඨිගත විප්පුක්ත, සසංකාරික සිත.
- උපෙක්ෂා සහගත, දෘෂ්ඨිගත විප්පුක්ත, අසංකාරික සිත.
- උපෙක්ෂා සහගත, දෘෂ්ඨිගත විප්පුක්ත, සසංකාරික සිත.

ඒ නිසා සෝවාන් පුද්ගලයාට ලෝභ සිත්වලින් කෙරෙන වැඩත් තියෙන්න පුළුවන්. හැබැයි එතැන දෘෂ්ඨිය එහෙම නෑ.

ද්වේෂ මූල 2 සිත් දෙකක් තියෙනවා.

දොමනසුස සහගත පටිස සමපයුක්ත අසංකාරික සිත
දොමනසුස සහගත පටිස සමපයුක්ත සසංකාරික සිත
මෝභ මූලික සිත් 1 ක් තියෙනවා.

මෝභ මූලික උද්දව්ව සහගත සිත.

එතාකොට සෝවාන් පුද්ගලයාට, තව අකුසල් සිත් 7 ක් ඉතිරි වෙලා තියෙනවා.

ඒ සිත් හතේ, තරභ ඇති කරන සිත් තියෙනවා, උද්දව්වයත් තියෙනවා. ලාභ ලෝභ වලට යෙදෙන සිතූත් තියෙනවා. යම්කිසි සෝවාන් වූ කෙනෙක් ඔය සිත් 7 ක්‍රියාත්මක කළොත් එහෙම, එයින් ඔවුන්ට පවු සිද්ධවෙනවා නේ. ඒ වගේම, ඒ පවු සිද්ධවෙන හැම අකුසලයකින්ම, ජනක, ප්‍රවෘත්ති කියලා කමී ශක්තියක් හැදෙනවා. ඒ කියන්නෙ යම්කිසි තැනක උත්පත්තිය ලබා දෙවන්න පුළුවන් කමී හැදෙනවා. ඒ වගේම ප්‍රවෘත්ති වශයෙන්, කමී විපාක දෙවන කමී හැදෙනවා.

දැන් අපි මේ වෙලාවේ කමීයක් කරන කොට, හැම වෙලාවෙම, ඒ කමීය ආකාර දෙකකට හිතේ රෙජිස්ටර් වෙනවා. එක විදියක් තමයි, එයින් අපිව යම් භවයක

උපදවන්නත් පුළුවන්, ඉපදුනාට පස්සෙ ප්‍රවෘත්ති විපාක දෙවන්නත් පුළුවන්.

එතකොට, සෝවාන්වෙලා ඉන්න කෙනාගෙ ඉතුරුවෙලා තියෙන සිත් හතෙන් එයාට කවදාක්වත්ම, අපායෙ උපදින පවු සිද්ධවෙන්න නෑ. ඒ සිත් හතෙන්, මොන දේ වුනත්, එයා අපායගාමී වන්නට තරම් ශක්තිමත් පාපයක් සිද්ධවෙන්නෙ නෑ. ඒ 7 න් ඉස්සරවෙලා අපායෙ යන්න පවු සිද්ධවෙලා තිබුණා නම්, ඒවායේ තියෙන්නා වූ බලයත් අයිත්වෙලා යනවා. දැන් සෝවාන් වෙනකොට නැතිවුනේ අර අකුසල් සිත් 5 විතරයි. ඒ නිසා තව ටිකක් අකුසල් තියෙනවා නේ කියලා, ඒ ඉතිරි ඒවගෙන් ආයෙ දුගතියකට යන්නෙත් නෑ. ඒ නිසා ඒවගෙන් තිබෙන බල, දුබල වෙනවා. ඉතිරිවෙලා තියෙන සිත් හතේ ශක්ති දුබල වෙනවා. ඒවගේ විපාක දෙන්න තිබ්ව්ව අකුසල බල සමහර කොටසක් අහෝසි වෙලාම යනවා.

මේ නිසා, දෘෂ්ඨිය නැති කරන තැන, දෘෂ්ඨි චෛතසිකයේ තියෙන වැඩ කැලි ඔක්කෝම විනාශවන තැන, දෘෂ්ඨි චෛතසිකයට වැඩ කරන්නට ගේ වගේ තිබ්ව්ව තැන, ඒ අකුසල් සිත් 5, ගෙවලුත් එක්ක කඩාවට්ටන තැන තමයි, සෝවාන් මාථී අවස්ථාව. එතැනින් පස්සෙ එයා නිදහස්, ඒ මට්ටමෙන් අපායෙන් නිදහස්.

හැබැයි, තව ඉතිරිවෙලා තියෙනවා අකුසල් සිත් 7 ක්. ඔය හවරාගය එහෙම හැදෙන්නෙ ඒ අකුසල් වලින්.

අපි හිතමු දැන් සකෘදාගාමී උනා කියලා. සකෘදාගාමී වෙනකොට, ඉතිරිවී තිබෙන අකුසල් සිත්හි තියෙන්නා වූ තවත් අකුසල ශක්ති ටිකක් අඩුවෙනවා.

අනාගාමී වෙනකොට, ද්වේෂ මූල සිත් 2 ක නැතිවෙනවා. මේ වෙනකොට තව ඉතිරිවෙලා තියෙනවා අකුසල් සිත් 5 ක්.

ඊළඟට, රූප රාග, අරූප රාග, මාන, උද්ධම, අවිජ්ජා කියන අකුසල් වෛතසික ටික වැඩකරන තැන් ටික තියෙනවා. ඒ සිත් 5 ත්, සම්පූර්ණයෙන්ම නැති කරනවා, රහත් මාගීයේදී.

ඔත්ත ඔය විදියට, තමයි ඔය අකුසල් සිත් 12 සම්පූර්ණයෙන්ම නැති කරන්නෙ.

මේ කියපු කරුණු ටික තේරුනාද?

අද මේ වෙලාවේ කියලා දුන්නෙ මොනවාද? විසි ආකාර සකකාය දෘෂ්ඨියයි, ඒවා නසන්නා වූ ක්‍රමය සහ අකුසල් සිත් 12, නැතිවෙලා, විනාස වෙලා යන්නා වූ පිළිවෙලයි. අකුසල් සිත් 12, නැතිවෙලා, විනාශ වෙලා යන්නා වූ සථාන හෙවත් අවස්ථා 4 සහ එයින් නැතිවී යන්නා වූ කෙළෙස් කොටස් ටික.

සැම දෙනාටම ධර්මාවබෝධය වේවා!

නිව්වානාවබෝධය වේවා!

සැම දෙනාටම ගාම්භීර වූ ධර්මය, හොඳින් තේරුම්
අරගෙන, සංසාර දුකින් මිදී නිවනින් සැනසෙන්නට
ලැබේවා!

සැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

ප්‍රශ්නය- අහෝසි කමී කියන්නේ මොනවාද?

අහෝසි වෙනවා කියලා කියන්නේ, අපි කමීයක්
කරනකොට, එක කොටසක් මේ ජීවිතයේදීම එල දෙනවා.
ඒක අපට හිතලා කරන්න බැහැ, ඉබේටම සිද්ධවෙනවා.
දෙවැනි ආත්මයට කොටසක් තීරණය වෙනවා, විතර
නියාමයට අනුව. ඊළඟට 3 වෙනි ජීවිතයේ ඉඳලා ඉදිරියට
විපාක දෙන්නට, කමී ටිකක් ඉතිරිවෙනවා. කමී විපාක
ස්ථාන 3 කට හැදෙනවා. එකක් තමයි තමන් ඉන්න තැනට,
මේ ජීවිතයේම විපාක දෙන කමීය. අනිත් එක ඊළඟට
භවයෙහි විපාක දෙන කමීය. අනිත් එක, තුන්වෙනි
ජීවිතයේ ඉඳලා, ඉදිරි ජීවිතවලදී, කවදාහරි විපාක දෙන
කමී.

මේක වෙන්නේ මෙහෙමයි. අපි පින්කමක්
කරනකොට එයින් පින් වැඩෙනවා. අද මේ පින්වතුන් මේ
ශාලාව සුද්ධ පවිත්‍ර කළා, භාවනා කළා. දැන් බොහොම
සන්තෝසයෙන් බන අහනවා. මේ බන අහනකොට, මේ

කුසල් සිත්වල, සොමනසු සහගත, ඥාන සම්ප්‍රක්ත, අසංකාරික/සසංකාරික සිත් වශයෙන්, මහ විශාල පින් වැඩෙනවා.

අපට යම්කිසි දෙයක් කරන්න, මේ ජවන් ශක්තිය තිබෙන, චිත්ත වීථියේ දුවන ජවන් සිත් අවශ්‍යයි. ඒ ජවන් සිත් වලින් හරි මෙහෙයවීමක් කරනවා. චිත්ත වීථියක ජවන් සිත් 7 ක් යනවා. හොඳ දීප්තිමත්, පණ තියෙන කුසල් සිත්වල, ඇතිවෙන ජවන් සිත් 7 න්, පලවෙනි සිතේ ශක්තියයි, ජවන් සිත් ජේලියේ තියෙන අවසාන සිතේ ශක්තියයි, ඒ මැද සිත් 5 හේ තිබෙන ශක්තියයි, එක සමාන වෙන්තේ නෑ. හැබැයි ඔක්කොම ජවන් සිත් තමයි.

පලවෙනි ජවනයේ තිබෙන විපාක ශක්තිය, ප්‍රතිසන්ධියකට මෙහා පැත්තෙම විපාක දෙන්න ඕනෑ. ඒ කියන්නේ චුතියට මෙහා පැත්තෙදී. ඒ චිත්ත වීථියේ කම් ශක්තිය හැදෙනවා 7 න් ආකාරයකට. ඒ 7 න් ආකාරයකට කම් ශක්තිය ගොඩනැගුනට පස්සේ, ඒ කම් කරපු ජීවිතය තියෙනවා නේ. ඒකට අයිති, ඒකට විපාක දෙන්නට තීරණය වෙච්ච, ඒ ජීවිතයට හිමිකම් කියන, ඒ ජීවිතයේ චුතිය වෙන්නට ඉස්සරවෙලා, මෙහා පැත්තටම අයිති, විපාක ශක්තියක් ඒකෙ තියෙනවා. අපි හිතාගෙන ඉන්නවා, මේ දානේ දුන්නට පස්සේ, වන්දනා කළාට පස්සේ, ඒකෙ විපාක ගන්න අපි ඊළඟට කොහේ හරි උපදින්නම ඕනෑය කියලා. ඒකට එහෙම ඕනෑ වෙන්තේ නෑ. මේ ජීවිතයේදී විපාක දෙන කම් කොටසක් තියෙනවා. එය දිට්ඨධම්ම වේදනීය කම් කොටස කියලා හඳුන්වනවා.

ඊළඟට වැඩකරන්නේ, ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ අවසාන ජවන් සිතේ ශක්තිය. එය මේ ජීවිතයේ නෙවෙයි, වුනියෙන් පස්සේ, ප්‍රතිසන්ධිය ගන්නා තැන. ඊළඟ ජීවිතයේදී.

ඊළඟ ජීවිතයේ ඉඳලා ඉස්සරහට, ඇතට යනකල්ම, නිවන් දකින කල්ම, අනිත් කමී කොටස් 5 දෙනා, අවස්ථාව බල බලා, එන එන හැටියට, එලදෙනවා.

දැන් මේ ජීවිතයට කමී කොටසක් තියෙනවා. ඊළඟ ජීවිතයට කමී කොටසක් තියෙනවා. ඊළඟට එතැනින් එහාට කමී කොටසක් තියෙනවා.

අපි හිතමු මෙහෙම, දැන් අහෝසිකමී කියනකොට, දැන් ඔන්න රහත් උනාට පස්සේ, රහතන්වහන්සේ ජීවත්වෙලා ඉන්නතාක් කල් ලැබෙන එල විපාක කොටසක් තියෙනවා. ඒ ටික ලැබෙනවා. ඊටපස්සේ, ඉවරයි. අහෝසි වෙලා යනවා. උන්වහන්සේ රහත්වෙන්න පාරමී පුරාගෙන එන නිවන් ගමනේ, එක දානයක්ද දෙන්නේ? එක දවසකද සිල් රකින්නේ? එක භාවනාවද කරන්නේ? නෑ. කොච්චර මෙමුත්‍රී වඩලා තියෙනවාද? විදුහිනා භාවනා කරලා තිබෙනවාද? දාන මාන දීලා තියෙනවාද? සාංඝික දාන කියන්නේ, එක වෙලකට, අසංඛෙය්‍ය අසුමෙය්‍යයි ආනිසංස ලැබෙන පින්කමක්. එහෙමයි සදහන් කරන්නේ. සංඛ්‍යාවක් නෑ, ප්‍රමාණයක් කරන්න බෑ. ඒ තරම් ආනිශංස තියෙනවා. එහෙම

කරගත්ත පින් ගොඩක් තමයි, ඔය රහතන්වහන්සේලාට තියෙන්නෙ.

රහතන් වහන්සේට ඒ පින් ඔක්කොම විපාක දෙන්න බෑ. ඇයි? උන්වහන්සේ පිරිනිවන්පානවා. එතකොට, කමී ටික ඔක්කොම අහෝසි වෙලා යනවා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

හයවෙනි දේශනය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

ශුද්ධාවන්ත පින්වත්නි,

මේ වෙලාවේ මම මේ පින්වතුන්ට, අලුත් ධර්ම කාරණා ටිකක්, එක්කාසුවක් හැටියට කියලා දෙන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. මේ කරුණු සියල්ලක්ම ඉතාම හොඳින් වැටහේවා! අවබෝධවේවා! තේරුම්ගන්න ලැබේවා! කියලා, මම මෙමතියෙන් ප්‍රාථනා කරනවා.

මම දැන් වචන ටිකක් කියලා දෙනවා. ඒ වචන ටික හොඳට තේරුම් ගන්න. අපට මෙහෙම දෙයක් තිබෙනවා. නිතරම අපි යම්කිසි දෙයක් කරනකොට, වැඩක් භාරගන්නකොට, ලෝකය ගැන හිතනකොට, ඉස්සරවෙලාම අපේ හිත උඩට එන හැඟීමක් තියෙනවා, සඤ්ඤාවක් තියෙනවා. ඉතින්, ඒකත් එක්ක තමයි අපි වැඩක් පටන්ගන්නේ.

දැන් අපි වන්දනා ගමනක් යන්න හිතනවා. දඹදිව යනවා කියලා හිතමු. කොච්චර කාලෙකටද? මාසයකට. දැන් කවුද යන්නේ? මාත් ඇතුළුව පිරිසක්. එතකොට, ඒ මාසයක කාලය තුළ, මම ඔය වන්දනා ගමන කරගෙන යනවා. ඒ ගැන එහෙම හිතනකොටම, යෝජනා කරනකොටම, සංකල්පය දානකොටම, අපට ඇතිවෙනවා,

“නිත්‍ය සඤ්ඤාව” කියන එක. මම මාසයක් යනවා කියන නිත්‍ය සඤ්ඤාව ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නේ මාසයක කාලයක්. මෙතැනදී, “මාසය” කියන එක එක්තරා ඒකකයක් හැටියට, යම්කිසි තිබෙන දෙයක් හැටියට, අපේ හිතට දැනෙනවා.

මම රැකියාවක් සොයනවා. ඒ සොයන්නේ සුමානයකට දෙකකට නෙවෙයි. අවුරුදු දෙකකටත් නෙවෙයි. දිගු කාලෙකට. එතකොට, තමන්ගේ හිත කියනවා, මම මෙව්වර කාලයක්, වැඩ කරන්න ඕනෑ කියලා. දීඝී කාලයක් සඳහා “නිත්‍ය සඤ්ඤාවක්” එක්ක තමයි ඒ සිතුවිල්ල පහලවෙන්නේ. කාලය කියන එක දිග පළල වශයෙන් තිබෙන දේකුත් නෙවෙයි. නමුත් අපිට එහෙම හිතෙනවා.

එතකොට, යමක් කරන්න යනකොට, අපේ හිතේ තිබුණා නිත්‍ය සඤ්ඤාව. මේක හෙට නැතිවෙයි කියලා හිතෙන්නේ නෑ. හැම වෙලේම තියෙන්නේ මොකක්ද? නිත්‍ය සඤ්ඤාව. මේ කාලය තුළ හිතපු වැඩේ කරන්ට මම ඉන්නවා.

අපි ගහක් දිහා බලනවා. ඉතින් අපි කියනවා මේ ගහ, අවුරුදු 25 ක් පැරණියි, අවුරුදු 50 ක් පැරණියි කියලා. අපි ඒකට යම්කිසි නිත්‍යත්වයක් දානවා. ඒකට කියන්නේ මොකක්ද? “නිත්‍ය සඤ්ඤාව” කියලා.

එකතුවක් හැටියට ගත්තායිත් පස්සෙ, රංචුවට හැටියට, පොකුරක් හැටියට ගත්තායිත් පස්සෙ, අපට

එහෙම නිත්‍ය සඤ්ඤාවක් ඇතිවෙනවා. පලවෙනි සඤ්ඤාව, “නිත්‍ය සඤ්ඤාව”. මෙයින් කියන්නේ වෙනස් වෙන්නේ නැති දෙයක් තියෙනවා, කියන එක. මේ නිත්‍ය සඤ්ඤාව, අපට නිතරම වද දෙනවා. අපිව වහගෙනයි ඉන්නේ. අපිව යටකරගෙනයි ඉන්නේ.

තවත් සඤ්ඤාවක් තියෙනවා. දැන් අපි හිතමු, සීත කාලය එනවා කියලා. එතකොට, ගොඩාක් පිරිස උණුසුමට අවශ්‍ය ඇඳුම් ආවරණ ආදිය ගන්නවා. ඒ ගන්නකොටම, ඒකටම යාවෙලා තිබෙන, සැපයක්, ශාන්තියක්, සැහැල්ලුවක්, පහසුවක්, ඒ තුළින්ම අපේක්ෂා කරනවා. ඒකේ සැප සඤ්ඤාව, සුඛ සඤ්ඤාව තියෙනවා.

දැන් අපි තේ හදන්න යනවා. තේ හදන්න නම්, අවශ්‍ය වෙන්නේ තේ කොලය, උණුවතුරයි තේ. නමුත් ඒ විතරක් තිබුණට හිතට සැහෙන්නේ නෑ. ඒකට තවත් එක්කාසු කරගන්නවා, සීනි. මොකක්ද ඒකේ පරමාපිය, මොකක්ද හැඹිම, මොකක්ද අපේක්ෂාව? සැපයක්. වින්දනයක්, ඒ තමයි ‘සුඛ සඤ්ඤාව’.

ඊළඟට අපිට ඇති කරදරයක් අයින් කරන්න බලනවා. ඒ කරදරය අයින් කරන්න බලන්නේ කුමක් නිසාද? ඒක නැතිවෙව්ව ගමන් මට සැපයක්, ශාන්තියක්, සැහැල්ලුවක් ලැබෙනවාය කියන අපේක්ෂාවත් එක්ක.

එම නිසා, මේ විදියට ගන්න හැම එකකම “සුඛ සඤ්ඤාව” තියෙනවා.

දැන් අපි ලංකාවෙන් මෙහාට ආවා. ලංකාවෙන් පිටත්වෙන කොටම, අපට තිබුණා සුඛ සඤ්ඤාවක්. ඕස්ට්‍රේලියාවට ගිහිල්ලා හොඳ යහපත් ජීවිතයක් ගතකරනවා කියලා.

ඒ වගේම තමයි, යමක් ඇහෙන් දකිනකොටත් සුඛ සඤ්ඤාව ඇතිවෙනවා. අපි සමහර දේවල් බලන්න කැමතියි. ඒ මොකක් නිසාද? සුඛ සඤ්ඤාව නිසා. ලැබුණේ නැත්ත, බලාගෙන ඉන්න එක හොඳයි හිතෙනවා. තේරුණේ නැත්ත, අසාගෙන ඉන්න එක හොඳයි. ඒ වගේම ආඝානය කර කර ඉදීම හොඳයි. ඊළඟට රසය හොඳයි. එතැන සුඛ සඤ්ඤාව තියෙනවා. හිතට දැනෙන සැපය හොඳයි. ඒ තුලත් සුඛ සඤ්ඤාව තිබෙනවා.

දැන් ආනාපාන සතිය වඩන්න ගියාමත්, ඒකට හරස් වෙන යම් සිතුවිල්ලක් එනවා. ඒ සිතිවිල්ලේ පොඩි රසයක් තියෙනවා. ඉතින් කෙළෙස් වුනත්, ඒ සිතුවිල්ලේ ඉන්න කැමතියි. ආනාපාන සතියෙ ඉන්න කැමති නෑ. ඇයි ඒ? සුඛ සඤ්ඤාව නිසා.

අපි දැන් කතා කළා සඤ්ඤා දෙකක් ගැන. ඒ තමයි නිත්‍ය සඤ්ඤාවයි, සුඛ සඤ්ඤාවයි දෙක. ඔය දෙකම අපේ ජීවිතයට හොඳට තදින් කැවිලා තියෙන්නේ.

අනිත් එක, මේ කවුද විදින්නේ? මම. කාටද තේ එකක් හදන්නේ? මට. “මම” කියන කෙනත් මේ සඤ්ඤා සමඟ ඉන්නවා. ඒකත් තවත් සඤ්ඤාවක් ම තමයි.

දැන් ගමන ගියේ කවුද? මම. ලංකාවේ ඉඳලා ඕස්ට්‍රේලියාවට ආවේ කවුද? මම. සීතලට අදින්න අවශ්‍ය, උණුසුම් ඇඳුම් ගන්න ගියේ කවුද? මම.

එතකොට මේ බලන්නේ කවුද? සැප විදින එක්කෙනා තමයි බලන්නේ. ඒ තමයි මම. “මම” කියන හැඟීමත් මේ හැම තැනටම රිංගලා තියෙනවා. “මම” කියන සඤ්ඤාව තමයි “ආත්ම සඤ්ඤාව”.

ඇහැට කෙටිලා තියෙන්නේ, ආත්ම සඤ්ඤාව. මම දකිනවා, මම බලනවා. ඒකට ව්‍යාකරණානුකූලවත් වචන හදලා තියෙන්නේ. මම බලමි. මම දකිමි. මම දැක්කෙමි. මම දකින්නෙමි. කාලානුරූපව (අතීත අනාගත වර්තමාන) මට විශේෂිත වූ වචන ලැයිස්තුවකුත් හදාගෙන තියෙනවා.

මම අහනවා. මම කියනවා. මට ඇහෙනවා. මම සුවද විදිනවා. මම රස විදිනවා. මම සැප විදිනවා. මේ හැම තැනටම, “මම” කියන අදහස, සඤ්ඤාව තදින් කැවිලයි තියෙන්නේ.

ඊළඟට, මම හිතනවා. හිතටත් “මම” කියන එක යෙදිලා තියෙන්නේ.

ඊළඟට ක්‍රියාවට දානවා. මම යනවා, මම ඉඳගන්නවා, මම හිටගන්නවා, මම භාවනා කරනවා.

දැන් මේ මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ? ආත්ම සඤ්ඤාව බැසගැනීමයි. මේ පුද්ගල සඤ්ඤාව, ආත්ම සඤ්ඤාව යන්න තියෙන හැම තැනටම තදින් වැදී

ගිහිල්ලයි තියෙන්නෙ. “මම යනවා, මගේ කොණ්ඩෙ කපන්න”. කොණ්ඩෙටත් ආත්ම සඤ්ඤාව ගිහිල්ලා. මම නාන්න යනවා. මගේ ගමන, මගේ ඉඳගැනීම, මගේ කොණ්ඩෙ, ඔය හැම තැනටම, මම කියන අදහස, මගේකම ඇතුල්වෙලයි තියෙන්නේ. ඕකට කියනවා, “ආත්ම සඤ්ඤාව” කියලා.

දැන් සඤ්ඤා 3 තුනක් ගැන කතා කළා. ඒ තමයි, නිත්‍ය සඤ්ඤාව, සුඛ සඤ්ඤාව, ආත්ම සඤ්ඤාව.

තව එකක් තියෙනවා, “නන්දිය” කියලා. නන්දිය කියන්නෙ, බැඳීම කියන එකයි. යමක් සැපයි කියලා හිතපු ගමන්ම, ඒකට බැඳෙනවා. අපි හිතමු, අර ඇඳුම හොඳයි, අර මාලෙ හොඳයි, අර කෑම හොඳයි කියලා හිතපු කියපු ගමන්ම, හැම විටම ඒක ගැන ටිකක් වැඩිපුර හිතනවා. ඊටපස්සෙ, ඒ දේ පතාගැනීමට නන්දිය හදලා දෙනවා. ඒ දේ අනාගතයට පතන්න, ඕනෑ කරන්න, ලබාගන්න, නන්දිය හදලා දෙනව. නන්දිය කියලා කියන්නෙ මොකක්ද? බැඳීම, තණ්හාව. ලබා ගැනීමට හිතින් බැඳී යනවා. නන්දි රාගය කියලත් කියනවා, නන්දිය කියලත් කියනවා.

දැන් කාරණා 4 හතරක් ගැන කිවුවා - නිත්‍ය සඤ්ඤාව, සුඛ සඤ්ඤාව, ආත්ම සඤ්ඤාව, නන්දිය.

අනිත් කාරණය තමයි, “රාගය”. රාගය කියන වචනයේ තියෙන්නෙ, ලෝභය, ප්‍රීතියත් එක්ක මිශ්‍රවෙව්ව ගතියක්. අරමුණක් අරගෙන හොඳට විඳිනවා. ඒකට හිතින්

ඇලිලා බැඳිලා ඉන්නවා. ඒක ඇහෙන්න වෙන්න පුළුවන්, දකින රූපයක් ගැන. අහන ශබ්දය ගැන, ගඳ සුවඳ ගැන, රසය, ස්ප්ඵය, සිතුවිලි, මේ හැම එකකටම ගිහිල්ලා ඒක විදිනවා. අන්න ඒ විදින ගතියට කියනවා, රාග ස්වභාවය කියලා. සතුටින් ඇලියන ස්වභාවය.

නන්දිය කියලා කියන්නෙ ඉස්සරහට, අනාගතයට බන්දනය කරන ගතියටයි. අපව අනාගතයට ප්‍රාථිනා වශයෙන් බැඳලා දානවා. රාගය කියන්නෙ දැනට තියෙන ටික ඔක්කොම ඒ ඒ වෙලාවට, විදින ස්වභාවයටයි. තිබෙන විට විදිමින් බැඳී යනවා.

අපට මතු වෙන හැඟීමක් තියෙනවා, මෙන්න මේ වගේ. “දැනට ලෝකයේ ජනගහනය වැඩියි. ඒ නිසා, මේ ලෝකයේ තියෙන කෑම බීම ජාති අපට මදි වෙනවා. ඒ නිසා ඒවා පාලනය කරන්න ඕනෑ” කියලා. ඒකත් එක්තරා විදියක ලෝභයක්. කවුරුවත් ඇවිල්ලා මේවා කනවට කැමති නෑ. ඒකයි එහෙම හිතෙන්නේ.

අපට එක්තරා හැඟීමක් තියෙනවා. මේ ධර්ම අලුතෙන් හටගන්නවා කියලා. දැන් අපි හිතමු, මොනවා හරි දෙයක් නැතිඋනා කියලා. ඉතින්, ඒකට ප්‍රශ්නයක් නෑ. ඕවා ආයිත් ලැබෙනවා කියන හැඟීමක් අප තුළ තියෙනවා. යම්කිසි දෙයක් ඇතිවෙන ගතිය, හටගන්න ගතිය, උපදින ගතියට කියනවා, “සමුදය” කියලා.

දැන් කාරණා 6 හයක් කිවුවා. නිත්‍ය සඤ්ඤාව, සුඛ සඤ්ඤාව, ආත්ම සඤ්ඤාව, නන්දිය, රාගය, සහ සමුදය.

අපි යම්කිසි දෙයක් අල්ලා ගන්න කොට, අපි ඒක ලිහිල්ව, සැහැල්ලුවට අල්ලා ගන්නෙ නෑ. හොඳට දැඩිව තදින් අල්ලා ගන්නවා. ග්‍රහනය කරගන්නවා. ඒකට කියනවා “ආදානය” කියලා. ඒ විදියට තදින් ග්‍රහනය කරගන්න ගතිය නිසා තමයි, අපි අපේ නොවන දේවල් අපේ කරගන්නෙ. අත්හරින්න කැමති නෑ, ඉවත් කරන්න කැමති නෑ, හැම වෙලාවෙම මගේ කරගන්න ගතියක් තියෙනවා.

තව එකක් තියෙනවා. ඒ තමයි, “සණ සඤ්ඤාව” කියන එක. සණ සඤ්ඤාව නිසා අපි බෙදලා බලන්නෙ නෑ. කාණ්ඩ කරලා බලන්නෙ නෑ. අපි හැමවිටම ගන්නෙ එක ගොඩට, රාශියක්, සමූහයක් හැටියට. අපි අහුවෙලා තියෙන්නෙ, හිසේ පටන් දෙපතුල දක්වාම ජීවිතය එකක් හැටියට බාර ගන්නා වූ, සණ සඤ්ඤාවටයි. ඒ නිසා, සණ සඤ්ඤාවත්, අපට තිබෙන්නා වූ, එක්තරා විදියක ක්ලේශයක්, දුච්චකමක්, වරද්දා ගත්ත මානසික ධර්මයක්.

මේ ලෝකයේ තිබෙන දේවල් පිළිබඳ නො දන්නාකම නිසා, නො තේරෙන ගතිය නිසාම, අපි තවත් කරන දෙයක් තමයි, අනාගතයේ මට මේ වගේ දේවල් තව තව ලැබේවා කියලා ප්‍රාථිනා කරන එක. ඒක ලබාගන්න හේතුවන ශක්තිය උත්පාදනය කරන එක. ඒකට කියනවා, “ආයුහන” ස්වභාවය කියලා. ආයුහනය කියන්නෙ ඇතිකරනවා, හදනවා, රැස්කරනවා කියන එක. අපි දානයක් දෙනකොටත්, අපි අනාගතයේදී ප්‍රතිඵලයක් බලාපොරොත්තු වෙනවා. ඒක ළඟ හෝ දුර වෙන්න,

පුළුවන්. ළඟ හෝ දුර වශයෙන් මොකක් හෝ ප්‍රතිඵලයක් අපට අවශ්‍යයි. ඒ නිසා අපි උත්පාදනය කරනවා, කම් හදනවා, රැස්කරනවා. ඒකට කියනවා, “ආයුභනය” කරනවා කියලා.

අප තුළ ඇතිවන තවත් දෙයක් තියෙනවා. ඒ තමයි, මේ දේවල් කාලයක් තියෙනවා, කාලයක් පවතිනවාය කියන හැඟීම. ඒකට කියනවා, “ධූව සඤ්ඤාව” කියලා. සාමාන්‍යයෙන් අපට හැඟීමක් තියෙනවා, ලෙඩ හැදෙන එක ඇත්ත, ඒත් අපට ලෙඩ හැදෙන්නේ අවුරුදු 60 න් 70 න් පමණ පස්සේ. එතකන් අපි නිරෝගියි කියලා හිතනවා. අපි එහෙම හිතාගෙන ඉන්නවා. ගෙයක් හදනකොට උනත් යම්කිසි කාලයක් තියෙනවා කියන හැඟීම තියෙනවා. ඒකට කියනවා, “ධූව සඤ්ඤාව”. ධූව කියලා කියන්නේ ගොඩක් කල් තියෙනවා පවතිනවා කියන අදහසයි.

තවත් සඤ්ඤාවක් තියෙනවා, “නිමිත්ත සඤ්ඤාව” කියලා. අපි යම්කිසි දෙයක් අයිති කරගන්නේ ඒකට දාපු කුමන හෝ නිමිත්තක්, වටිනාකමක්, අගයක් නිසයි. වටිනා දෙයක් වශයෙන් නිමිති කාරණයක් යොදා යම්කිසි දෙයක් අල්ලාගන්නවා.

අපි හිතමු, ඔරලෝසු 3 තුනක් මිලදී ගන්නවා. ස්විස් ඔරලෝසුවකුත්, ජපන් ඔරලෝසුවකුත්, චීන ඔරලෝසුවකුත් අරගෙන, අපේ හිත ඒවට යම් යම් අගයන් දෙනවා, වෙනස් වෙන ආකාරයන්ට අනුව. ඒ හැම

එකෙන්ම කරන්නේ වෙලාව බලන එක වුනත්, වටිනාකමට අනුව එහෙම බෙදීමක් කරන්නේ “නිමිත්ත සඤ්ඤාව” අල්ලාගෙන තිබෙන නිසයි.

ඕනෑම තරඟයකදී, හැම කෙනෙක්ම පළමුවෙනියා වීමට තමයි මහන්සි ගන්නේ. ඉලක්කය තමයි පළමුවෙනියා වීම. මේ පළමුවෙනියා වීම වැනි ඉලක්කයට කියනවා “නිමිත්ත සඤ්ඤාව” කියලා. අපි ඒ අදහස, අරමුණ හිතීන් හදාගෙන තමයි, තරඟ කරන්නේ.

අපි හැම වෙලේම, නම්, ගම්, සත්ත්වයෝ, අම්ම, තාත්තා, පුතා, දුව, සහෝදරයා, සහෝදරිය ආදී වශයෙන් මනුෂ්‍යයන්ට එක එක නම් දාගෙන සලකන මෙහෙම පිළිවෙලක් තියෙනවා.

සතුන්ටත් තියෙනවා නිමිත්ත සඤ්ඤාව. ඒක සභාවයෙන් ඇතිවෙන ගතියක්. එයාට කියන නමින් කතා කළාම, කටහඬත්, නිමිත්ත සටහනුත් යම් යම් ප්‍රමාණයකට තියෙන නිසා ඒ සතා එනවා. මනුෂ්‍යයින්ට ඒ ගතිය ගොඩාක් වැඩියි.

තවත් එකක් තියෙනවා, “පණ්ඩිය” කියලා. පණ්ඩිය කියන්නේ ප්‍රාචීනාව කියන එකයි. ආයුහනය කියලා කියන්නේ, රැස්කිරීම, පණ්ඩිය කියලා කියන්නේ ප්‍රාචීනාව. මට මේ මේ විදියට වේවා! කියලා, අනාගතයට යම්කිසි තැනකට, යම්කිසි ලෝකයකට, යම්කිසි ජීවිතයකට සම්බන්ධ කරලා, අපි යම් ප්‍රාචීනාවක්, බලාපොරොත්තුවක් ඇතිකර ගන්නවා.

අපි හිතමු, මනුෂ්‍ය ලෝකයේ උපදින්න ප්‍රාථමිකව කරනවාය කියලා. ඉතින් ප්‍රාථමිකව අනුව මනුෂ්‍ය ලෝකයේ උපදිනවා. නමුත් එහි තිබෙන ලෙඩ රෝග, දුක්, කරදර ඔක්කොමත් එක්ක තමයි, ඒ උප්පත්තිය ලැබෙන්නේ. ප්‍රාථමික කරපු ඒවත් එක්ක, ප්‍රාථමික නො කරපු ඒවත් ලැබෙනවා. ඒක ස්වභාවයක්.

අතින් එක තමයි, “අහිනිවේස”. අහිනිවේසය කරනවා කියන්නේ, බැසගන්නවා කියනා එකයි. යම්කිසි අදහසකට අපි බැසගන්නවා. අපි යම්කිසි අදහසක් ගත්තොත්, ඒකට කොටුවෙලා, ඒ ටික තුළ විතරයි හිතන්නේ, ඒ ටික විතරයි පිළිගන්නේ, ඒ අදහසට තදින් බැසගන්නවා. ඒක දෘෂ්ඨියක්. සරලව කියනවා නම් දෘෂ්ඨියෙන් බැසගන්නවා.

“සාරාදාන අහිනිවේස” කියලා එකක් තියෙනවා. යම්කිසි දෙයක හරයක්, සාරයක් තියෙනවාය කියලා හිතීන් බැසගෙන ඉන්නවා. වෙනස් නොවන්නාවූ, සැපවත්වූ දෙයක් මේ තුළ තියෙනවා කියන අදහසකට බැසගන්නවා. සාර වශයෙන් හිතීන් බැසගැනීම.

“සම්මෝහ අහිනිවේස” කියලත් එකක් තියෙනවා. යථා සවභාවය, හේතු එල ධර්මයන්ගේ සවභාවය, ඇතිවීම නැතිවීම දන්නේ නැතුව, යම්කිසි දෘෂ්ඨියකට බැසගන්නවා. මුලාව නිසා නො විමසා බැසගන්නවා.

සමහර වෙලාවට, යම්කිසි දෙයක තියෙන සැප සවභාවය නිසාම, ඒකෙ ගතියකට අහුවෙන ස්වභාවයක් අප

තුළ තියෙනවා. අපි ඒ හොඳයි කියලා හිතාගෙන ඉන්න ටිකට ඇලුම් කරන ස්වභාවයට කියනවා, “ආලය අහිනිවෙස” කියලා. යම්කිසි දෙයක හොඳ පැත්තක් විතරක් දැකලා, ඒකෙ තිබෙන්නා වූ හොඳ ස්වභාවයට ඇලෙන ගතියක් ඇතිවෙනවා.

තවත් එකක් තියෙනවා, “අප්පට්ඨංඛා අහිනිවෙස” කියලා, මෙනෙහි කරන්නෙ නැතිව, නො තේරුම් ගතිය නිසා බැසගන්නවා. නුවණින් මෙනෙහි කරන්නේ නෑ. නුවණින් සලකා බලන්නේ නෑ. නො විමසා කාරණය බාරගැනීම.

අනිත් එක තමයි, “සංයොග අහිනිවෙස”. ඒ කියන්නෙ, තව දේකට බැඳෙන්න, සම්බන්ධවෙන්න, කැමතියි කියන දෘෂ්ඨිය, නැත්නම් සිතින් බැස ගැනීම.

දැන් අපි බොහොම කෙටියෙන්, දෘෂ්ඨි 18 ක් ගැන කතා කළා. සමහර ඒවා ටිකක් ගැඹුරුයි. පසුවට කියපු සමහර කරුණු මේ පින්වතුන්ට ටිකක් නුහුරු වෙන්නට පුළුවන්.

මේ කරුණු කාරණා ටික තියෙන්නේ අපට විතරක් නෙවෙයි. මේ කරුණු කාරණා සියල්ලම, විශ්වයේ ඉන්නාවූ දෙවියන්ටද, බ්‍රහ්මයින්ටද, මනුෂ්‍යයින්ටද සෑමදෙනාටම තිබෙන්නා වූ දෘෂ්ඨි. අපට සමහර වෙලාවට හිතෙන්න පුළුවන්, මේවා නම් මට නෑ කියලා. නමුත් අපේ

අභ්‍යන්තරයේ අනුශාසනා වශයෙන් තියෙනවා. ඒ දෘෂ්ඨි වලට අනුචේත ගතිය අප තුළ තිබෙනවා.

දැන් මේ ප්‍රකාශ කළේ, අපේ හිතේ දෘෂ්ඨි වශයෙන්, අවිද්‍යාව වශයෙන්, වැඩකරන්නා වූද, බැඳීම් වශයෙන් පවත්නා වූ කෙලෙස් ධර්ම ටිකක් පිළිබඳවයි. “තණ්හාව, මාන්තය, දෘෂ්ඨිය,” කියන්නා වූ මේ ධර්ම 3 තුන, හරියට අපි ඇදගන්න විලාසිතා ඇඳුම් වාගෙයි. එක් එක් වෙලාවට, ලෝකයේ තියෙන දේවල්, තමන්ගේ ජීවිතය සම්බන්ධ කරලා දාගන්නවා, ඒවාට බැසගන්නවා, දෘෂ්ඨි කරගන්නවා, ඇඳුම් වගේ හිතීන් ඇදගන්නවා.

දැන් මේ කෙලෙස් ටික ශුද්ධකරන්න ඕනෑ. ඒ සඳහා පාවිච්චි කරන ක්‍රමය තමයි, සමමාදිට්ඨිය, සමමාසංකප්ප, සමමාවාචා, සමමාකමමන්ත, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසනී, සමමාසමාධී කියන්නා වූ ධර්ම අට අප තුළ පුරුදු කිරීම. මේ ආර්යාෂ්ඨාංගික මාභීයෙන් තමයි අපේ පිරිසිදු වීම සිදුවෙන්නේ.

දැන්, “නිත්‍ය සඤ්ඤාව” අයිති කරන්න නම්, ඒකට විශේෂ වූ මනසිකාර ක්‍රමයක් තියෙනවා. ඒ තමයි, “අනිත්‍යානුපසංනාව”. ඒ නිසා, අනිත්‍යානුපසංනාව, ප්‍රඥා මූලික විදුහිනා භාවනා මනසිකාරයක්. එයින්, නිත්‍ය සඤ්ඤාව, ගැලවී, ගැලවී යනවා.

අනාදිමත් කාලයක පටන්, මේ නිත්‍ය සඤ්ඤාවෙන් අපි හිතලා, හිතලාම, දැන් අප තුළ මේ නිත්‍ය සඤ්ඤාව ගොඩාක් තට්ටු ගැහිලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා

අනිත්‍යානුපසංඝනාව, සියළු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයි, අනිත්‍යයි කියලා, බොහොම කෙටි කාලයක් වැඩුවට, එක හිතට දැනෙන්නෙවත් නෑ. ඒ නිසා, අනිත්‍යානුපසංඝනාව හොඳට වඩන්න ඕනෑ. ඒකත්, නිත්‍ය සඤ්ඤාව ගැලවිලා, ගැලවිලා යනතෙක්ම වඩන්න ඕනෑ.

ඊළඟට අපි හිතාගෙන ඉන්නවා, මේවායේ සැප තියෙනවයි කියලා. දැන් මෙතන උනත්, එක විදියකට වාඩිවෙලා ඉන්න බැහැ. ටික වෙලාවක් වාඩිවෙලා ඉන්නකොට, දුක දැනෙනවා. එක්කො නැගිටින්න ඕනෑ, නැත්නම් පැත්ත මාරුකරන්න ඕනෑ. වැඩිවෙලාවක් නැගිටලා හිටියත් දුක දැනෙනවා. සැපයි කියලා කිවුවට ඒකෙ තියෙන්නෙ නියම විදියට දුක.

ඒ නිසා, සැපයි කියලා අරගෙන තිබෙන සඤ්ඤාව බොරුවක්. ඒ සැප සඤ්ඤාව, නැත්නම් සුඛ සඤ්ඤාව අයිත් කරන්න නම්, දුකබානුපසංඝනාව වඩන්නට ඕනෑ.

ඊළඟට, මම දකිනවා, මම අහනවා, මම සුවඳ විඳිනවා, මම රස විඳිනවා, මම ස්ප්ඵය නැත්නම් පහස ලබනවා, මම හිතනවා, මම යනවා, මම ඉඳගන්නවා කියන ආත්ම සඤ්ඤාවක් තියෙනවා.

ආත්ම සඤ්ඤාව දුරු කරන්න, අයිත් කරන්න නම්, වැඩියයුතු, මනසිකාරය තමයි, විපසංඝනා භාවනාව. ඒකට නියම ඖෂධය තමයි, “අනත්තානුපසංඝනාව”.

ආත්ම සඤ්ඤාව වැඩෙන අවස්ථා කීයක් තියෙනවද? 20 ක් තියෙනවා. විසි ආකාර සකකාය දෘෂ්ඨිය නිසා, මේ ආත්ම දෘෂ්ඨිය, රූපයට, වේදනාවට, සඤ්ඤාවට, සංස්කාරයට, විඤ්ඤාණයට කියන මේ හැම ස්කන්ධයකටම බැසගෙන තියෙනවා. ඒ නිසා මේ හැම තැනටම විහිදිලා ගිහින් තිබෙන්නා වූ ආත්ම සඤ්ඤාව අයිත් කරන්න නම්, අනන්තානුපසංයනාව තමයි වැඩිය යුතු වන්නේ.

ඊළඟට සදහන් කළා, “නන්දිය” නම් වූ, ජීවිතයේ ඉදිරි භවයකට, අනාගතයේ යම්කිසි තැනකට සම්බන්ධවීමට ඇති කැමැත්ත ගැන. නන්දිය ඇතිවෙන්නෙ ඇයි? කලකිරීමක් නැති නිසා, එපාවීමක් නැති නිසා. ඒ නිසා, නන්දිය අයිත් කරන්නට නම්, “නිබ්බිදානුපසංයනාව” වඩන්නට ඕනෑ. නිබ්බිදානුපසංයනාව කියලා විපසංයනාවක් තියෙනවා, ඒ මාගීයේ යනකොට තිබෙන, නිබ්බිදානුපසංයනාව වැඩීමෙන් තමයි, නන්දිය කියන්නා වූ බැඳීම, යම්කිසි දේකට ගැටගැසීම කියන එක නැතිවෙන්නෙ.

ඊළඟට සදහන් කළා, “රාගය”. යම් යම් දේවල් අල්ලාගෙන, හිතාගෙන, දැකගෙන, රස විඳින රාගය, නැති කරන්න නම්, “විරාගානුපසංයනාව” වඩන්නට ඕනෑ. මේකෙ ඇලෙන්ත හොඳ නෑ, මෙයින් මම හිත අයිත් කරගන්නවා. විරාගය, අනුපසංයනාවක් හැටියට වඩන්න ඕනෑ.

සංස්කෘතික ස්ලෝක පොතක් තියෙනවා, “වෛරාග්‍රාසනකය” කියලා. ඒ පොතේ විරාගයේ තිබෙන්නා වූ ස්වභාවය ගැන කියවෙන, බොහොම ලස්සන අදහස් ඇති ස්ලෝක තිබෙනවා. අපි ලෝකයේ ජීවත් වෙනවා, නමුත් කිසිම තැනක ඇලෙන්නෙ නැහැ. හැම කෙනත් එක්කම ඉන්නවා, නමුත් කිසිම තැනක ඇලෙන්නෙ නැහැ.

අනිත් එක තමයි, අපි හිතනවා, මේ ලෝකයේ තිබෙන දේවල් ඇතිවෙනවා, මතුවෙනවා කියලා. ඒ මතුවෙන එක “සමුදය”. හටගන්න ස්වභාවය සමුදය. ඒ හටගන්නා ධර්ම ස්වභාවයට අපි ඇලෙනවා. එහෙනම් ඒකෙ විරුද්ධත්වය වූ “නිරෝධානුපසංඝනාව” වඩන්න ඕනෑ. නිරෝධානුපසංඝනාව වඩනකොට, ඒ සමුදය කියන එකට තියෙන බැඳීම, ඒ හැඟීම, නැතිවෙලා යනවා.

අනිත් එක, “ආදානය” කියන ස්වභාවය. ඒ තමයි, තමන්ගෙ පැත්තට හරවාගෙන අල්ලාගැනීම, තදින් ගැනීම. අපි සංස්කාර ධර්මයෝ අපේ පැත්තට හරවාගන්නවා. අපට ලැබේවා කියලා ආදානය කරගන්නවා. එයින් මිඳෙන්න නම්, “පටිනිසංග්‍රහානුපසංඝනාව” කියන විදහිනාව වඩන්න ඕනෑ. පටිනිසංග්‍රහය කියන්නේ විසිකරනවා, ඉවත්කරනවා, අයිත්කරනවා කියන එක.

අනිත් එක තමයි, “සණ සඤ්ඤාව”. අපට සණ සඤ්ඤාව තියෙනවා. අපි හැම දෙයක්ම පොකුරට, සමුභයකට, සණයට හිතීන් අල්ලනවා. අපට තේරෙන්නෙ

නෑ, ඒවා ඒ ඒ තැන්වලම ක්‍ෂය වෙලා යනවා කියන එක. ඒ නිසා ඒ ක්‍ෂයවී යන බව, විනාසවී යන බව දැනෙන්න නම්, “බයානුපසුනාව” වඩන්න ඕනෑ. ක්‍ෂයවීම බලන්න ඕනෑ, සංස්කාර ධර්මයන්ගේ නැතිවී යෑම නුවණින් දකින්න ඕනෑ.

ඊළඟට “ආයුභනය”, අනාගතයේ යම්කිසි දෙයක් ඕනෑ නම් ඒකට ශක්තිය හැදීම. අනාගතයේ හොඳ ජීවිතයක් ඕනෑ නම්, මම මෙහේදී පින් රැස් කරන්න ඕනෑ. ආයුභනය නැති කරන්න නම්, “වයානුපසුනාව”, වඩන්න ඕනෑ. වැයවීම දකින්න ඕනෑ. මට මේවා ලැබේවා කියලා පතන්නෙ නැත්තෙ, එතෙන්ට ගියත් මේවා නැතිවෙනවා, වැය වෙනවා, නිරුද්ධවෙලා යනවා කියලා නුවණින් දැනගත්තාම පමණයි. එතකොට, එතෙන්ට ගියායිත් පස්සෙත් වෙන්නෙ මේකම තමයි කියලා දැනගත්තාම ආයුභනය හදන්නෙ නෑ.

ඊළඟට කියපු ධර්මයට “ධූව සඤ්ඤාව” කියලා කියනවා. වැඩි කාලයක් වෙනස්වෙන්නෙ නැතුව නියෙනවයි කියලා බාරගන්න හැඟීම. ඒකෙදි දකින්න ඕනෑ “විපරිනාමය”. ඒ කියන්නෙ, ජරා සඛභාවය දකින්න ඕනෑ. ලදරු කාලයක් තිබුණා, ලමා කාලයක් තිබුණා, තරුණ කාලයක් තිබුණා, ඒවා ඔක්කොම විපරිනාමයට ගියා. දැන් ඒවා නෑ. “විපරිනාමානුපසුනාව” වඩනකොට, ධූව සඤ්ඤාව නැතිවෙලා යනවා.

ඊළඟට අපි කිවුවා, “නිමිත්ත සඤ්ඤාව” කියලා එකක් ගැන. අපි පළවෙනියා වෙන්න කැමතියි, හොඳ

නමකට කැමතියි, ආදී වශයෙන්. “අනිමිතතානුපසංඝනාව” වඩනකොට, ඒ නම් ගම් දාපු දේවල්, සත්ත්වයා පුද්ගලයා, කියලා හිතාගෙන ඉන්න ඔක්කොම ගැලවිලා ගැලවිලා යනවා. ඒ නිසා, “අනිමිතතානුපසංඝනාව” වඩන්න ඕනෑ. මේ නිමිත්ත ගතිය සඤ්ඤා මාත්‍රයක් පමණක් හැටියට දකින්න ඕනෑ.

ඊළඟට “ප්‍රණිධිය“ කියලා කියන්නේ, ප්‍රාචීනාව. ඒවා තුළ සැපයක්, ප්‍රණිත ගතියක් ස්ථිරත්වයක් නැතෙයි කියලා තේරුණාට පස්සේ, ප්‍රණිධිය හෙවත් ප්‍රාචීනාවක් කරන්නේ නෑ. “අප්‍රණිතතානුපසංඝනාව”. අප්‍රණිත කියන්නේ දුක කියන එක. එක්තරා විදියක ප්‍රණිත ගතියක්, සැප සවිභාවයක් නැතෙයි කියලා මෙතෙහි කරන ගතිය. දුක් සවිභාවය, ප්‍රණිත නැති සවිභාවය මෙතෙහි කරනකොට, අපි ප්‍රාචීනාවක් කරන්නේ නෑ.

ඊළඟට, “සුඤ්ඤතානුපසංඝනාව” යම් යම් දෘෂ්ඨි වලට බැසගැනීම නැති කරනවා. සත්ත්වයෙක් හැටියට, පුද්ගලයෙක් හැටියට, කෙනෙක් දෙයක් හැටියට, දාගන්තා වූ ආත්ම සඤ්ඤාව, නැතිවෙනවා. එහෙම කෙනෙක් නෑ කියන අවබෝධය ඇතිවෙනවා, සුඤ්ඤතාවය බැලීම නිසා.

තව තියෙනවා, “ධම්මවිපසංඝනාව“ කියලා එකක්. “අධිපඤා ධම්මවිපසංඝනාව” කියන්නේ, හිතට හිතෙන්නා වූ මේ රූප ආදී සියල්ලක්ම, කිසිම සාරයක් නැති, කිසිම නමක් තියන්න බැරි, විශ්වාසයක් තියන්න බැරි, හරයක් නැති ධර්ම සවිභාවයක් පමණක් හැටියට බලන එකට. ඒ

කාරණය පිළිබඳව නම් කාලය අරගෙන, විශේෂයෙන් වෙනම ම කියා දෙන්න ඕනෑ.

ඊළඟට “යථාභූත ඥානදක්ෂණය”. තියෙන දේ තියෙන හැටියට බැලීම, වෙනස්වන දේ වෙනස් වන හැටියට දැකීම, හේතුවකින් හටගත් දෙයක් හැටියට, එලයක් හැටියට බැලීම. එතකොට, “සම්මෝභ අභිනිවේසයේ” බැසගැනීම කියන දෘෂ්ඨිගතවීම, වැරදි විදියට ගැනීම නැතිවෙනවා.

අපි යම්කිසි දෙයක් ප්‍රාථමික කරන්නේ, යම්කිසි දේකට ආලය කරන්නේ, බැඳෙන්නේ, අපට එහි තිබෙන්නා වූ ආදීනවය තේරෙන්නේ නැති නිසයි. යම්කිසි දේක තිබෙන්නා වූ, කැඩී බිඳී වෙනස් වී යන ස්වභාවය, නීරස ස්වභාවය, එහි ආදීනවය, ඒකේ තිබෙන්නා වූ විපත තේරෙනවා නම්, කවදාවත් ඒකට ආලය කරන්නේ නෑ.

“මස් කැටියක් ගත් උකුසකු අහසේ, මස් නො දැමුව උකුසන්ගෙන් වැනසේ”. මේ කවි පදයෙන් කියන්නේ තමන් අල්ලාගෙන ඉන්න දේ අතහැරියේ නැත්නම්, එයින් තමන්ට ඒකාන්තයෙන් විපතක් එන බවයි. එතකොට, යම්කිසි දෙයක් හොඳයි කියලා අල්ලාගෙන හිටියා නම්, ඒකෙන් වෙන විපත වැඩියි. ඒකේ ආදීනවය දැක්කොත්, කවදාවත් ඒකට ආසා කරන්නේ, ආලය කරන්නේ නෑ. වෙන්ට තිබෙන විපතෙන් මිදෙනවා. “ආදීනවානුපක්ෂණාවෙන්” ආලය අභිනිවේසය නැතිවෙනවා.

ඊලඟට “පටිසංඛානුපස්සනාව” කියලා ඤාණයක් ගැන කියනවා. එය විදහිනා ප්‍රඥාවක්, නුවණින් බැලීමක්. නියම ස්වභාවය නුවණින්ම තේරුම් ගන්නට, විපස්සනාව වඩන්න ඕනෑ කියලා වටහාගන්නවා. නුවණින් බැලීමට මුල් තැන දුන්නට පස්සෙ, “අප්පටිසංඛා අභිනිච්චෙස” නැතිවෙනවා.

“විච්චනානුපස්සනාව” කියන එක මේ විදියට තේරුම් ගැනීම සුදුසුයි. වච්චය කියන්නෙ පරම්පරාවට යනවා, සංසාරය දිගේ, සංසාරය වටේ යනවා කියන එක. ඒක වච්ච ස්වභාවයයි. ඒකෙන් ඇතිවෙනවා, “සංයොග අභිනිච්චෙස” කියන දිග්ගැස්සෙන ගතිය. දිග්ගස්සා ගන්නේ අපිමයි. නුවණින් මෙතෙහි කරමින්, ඒවට වැටෙන්නෙ නැතුව, විච්චනානුපස්සනාව වඩනකොට, වච්චයෙන් මිදෙනවා. ඒ කියන්නේ දිග්ගැස්සීමෙන් මිදෙනවා.

මෙහි විස්තර කරන්න තවත් බොහෝ කරුණු තිබෙනවා. දැන් කාල වේලාවෙ හැටියටයි මේ ටික බොහොම කෙටියෙන් විස්තර කළේ. අපි නැවත වෙනත් අවස්ථාවක් ලැබුණාම, මේ ගැන දීඝිව සාකච්ඡා කරමු.

හැම කෙනාටම ධර්මාවබෝධය වේවා!
නිව්වානාවබෝධය වේවා! කියලා මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි...!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

භාවනාව පටන් ගැනීමට පෙර සිදුකරණ පූච්ඡ කෘත්‍යය

බුදු ගුණ භාවනාව

නමොතස්ස භගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස
නමොතස්ස භගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස
නමොතස්ස භගවතො අරහතො සමමාසම්බුද්ධස්ස

මාගේ ස්වාමී වූ
බුදුරජාණන්වහන්සේ
පරෝපදේස රහිතව
දුකඛ ආර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කළ හෙයින්ද,
පරෝපදේස රහිතව
සමුදය ආර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කළ හෙයින්ද,
පරෝපදේස රහිතව
නිරොධ ආර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කළ හෙයින්ද,
පරෝපදේස රහිතව
මාගී ආර්ය සත්‍යය
අවබෝධ කළ හෙයින්ද,
සමමා සම්බුද්ධ නම්
වනසේක.

මාගේ ස්වාමී වූ
බුදුරජාණන්වහන්සේ
සුපරිසුඬ වූ
සීලස්කන්ධයෙන්
සමන්තාගත වනසේක.
ශාන්ත වූ සමාධියෙන්
සමන්තාගත වනසේක.
විසිතුරු වූ ප්‍රඥාවෙන්
සමන්තාගත වනසේක.

මෙසේ අනන්ත වූ
අපරිමාණ ගුණ ඇත්තා වූ
මාගේ ස්වාමී වූ
බුදුරජාණන්වහන්සේට
මම නමස්කාර කරමි.
මාගේ නමස්කාරය
වේවා!

මාගේ ජීවිතයද
පුජා කරමි, පුජා වේවා!

අනන්ත අපරිමාණ
ගුණයෙන් යුක්ත වූ
ධම්මරත්නයට

මම නමස්කාර කරමි.
මාගේ නමස්කාරය
වේවා!

මාගේ ජීවිතයද
පුජා කරමි, පුජා වේවා!

අනන්ත අපරිමාණ
ගුණයෙන් යුක්ත වූ
සංසරත්නයට

මම නමස්කාර කරමි.
මාගේ නමස්කාරය
වේවා!

මාගේ ජීවිතයද
පුජා කරමි, පුජා වේවා!

අනන්ත අපරිමාණ
ගුණයෙන් යුක්ත වූ
ත්‍රිවිධරත්නය
මට නිවන් පිණිස
සරණවේවා!

අනන්ත අපරිමාණ
ගුණයෙන් යුක්ත වූ
ත්‍රිවිධරත්නය
මට නිවන් පිණිස
පිහිටවේවා!

අනන්ත අපරිමාණ
ගුණයෙන් යුක්ත වූ
ත්‍රිවිධරත්නය
මට නිවන් පිණිස
ආරක්‍ෂාවක් වේවා!

මෙම ක්‍රී භාවනාව

<p>මම වෛර නො වෙමිවා! මම තරභ නො වෙමිවා! මම නිදුක් වෙමිවා! මම නිරෝගි වෙමිවා! මම සුවපත් වෙමිවා!</p> <p>අනන්ත බුදුගුණ බලයෙන් මම වෛර නො වෙමිවා! මම තරභ නො වෙමිවා! මම නිදුක් වෙමිවා! මම නිරෝගි වෙමිවා! මම සුවපත් වෙමිවා!</p> <p>අනන්ත බුදුගුණ බලයෙන් මාගේ සන්තානයේ වෛර සිතුවිලි පහල නොවේවා! තරභ සිතුවිලි පහල නොවේවා! ක්‍රෝධ සිතුවිලි පහල නොවේවා!</p>	<p>අනන්ත බුදුගුණ බලයෙන් මාගේ සන්තානයේ ඉරිසියාව පහල නොවේවා! මාන්තය පහල නොවේවා!</p> <p>අනන්ත බුදුගුණ බලයෙන් මම නිදුක් වෙමිවා! මම නිරෝගි වෙමිවා! මම සුවපත් වෙමිවා!</p> <p>මා මෙන්ම, මේ අරාමයේ වසන්නා වූ සියළුම සාමීන්වහන්සේලාද, වෛර නැත්තෝ වෙත්වා! තරභ නැත්තෝ වෙත්වා! නිදුක් වෙත්වා! නිරෝගි වෙත්වා! සුවපත් වෙත්වා!</p>
--	---

මා මෙන්ම
 මේ ආරාමයේ වසන්නා වූ
 සියළුම
 ස්වාමීන්වහන්සේලාද
 සියළු ගිහි පින්වතුන්ද
 වෛර නැත්තෝ වෙත්වා!
 තරහ නැත්තෝ වෙත්වා!
 නිදුක් වෙත්වා!
 නිරෝගි වෙත්වා!
 සුවපත් වෙත්වා!

මා මෙන්ම
 මේ ආරාමයේ පටන්
 දස දිසාවේම වසන්නා වූ
 සියළු දෙවියෝ
 සියළු මනුෂ්‍යයෝ
 සියළු අමනුෂ්‍යයෝ
 සියළු සත්ත්වයෝම
 වෛර නැත්තෝ වෙත්වා!
 තරහ නැත්තෝ වෙත්වා!
 නිදුක් වෙත්වා!
 නිරෝගි වෙත්වා!
 සුවපත් වෙත්වා!

මා මෙන්ම
 මේ ආරාමයේ පටන්
 දස දිසාවේම වසන්නා වූ
 සියළු දෙවියෝ
 සියළු මනුෂ්‍යයෝ
 සියළු අමනුෂ්‍යයෝ
 සියළු සත්ත්වයෝම
 වෛර නැත්තෝ වෙත්වා!
 තරහ නැත්තෝ වෙත්වා!
 නිදුක් වෙත්වා!
 නිරෝගි වෙත්වා!
 සුවපත් වෙත්වා!

මා මෙන්ම
 මේ ආරාමයේ පටන්
 දස දිසාවේම වසන්නා වූ
 සියළු දෙවියෝ
 සියළු මනුෂ්‍යයෝ
 සියළු අමනුෂ්‍යයෝ
 සියළු සත්ත්වයෝම
 වෛර නැත්තෝ වෙත්වා!
 තරහ නැත්තෝ වෙත්වා!
 නිදුක් වෙත්වා!
 නිරෝගි වෙත්වා!
 සුවපත් වෙත්වා!

පිළිකුල් භාවනාව

මාගේ මේ ශරීරය
දෙතිස් කුණුපයකින් පිරුණා වූ
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය.

මාගේ මේ ශරීරය
දෙතිස් කුණුපයකින් පිරුණා වූ
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය.

මාගේ මේ ශරීරය
දෙතිස් කුණුපයකින් පිරුණා වූ
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය
පිළිකුල් ශරීරයක්ය.

මරණ සතිය

අනිච්චා වත සංඛාරා
උප්පාද වය ධම්මිනො
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ජන්ති
තෙසං වූපසමො සුඛො

අනිච්චා වත සංඛාරා
උප්පාද වය ධම්මිනො
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ජන්ති
තෙසං වූපසමො සුඛො

අනිච්චා වත සංඛාරා
උප්පාද වය ධම්මිනො
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ජන්ති
තෙසං වූපසමො සුඛො

සංස්කාර ධර්මයෝ
ඒකාන්තයෙන්
අනිත්‍යයෝය.
ඇතිවීම නැතිවීම දෙක
හිමිකොට ඇත්තෝය.

ඉපදුනා වූ සංස්කාරයෝ
ඒකාන්තයෙන්
නිරුද්ධ වී යන්නෝය.

සංස්කාර ධර්මයන්ගේ
සංසිද්ධිම නම් වූ
නිව්වාන ධාතුව
ඒකාන්තයෙන්
ශාන්ත සුවය නම්
වන්නෝය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

උදා වූ සුඤ්චයා
අස්තයට යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් කෙළවර
වන්නෝය.

උදා වූ චක්‍රයා
අස්තයට යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය

මරණයෙන් කෙළවර
වන්නේය.

අහසට නැගුන වළාකුල
සුළඟින් විසිර යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණ සුළඟින් විසිර
යන්නේය.

වැසි කලට දිය පිරුණු
කුඩා ඇල දොල
නියඟින් සිඳි යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණ නියඟින් සිඳි
යන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ගසෙහි ඉඳුනු ගෙඩිය
නටුවෙන් ගැලවී වැටෙන
සේ

උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් පතිත
වන්නේය.

මැටි බඳුන මුගුරු පහරින්
බිඳී යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණ පහරින් බිඳී
යන්නේය.

දිය මත හැදෙන දිය බුබුල
ක්ෂණයකින් බිඳීයන්නා
සේ,
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් බිඳී
යන්නේය.

දිය මත ඇඳුනු ඉර
වහා මැකී යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් මැකී
යන්නේය.

අහසෙහි මතු වෙන
විදුලි ආලෝකය
සැතෙකින් නැතිව යන්නා
සේ

උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් නැතිව
යන්නේය.

තණකොළය අග රැඳුන
පිණි බිඳුව උදයට
හිරු උදාවෙන කල
වහා නැතිව යන්නා සේ
උපන්නා වූ ජීවිතය
මරණයෙන් නැතිව
යන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ලොව ඇති සියළු සම්පත්
විපත හිමිකොට
ඇත්තෝය.
ලොව ඇති සියළු සම්පත්
විපතින් නැතිව යන්නේය.
ජීවිත සම්පත්තියද

මරණ විපතින් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

නිරෝගී සම්පත්තිය
රෝග විපතින් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිත සම්පත්තියද
මරණ විපතින් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

යෞවන සම්පත්තිය
ජරා විපතින් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිත සම්පත්තියද
මරණ විපතින් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

හිතේ හටගත් ප්‍රීතිය
සෝකයෙන් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිත සම්පත්තියද
මරණ විපතීන් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගය
වියෝගයෙන් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිත සම්පත්තියද
මරණ විපතීන් කෙළවර
වන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

සියළු ලෝක සත්ත්වයා
උපතට අනුව ආවේය.
සියළු ලෝක සත්ත්වයා
ජරාවෙන් වැළඳ
ගත්තේය.

සියළු ලෝක සත්ත්වයා
රෝගයෙන් පෙළෙන
ලද්දේය.

සියළු ලෝක සත්ත්වයා
මරණයෙන් නැසී
යන්නේය.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ජීවිතය අනියතයි
මරණය නියතයි.

ස්කන්ධ භාවනා මනසිකාරය

රූප මනසිකාරය

නමො තසසු භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසසු

කමීය නිසා පහලවන්නා වූ
සිත නිසා පහලවන්නා වූ
සෘතුව නිසා පහලවන්නා වූ
ආහාර නිසා පහලවන්නා වූ
සිත ඌෂ්ණ ආදියෙන්
වෙනස් වී යන්නා වූ
ධර්ම ස්වභාවයේ
රූප ධර්මයේ නම් වේ.

අතීත භවයේ පහලවුනා වූ
රූප ධර්මයේ
අතීත භවයේදීම
විනාසයට පත්වුනේය.

කිසිදු රූපයක්
වතීමාන භවයට
නො ආයේය.

එබැවින් රූපයේ
අනිත්‍යයේ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයේ
දුකඛයේ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයේ ය.

අනාගත භවයේ
පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයේ
අනාගත භවයේදීම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු රූපයක්
ඉදිරි භවයකට
නො යන්නේය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

වතීමාන භවයේ
පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
වතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
අනාගත භවයකට
නො යන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ආධ්‍යාත්මයේපහලවන්නාවූ
රූප ධර්මයෝ
ආධ්‍යාත්මයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
බාහිරයට නො යන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

බාහිරව පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
බාහිරයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
ආධ්‍යාත්මයට
නො එන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
ඕලාරික ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
සියුම් ස්වභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

සියුම්ව පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ

සියුම් ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
ඕලාරික ස්වභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

හීන ස්වභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
හීන ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
ප්‍රණීත ස්වභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ප්‍රණීත ව පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
ප්‍රණීත සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
හීන සභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

දුර පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
දුරදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
ලභට නො එන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ලභ පහලවන්නා වූ
රූප ධර්මයෝ
ලභදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු රූපයක්
දුරට නො යන්නෝය.

එබැවින් රූපයෝ
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ රූපයෝ
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

මෙම විදර්ශනාමය
රූප භාවනා මනසිකාරය
සංසාර දුකින් අතමිදී
අරූපී වූ, සියුම් ධර්මයක් වූ

නිව්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම පිණිස
හේතු වේවා!
වාසනා වේවා!

වේදනා මනසිකාරය

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසස

සිතෙහි පහලවන්නා වූ
සිත සමග උපදින්නා වූ
අරමුණු රසය විදගන්නා වූ
අරමුණු රසය විදින
ගුණය ඇත්තා වූ
අරමුණු රසය විදින
ශක්තිය ඇත්තා වූ
වෛතසික ධර්මය
වේදනාව නම් වේ.

අනාගත අරමුණු රසය
විදින්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
වේදනාව නම් වේ.

වතීමාන අරමුණු රසය
විදින්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
වේදනාව නම් වේ.

අතීත අරමුණු රසය
විදින්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
වේදනාව නම් වේ.

අතීත භවයේ පහලවුනා වූ
වේදනාවෝ
අතීත භවයේදීම
විනාසයට පත්වුනේය.
කිසිදු වේදනාවක්

වතීමාන භවයට
නො ආයේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

අනාගත භවයේ
පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
අනාගත භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු වේදනාවක්
ඉදිරි භවයකට
නො යන්නෝය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

වතීමාන භවයේ
පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
වතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු වේදනාවක්
අනාගත භවයකට
නො යන්නෝය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ආධ්‍යාත්මයේ
පහලවන්නාවූ
වේදනාවෝ
ආධ්‍යාත්මයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු වේදනාවක්
බාහිරයට නො යන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

බාහිරව පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
බාහිරයේදීම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
ආධ්‍යාත්මයට
නො එන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ,
ඕලාරික ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
සියුම් ස්වභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

සියුම්ව පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
සියුම් ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
ඕලාරික ස්වභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

හීන ස්වභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
හීන ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
ප්‍රණීත ස්වභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ප්‍රණීත ව පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
ප්‍රණීත ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
හීන ස්වභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකයෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

දුර පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
දුරදීම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු වේදනාවක්
ලභට නො එන්නේය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකියෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

ලභ පහලවන්නා වූ
වේදනාවෝ
ලභදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු වේදනාවක්
දුරට නො යන්නෝය.

එබැවින් වේදනාව
අනිත්‍යයෝ ය.

අනිත්‍ය වූ වේදනාව
දුකකියෝ ය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝ ය.

මෙම විදර්ශනාමය
වේදනා මනසිකාරය
සංසාර දුකින් අතමිදී
අවේදිත වූ
නිව්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම
පිණිස

හේතු වේවා!
වාසනා වේවා!

සකුකු මනසිකාරය

සිතෙහි පහලවන්නා වූ
සිත සමග උපදින්නා වූ
අරමුණ හඳුනාගැනීමේ
ගුණය ඇත්තා වූ
අරමුණ තෝරාගැනීමේ
ශක්තිය ඇත්තා වූ
වෛතසික ධර්මය
සංඥාව නම් වේ.

අතීත අරමුණු
හඳුනාගන්නා වූ
අතීත අරමුණු
තෝරාගන්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
සංඥාව නම් වේ.

අනාගත අරමුණු
හඳුනාගන්නා වූ
අනාගත අරමුණු
තෝරාගන්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
සංඥාව නම් වේ.

වතීමාන අරමුණු
හඳුනාගන්නා වූ
වතීමාන අරමුණු
තෝරාගන්නා වූ
වෛතසික ධර්මය
සංඥාව නම් වේ.

අතීතයේ පහලවුනා වූ
සංඥාව නම් වූ
වෛතසික ධර්මයෝ
අතීත භවයේදීම
විනාසයට පත්වූනෝය.

කිසිදු සංඥාවක්
වතීමාන භවයට
නො ආයෝය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

අනාගත භවයේ
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
අනාගත භවයේදීම
විනාසයට පත්වන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
ඉදිරි භවයකට
නො යන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

චතීමාන භවයේ
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
චතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
අනාගත භවයට
නො යන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ආධ්‍යාත්මයේ
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
ආධ්‍යාත්මයේම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
බාහිරයට
නො යන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

බාහිර ව පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
බාහිරයේදී ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
ආධ්‍යාත්මයට
නො එන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
ඕලාරික ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
සියුම් බවට
නො යන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

සියුම් ස්වභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
සියුම් ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
ඕලාරික ස්වභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

හීන සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
හීන සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
ප්‍රණීත සභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ප්‍රණීත සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
ප්‍රණීත සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
හීන සභාවයට
පත් නො වන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

දුර පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
දුරදීම
විනාසයට යන්නේය.

කිසිදු සංඥාවක්
ලභට නො එන්නේය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ලභ පහලවන්නා වූ
සංඥාවෝ
ලභදී ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංඥාවක්,
දුරට නො යන්නෝය.

එබැවින් සංඥාවෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංඥාවෝ
දුකඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

මෙම විදශිනාමය
සංඥා භාවනා
මනසිකාරය
පරම ශාන්ත වූ
නිව්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම
පිණිස

හේතු වේවා!
වාසනා වේවා!

සංස්කාර මනසිකාරය

සිතේ පහලවන්නා වූ
සිත සමග උපදින්නා වූ
අරමුණ නිසා
කම් හදන්නා වූ
අනාගත භවයට
විපාක ඇතිකරන්නා වූ
විපාක ඇතිකිරීමේ
ශක්තිය ඇත්තා වූ
කම් ඇතිකිරීමේ
ශක්තිය ඇත්තා වූ
වෛතසික ධර්මය
සංස්කාර නම් වේ.

අතීත අරමුණු නිසා
කම් හදන්නා වූ
වෛතසික ධර්මයෝ
සංස්කාර නම් වේ.

අනාගත අරමුණු නිසා
කම් හදන්නා වූ
වෛතසික ධර්මයෝ
සංස්කාර නම් වේ.

වතීමාන අරමුණු නිසා
කම් හදන්නා වූ
වෛතසික ධර්මයෝ
සංස්කාර නම් වේ.

අතීත භවයේ පහලවුනා වූ
සංස්කාරයෝ
අතීත භවයේදීම
විනාසයට පත්වූනෝය.
කිසිදු සංස්කාරයක්
වතීමාන භවයට
නො ආයේය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

අනාගත භවයේ
පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
අනාගත භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
ඉදිරි භවයකට
නො යන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

චතීමාන භවයේ
පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
චතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
අනාගත භවයට
නො යන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ආධ්‍යාත්මයේ
පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
ආධ්‍යාත්මයේම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
බාහිරයට නො යන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

බාහිරයේ පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
බාහිරයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්,
ආධ්‍යාත්මයට
නො එන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ,
සංස්කාරයෝ
ඕලාරික සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
සියුම් සභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

සියුම්ව පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
සියුම් සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
ඕලාරික සභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

හීන වූ සංස්කාරයෝ
හීන සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
ප්‍රණීත සභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ප්‍රණීත සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
ප්‍රණීත සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
හීන සභාවයට
පත් නො වන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

දුර පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
දුරදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
ලභට නො එන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ලභ පහලවන්නා වූ
සංස්කාරයෝ
ලභදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු සංස්කාරයක්
දුරට නො යන්නෝය.

එබැවින් සංස්කාරයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ සංස්කාරයෝ
දුකඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

මෙම විදර්ශනාමය
සංස්කාරභාවනා
මනසිකාරය
විසංඛාර ගුණයෙන්
යුක්තවූ
නිව්‍යාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම
පිණිසම
හේතු වේවා!
වාසනා වේවා!

විඤ්ඤාණ මනසිකාරය

අරමුණු දැනගැනීමට
වෛතසික ධර්මයන් සමඟ
පහලවන්නා වූ
නාම ධර්මය
විඤ්ඤාණය නම් වේ.

අරමුණ දැනගැනීමේ
ශක්තිය ඇත්තා වූ
අරමුණ දැනගැනීමේ
ගුණය ඇත්තා වූ
නාම ධර්මය
විඤ්ඤාණය නම් වේ.

අතීත අරමුණු
දැනගන්නා වූ
නාම ධර්මය
විඤ්ඤාණය නම් වේ.

අනාගත අරමුණු
දැනගන්නා වූ
නාම ධර්මය
විඤ්ඤාණය නම් වේ.

වතීමාන අරමුණු
දැනගන්නා වූ
නාම ධර්මය
විඤ්ඤාණය නම් වේ.

අතීතයේ පහලවුනා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
අතීත භවයේදී ම
විනාසයට පත්වුනෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
වතීමාන භවයට
නො ආයෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුකඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

අනාගත භවයේ
පහලවන්නා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
අනාගත භවයේදීම
විනාසයට පත්වන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
ඉදිරි භවයකට
නො යන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

වතීමානයේ පහලවන්නාවූ
විඤ්ඤාණයෝ
වතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
අනාගත භවයට
නො යන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ආධ්‍යාත්මයේපහලවන්නාවූ
විඤ්ඤාණයෝ
ආධ්‍යාත්මයේම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
බාහිරයට
නො යන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

බාහිරයේ පහලවන්නා වූ විඤ්ඤාණයෝ බාහිරයේම විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක් ආධ්‍යාත්මයට නො යන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින් අනාත්මයෝය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ විඤ්ඤාණයෝ ඕලාරික සභාවයෙන් ම විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක් සියුම් සභාවයට පත් නොවන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින් අනාත්මයෝය.

සියුම් සභාවයෙන් පහලවන්නා වූ විඤ්ඤාණයෝ සියුම් සභාවයෙන් ම විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක් ඕලාරික සභාවයට පත් නොවන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ දුකකයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින් අනාත්මයෝය.

හීන සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
හීන සභාවයෙන් ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
ප්‍රණීත සභාවයට
පත් නොවන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ප්‍රණීත සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
ප්‍රණීත සභාවයෙන් ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
හීන සභාවයට
පත් නොවන්නෝය

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

දුර පහලවන්නා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
දුරදී ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
ලභට නො එන්නෝය.

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුක්ඛයෝය.

කිසිදු භරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

ලහ පහලවන්නා වූ
විඤ්ඤාණයෝ
ලහදී ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු විඤ්ඤාණයක්
දුරට නො යන්නෝය

එබැවින් විඤ්ඤාණයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ විඤ්ඤාණයෝ
දුකඛයෝය.

කිසිදු හරයක් නැති බැවින්
අනාත්මයෝය.

මෙම විදර්ශනාමය
විඤ්ඤාණ භාවනා
මනසිකාරමය
සියළු කුසල ධර්මයෝ
පරම ශාන්ත වූ
පරම සුන්දර වූ
පරම විචේකය වූ
නිව්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම පිණිස
හේතුවේවා!
වාසනාවේවා!

නාමරූප විදර්ශනා මනසිකාරය

අතීතයේ පහල වූ
 නාම රූප ධර්මයෝ
 අතීත භවයේදී ම
 විනාසයට පත්වූනෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
 වතීමාන භවයට
 නො ආයේය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
 අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
 දුකකයෝය.

ආත්මයක් නොවන බැවින්ද
 සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
 ජීවයක් නො වන බැවින්ද
 කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
 නාම රූපයෝ
 අනාත්මයෝය.

අනාගත භවයේ
 පහලවන්නා වූ
 නාම රූප ධර්මයෝ
 අනාගත භවයේදීම
 විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
 ඉදිරි භවයකට
 නො යන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
 අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
 දුකකයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
 සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
 ජීවයක් නො වන බැවින්ද
 කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
 නාම රූපයෝ
 අනාත්මයෝය.

වතීමාන භවයේ
පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
වතීමාන භවයේදීම
විනාසයට යන්නෝය.

ආධ්‍යාත්මයේ
පහලවන්නාවූ
නාම රූප ධර්මයෝ
ආධ්‍යාත්මයේම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
අනාගත භවයකට
නො යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
බාහිරයට
නො යන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

බාහිරව පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
බාහිරයේම
විනාසයට යන්නෝය.

ඕලාරිකව පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
ඕලාරික ස්වභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
ආධ්‍යාත්මයට
නො එන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
සියුම් ස්වභාවයට
නො යන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

සියුම් සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
සියුම් සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

හීන සභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
හීන සභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
ඕලාරික සභාවයට
පත් නොවන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
ප්‍රණිත සභාවයට
පත් නොවන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

ප්‍රණීත සවිභාවයෙන්
පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
ප්‍රණීත සවිභාවයෙන්ම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
භීත සවිභාවයට
පත් නොවන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

දුර පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ
දුරදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
ලභට නො එන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු භරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

ලභ පහලවන්නා වූ
නාම රූප ධර්මයෝ ලභදීම
විනාසයට යන්නෝය.

කිසිදු නාම රූපයක්
දුරට නො යන්නෝය.

එබැවින් නාම රූපයෝ
අනිත්‍යයෝය.

අනිත්‍ය වූ නාම රූපයෝ
දුකඛයෝය.

ආත්මයක් නො වන බැවින්ද
සත්වයෙක් නොවන බැවින්ද
ජීවයක් නො වන බැවින්ද
කිසිදු හරයක් නැති බැවින්ද
නාම රූපයෝ
අනාත්මයෝය.

මෙම විදර්ශනාමය
නාම රූප ධර්ම
භාවනා මනසිකාරය
පරම ශාන්ත වූ
නිර්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම
පිණිසම
හේතුවේවා!
වාසනාවේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

වැඩසටහන අවසානයේදී සිදුකළා වූ පුනර්ජනන මෝදනාව

පින්වත්නි, දැන් මේ දින හතක භාවනා වැඩ සටහනක් අවසානවීගෙන යන්නේ. මේ වෙලාවේදී, අපි විදේශිතාවක් භාවනාවක් වඩමු.

මේ පින්වතුන් හැමදෙනාම බොහොම සන්තෝෂවෙන්න. මේ අලුත් අවුරුද්දේ, හොඳ කුසලමය අවස්ථාවක් උදාකරගත්තා. මේ 2016 වර්ෂයේ ජනවාරි මාස 2 දා සිට 8 වෙනිදා දක්වා, මේ දින ගණනක භාවනා වැඩ සටහන, සැම දෙනාටම පිහිට පිණිස පවතින ඉතාමත්ම හොඳ, ඒ වගේම ඤාණය, බුද්ධිය, ප්‍රඥාව ආදී උතුම් ගුණ දියුණුවන, ශ්‍රද්ධාව වැඩෙන වටිනාම භාවනා වැඩසටහනක් තමයි මේ සේනාසනයේ සංවිධානය කරගත්තේ.

ඒ වගේම, එය සංවිධානය කළා වූ, පින්වත් මහත්මයාලාට, මහත්මීන්ට, අපි ගොඩාක් පින් දිය යුතුයි. පින් අනුමොදන් කළයුතුයි. ඒ පින්වතුන්ගේ උත්සාහය නිසා තමයි, මේ සාමාන්‍යවහන්සේලාටත්, මටත් ලැබුණු අවසරය පරිදි, මෙය සංවිධානය කරගෙන, මේ විදියට ධර්මය අසමින්, සැනසෙමින්, සතුටුවෙමින්, මේ විදියට ධර්මයෙන් දියුණුවෙන්නට අවස්ථාව සැලසුනේ. මේ සියල්ලම ඒ පින්වතුන්ගේ උපකාරය නිසයි. ඒ නිසා ඒ පින්වත් සැමදෙනාටම, අපි ආශීර්වාද කළයුතුයි.

ඒ ධර්මය උත්සාහය ඒ පින්වත් සැමදෙනාටම
 ඒකාන්තයෙන්ම ධර්මවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා!
 වාසනා වේවා!

උදේ ඉඳලා මේ මොහොත දක්වාම, සිතපු සිතුවිලි,
 කතා කරපු වචන, සිදු කරපු ක්‍රියාවන් සියල්ලක්ම,
 අභාවයට ගියා, අපෝවෙලා ගියා. අනිත්‍යත්වයට පත්වුණා.
 දැන් ඒවා ගැන සඤ්ඤා මාත්‍රයක්, මතක මාත්‍රයක් විතරයි
 ඉතුරුවෙලා තියෙන්නේ. මේ තමයි හේතුවෙන් හටගත්
 ධර්මවල තිබෙන ස්වභාවය.

අපි, ඒ ධර්ම ස්වභාවය, මේ විදියට විදැඹිනා වශයෙන්
 මෙතෙහි කරමු.

ආනාපාන සති භාවනාවේදී
 මෙමන්ත්‍රී භාවනාවේදී
 සක්මන් භාවනාවේදී
 වත් පිළිවෙත් කිරීමේදී
 පහල වූ
 මනසිකාරමය
 විත්ත වෛතසික
 නාම ධර්මයෝද
 පඨවි ආපෝ
 තේජෝ වායෝ යන
 මහාභූත රූපයෝද
 උපාදාය රූපයෝද

සිතක් සිතක් පාසා
 ඤාණයක් ඤාණයක් පාසා
 අරමුණක් අරමුණක් පාසා
 ක්‍රියාවක් ක්‍රියාවක් පාසා
 නැමීමක් දිගහැරීමක් පාසා
 ඇතිවී නැතිව ගිය බැවින්
 අනිත්‍යයෝය.
 ඇතිවීම් නැතිවීම් දෙකින්
 නිරන්තරයෙන් පෙළුන
 බැවින්ද

ඇතිවීම නැතිවීම දෙකින්
නිරන්තරයෙන්
පීඩාවන්ද බැවින්ද
දුකකියෝය.

තම තමන් කැමති ලෙස
නො පැවති බැවින් ද,
වෙනස් නොවී පැවතීමට
නාම රූප ධර්මයනට
නොහැකි බැවින්ද,
අනාත්මයෝය.

අනිත්‍ය වූ දුකක වූ
අනාත්ම වූ
චිත්ත වෛතසික
නාම ධර්මයෝ ද
පදවි ආදී වූ
රූප ධර්මයෝ ද
ඒකාන්තයෙන්
දුකක සත්‍යය නම් වේ.

ඒ දුක උපදවන්නා වූ
පූච්ඡයේ පැවතියා වූ
නාම රූපයනට
ඇලුම් කළා වූ
නාම රූපයනට

නැමී ගියා වූ
නාම රූපයන්
ප්‍රාථිතා කළා වූ
භව තෘෂ්ණාව
ඒකාන්තයෙන්
සමුදය සත්‍යය නම් වේ.

ඒ නාම රූපයන්ගේද
එයට නැමී පවතින්නා වූ
තණ්හාවගේද
එයට නැමී පවතින්නා වූ
ඇලීමේද
නො පැවැත්ම නම් වූ
නිච්ඡාන ධාතුව
ඒකාන්තයෙන්
නිරෝධ සත්‍යය නම් වේ.

ඒ නාම රූපයන්ගේද
එයට නැමී පවතින
තණ්හාවගේද
කිසිදු පැවැත්මක් නැත්තාවූ
කිසිදු ක්‍රියාවක් නැත්තා වූ
නිච්ඡාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම පිණිස
වැඩිය යුත්තා වූ
මනසිකාරමය

ප්‍රතිපත්ති මාභීය
ඒකාන්තයෙන්
මාභී සත්‍යය නම් වේ.

මාගේ මේ භාවනාමය
දානමය
සීලමය
සියළු කුසල ධර්මයෝ
මෙම ප්‍රණීත සත්‍යය වූ
පරම සත්‍යය වූ
නිවැරදි සත්‍යය වූ

චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මයන්
අවබෝධකොට ගෙන
පරම ශාන්ත වූ
පරම සුන්දර වූ
නිව්වාන ධාතුව
අවබෝධ කරගැනීම පිණිස
හේතු වේවා!
වාසනා වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

මේ මොහොත දක්වාම, දාන වශයෙන්, සීල වශයෙන්, භාවනා වශයෙන් උපදවා ගන්නා වූ, සියළුම පිරිසිදු පුණ්‍ය ධර්මයන්, කුසල ධර්මයන්, මේ ස්ථානයේ පටන්, දස දිසාවේම පැතිරී සිටින්නා වූ, සමාදායීක අදහස් ඇති, සමාදායීක සිතූම් පැතුම් ඇති, සියළු දෙවි දේවතාවෝ දකිත්වා..! දැක සතුටු සිතින් අනුමෝදන් වෙත්වා!

ඒ දෙවියන්ගේ දිව ඉසුරු සම්පත් වඩාත් වඩිතය කොටගෙන, ඇලීමකට පත්නොවී, ධර්මය හමුකරගෙන, සත්පුරුෂ ආශ්‍රය ලබාගෙන, මනසිකාරය දියුණුකරගෙන,

උතුම් නිවන් ගමන සුවසේ යා ගනිත්වා කියලා අපි පින්දෙමින් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

මේ පින්වතුන්ගේ නමින්, මිය පරලොව ගියා වූ, අභාවප්‍රාප්ත වූනා වූ, ගුරු දෙමවුපියන් ප්‍රධාන සියළු නෑදෑ ඥාති බන්ධු වර්ගයාටත්, මේ සේනාසනය ආරම්භ කිරීමේ පටන්, මේ මොහොත දක්වාම, උදවු උපකාර කළා වූ, ළඟ දුර වශයෙන් සිටින්නා වූ, සිටියා වූ, මිය පරලොව ගියා වූ, දායක කාරකාදී පින්වත් සැමදෙනාටත්, මේ පින් අනුමෝදන් වීමට හැකිවේවා! මේ පින් දැක අනුමෝදන් වී, ඒ අයගේ ජීවිත යහපත් කරගනිත්වා! දුකකට පත්වී ඇත්නම්, දුකින් අත මිදෙත්වා! සැපයක ඇත්නම්, සැප සම්පත් දියුණු තියුණුකොට ගනිත්වා! ඒ ඥාතීන් සැම දෙනාටම, සසර දුකින් මිදී අමා මහ නිවනින් සැනසීම ලැබේවා! කියලා, අපි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

ඒ වගේම මේ සේනාසනයේ වැඩ කටයුතු කරන්නා වූ, ප්‍රධාන ස්වාමීන් වහන්සේ, ඒ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේටත්, ඒ වගේම අනිකුත් ස්වාමීන්වහන්සේලාටත්, මේ පින් බලයෙන්, ශාන්තියක්, සැනසිල්ලක් වේවා! මේ පින් බලයෙන්ද, තුණුරුවන් සතු අනන්ත ගුණ බලයෙන්ද, උන්වහන්සේලාට, සුවසේ ශාසනික කටයුතු සිද්ධකරගෙන යන්නට, විරාත් කාලයක් නිදුක් නිරෝගී දීඝායු ශ්‍රී සම්පත් අභිවර්ධනය වේවා! උන්වහන්සේලාගේ පැවිදි සංකල්පනාවන් සියල්ලම ඉෂ්ඨවේවා! සිද්ධවේවා! සීල සමාධි ප්‍රඥා ගුණ වඩාගෙන, ඒ උතුම් ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයේ

ගමන් කිරීමෙන් කෙළවර, ප්‍රාථිනා කරන බෝධි ඥානයකට අනුරූපව, අමා මහ නිවනින් සැනසීම ලැබේවා! කියලා අපි මෙමත්‍රියෙන් පින් දෙමින් ප්‍රාථිනා කරමු.

මේ පින්වත් සෑම දෙනාම, දින ගණනාවක් තිස්සේ, බොහොම විශේෂ භාවනා වැඩසටහනක් කරමින්, හිත දියුණු කරගන්නවා, ධර්මයෙන් දියුණුවෙනවා, ඥානයෙන් දියුණුවෙනවා, සිහිය යොදනවා, මනසිකාරය යොදනවා, සක්මන් කරනවා, මෙමත්‍රිය වඩනවා. ඒ වගේම විද්‍යානාවට හුරුවෙනවා, ආනාපාන සතිය වඩනවා, සීල සමාධි ප්‍රඥාවන්ගෙන්, වැඩෙනවා.

මේ පින්වත් සෑමදෙනාටමත්, මෙතෙක් සිදුකරගත් සියළු පුණ්‍ය ධර්මයන්ගේ, කුසල ධර්මයන්ගේ ආනුභාව බලයෙන් ද, බුද්ධ, ධර්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නයේ අපරිමාණ ගුණානුභාව බලයෙන් ද, ඒකාන්තයෙන්ම සැනසිල්ලක් වේවා! නිරෝගිභාවය සැලසේවා! දීඝායු ශ්‍රී සම්පත් අභිවර්ධනය වේවා! මේ පින්වතුන් සිතන පතන සෑම යහපත් පුණ්‍ය ප්‍රාථිනාවන් අධිෂ්ඨානයන්, අපේක්ෂාවන් ම ඒකාන්තයෙන්ම ඉෂ්ඨවේවා! සිද්ධවේවා!

විශේෂයෙන්ම අපි ප්‍රාථිනා කරනවා, තව තවත් සිල් රකින්න, සිල් සමාදන්වෙන්න, අවබෝධයෙන් සිල් රකින්න, සීලයට කැපවෙව්ව ජීවිතයක් ගත කරන්න, සිල්වත් පිරිසක් හැටියට බැබලෙන, සිල්වත් පිරිසක්

හැටියට නිවන් ගමන යාගන්නට, සීලයෙන් දියුණුවෙන්
ලැබේවා! සමාධියෙන් දියුණුවෙන් ලැබේවා! කියලා.

ආනාපාන සති සමාධිය, මෙමත්‍රී සමාධිය, ඒ වගේම,
දෙනිස් කුණප කොට්ඨාස පිළිබඳව මනසිකාරයෙන්
ශක්තිමත්වූ සමාධියෙන්, මරණානුස්මිති භාවනාවෙන්
ලබාගන්න සමාධියෙන්, කසින භාවනා සමාධි, තවත්
නොයෙක් ආකාරයේ සමාධි භාවනා ගුණ දියුණුකරගෙන,
චිතකීය, විචාරය, ප්‍රීති, සුඛ, ඒකගතා කියන අංගයන්ගෙන්
සමලංකෘත වූ, මහා විශාල වූ සමාධි ගුණ වඩාගන්න
හැකිවේවා!

ලොවුතුරා බුදු පසේබුදු මහ රහතන්වහන්සේලා
වඩාගෙන ගිය සමාධි මාභීයේ යන්න ලැබේවා!
හැමදෙනාගේම සිත් නිස්කලංක, ශාන්ත සිත් බවට
පත්වේවා! මේ පින්වතුන්ගේ සන්තාන තුළ ඒ සඳහා අවශ්‍ය
කරණ, ශ්‍රද්ධාව, වීර්යය, සතිය, සමාධිය, ප්‍රඥාව කියන
ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන් වැඩේවා! බල ධර්මයන් වැඩේවා! සාද්ධිපාද
ධර්මයන් වැඩේවා! සජ්තබෝධි අංග ධර්මයන් වැඩේවා!
ආර්ය අෂ්ටාංගික මාභී ධර්මයන් වැඩේවා! ඒ වගේම විදහිනා
ඥාන දියුණුවේවා!

අනිත්‍යය දකින්න, දුක්ඛය දකින්න, අනාත්මය
දකින්න, සැම දෙනාටම විදර්ශනා ඥාන පහලවේවා!
සංස්කාර ධර්මයන්ගේ තිබෙන්නා වූ, ඇතිවීම, නැතිවීම,
උත්පාදය, වැයවීම නුවණින් දකින්න හැකිවේවා! සැම

දෙනාටම ඥානය දියුණු කරගෙන, ප්‍රඥාව දියුණු කරගෙන,
ඒ උතුම් නිවන් ගමන සුවසේ යාගන්න ලැබේවා!

කෙළවර, සෝවාන් සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අරහත්
කියන මාගීඵල පිළිවෙලින්, ලොවුතුරා බුදුරජාණන්
වහන්සේලා පිරිසිදුව අවබෝධකර ගත්තා වූ, පසේ
බුදුරජාණන්වහන්සේලා සතුවත් අවබෝධකර ගත්තා වූ,
මහා රහතන්වහන්සේලා පරිපුණී සිතීන් අවබෝධ
කරගත්තා වූ, සදාකාලික සැප ඇත්තා වූ, ජාතියක්,
ජරාවක්, මරණයක්, සෝකයක්, පරිදේවයක්, ඇඹීමක්,
වැලපීමක්, කම්පාවීමක්, කාන්සියක්, බියක්, සැකයක්
නැත්තා වූ, ශාන්තවූ, ප්‍රණීත වූ, සුන්දර වූ, සුක්‍ෂම වූ, පරම
මධුර වූ, පරම ශාන්ත වූ, අති සුන්දර වූ, අති සුක්‍ෂම වූ,
නිව්වාන ධාතුව, මේ ධර්ම මාගීයේ ගමන් කිරීමේ ආනිශංසය
හැටියට සැමදෙනාටම දැනේවා, පෙනේවා! අවබෝධ
වේවා..!

මේ පින්වතුන්ගේ සිත් සියල්ලක්ම, නිවනින්ම නිවී
සැනසී, ඒකාන්තයෙන්ම විසංඛාරගත වී, අසංඛත නිව්වාන
ධාතුවෙන් සැනසේවා! කියලා මෙමත්‍රියෙන් ප්‍රාථිනා
කරනවා.

මෙසේ ප්‍රාථිනාකරන ගමන්, අපි මේ සංවිධානය
කළ පින්වතුන්ටත් ඒකාන්තයෙන්ම සැනසිල්ලක් වේවා! ඒ
පින්වතුන්ගේ උත්සාහය, ඒ වගේම කැපවීම, දාන මාන
සකස්කිරීම් ආදිය මේ සහභාගිවූ පිරිසට විශාල පිහිටක්

වුනා. ඒ වගේම ඒ පින්වත් මහත්ම මහත්මීන් සැමදෙනාම,
 මේ සඳහා විශාල ධෛර්යයක් යෙදුවා. ඒ පින්වතුන්ට මේ
 කරණ උතුම් ශාසනික කටයුත්ත, පිහිට පිණිස, සැනසිල්ල
 පිණිසම වේවා! කියලා සාධු කියලා ප්‍රාථනා කරමු.

දැන් අපි ගාලා සජ්ඣායනා කරමින් දෙවියන්ට පින්දෙමු.

එතනාවතාව අම්හෙහි
 සම්භතං පුඤ්ඤ සම්පදං
 සබ්බේ දේවා
 අනුමෝදන්තු
 සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා

ආකාසධා ව භූමධා
 දේවා නාගා මනිද්ධිකා
 පුඤ්ඤං තං අනුමොදිත්වා
 විරං රකඛන්තු සාසනං

එතනාවතාව අම්හෙහි
 සම්භතං පුඤ්ඤ සම්පදං
 සබ්බේ භූතා
 අනුමෝදන්තු
 සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා

ආකාසධා ව භූමධා
 දේවා නාගා මනිද්ධිකා
 පුඤ්ඤං තං අනුමොදිත්වා
 විරං රකඛන්තු දේසනං

එතනාවතාව අම්හෙහි
 සම්භතං පුඤ්ඤ සම්පදං
 සබ්බේ සත්තා
 අනුමෝදන්තු
 සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා

ආකාසධා ව භූමධා
 දේවා නාගා මනිද්ධිකා
 පුඤ්ඤං තං අනුමොදිත්වා
 විරං රකඛන්තු මං පරං

ඉදං වො ඤාතිනං හොතු
 සුඛිතා හොන්තු ඤාතයො

ඉදං වො ඤාතිනං හොතු
 සුඛිතා හොන්තු ඤාතයො

ඉදං වො ඤාතීනං භොතූ
සුඛීතා භොන්තු ඤාතයො

ඉමීනා පුඤ්ඤ කම්මේන
මා මේ ඛාල සමාගමෝ
සතං සමාගමො භොතූ
යාව නිබ්බාන පත්තියා

ඉමීනා පුඤ්ඤ කම්මේන
මා මේ ඛාල සමාගමෝ
සතං සමාගමො භොතූ
යාව නිබ්බාන පත්තියා

ඉමීනා පුඤ්ඤ කම්මේන
මා මේ ඛාල සමාගමෝ
සතං සමාගමො භොතූ
යාව නිබ්බාන පත්තියා

ඉදං මේ පුඤ්ඤ කම්මං
ආසවකකියා වහං භෝතූ

ඉදං මේ පුඤ්ඤ කම්මං
ආසවකකියා වහං භෝතූ

ඉදං මේ පුඤ්ඤ කම්මං
ආසවකකියා වහං භෝතූ
සබ්බ දුක්ඛා පමුච්චතු

අභිවාදන සීලිසු
නිච්චං වුද්ධා පවායීනො
චත්තාරො ධම්මා වඩ්ඪන්ති
ආයු වණ්ණෝ සුඛං ඛලං

ආයුරාරොග්ගා සම්පත්ති
සග්ගසම්පත්ති මෙවච
අප්ඨො නිබ්බාන සම්පත්ති
ඉමීනා තෙ සමීජ්ඣතු

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

සංස්කාර නිමිති

හන්තේ ජිනාලංකාර

සංස්කාර සහ සංස්කාර නිමිති කියල ධර්මයක් තියෙනවා. සංස්කාර මට්ටමෙන් තියෙනකොට ඒවා දන්නවා නම්, අපට ඇත්ත වශයෙන්ම, ප්‍රශ්නයක් වෙන්නෙ නෑ. සංස්කාරත්, සංස්කාරයෙන් හැදුන, හේතුඵල ධර්මයන්ගෙන් හැදුනු දේවල් කියල අපට එහෙම ප්‍රශ්නයක් නෑ. නමුත් අපි රණ්ඩු කරන්නෙ මොකක් නිසාද? සංස්කාර නිමිතිත් එක්කයි. ඒක බුදුරජාණන්වහන්සේගෙ ධර්මයට අනුව බැලුවයින් පස්සෙ තේරෙනවා.

මේ සංස්කාර නිමිති, ගැලවිලා, ගැලවිලා, යනකොට, අවසානයේ ඉතුරුවෙන්නෙ මොකක්ද?

නිමිති නැති, සංස්කාර සමූහයක් විතරයි. ඒවට නිමිති දාන්න බෑ, සංස්කාර සමූහයක් විතරක් නිසා. අපි හිතීන් බලමින්, නුවණින් දකිමින්, බලමින් මනසිකාරය පවත්වාගෙන යනවා. ඒ බලන එකට කියනවා, විදගීනාව කියලා.

විදගීනාවෙන් හොඳට බලනකොට, අපි බලන්නෙ, ඒවා ඒ වෙලාවට තියෙන හැටියට. ගැස්සෙන, පැද්දෙන, හැස්සෙන, වලනය, උණුසුම ආදිය වශයෙන් තියෙන හැටියට බලනව ඇරෙන්න, අපි එතනට වචන හයි කරන්නේ නෑ.